

CAMPINA-MELKUNIE

1990 – 2008

MAPPEN voorgaande periode

Campina / DMV-Campina 1963-1990: [ophalen](#)

CMC / Melkunie-Holland 1945-1990 : [ophalen](#)

Uitgave: www.zuivelhistorienederland.nl

1e Betá versie geplaatst 2012-07-16

		Zie voorgaande in MAP CMC / Melkunie	
		1990 / 1991 / 1992 / 1993 / 1994 / 1995 / 1996 / 1997 / 1998 / 1999 / 2000	
		2001 / 2002 / 2003 / 2004 / 2005 / 2006 / 2007 / 2008 / 2009 / 2010 / bijlage	
		<u>Fusiebesprekingen</u>	
1989		Voorafgaande	
1989-06-17	LC	<i>Kafen Koren</i> : ‘De roep om ‘groot’ klinkt weer’	
1989-09-21-1	LeC	Melkunie en Campina samen op de witte Motor	
1989-09-21-2	LeD	Zuivelgigant bij fusie Campina en Melkunie	
1989-09-21-3	PZC	Melkunie-Holland en DMV-Campina willen samenwerken	
1989-09-21-4	LC	‘Noorden achterop door zuivelfusie’	
1989-09-22-1	PZC	Reacties plan Campina-Melkunie	
1989-09-22-2	LeD	‘Ooit fusie alle landelijke melkfabrieken’	
1989-09-22-3	LC	<i>Kafen Koren</i> : ‘Spannend hoofdstuk in zuiveltriologie’	
1989-09-22-4	LD	PC: na DMV-Campina en Melkunie, meer concentratie in Nederlandse zuivel	
1989-10-19-1	PZC	In december besluit over Campina en Melkunie	
1989-10-19-2	LeC	Zuivelfusie nog kwestie van tijd	
1989-10-19-3	LC	Campina en Melkunie met toetjes op Europese markt	
1989-12-01	PZC	Campina en Melkunie beslissen maandag over volledige fusie	
1989-12-05	PZC	Ledenraden MelkUnie en DMV-Campina achter fusie	
1989-12-05	LD	Ledenraden akkoord: Activiteiten vanaf 24 december al samengevoegd	
1990		Fusie datum 24 december 1989	
1990-03-21	LD	Kort geding tegen stakers bij ijsfabriek, werknemers in een actievergadering	
1990-03-22	LD	Onderhandelingspoging levert niets op Morgen kort geding staking	
1990-03-24	LD	Werkgever moet gelden toeslag reserveren, staking ijsfabriek ten einde	
1990-03-29	PZC	Campina-Melkunie hadden goed jaar	
1990-03-29	LD	Campina Melkunie tegen melkfles	
1990-04-06	LD	Actie bij Campina: In ijsfabriek waarschijnlijk alleen prikacties	
1990-04-09	PZC	Akkoord in zuivel voorkomt staking – 1	
1990-04-09	LD	Akkoord in zuivel voorkomt staking – 2	
1990-04-11	LD	Gesprek met ‘Mona-directeur’ Baas Woerden	
1990-06-16	PZC	Resultaten <u>Campina MU</u> van vorig jaar DMV-Campina en Melkunie-Holland	
1990-07-04	LC	Verkoop melkfles blijft dalen	
▲			
1991			
1991-02-01		Zuivel heet voortaan Melkunie . Naam ‘Campina’ verdwijnt van melkproducten	
1991-03-06	LD	Bij Campina/Melkunie verdwijnen 134 arbeidsplaatsen, C/M schendt afspraken	
1991-03-22	LD	Mager melkjaar voor Campina en Melkunie. Uitkering daalt twaalf procent	

1991-04-12	PZC	Campina-Melkunie verwerft meerderheid in Belgische <i>Comelco</i>	
1991-04-27	LC	<i>Kaf en Koren</i> : 'Macht in de zuivel in handen Campina-Melkunie'	
1991-05-15	LD	Consument nog niet toe aan eco-melk. Keurmerk nog te hoog geprijsd	
1991-06-01	LC	<i>Kaf en Koren</i> : 'Arrogantie van grote coöperaties'	
1991-06-11	PZC	Campina Melkunie: Milieukosten raken concurrentiepositie	
1991-06-29	PZC	Uittocht boeren bij Campina-Melkunie	
1991-07-02	LC	Boeren zeggen op bij Campina Melkunie	
1991-07-06	LC	<i>Kaf en Koren</i> :	
1991-08-22	LC	Nederlandse zuivelindustrie maakt botermelange – korte melding	
1991-09-13	LC	Nutricia-aandelen Campina Melkunie in andere handen	
1991-09-17		Grote reorganisatieplannen	
1991-09-28	LD	Nog plaatsen – mogelijk reorganisatie	
1991-10-01	PZC	Campina Middelburg dicht / blijft distributiecentrum / geen gedw. ontslagen	
1991-10-23	LD	Reorganisatie na fusie Campina en Melkunie	
1991-11-26	LD	Reorganisatieplannen op komst, golf van uittrekders teistert Campina-Melkunie	
1991-12-11	LC	Campina Melkunie: 800 banen weg	
1991-12-12		Gegevens reorganisatieplannen	
1991-12-17	DT	Campina-Melkunie reorganiseert	
▲			
1992			
1992-02-14	LC	Campina en – Duitse – MZO bundelen krachten	
1992-03-20	LC	Prijsprestatie Campina 79,02	
1992-03-24	LC	Campina: einde uitstroom leden	
1992-04-04	Lyc	Bonden akkoord met sluiten bedrijven Campina Melkunie	
1992-04-04	PZC	Distributiecentrum Campina <i>Middelburg</i> sluit dit jaar	
1992-04-14	ZZNB	In verband met zuivelstaking – Deel Nederland zit zonder verse melk	
1992-04-15	PZC	Poging om milieuramp te voorkomen mislukt – Boeren moeten van hun melk af	
1992-05-06	LD	Fabriek ex-DDR dagvaardt Campina	
1992-05-29	LC	Nederlands aandeel Campina-Melkunie daalt	
1992-06-25	LC	Campina-Melkunie samen met Duitse zuivelbedrijf in Wittstock	
1992-07-17	LC	FNV wijst reorganisatie Campina-Melkunie af	
1992-10-16	LyC	Campina na een jaar al weg van Spaanse markt	
▲			
1993			
1993-01-06	LC	Dit jaar recordverlies van 2500 banen in zuivel	
1993-02-12	LC	Campina Melkunie naar China	
1993-03-15	LC	Campina haalt hogere melkprijs	
1993-03-16	LC	Uittocht boeren bij Campina-Melkunie gestopt	
1993-05-27	LC	Campina-Melkunie tempert optimisme	
1993-05-27	LD	Campina Melkunie wil op transport dertig miljoen bezuinigen	
1993-07-30	PZC	Miljardenboete EG voor Spanje en Italië wegens superheffing	
1993-10-02	LC	Campina-Melkunie aast op Duits zuivelbedrijf Südmilch	

1993-10-27	LC	Brabant vreest weglekken melkplas	
1993-11-12	LC	Sceptis over kalkrijke melk van Campina-Melkunie	
1993-11-20	PZC	Reinigingsmiddel in schoolmelk Campina	
1993-12-10	LC	Onrust bij Campina-Melkunie	
1993-12-16	LC	Lagere Melkprijs Campina Melkunie	
1993-12-16	DT	Campina-Melkunie: zuivel moet zich meer op EG-markt richten	
1993-12-18	PZC	Chauffeurs boos bij Campina/Melkunie	
▲			
1994			
1994-03-15	LC	Melkprijs Campina-Melkunie lger	
1994-03-16	LC	Loonkorting Campina-Melkunie chauffers	
1994-04-15	LC	Consumptiemelk stuiver goedkoper	
1994-04-15	LC	Campina gaat in genezende melkeiwitten – stier Herman	
1994-04-15	LC	Melkreclame deels misleidend	
1994-05-25	LC	Campina-Melkunie verwacht moeilijk jaar	
1994-09-27	LC	'Kleine oorlog woedt rond halfvolle melk'	
1994-09-29	LD	Melkoorlog wordt heviger. Winkelketen wil ook goedkope Nederlandse melk	
1994-11-19	LC	<i>Melkunie</i> wil halfvolle melk graag verruilen	
1994-11-23	LC	Nestlé lijft ijsdivisie Campina-Melkunie in	
1994-12-01	LD	CAO Campina-Melkunie chauffeurs rond	
▲			
1995			
1995-02-15	LC	Melk in polycarbonaatfles	
1995-02-24	Lyd	Campina krijgt echte boter nauwelijks aangesleept	
1995-06-15	LeD	Coberco en Campina-Melkunie zet vierkante melkfles in het schap	
1995-09-30	LC	Externe financiers bij Campina-Melkunie	
1995-11-16	LC	Oud 'FDF' directeur B. Bijvoet hoofddirecteur Campina-Melkunie	
1995-12-02	LC	Voorz. W. Overmars bij afscheid: „Geen einde aan zuivelfusies”	
▲			
1996			
1996-03-14	LC	Ook bij Campina-Melkunie forse winstval	
1996-09-28	LC	<i>Kafen Koren</i> : Grote drie zuivelconcerns willen de markt verkavelen	
1996-11-29	LeD	Campina-protest in rechtzaal- Melkmakers eisen einde aan discriminatie FN-V-ers	
1996-12-07	LC	Sluiting bedreigt – enkele – Campina-Melkunie fabrieken	
▲			
1997			
1997-01-15	LC	<i>Woerden</i> stopt er mee: Clubvla verdwijnt uit de schappen	
1997-01-23	LC	Campina-Melkunie sluit fabriek Uithoorn	
1997-02-12	LeD	'Ik heb nog zo gezegd, géééén bommetje'	

1997-02-21	LC	Kwark van Coberco naar Mona Campina-Melkunie	
1997-03-13	LC	Melkprijs Campina-Melkunie 75,43 cent	
1997-03-14	LC	Toelichting op resultaten Campina-Melkunie	
1997-04-05	LC	Glazen melkfles vanaf deze week uit de roulatie	
1997-04-26	LC	<i>Kafen Koren</i> : Zuivelindustrie krijgt te maken met personeelsproblemen	
1997-05-22	LC	Toetjesmaker Mona in Woerden schrapt 65 banen	
1997-06-13	LC	Forser groei bio-zuivelproducten Limmen	
1997-07-03	LC	Duitse <i>Dochter</i> Campina-Melkunie naar Rusland	
1997-09-01	LC	Campina koopt Pools zuivelbedrijf	
1997-10-14	LC	Zuivelreuzen lonken naar Duitsland	
1997-11-07	LC	Campina-Melkunie koopt Menken	
▲			
1998			
1998-02-05	LC	Campina-Melkunie bouwt in Rusland Yoghurtfabriek	
1998-02-11	LC	Russisch gevaar komt van Nederlandse boer	
1998-02-11	LC	Campina en Coberco in zee met Limmen Eco-Melk	
1998-02-17	LC	Personeel Campina-Melkunie Veghel naar rechter ivm. afschaffen toeslag	
1998-03-12	LC	Hogere melkprijs – 78,51 – Campina-Melkunie	
1998-03-13	LC	Kaas red melkprijs Campina-Melkunie	
1998-05-26	PZC	Sluiting kaasfabriek Asten in 1999	
1998-06-24	LC	Campina-Melkunie wil nieuwe melkfabriek	
1998-09-14	LC	Brussel eist f 30 miljoen terug van Campina-Melkunie	
1998-09-16	LC	Fries meisje – Lijempf – na omzwervingen nu in Eindhoven	
1998-09-24	LC	Crisis Rusland dupeert Campina-Melkunie	
1998-09-25	LC	Laatste familiebastion <i>Menken – Van Grieken</i> , houd er mee op	
1998-10-16	LC	Friese bio-boeren naar Campina-Melkunie	
1998-10-29	LC	Campina-Melkunie neemt bio-fabriek over	
▲			
1999			
1999-02-03	LC	Campina-Melkunie en Limmen voor NMA	
1999-02-09	LC	Voorzitter A. lanting: „ <i>Friesland-Coberco</i> samen met <i>Campina</i> ”	
1999-02-11	LC	Campina bindt Duits zuivelbedrijf	
1999-02-12	LC	Campina stort uittegeld terug	
1999-02-16	LC	Friese bio-tak willen weg bij Campina	
1999-03-06	LC	Campina-Melkunie koopt belang in Wessanen	
1999-03-11	LC	Resultaten Campina: Boter en kaas krikken resultaten op	
1999-03-12	LC	<i>Kafen Koren</i> : ‘Melkveehouder zal lang met weemoed terugdenken aan 1998’	
1999-03-12	LC	Pak melk paar centen goedkoper	
1999-03-12	LC	Pleidooi voor nieuwe kaasnotering	
1999-03-12	PZC	Boter en kaas goed voor groei resultaten Campina	
1999-03-25	LC	Zuivelreuzen plaag voor supermarkten	
1999-05-04	LC	Campina sluit ‘Wassenaar’	

1999-05-26	LC	Run op melk eco-boeren	
1999-08-12	LC	Overname Campina in Duitsland	
1999-09-28	LC	Campina-Melkunie directeur A. de Jong: „Paniekvoetbal in dioxine-zaak”	
1999-10-02	LC		
1999-11-05	LC	Boeren in actie tegen Skal	
1999-11-25	LC	Duitse boeren weg bij FCDF	
1999-12-02	LC	Bestuurslid Campina stapt op	
1999-12-03	LC	Verlies Campina in Polen	
▲			
2000			
2000-01-19	LC	Omzet Campina Melkunie 390 mln. lager	
2000-01-26	LC	Geen nieuwe Edammerfabriek voor Campina-Melkunie – uitbreiding Marom	
2000-01-27	LC	Campina-Melkunie voorziet slecht resultaat	
2000-03-15	LC	Campina schrapt 68 banen – Ursem dicht	
2000-03-16	LC	Melkprijs Campina-Melkunie dikke stuiver omlaag	
2000-03-17	LC	Voedselhulp Rusland van vorig jaar nu pas uitgereikt	
2000-05-09	LC	Campina-Melkunie: weer 125 banen weg	
2000-06-03	LC	Directielid – A. de Jonge - Campina-Melkunie stapt op	
2000-06-16	LC	Opening yoghurtfabriek in het Russische Stoepino	
2000-07-26	LC	Aandeel Campina-Melkunie in <i>Wessanen</i> nu 10%	
2000-08-21	LC	Nutricia bindt melkprijs aan Campina-Melkunie	
2000-08-23	LC	Sanering bij Campina-Duitsland	
2000-09-23	LC	<i>Kaf en Koren</i> : Nestlé-doctrine is nu leidraad voor zuivel	
2000-10-10	LC	Overleg bio-boeren met <i>Swenty Milk</i> Born (Limburg)	
2000-10-17	LC	Wessanen doet Leerdammer kaas in verkoop	
2000-10-19	LC	<i>Kaf en Koren</i> : ‘Nummertjes trekken voor de aankoop van zuivelpoot Wessanen’	
2000-11-10	NvhN	Makers van boerderijkaas sturen NMa op Campina af	
2000-11-17	LC	Melkprijs van Campina-Melkunie vijfde van Europa	
2000-11-25	LC	Campina-Melkunie sluit koffiemelkfabriek Bergeijk	
2000-11-29	LC	Fusie Campina met fabriek in Keulen	
2000-12-05	LC	Geitenhouders gaan samen met campina-Melkunie	
▲			
2001			
2001-01-11	LC	Campina-Melkunie sluit fabriek Hilversum	
2001-01-26	LC	Campina- bouwt nieuwe fabriek te Maasdam	
2001-03-09	LC	Staking dreigt bij Campina Lutjewinkel, Born en Rijkevoort om schaft	
2001-03-17	LeD	Campina Melkunie gaat productie concentreren	
2001-04-05	LC	Dubbeltje – solidariteitsdubbeltje mkz-crisis – niet direct naar de boer	
2001-04-13	LC	Melk dinsdag weer dubbeltje goedkoper door Nma. ingrijpen	
2001-04-14	LC	Reorganisatie van Campina kost 80 kantoorbanen	
2001-04-30	LC	Melkprijs gaat toch omhoog, met solidariteitsdubbeltje	

2001-05-12	LC	<i>Kaf en Koren</i> : Liever MKZ dan een betrapte De Boer – (laatste kaf en koren!)	
2001-06-25	LC	Te veel penicilline in melk	
2001-06-26	LC	Campina: penicilline in melk is foutje geweest	
2001-06-30	LC	Campina bundelt in Duitsland	
2001-08-07	LC	DMV/ Farmland in lactoferrine	
2001-08-20	LD	Campina steekt zich in het nieuw	
2001-08-21	LC	Campina - natuurlijk, eerlijk – laat merknaam ‘Melkunie’ vallen	
2001-09-14	LC	Friesland verliest fenomeen schoolmelk	
2001-12-11	LC	Zuivelreus houdt vast aan keursysteem	
▲			
2002			
2002-01-17	LC	Campina investeert fors meer	
2002-03-15	LC	Campina: hoogste melkprijs in 10 jaar	
2002-03-16	LC	Verkoop zuivel rukt op bij benzinepomp	
2002-05-24	LC	Campina Veghel: 130 man weg	
2002-06-06	LC	Friesland Coberco samen met Campina – (mislukte toenadering!)	
2002-06-06	LC	Friesland Coberco begint net lekker op stoom te raken	
2002-06-06	LC	Campina zocht minder avontuur dan FCDF	
2002-06-06	LC	Fusie Campina en Friesche Vlag zaak van de juiste poppetjes	
2002-06-07	LC	Besturen: verder met zuivelfusie	
2002-06-08	LC	„Verkaveling zuivel vrijwel af” – opiniestuk W. Stegenga	
2002-06-11	LC	Zuivelstaking breidt zich uit over het land	
2002-06-12	LC	Boerenactie maakt eind aan staking / Nieuw loonbod zuivel	
2002-07-11	LC	Campina schrapt 150 banen bij Mona	
2002-09-21	LC	Campina zet mes nog dieper in aantal banen	
▲			
2003			
2003-02-13	LC	Friesche Vlag niet langer grootste merk in supers	
2003-03-22	LC	Campina boert goed in mager zuiveljaar	
2003-08-22	LC	Afperser vergiftigde Mona-verwentoetjes	
2003-12-10	LC	Campina verkoopt belang in Wessanen	
▲			
2004			
2004-01-28	LD	Boeren willen zuivelfusie	
2004-03-31	LC	Campina sluit fabriek Hilversum	
2004-04-08	LC	Campina sluit Duitse kaasfabriek	
2004-04-14	LD	Campina wil via Thailand Azië veroveren	
2004-04-27	LC	Campina sluit distributiecentrum Maasdam	
2004-07-10	LC	<i>Opinie LC</i> : ‘Fusies helpen melkprijs niet’	
2004-10-14	LC	Campina schrapt banen	
2004-12-08	LC	Campina met Deens Arla in zee	
2004-12-18	LC	Het zuivelbeleid is klaar	

▲			
2005			
2005-02-19	LC	Campina sluit fabriek in Uitgeest	
2005-03-12	LC	Campina reorganiseert en investeert	
2005-04-21	LC	Zuivelfusie Arla Campina van de baan	
2005-07-07	LC	Campina op de schop om supers bij te benen	
2005-09-02	LC	Campina investeert € 7 miljoen in kaas	
2005-11-04	LC	Topmanager Bert Jansen weg bij Campina	
▲			
2006			
2006-01-04	LC	Het nieuwe jaar lacht de zuivel toe	
2006-02-25	LC	Campina stopt met boter in Aalter	
2006-03-17	LC	Campina haalt groei uit buitenland	
2006-03-18	LC	Innovaties en ingrediënten stuwen winst Campina	
2006-06-02	LC	Campina breidt uit in Zuid-Amerika	
▲			
2007			
2007-01-18	LC	Boerenvakbond: zuivel presteert onder de maat	
2007-5-09	LC	Campina Heiloo mogelijk dicht	
2007-11-12	LC	Prijs melkpoeder komt in vrije val	
2007-12-29	LC	Eerste berichten over fusieplannen Campina en Friesland	
2007-12-20	LC	Kleine zuivelaars, grote kruimels	
2007-12-20	LC	Jacht begonnen op echte topman	
▲			
2008			
▲			
2009			
BIJLAGE			
Bijlage-1		Campina De pientere melkman Wouter de Bruijn (Campina)	
bijlage-2		Campina Bedrijf: Gegevens van www	
bijlage-3		Campina: Eigen gegevens uit tekst	

De roep om 'groot' klinkt weer

(KAF EN KOREN)

AL EEN PAAR JAAR achtereen wordt het verschijnen van jaarverslagen van zuivelcoöperaties omlijst door fusieklanken. De samenwerking in Nederland moet beter en als het kan, moeten er verbindingen worden gelegd met buitenlandse ondernemingen. Op die laatste weg is verkeer te zien, de eerste zit nog vol kuilen en bulten. Het Noorden wordt vaak opgevoerd als het gebied waar niks kan als het om samenwerking gaat, maar in feite is het in geheel Nederland van hetzelfde laken een pak. Als *Melkunie-Holland* en *DMV-Campina* vinden dat samenwerking in Nederland zo bitter nodig is, waarom kruipen ze dan niet bij elkaar, vraag je je af.

Het gebeurt niet, nog niet tenminste. Kennelijk is men nog wat huiverig voor de achterban. Kennelijk is men bang dat - wanneer alle vier grote coöperaties niet in één keer de stap zetten - er een of twee zullen achterblijven, die hun eigen weg zoeken. Als men werkelijk overtuigd is van het nut dat in Nederland de vier grote coöperaties samen één blok moeten vormen, zou men de mogelijkheid lang geleden al hebben kunnen aangrijpen. Zuivelaars treffen elkaar bijna wekelijks hetzij bij het Produktschap voor Zuivel, hetzij bij het Nederlandse Zuivelbureau, hetzij bij de Zuivelbond FNZ, om maar niet te spreken van de bijeenkomsten die er om de haverklap worden gehouden in het motel van Nulde.

De kleine coöperaties - zij vormen het vijfde blok in Nederland - horen de uitspraken met enig genoegen aan, spreken spottend over de 'profeten' die het allemaal zo goed weten, maar houden zich rustig. Zij zullen niets liever zien dan dat de vier groten één blok gaan vormen. Ze kunnen altijd nog op die trein springen, als blijkt dat die op het goede spoor wordt gerangeerd, maar nu is die behoefte er nog niet.

Het spreekt wellicht tot de verbeelding dat particuliere zuivelaars in Nederland groot zijn. *Nestlé* is een wereldwijd concern met tal van andere activiteiten dan alleen zuivel. *Wessanen*, de vermarkter van de succesvolle *Leerdammer*, is eveneens groot in Nederland en *De Kievit* in **Meppel** vormt een onderdeel van de *Hoogwegt-groep*.

VERDERE BUNDELING van krachten is ogenschijnlijk een logische strategie. Van de melk in de EG wordt ruim 11 procent in Nederland verwerkt door zes combinaties: de vier grote coöperaties, de kleine coöperaties en de particulieren. De particuliere hoek heeft zo'n 15 procent van de in ons land te verwerken melk, de rest is verdeeld over de andere vijf.

„Nederland is in het grote Europa niet meer dan een provincie,” zei topman Cor Boonstra van DE op 20 december tegen de boeren van *De Foarutgong* bij Van der Weg in **Damwoude**. De omvang van de Nederlandse melkplas geeft aan dat een een zuivelblok van de huidige grootte niet meer dan 2 procent van de Europese melk heeft. Tja, als je het van die kant bekijkt, is zelfs een fusie van de totale zuivelindustrie in Nederland niet meer dan een eerste vereiste.

De vier grote blokken zullen die stap straks wel zetten, maar dan op het moment dat iedereen zegt dat het eigenlijk te laat is. Zo is het tenminste altijd gegaan met zuivelfusies. De vier groten worden bestookt met adviezen in die richting. Cor Boonstra heeft het kritiseren van de zuivel tot zijn 'tweede tak' verheven.

Hij richt zijn speerpunten niet alleen op het ontbreken van samenwerking, ook op het feit dat de zuivel te krampachtig vasthoudt aan melk. Zuivelondernemingen moeten zich ook op ander

terrein begeven. DE is toch naast producent en verkoper van koffie, thee en tabak ook producent en verkoper van onder andere schoensmeer, tandpasta en autopoetsmiddelen.

Dat voorland ligt nog ver verwijderd van de huidige zuivelindustrie, al wordt er wel eens een voorzetje in die richting gegeven. Arie Kauffman van de aardappelcoöperatie heeft al eens gesuggereerd, dat samenwerking tussen zuivelcoöperaties en coöperaties op het gebied van de akkerbouw helemaal niet zo 'fremd' hoeft te zijn. Aardappelen en melk lijken dichter bij elkaar te liggen dan schoensmeer en koffie, maar de mensen die met initiatieven moeten komen, staan verder van elkaar af. De lieden aan de top nog niet eens, maar hun achterban wel.

Wat dat betreft, werkt een coöperatieve structuur in de huidige vorm fnuikend. Die structuur heeft dan ook haar langste tijd gehad. Er wordt aan alle kanten aan geknabbeld. De directies willen een groter mandaat en naarmate dat groeit, moet de aansprakelijkheid van de leden worden verkleind. Leden worden meer en meer leden-aandeelhouders.

Een geringere aansprakelijkheid leidt er automatisch toe, dat de leden-aandeelhouders minder afhankelijk worden van hun coöperatie. In de praktijk komt dat er op neer, dat het uittegeld dat zij moeten betalen voor het geval zij naar een andere vermarkter van hun produkten willen, ook wordt verlaagd. Op die manier kunnen grotere coöperaties aanvaardbaar worden voor de boeren. Vasthouden aan de bestaande binding met de coöperatie belemmert fusies.

De lossere binding met de boeren heeft tot gevolg, dat de betreffende onderneming meer ondernemend moet zijn dan nu het geval is. De druk op het management om meer rendement te halen wordt groter. Dat is de prijs die de supporters van het samengaan zullen moeten betalen. Ze moeten meer dan nu met het water voor de dokter verschijnen. In de particuliere zuivelindustrie is dat nu al het geval. Daar kunnen de boeren van de ene dag op de andere vertrekken.

Ter versterking buitenlandse positie

Melkunie en Campina samen op witte motor

WOERDEN/VEGHEL - De coöperatieve zuivelondernemingen *Melkunie Holland* uit Woerden en *DMV Campina* uit Veghel praten over de mogelijkheden van een fusie. Daardoor zou een bedrijf ontstaan met een jaaromzet van ongeveer vijf miljard gulden.

Melkunie en Campina behoren in de Nederlandse verhoudingen tot de grootste ondernemingen op hun terrein, maar internationaal gezien nemen een bescheiden plaats in.

De belangrijkste redenen voor het overleg zijn de concentraties in de zuivelsector binnen en buiten de EG en de bundeling bij de afnemers. De beoogde samenwerking dient onder meer ter versterking van de verkoop- en onderzoeksprogramma's.

Samenwerking is noodzakelijk om op de Europese en de internationale markt markt een voor-aanstaande positie te kunnen in nemen om zo de medewerkers en de leden-melkveehouders een goed toekomstperspectief te bieden, aldus de gezamenlijke verklaring gisteren. De twee ondernemingen verwachten dat de uitkomst van het overleg voor het einde van dit jaar resultaat oplevert. Eventuele beslissingen zullen naar verwachting ook nog dit jaar worden genomen. Melkunie is werkzaam in West- en Midden-Nederland en telt 6500 melkveehouders als leden. De omzet bedroeg vorig jaar 2.1 miljard gulden. Het werkterrein van Campina omvat de drie zuidelijke provincies. De coöperatie heeft 7800 leden en boekte in 1988 een omzet van 2,7 miljard gulden. Melkunie behaalt tachtig procent van de omzet in Nederland. Voor Campina is dat slechts 35 procent.

Campina verwerkt jaarlijks 2,3 miljard kilo melk in vijftien bedrijven, waarvan drie in het buitenland. De onderneming heeft 3300 werknemers. Melkunie heeft veertien productie bedrijven. Daar wordt jaarlijks met eveneens 3300 werknemers 1,5 miljard kilo melk verwerkt.

Vervoer

De directies van de Melkunie, Campina, Coberco en Noord-Nederland willen het transport uitbesteden om jaarlijks 4,5 miljoen gulden te besparen. De chauffeurs zullen dan onder de cao van het beroepsgoederenvervoer vallen, in plaats van onder de cao voor de zuivel. Voor de vakbonden is dat onaanvaardbaar omdat de chauffeurs er dan minimaal 350 gulden per maand bruto op achteruit zouden gaan.

Zuivelgigant bij fusie Campina en Melkunie

WOERDEN/VEGHEL - Campina en Melkunie Holland werken aan de totstandkoming van een zuivelgigant. Door een fusie van beide coöperaties zou het op drie na grootste zuivelbedrijf ter wereld ontstaan met een jaaronzet van ongeveer 5 miljard gulden. Vakbonden en ondernemingsraden zijn van de plannen op de hoogte gesteld.

Melkunie en Campina behoren in Nederland tot de grootste ondernemingen op hun terrein. De belangrijkste redenen voor de fusie zijn de concentraties in de zuivelsector binnen en buiten de EG en de bundeling bij de afnemers.

Samenwerking is noodzakelijk om op de Europese en de internationale markt een vooraanstaande positie te kunnen blijven innemen, aldus de gezamenlijke verklaring. De twee ondernemingen verwachten dat voor het einde van dit jaar beslissingen vallen.

Melkunie is werkzaam in West- en Midden-Nederland en telt 6.500 melkveehouders als leden. De omzet bedroeg vorig jaar 2,1 miljard gulden. Het werkterrein van Campina omvat de drie zuidelijke provincies. De coöperatie heeft 7.800 leden en boekte in 1988 een omzet van 2,7 miljard gulden. Melkunie behaalt 80 procent van de omzet in Nederland. Voor Campina is dat slechts 35 procent.

Campina verwerkt jaarlijks 2.3 miljard kg melk in 15 bedrijven, waarvan drie in het buitenland. De onderneming heeft 3.300 werknemers. Melkunie heeft 14 productiebedrijven. Daar wordt jaarlijks met eveneens 3.300 werknemers 1,5 miljard kg melk verwerkt.

De Oostnederlandse zuivelcoöperatie Coberco met een omzet van 3,3 miljard gulden per jaar maakte in een reactie vanochtend bekend dat men op langere termijn een fusie met deze nieuwe combinatie niet uitsluit. Twee andere zuivelbedrijven, Menken Landbouw en Van Grieken, besloten enige tijd geleden samen te gaan.

Melkunie-Holland en DMV-Campina willen samenwerken

VLISSINGEN - De coöperatieve zuivelondernemingen DMV-Campina en Melkunie-Holland gaan onderzoeken of ze hun marktpositie kunnen versterken door samen te gaan. De vertegenwoordigers van de leden-melkveehouders, de centrale ondernemingsraden en de vakbonden zijn woensdag op de hoogte gesteld.

Beide ondernemingen noemen als aanleiding de concentraties in de zuivel binnen en buiten de EG en de krachtenbundeling bij de afnemers. De samenwerking moet leiden tot betere mogelijkheden voor marketing- en research. Dit om een vooraanstaande positie op de markt te handhaven. Verwacht wordt dat de resultaten van het onderzoek naar de mogelijkheden tot samenwerking voor het eind van het jaar beschikbaar zijn.

DMV Campina werkt in de drie zuidelijke provincies, heeft 7800 leden-melkveehouders en boekte in 1988 een omzet van 2,7 miljard, voornamelijk uit de export. De onderneming heeft 3300 personeelsleden op 15 bedrijven, waarvan drie in het buitenland. De Melkunie-Holland heeft veertien productiebedrijven met eveneens 3300 personeelsleden. Melkunie heeft 6500 leden in West- en Midden-Nederland en zette - hoofdzakelijk binnenslands - 2,1 miljard om.

Leeuwarder Courant 1989-09-21/4

‘Noorden achterop door zuivelfusie’

Melkunie en Campina samen

LEEWARDEN – „Het Noorden raakt nu achterop. Dat is mijn idee”. Zo reageerde vanmorgen ir. Bernard Bijvoet, directeur van *Frico/Domo* op het voornemen van de zuivelcoöperaties *MelkunieHolland* in **Woerden** en *DMV-Campina* in **Veghel** een fusie aan te gaan. Ir. Arie Kranendonk, directeur van *CCFriesland*, „Ik denk dat de reactie van sommigen hier zal zijn in het Noorden zo snel mogelijk de gelederen te sluiten. Persoonlijk vind ik dat ook. Ik betwijfel echter of dit fusievoornemen voldoende zal zijn om de aanhangers van de leer, dat klein en flexibel het beste is, over de streep te halen”.

De fusie zal leiden tot een grotere macht van het Zuiden en het Westen in de overkoepelende organisaties en in de invloed naar de politiek. Kranendonk: „Dat hoeft niet automatisch in te houden dat daarmee ook onze belangen worden afgedekt”. Bijvoet: „Ik denk dat het Noorden jaloers mag zijn”.

Pé Miedema, voorzitter van de gewestelijke raad van het Landbouwschap en de Friese CBTB, prijst het plan van de beide zuivelcoöperaties. „Ik ben voor een verdere integratie van de Nederlandse zuivel. Voor het Noorden moet dit een signaal zijn dat anderen zich voor 1992 klaarmaken. Als wij hier zo lang prutsen als nu het geval is, gebeurt er niets totdat er ongelukken gebeuren”.

Bijvoet en Kranendonk vinden dat de problemen in het Noorden eerst moeten worden opgelost eer er gesprekken met anderen kunnen plaatsvinden. Bijvoet: „Als het hele Noorden het wil kan een fusie tussen *Frico-Domo* en *CCFriesland* in drie weken rond zijn”.

Bij een fusie van *Campina* en *Melkunie* ontstaat er een bedrijf met een jaaromzet van onge-

veer

f5 miljard. Frico-Domo en CCFriesland hebben samen een omzet van f4 miljard. Telt men daar de omzet van Coberco (de oostelijke zuivelcoöperatie) bij dan komt men voor he niet gefuseerde blok op een totaal van f7,2 miljard. De fusiekandidaten hebben 15.000 boeren als lid. de beide andere grote coöperaties samen 17.000 boeren.

Campina en *Melkunie* verwachten dat de uitkomst van het overleg voor het einde van dit jaar resultaat oplevert.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1989-09-22

Reactie plan Melkunie-Campina

Coberco: mogelijk verdere zuivel-fusie

ZUTHPEN (GPD) - De Oost-Nederlandse zuivelcoöperatie Coberco (hoofdkantoor Zutphen) sluit op langere termijn een fusie met de zustercoöperaties DMV-Campina en Melkunie niet uit. „Als wij daardoor een betere melkprijs tot stand kunnen brengen voor onze leden, zullen wij niet aarzelen dat te realiseren”, aldus mr. R.L.M. Mattheussens, voorzitter hoofddirectie van Coberco.

Gisteren werd bekend dat Melkunie Campina een fusie willen aangaan. De twee bedrijven worden dan de op drie na grootste zuivelonderneming ter wereld. Volgens Mattheussens staat Coberco positief tegenover de voorgenomen samenwerking tussen Melkunie en Coberco. Nu nog is Coberco met een omzet van 3,3 miljard aanmerkelijk groter dan de afzonderlijke fusiepartners. De nieuwe combinatie echter een jaaromzet van meer dan vijf miljard halen.

Gisteren deelden de twee ondernemingen mee dat zij bespreken of een samengaan kan leiden tot een versteviging van hun positie in binnen- en buitenland. Vakbonden en ondernemingsraden zijn op de hoogte gesteld.

Bij Melkunie werken 3300 mensen. De onderneming haalt haar omzet voor 80 procent uit de Nederlandse markt. DMV-Campina is veel meer op de buitenlandse markt gericht. Het bedrijf heeft drie buitenlandse vestigingen. Coberco verwerkt jaarlijks ongeveer 2329 miljoen kilo melk in 26 productiebedrijven. Daarvan zijn er vijf in België gevestigd en een in Frankrijk.

Voorts heeft Coberco een verkoopkantoor in Spanje en bezit de onderneming een 30 procent-deelneming in het Duitse Partnerkäse. Er zijn bij de zuivelcoöperatie zo'n 10.500 leden aangesloten. Er werken 3337 mensen bij Coberco.

Zuivelindustrie positief over voorgenomen fusie Campina en Melkunie 'Ooit fusie alle landelijke melkfabrieken'

(door Arnoud Cornelissen)

ZUTPHEN (GPD) - De zuivelbranche zal zich in de komende vijf jaar steeds meer concentreren. De fusiegolf komt vooral door de aanstaande eenwording van de Europese markt. „Wij staan positief tegenover de voorgenomen samenwerking”, aldus de voorzitter van het Produktschap voor de Zuivel, H. Schelhaas, naar aanleiding van de mededeling van de coöperatieve zuivelverenigingen DMV Campina en Melkunie Holland, dat zij de mogelijkheden van een fusie bespreken. „Campina en Melkunie vullen elkaar goed aan. Gezien de ontwikkelingen in de markt verwacht het produktschap de komende jaren verdere concentraties in de zuivel”.

Melkunie en Campina behoren in de Nederlandse verhoudingen tot de grootste zuivelondernemingen. Internationaal gezien nemen zij een bescheiden plaats in. De belangrijkste redenen voor het overleg zijn de concentraties in de zuivelsector binnen en buiten de EG en de bundeling bij de afnemers. De beoogde samenwerking dient onder meer ter versterking van de verkoop- en onderzoeksprogramma's. Samenwerking is noodzakelijk om op de Europese en de internationale markt een vooraanstaande positie te kunnen blijven innemen teneinde de medewerkers en de leden-melkveehouders een goed toekomstperspectief te bieden, aldus de gezamenlijke verklaring.

De voorzitter van de hoofddirectie van een van de andere zuivelcoöperaties Coberco, mr. R.L.M. Mattheussens, is positief. „Wij verwachten niet dat de nieuwe combinatie voor onze onderneming nadelige gevolgen zal hebben, Natuurlijk proberen Melkunie en DMV Campina behalve een vergroting van de marktpositie in het buitenland, ook in Nederland hun aandeel te vergroten. Maar een mogelijk negatief effect is voor ons niet verontrustend. Wij denken over het geheel genomen ons marktaandeel te kunnen behouden”.

Momenteel haalt Melkunie (Westen Midden-Nederland. 6500 leden) 80 procent van haar omzet uit de binnenlandse markt. Voor Campina (zuidelijke provincies; 7800 leden) ligt dat percentage op 35. Melkunie staat nu op de 25e plaats in de wereldranglijst van zuivelindustriën. DMV Campina stond vorig jaar op de 20e plaats en Coberco op plaats 12. Na de fusie komt de combinatie op de 4e plaats terecht, net achter twee grote Amerikaanse ondernemingen en het Zwitserse- concern Nestle.

Mattheussens sluit niet uit dat in de komende jaren de zuivelindustrie in Nederland zich uiteindelijk onder een noemer zal samenvoegen. „Dat plan is in de jaren zeventig ook al eens geopperd, maar vanwege allerlei omstandigheden in die tijd nooit gerealiseerd. Het is denkbaar dat we toch weer die kant opgaan. Coberco heeft er in eerste instantie voor gekozen om door overnames in het buitenland onze positie te versterken. Op korte termijn zullen we geen samenwerking met Nederlandse coöperaties overwegen”

„We moeten ook oppassen voor de gedachte dat groter altijd beter is. Zeker bij het samengaan van twee grote ondernemingen zijn heel wat problemen te verwachten Over een jaar of vijf echter is een samengaan zeker niet uit te sluiten. Dat zal ook afhangen van de leden. Wij gaan er vanuit dat een dergelijke fusie zeker zal moeten leiden tot een betere melkprijs voor de aangesloten boeren”, aldus Mattheussens.

Spannend hoofdstuk in zuiveltrilogie

(Kaf en Koren¹)

ER KOMT eindelijk spanning in de zuiveltrilogie. Dat is nodig ook, want het begon op een langdradige, oerpreutse streekroman te lijken, een gebed zonder einde. En ineens gebeurt er van alles.

Het gaat zo: In een buurtschap verderop is vrijerij. Het lijkt op een huwelijk uit te draaien. De roomse boerenzoon Campina uit het ondeugende Brabantse land scharrelt met de nogal wereldse boerendochter Melkunie uit Holland. Aan de noordkant staan de buurlui met schalkse blikken te smoezen, ook al worden hun harten verteerd door jaloezie. Zij zijn een beetje geschrokken en gefrustreerd. Het gevaar doemt op dat hier op deze manier de eigen dochters niet uitgehuwelijkt kunnen worden. Wat is erger dan ‘der oer te bliuwen’? Bij de wat ‘stoertske’ noordelijke boer begint het te kriebelen. Hij toont zich eindelijk bereid de hand in eigen boezem te steken.

Ja, het noorder buurtschap had zich al dikwijls in de opkamer terug moeten trekken. Dan moest er weer iets worden uitgepraat. Maar ach, in iedere huishouding is het wel eens hommeles. Men ziet maar niet de voor de hand liggende mogelijkheden om elkaar in eigen kring de liefde te verklaren onder het motto ‘soart siket soart’. De huwelijkskandidaten tonen zich laatbloeiers. En als iedereen dan ook nog een beetje mee gaat vrijen, dan wil het wel eens verkeerd uitpakken.

Wel, daar verderop, in het Zuiden, komt een nieuwe liefde tot bloei. Dus, in het Noorden is het tijd voor nader beraad. ‘Rabje’: Men vindt dat de familie Campina iets weg heeft van een mafia-familie: Ze houden het door dik en dun met elkaar. En ze zijn ook niet open. Nee, dan in het Noorden, daar zijn de gordijnen nooit dicht. daar wordt het nooit echt schemerig. Dat vrijt niet licht

Tot in de kleine uurtjes staan ze te kletsen over de romance in het Zuiden. Foei, ze willen daar macht. Men zou eens moeten weten dat de boerendochter Melkunie uit Holland zojuist nog stiekem verkering had met de wat krom pratende maar degelijke boerenzoon Coberco uit het Oosten. Is het dan niet opgefallen dat die verkering uittraakte, omdat Coberco, dankzij zijn Saksische wantrouwen, er achter kwam dat men in het voorhuis van Melkunie een gat in de hand heeft? Inderdaad het leeft daar veel te royaal. En zoveel koeieraampjes telt de westelijke hoeve ook weer niet.

En nu dan gaat in de noordelijke opkamer behalve de jaloezie, het zelfverwijt en de zelfkritiek aan een ieder vreten. Er volgt familieberaad. Doel: rust in de huishouding en als de weerlicht een huwelijkspartner optrommelen. Veel keus is er niet. Het moet maar eens zonder de aanwezigheid van de geestelijk raadsman, de notaris, de huwelijksvoorlichter en al die loslopende welzijns werkers. Ook de eerste en tweede arbeider, de ‘grutfeint en lytsfeint’ moeten niet langer op de stoel van de boer gaan zitten. ‘De boer moet sels de leie ha.’

‘It sil heve’: De boerendochter van Fries-Drentse bloede rijdt in de sjees de boerenzoon uit het Oosten tegemoet. Beiden moeten het hoofd er bij houden, verstandig zijn en nochtans rijp en hartstochtelijk. Thuis hoopt ‘it omsittend laach’ heimelijk op een gedwongen verstandshuwelijk. Als het lukt bestaat er geen beter huwelijk.

---

1 Landbouwredacteur Leeuwarder Courant – bevat naast berichtgeving vaak ook een opiniërend deel! (ZHN.)

Natuurlijk, in het noordelijk buurtschap zullen ook enkelingen eerst nog even staan smoezen, zij zullen oreren dat voor alles in eigen huis orde op zaken moet worden gesteld. Want het ‘keallet swier en men is swier te rissen’.

Maar alsdan blijkt dat ook in de liefde van een nood een deugd kan worden gemaakt komt het happy end in zicht. Als het Noorden en Oosten ‘de lapen gear smite’ ‘n alle lusten en lasten worden gedeeld, en als de twee het voorspel niet laten bederven door eerst weer over erfenissen te gaan zeuren, dan ‘hat se byt’. Met als bijkomend voordeel dat ineens glashelder wordt dat de probleempjes in eigen huis klein en onbenullig zijn.

Een liefdesverklaring tussen Noord-Nederland en Coberco nu, zal de bestaande zwarigheden relativeren. men zal ervaren dat een noordoostelijk huwelijk uiteindelijk nog meer ‘kowerutsjes’ oplevert dan dat zuidwestelijke verstandshuwelijk. Zo zal de boerenroman toch nog een ijzersterk slot kunnen krijgen.

Limburgsch Dagblad 1989-09-22

Na fusieplannen DMV-Campina en Melkunie

Verdere concentratie in Nederlandse zuivel

ZUTPHEN - De zuivelbranche zal zich in de komende vijf jaar steeds meer concentreren. De fusiegolf komt vooral door de aanstaande eenwording van de Europese markt. „Wij staan positief tegenover de voorgenomen samenwerking”, aldus de voorzitter van het **Produktschap voor de Zuivel, H. Schelhaas**, naar aanleiding van de mededeling van de coöperatieve, zuivelverenigingen DMV-Campina en Melkunie-Holland, dat zij de mogelijkheden van een fusie bespreken.

„Campina en Melkunie vullen elkaar goed aan. Gezien de ontwikkelingen in de markt verwacht het produktschap de komende jaren verdere concentraties in de zuivel”. Melkunie en Campina behoren in de Nederlandse verhoudingen tot de grootste zuivelondernemingen. Internationaal gezien nemen zij een bescheiden plaats in. De belangrijkste redenen voor het overleg zijn de concentraties in de zuivelsector binnen en buiten de EG en de bundeling bij de afnemers. De beoogde samenwerking dient onder meer ter versterking van de verkoop- en onderzoeksprogramma’s. Samenwerking is noodzakelijk om op de Europese en de internationale markt een vooraanstaande positie te kunnen blijven innemen teneinde de medewerkers en de leden-melkveehouders een goed toekomstperspectief te bieden, aldus de gezamenlijke verklaring.

De voorzitter van de hoofddirectie van een van de andere zuivelcoöperaties *Coberco*, mr. R.L.M. Mattheussens, zegt positief te staan tegenover de voorgenomen fusie tussen Melkunie en DMV Campina.

„Wij verwachten niet dat de nieuwe combinatie voor onze onderneming nadelige gevolgen zal hebben. Natuurlijk proberen Melkunie en DMV Campina behalve een vergroting van de marktpositie in het buitenland, ook in Nederland hun aandeel te vergroten. Maar een mogelijk negatief effect is voor ons niet verontrustend. Wij denken over het geheel genomen ons marktaandeel te kunnen behouden”.

Rang-lijst

Momenteel haalt Melkunie (West- en Midden-Nederland; 6500 leden)-, 80 procent van haar omzet uit de binnenlandse markt. Voor Campina (zuidelijke provincies; 7800 leden) ligt dat percentage op 35. Melkunie staat nu op de 25e plaats in de wereldranglijst van zuivelindustrieën. DMV Campina stond vorig jaar op de 20e plaats en Coberco op plaats 12. Na de fusie komt de combinatie op de 4e plaats terecht, net achter twee grote Amerikaanse ondernemingen en het Zwitserse concern Nestlé.

Mattheussens sluit niet uit dat in de komende jaren de zuivelindustrie in Nederland zich uiteindelijk onder een noemer zal samenvoegen. „Dat plan is in de jaren zeventig ook al eens geopperd, maar vanwege de omstandigheden in die tijd nooit gerealiseerd. Het is denkbaar dat we toch weer die kant opgaan. Coberco heeft er in eerste instantie voor gekozen om door overnames in het buitenland onze positie te versterken. Op korte termijn zullen we geen samenwerking met Nederlandse coöperaties overwegen”.

Procedure

De voedingsbond FNV wil nog geen oordeel geven over de studie naar een mogelijke fusie tussen DMV Campina en Melkunie. „Op dit moment is er nog sprake van een intern onderzoek”, aldus Wendy Young. „De feitelijke fusieprocedure waarbij de SER-fusiegedragsregels van toepassing zijn, is nog niet in werking getreden. Wij hebben daar wel op aangedrongen, omdat alleen op die manier de vakbonden de mogelijkheid hebben om inzage te krijgen in de plannen”.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1989-10-19

In december besluit over fusie Campina en Melkunie

UTRECHT (ANP) - De ledenraden van de zuivelcoöperaties DMV-Campina en Melkunie-Holland beslissen op 4 december over de voorgenomen fusie tussen beide ondernemingen. Het gaat daarbij om een gemeenschappelijke exploitatie vanaf 1 januari 1990 in één vennootschap en een volledige integratie van de twee coöperaties op uiterlijk 1 januari 1993.

Directies en commissarissen hebben dit woensdag meegedeeld nadat ze in Utrecht de ledenraden van de coöperaties op de hoogte hadden gesteld van de voortgang van het onderzoek naar de mogelijkheid van een fusie. De komende weken zal ook overleg worden gepleegd met de bonden en de (centrale) ondernemingsraden. DMV-Campina en Melkunie-Holland hebben elk 3.300 werknemers.

Hoeveel arbeidsplaatsen de nieuwe onderneming in 1993 zal tellen valt volgens Cuypers nog niet te zeggen. Een aantal kleinere vestigingen wordt wellicht gesloten, maar er wordt ook aan nieuwe vestigingsplaatsen gedacht.

Leidse Courant, 1989-10-19

Zuivelfusie nog kwestie van tijd

UTRECHT - De ledenraden van de zuivelcoöperaties Melkunie Holland en DMV Campina beslissen op 4 december over de voorgenomen fusie tussen beide ondernemingen. Het gaat

daarbij om een gemeenschappelijke exploitatie vanaf 1 januari 1990 in één vennootschap, een volledige integratie van de twee coöperaties op uiterlijk 1 januari 1993 en de structuur in de tussenliggende periode.

Directies en commissarissen hebben dit gisteren meegedeeld nadat ze in Utrecht de ledenraden van de coöperaties op de hoogte hadden gesteld van de voorspoedige voortgang van het onderzoek naar de mogelijkheid van een fusie. De komende weken zal ook overleg worden gepleegd met de bonden en de (centrale) ondernemingsraden. DMV Campina en Melkunie hebben elk 3300 werknemers.

Het werkgebied van de nieuwe onderneming zal de helft van Nederland beslaan (het zuiden en het westen) en ze zal ongeveer een derde van de Nederlandse melk verwerken. Melkunie en DMV verwachten niet dat „Brussel” bezwaren zal maken op grond van de kartelwetgeving.

Mr. W. Overmars, voorzitter conserndirectie DMV Campina, zei dat de bedrijven elkaar qua productie goed aanvullen (bij Melkunie ligt het accent op consumptiemelk en kaas en bij DMV op industriële produkten en kunstmelkvoeders), wat een betere risicospreiding mogelijk maakt, en dat er grote overeenkomsten zijn in structuur, werkwijze en mentaliteit.

Volgens drs. J.H.J. Cuypers, voorzitter van de hoofddirectie van Melkunie, zal de nieuwe combinatie op onderdelen blijven streven naar samenwerking met buitenlandse bedrijven. In verband met het mogelijk verdwijnen van de minimumprijs voor melk gaan de bedrijven concurreren met een landelijk merk. Ook na 1 januari 1993 blijft de coöperatieve structuur bestaan.

Na een herwaardering van de activa bij Melkunie (6500 leden) is het eigen vermogen van deze coöperatie berekend op 143,2 miljoen gulden (11,26 per 100 kilo melk). Bij DMV Campina (7800 leden) is het 205,3 miljoen (10,01 per 100 kilo). Overmars zei dat de totale vermogens geen aanleiding geven tot verrekening.

Leeuwarder Courant 1989-10-19

Campina en Melkunie met toetjes op Europese markt

UTRECHT - De uit de fusie van *DMV-Campina* en *Melkunie* nieuwgevormde zuivelkolos zal zich vooral richten op het innemen van posities op de Europese markt. Men denkt daarbij in de eerste plaats aan toetjes. Melkunie-directeur drs. Jan Cuypers wil met name de voor zijn bedrijf zeer belangrijke dessertmarkt op Europees niveau verder uitbouwen. „Daarin hebben wij een grote voorsprong”, zo merkte hij gistermiddag op in een toelichting op de fusie.

Het samengaan van Melkunie en DMV-Campina krijgt op 1 januari 1993 een officieel karakter. Volgend jaar is er echter al een gemeenschappelijke exploitatie.

Door de fusie denken beide ondernemingen dat er nieuwe kansen ontstaan op de Europese markt. Cuypers gelooft heilig in een merkenaanpak, waardoor bij voorbeeld Mona-toetjes, maar ook kaasspecialiteiten in andere EG-landen kunnen aanslaan.

Het bewerken van de Europese markt zal overigens ten koste gaan van de fabricage van onder andere consumptiemelk en melkpoeder. Immers, deze fusie levert niet meer melk op, die nodig is voor de inspanningen op de Europese markt. DMV-Campina-directeur mr. Wim Overmars sluit overigens samenwerking met zuivelondernemingen in andere Europese landen niet uit om zo aan voldoende melk te komen.

DMV-Campina en *Melkunie* zijn zuinig met melk. Men gaat daarom vooral zuivelproducten maken, waar maar weinig grondstof voor nodig is en die wel een hoge winstmarge bezitten. Uitdrukkelijk heeft men het daarom ook over melk en melkverwante producten. Bovendien sluiten beide ondernemingen de zuivelvervangers niet uit.

De fusie tussen de in het zuiden van het land opererende *DMV-Campina* en in het westen gevestigde *Melkunie*, waarover op 4 december een definitief besluit valt moet flink wat besparingen opleveren. Onduidelijk bleef nog hoe groot die besparingen zullen zijn. Overigens wies Overmars er met nadruk op dat deze fusie niet tot stand is gekomen vanwege besparingen. „De doelstelling is agressief en niet defensief.”

De besparingen worden deels gebruikt ter bestrijding van de kosten van de fusie, maar uiteindelijk moeten de boeren een en ander ook terugvinden in hun melkprijs. Die viel overigens vorig jaar bij beide ondernemingen wat tegen, maar Overmars kondigde voor dit jaar een betere melkprijs aan.

De fusie zal gepaard gaan met sluiting van enkele vestigingen van zowel *Melkunie* als *DMV-Campina*. Wel wordt er een nieuw hoofdkantoor gebouwd. De directie weet nog niet wat de personele consequenties zullen zijn. Bij elk van de fusiepartners werken nu 3300 personen. Door het samengaan van *DMV-Campina* en *Melkunie* ontstaat een onderneming, die 3780 miljoen kilogram melk verwerkt. Daarvan gaat 1270 miljoen in de kaas, 1000 miljoen in consumptiemelk, toetjes en ijs, 920 miljoen in industriële producten en 590 miljoen in condens, poeder en boter. Ter vergelijking: Noord-Nederland verwerkt 2102 miljoen kilogram melk. *Melkunie* heeft een aanvoer van 1530 miljoen kilogram melk. Daarvan gaat 46 procent in consumptiemelk en toetjes en 42 procent in kaas. Van de 2250 miljoen kilogram grote aanvoer van *DMV-Campina* wordt 41 procent verwerkt tot industriële producten en 28 procent tot kaas.

Leidse Courant, 27/10/1989; p. 6/18

Campina-chauffeurs dreigen met staking

UTRECHT — De chauffeurs bij het zuivelconcern DMV Campina hebben gisteravond besloten te gaan staken als de directie niet aan hun eisen tegemoet komt en een deel van hun werk uitbesteedt. Volgens een rapport van Berenschot zouden maar 175 van de 311 chauffeurs bij DMV Campina in dienst kunnen blijven.

Leidsch Dagblad, 21/11/1989; p. 7/26

Ontslag in zuivel

De Voedingsbond FNV wil dat DMV/Campina en Melkunie een harde garantie geven dat er geen gedwongen ontslagen zullen vallen na de fusie tussen deze twee zuivelconcerns. De bonden moeten voor 4 december een advies geven over de voorgenomen fusie, waarbij in totaal 6600 werknemers in west- en zuid-Nederland zijn betrokken.

Leidsch Dagblad, 28/10/1989; p. 7/44

Campina

Als de directie van DMV Campina volgende week niet besluit minimaal 225 chauffeurs in dienst te houden dan zal er vanaf de maandag daarop worden gestaakt. Een woordvoerder van de Voedingsbond FNV heeft dit gisteren meegedeeld. De FNV-bond zal in de loop van de week proberen ook werknemers van de productiebedrijven van DMV/Campina bij de acties te betrekken.

Campina en Melkunie beslissen maandag over volledige fusie

VEGHEL (ANP) - De ledenraden van de zuivelcoöperaties DMV-Campina in Veghel en Melkunie-Holland in Woerden beslissen maandag of zij samengaan. Stemmen zij in met de voorstellen van hun besturen en directies dan ontstaat een, althans voor Nederlandse begrippen, zuivelreus met een jaarlijkse omzet van ongeveer vijf miljard gulden (4,8 miljard in 1988).

Aanleiding is de eenwording van de Europese markt op 1 januari 1993. Daardoor ontstaan volgens de besturen en directies steeds grotere concentraties van producenten, die in toenemende mate over de landsgrenzen heen gaan opereren, terwijl aan de kant van de afnemers sterke concentraties plaatsvinden. Door samen te gaan denken zij op deze ontwikkelingen een doeltreffend antwoord te kunnen geven.

DMV-Campina en Melkunie-Holland willen een sterke marktpositie in speciale zuivelproducten voor de consument onder eigen merknaam in Europa (desserts zoals de Mona-toetjes en kaas van Melkunie) en in industriële zuivelproducten (voedingsmiddelen en farmaceutische industrie, Campina) over de gehele wereld.

Beide denken door de fusie de risico's beter te kunnen spreiden en de produktiekosten te kunnen drukken. Bovendien verwachten zij hun onderzoeksmogelijkheden, belangrijk voor de ontwikkeling van nieuwe producten, en marketing gezamenlijk doeltreffender te kunnen inzetten. Voor de leden, de boeren die de melk leveren, moet de fusie leiden tot een goede uitbetalingsprijs. Zij ontvangen nu bijna 80 gulden voor 100 kilogram melk. De uitbetaling van Melkunie ligt nu nog iets lager dan die van Campina. In beginsel krijgen de boeren volgend jaar al de zelfde prijs uitbetaald.

Het voorstel van de besturen en directies is om beide concerns op 1 januari 1993 volledig te laten samengaan. Over drie weken, op 24 december, willen zij al een gemeenschappelijk exploitatie in een vennootschap onder firma. De coöperatieve structuur blijft gehandhaafd, ook na de volledige fusie. De boeren houden greep op de coöperatie via afdelingen, een ledenraad en een coöperatieraad die als algemene vergadering van aandeelhouders gaat functioneren.

De vakbonden hebben donderdag met beide directies overeenstemming bereikt over de sociale randvoorwaarden voor de fusie, zo heeft een woordvoester van de Voedingsbond FNV meegedeeld. DMV/Campina en Melkunie hebben toegezegd dat er geen gedwongen ontslagen zullen vallen als gevolg van de fusie.

Leidse Courant, 1989-12-01

[...]

De besturen en directies kwamen met hun plannen ruim twee maanden geleden naar buiten. Aanleiding voor de fusie is '1992', de eenwording van de Europese markt op 1 januari 1993. Daardoor ontstaan volgens de besturen en directies steeds grotere concentraties van producenten, die in toenemende mate over de landsgrenzen heen gaan opereren, terwijl aan de kant van de afnemers sterke concentraties plaatsvinden. Door samen te gaan denken zij op deze ontwikkelingen een doeltreffend antwoord te kunnen geven.

DMV Campina en Melkunie Holland volgen daarmee een lijn die ongeveer een jaar eerder door McKinsey-topman Winsemius, de voormalige minister van milieu, is aangegeven. Voor

de zuivelcoöperaties wordt Nederland te klein, maar om te concurreren op de Europese markt na 1992 zijn zij op hun beurt weer te klein. Om hun afzetbelangen te verdedigen of te vergroten moeten zij samengaan of andere bedrijven overnemen. De vakbonden hebben donderdag met beide directies overeenstemming bereikt over de sociale randvoorwaarden voor de fusie. DMV/Campina en Melkunie hebben toegezegd dat er geen gedwongen ontslagen zullen vallen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1989-12-05

Ledenraden achter fusie DMV-Campina en Melkunie

VEGHEL/WOERDEN (ANP) - De ledenraden van DMV Campina en Melkunie-Holland zijn maandag akkoord gegaan met een fusie van beide zuivelcoöperaties. Uiterlijk 1 januari 1993 moet de fusie een feit zijn. Vanaf 24 december worden de activiteiten van beide al samengevoegd onder de voorlopige naam Campina-Melkunie B.V. De coöperatieve vorm blijft gehandhaafd.

Na de fusie ontstaat een zuivelcoöperatie met een omzet van ongeveer vijf miljard gulden per jaar (1989). Het werkgebied van Campina-Melkunie omvat grofweg het zuiden en westen van ons land. De nieuwe coöperatie telt ongeveer 14.300 leden/melkveehouders. In 1988 leverden die samen ongeveer 3,4 miljard kilogram melk. DMV Campina en Melkunie-Holland willen met de fusie inspelen op de eenwording van de Europese markt op 1 januari 1993. Samen verwachten zij sterker te staan op die markt.

DMV-Campina en Melkunie-Holland hebben nu elk nog veertien vestigingen. Niet uitgesloten is dat een aantal hiervan op termijn wordt gesloten. Beide coöperaties hebben vorige week met de vakbonden overeenstemming bereikt over de afwikkeling van de mogelijke gevolgen van de fusie voor de ongeveer 6.600 personeelsleden, die zij samen in dienst hebben. Vooralsnog worden er geen gedwongen ontslagen verwacht.

Leeuwarder Courant 1989-12-05

Ledenraden akkoord met fusie **Melkunie** en DMV Campina

VEGHEL/WOERDEN - De ledenraden van DMV Campina in Veghel en van de **Melkunie** in Woerden hebben gisteren ingestemd met de fusie tussen beide coöperaties. Uiterlijk met ingang van 1 januari 1993 zal sprake zijn van één coöperatie, maar al op 24 december worden de activiteiten samengevoegd in een nieuwe besloten vennootschap met de voorlopige naam Campina **Melkunie** bv.

In de overgangperiode blijven de twee huidige coöperatieve verenigingen bestaan. Zij hebben gelijke zeggenschap in de nieuwe bv. De verschillen in de samenstelling van de vermogens van DMV Campina en **Melkunie** worden aan het eind van het jaar geëgaliseerd. De twee coöperaties richten een nieuw hoofdkantoor in ergens tussen Deil en Den Bosch, dat een omvang krijgt van ongeveer vijftig medewerkers.

Ledenraden achter fusie DMV-Campina en Melkunie

VEGHEL/WOERDEN (ANP) - De ledenraden van *DMV-Campina* en *Melkunie-Holland* zijn maandag akkoord gegaan met een fusie van beide zuivelcoöperaties. Uiterlijk 1 januari 1993 moet de fusie een feit zijn. Vanaf 24 december worden de activiteiten van beide al samengevoegd onder de voorlopige naam Campina-Melkunie B.V. De coöperatieve vorm blijft gehandhaafd.

Na de fusie ontstaat een zuivelcoöperatie met een omzet van ongeveer vijf miljard gulden per jaar (1989). Het werkgebied van Campina-Melkunie omvat grofweg het zuiden en westen van ons land. De nieuwe coöperatie telt ongeveer 14.300 leden/melkveehouders. In 1988 leverden die samen ongeveer 3,4 miljard kilogram melk. DMV Campina en Melkunie-Holland willen met de fusie inspelen op de eenwording van de Europese markt op 1 januari 1993. Samen verwachten zij sterker te staan op die markt.

DMV-Campina en Melkunie-Holland hebben nu elk nog veertien vestigingen. Niet uitgesloten is dat een aantal hiervan op termijn wordt gesloten. Beide coöperaties hebben vorige week met de vakbonden overeenstemming bereikt over de afwikkeling van de mogelijke gevolgen van de fusie voor de ongeveer 6.600 personeelsleden, die zij samen in dienst hebben. Vooral nog worden er geen gedwongen ontslagen verwacht.

Limburgsch Dagblad 1989-12-01

Activiteiten vanaf 24 december al samengevoegd

Ledenraden akkoord met fusie DMV en Melkunie

VEGHEL/WOERDEN - De ledenraden van DMV Campina en Melkunie Holland zijn maandag akkoord gegaan met een fusie van beide zuivelcoöperaties. Uiterlijk 1 januari 1993 moet de fusie een feit zijn. Vanaf 24 december worden de activiteiten van beide al samengevoegd onder de voorlopige naam **Campina-Melkunie BV**. De coöperatieve vorm blijft gehandhaafd.

Na de fusie ontstaat een zuivelcoöperatie met een omzet van ongeveer vijf miljard gulden per jaar (1989). Het werkgebied van Campina Melkunie omvat grofweg het zuiden en westen van ons land. De nieuwe coöperatie telt ongeveer 14.300 leden/melkveehouders. In 1988 leverden die samen ongeveer 3,4 miljard kilogram melk.

DMV Campina en Melkunie Holland willen met de fusie inspelen op de eenwording van de Europese markt op 1 januari 1993. Samen verwachten zij sterker te staan op die markt. Voorzitter van de raad van commissarissen van de nieuwe coöperatie wordt waarschijnlijk A. van Leeuwen, die nu nog voorzitter is van de raad van commissarissen van Melkunie. Zijn collega P. J. H. M. Loonen van DMV Campina wordt vermoedelijk plaatsvervangend voorzitter van de nieuwe raad van commissarissen. Het is de bedoeling mr. W. Overmars, thans voorzitter van de concerndirectie van DMV Campina, te benoemen tot voorzitter van de hoofddirectie van Campina Melkunie BV en zij collega drs. J. H. J. Cuypers van Melkunie tot plaatsvervangend voorzitter.

Hoofdkantoor

Ergens tussen Den Bosch en Deil zal de nieuwe coöperatie haar hoofdkantoor vestigen. Campina Melkunie wordt verdeeld in produkt/marktgroepen die een grote mate van zelfstandigheid krijgen.

DMV-Campina en Melkunie-Holland hebben nu elk nog veertien vestigingen. Niet uitgesloten is dat een aantal hiervan op termijn wordt gesloten. Beide coöperaties hebben vorige week met de vakbonden overeenstemming bereikt over de afwikkeling van de mogelijke gevolgen van de fusie voor de ongeveer 6.600 personeelsleden, die zij samen in dienst hebben. Vooral nog worden er geen gedwongen ontslagen verwacht.

Nieuwe generatie van Campina **Melkunie**

Milner nieuwe kaas uit halfvolle melk

De Kaasgroep van Campina Melkunie komt met een nieuw type Hollandse kaas: de Milner. Het bijzondere van dit produkt is de bereiding. De kaas wordt gemaakt uit halfvolle melk.

Daarmee wordt ingespeeld op de steeds kritischer wordende houding van de consument met betrekking tot samenstelling en calorische waarden van levensmiddelen.

Gezond

De kaas zal vanaf maart in kaas-speciaalzaken vers van het mes worden aangeboden en in supermarkten zowel vers van het mes als in speciaal ontworpen hersluitbare verpakking.

Consumentenonderzoek heeft aangetoond dat halfvolle melk steeds meer terrein wint. Ongeveer 70% van de Nederlandse bevolking consumeert momenteel uitsluitend halfvolle melk.

Het belangrijkste kenmerk van dit produkt is het lager vetgehalte. Desondanks blijft de smaak lekker en vol. Bovendien bevat de melk voedingsstoffen als melkeiwitten en mineralen.

De drie aangeboden soorten; jonge, licht belegen en belegen kaas verschillen duidelijk qua smaak. Vanwege persoonlijke voorkeuren van de consument met betrekking tot smaak kan hij blijven kiezen uit de hem bekende smaken. Persoonlijk kies ik voor de belegen kaas.

● Milner kaaswiel met op de voorgrond een stukje licht belegen in de nieuw ontworpen hersluitbare verpakking.

Milner is in supermarkten verkrijgbaar in een voor kaas tot nog toe onbekende milieuvriendelijke verpakking, die hersluit-

baar is. Na opening en gebruik van de verpakking blijft de kwaliteit en de versheid van de kaas behouden.

**Leidsch Dagblad,
04/01/1990; p. 7/20**

Melkfabriek hoeft tijdelijk contract niet te verlengen

DEN BOSCH (ANP) – De Eindhovense melkfabriek DMV/Campina hoeft van het gerechtshof in Den Bosch acht contractarbeiders niet opnieuw in dienst te nemen. De melkfabriek had het door de bond gesteunde achttal in januari vorig jaar geen nieuw contract aangeboden.

De acht werkten het ene half jaar met een tijdelijk arbeidscontract bij Campina en het andere half jaar deden zij dat via een uitzendbureau. In juli 1988 liep hun laatste halfjaarcontract af. Zij konden daarna niet terugkomen.

Volgens de acht en de Voedingsbond FNV was dit in strijd met het arbeidsrecht en zij spanden een rechtszaak aan. Het hof echter vond het ontslag echter inherent aan het uitzendwerk.

● De imitatiekaas is nauwelijks van 'echt' te onderscheiden. Links de imitatiekaas Trenta, rechts de uit halfvolle melk bereide Milner. Foto: FRANS RADE

Plantaardig vet vervangt deels dierlijk vet

Kaas die geen kaas mag heten

In snel tempo worden in ons land imitatiekazen geïntroduceerd. Nieuwe soorten, nieuwe vormen en nieuwe smaken blijven vakman en consument verrassen. Ze zien er uit als kaas, smaken ook zo, maar mogen volgens de EG-wetgeving geen kaas genoemd worden. Het gaat hier om de producten Trenta en Vitessa.

In deze nieuwe 'kazen' zit vrijwel geen dierlijk vet. Plantaardige vetten hebben de plaats van het melkvet ingenomen. Het voordeel hiervan is dat de meervoudig onverzadigde vetzuren (die alleen in plantaardig vet voorkomen) zorgen voor een verlaging van het cholesterolgehalte en daarmee de kans op hart- en vaatziekten verkleinen.

Bij de productie van deze 'kazen' wordt de koemelk afgeroomd, zodat het dierlijk vet eruit gaat. Dit wordt deels vervangen door plantaardig vet.

Afwijken

Voor het recept van de imitatiekaas werd uitvoerig geëxperimenteerd door het Nederlands Instituut voor Zuivel Onderzoek (NIZO) in Ede. Moeilijkheid was dat de smaak niet mag afwijken van normale soorten. De precieze samenstelling willen de fabrikanten niet kwijt, maar zeker is dat zonnebloemolie in ieder geval een van de bestanddelen is.

De 'kazen' zijn ook geschikt om te laten rijpen. Voorlopig is Tren-

ta in één smaakvariant op de markt. Vitessa wordt afgeleverd in het zogenaamde kanter-model met een rechte onderkant. Het verschil tussen beide soorten is dat Trenta 100% plantaardig is en Vitessa 80%. Het percentage meervoudig onverzadigde vetzuren is respectievelijk 20% en 50%.

Het is een illusie om te denken dat deze 'kazen' goed zijn voor de lijn. Ze bevatten meer meervoudig-onverzadigde vetzuren dan normale kaas, maar het totale vetgehalte is wel gelijk aan dat van volvette kaas. Volgens het Voorlichtingsbureau voor de Voeding is het verstandig te kiezen voor minder vette kaassoorten.

Halfvolle melk

De Campina **Melkunie** introduceerde onlangs de Milner. Een 'echte' kaas die wordt bereid uit halfvolle melk waardoor het vetgehalte lager is dan normaal.

Hij wordt geleverd in de soorten jong, licht belegen en belegen, die qua smaak duidelijk van elkaar verschillen. Bovendien bevat de kaas belangrijke voedingsstoffen als melkeiwitten en mineralen.

werknemers een actievergadering

Kort geding tegen stakers bij Campina

Van onze verslaggever

ROERMOND - De directie van de ijsfabriek van Campina in Roermond wil een kort geding aanspannen tegen de stakers in het bedrijf. Volgens woordvoerder Thijssen is er bij de rechtbank in Roermond al een datum voor het geding aangevraagd. De staking gaat intussen gewoon door.

De stakende werknemers en de Voedingsbond FNV zeggen het kort geding met vertrouwen tegemoet te zien.

De produktiemedewerkers van de ijsfabriek legden maandag het werk neer. Zij protesteren tegen de weigering van de directie werknemers een toeslag uit te betalen voor de uren die zij meer werken dan 36 uur per week. De 36-urige werkweek is in de cao vastgelegd. Ook hebben de werknemers er bezwaar tegen dat Campina steeds meer uitzendkrachten in de fabriek in Roermond inzet.

„We hopen natuurlijk dat een kort geding uiteindelijk overbodig zal blijken te zijn om de mensen weer aan het werk te krijgen”, aldus directiewoordvoerder Thijssen. Het overleg tussen de vakbond en de directie heeft de partijen niet nader tot elkaar gebracht. De toeslag van 0,88 procent voor overuren tijdens de zomermaanden en de acht man extra vast personeel bleek voor de directie onbespreekbaar, reden voor de werknemers de staking voort te zetten.

Die onderhandelingen hebben volgens de Voedingsbond FNV „slechts tot woede bij de stakers geleid.” Dat staat in een pamflet van de vakbond dat onder de overige ruim 6000 werknemers bij andere takken van Campina zal worden verspreid. In het pamflet worden die werknemers aangespoord om ook actie te gaan voeren als mocht blijken dat de cao niet wordt nageleefd. „Bij de ijsfabriek van Campina wordt de cao niet nageleefd. Waarom zouden ze dat op andere afdelingen wel doen”, vraagt de Voedingsbond FNV zich af in het pamflet.

‘Woede’

Hoewel de productie van ijs helemaal plat ligt, staan de stakers toe dat vier werknemers zich bezighouden met het afhandelen van lopende orders. Totdat de voorraad ijs op is. Voor enkele soorten ijs zal dat volgens Thijssen al over enkele dagen het geval zijn.

Nieuwe onderhandelingspoging levert niets op

Morgen kort geding staking bij Campina

Van onze verslaggever

ROERMOND - Een tweede onderhandelingspoging van de directie van Campina met de Voedingsbond FNV gisterenmorgen heeft weer niets opgeleverd. Dat heeft woordvoester Wendy Young van de Voedingsbond FNV bekend gemaakt. Het kort geding dat de directie van Campina aanhangig heeft gemaakt tegen de Voedingsbond FNV dient vrijdagochtend voor de president van rechtbank in Den Bosch. De werknemers bij de ijsfabriek Campina zullen de staking in ieder geval tot vrijdagochtend voortzetten.

De directie deed de werknemers en de vakbond het voorstel om in afwachting van een uitspraak van de Contactcommissie zuivel over het uitbetalen van de toeslag voor extra uren alvast aan het werk te gaan. Dat zou dan niet 40 uur hoeven te zijn zoals gebruikelijk vanaf half maart, maar de 36 uur die zijn vastgelegd in de cao.

Young betitelde het aanbod als een nieuwe poging van de directie om de toeslag voor extra gewerkte uren te omzeilen. „De werknemers zijn best bereid 40 uur te werken in de zomer. Als ze maar die toeslag van 0,88 procent krijgen. Daar staken ze juist voor”, aldus Young. Volgens regiobestuurder Hein Verkooyen van de Voedingsbond viel er niet te onderhandelen met de directie: „Het hoofdkantoor van Campina in Veghel had alleen maar een nieuwe smoes bedacht om de mensen weer aan het werk te krijgen.”

Vrijdagochtend zullen een of twee bussen met stakende werknemers richting Den Bosch rijden om het kort geding bij te wonen.

Werkgever moet gelden toeslag reserveren

Staking ijsfabriek *Campina-Roermond* ten einde

Van onze verslaggever

DEN BOSCH - De staking bij de ijsfabriek **Campina in Roermond** is beëindigd. Maandag hervatten de werknemers hun werk. Campina moet de geëiste verschuivingstoeslag gaan betalen en de vakbond moet de eis dat geen uitzendkrachten mogen werken bij de ijsfabriek laten varen.

Dat is de uitkomst van het kort geding dat gisteren diende voor de president van de rechtbank in Den Bosch, mr J. Hermans. Campina had het kort geding tegen de Voedingsbond FNV aanhangig gemaakt om een einde te maken aan de staking die maandag bij de ijsfabriek was uitgebroken.

De president van de rechtbank bepaalde voorts dat Campina weer achter de onderhandelings-tafel moet plaats nemen om te praten over het mogelijk in dienst nemen van acht vaste krachten. Binnen twee weken moeten de partijen op grond van uitgewerkte argumenten de zaak bespreken. Campina had zich aanvankelijk op het standpunt gesteld dat het aanstellen van acht

vaste mensen onbespreekbaar was.

Mr. Hermans vroeg zich overigens af of de vakbond en de werknemers het aanstellen van acht man extra personeel wel konden eisen, daar er volgens hem sprake was van een seizoensgebonden fabriek.

Toeslag

De toeslag voor werkweken van meer dan 36 uur tijdens de zomerpiek zal niet automatisch bijschreven worden op de rekening van de werknemers. Campina moet voor de toeslagen een bedrag van 52.000 gulden reserveren op een geblokkeerde rekening. Binnen drie weken moet dan de Contactcommissie zuivel of een nog in te stellen arbitragecommissie zich buigen over de vraag of Campina die toeslag op grond van de cao daadwerkelijk moet betalen.

Volgens mr Hermans hebben de werknemers in principe wel recht op de toeslag. Campina wilde niet op het voorstel van mr Hermans ingaan om hangende die uitspraak van de commissie alvast tot uitbetaling over te gaan. Daar zou volgens Campina een voor de hele bedrijfstak zuivel ongewenste precedentwerking vanuit gaan. Jaarlijks komt die toeslag neer op 1000 gulden per werknemer.

Raadsman mr. O. de Witt Wijnen had namens Campina in de dagvaarding gesteld dat de staking onrechtmatig was. De werknemers hielden zich volgens de advocaat niet aan de vredesplicht. Bovendien werd het bedrijf volgens hem in grote mate geschaad door de staking.

„Deze week van staken heeft Campina zeker 115.000 gulden gekost. Het omzetverlies zal na anderhalve week staken 2 miljoen bedragen. Nog belangrijker is het dat het marktaandeel van Campina door de staking in het geding is. De concurrent kijkt handenwrijvend toe hoe Campina vaste klanten dreigt kwijt te raken”, aldus De Witt Wijnen.

‘Onrechtmatig’

De gedagvaarde Voedingsbond FNV voerde bij monde van zijn advocaat mr L. Sprengers aan dat de staking onmogelijk onrechtmatig kon zijn. „Een vredesplicht is geen knevelplicht. Campina heeft haar recht om dergelijke uitspraken te doen verspeeld, omdat zij zelf de cao niet naleeft”. aldus Sprengers. Volgens hem had Campina vanaf maart 1988 gewoon de verschuivingstoeslag van 0.88 procent moeten uitbetalen voor extra uren.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1990-03-29

Campina-Melkunie had een prima jaar

HAAFTEN (ANP)-Zowel voor de veehouders als voor het bedrijf is 1989 een goed jaar geweest. Misschien kunnen we zelfs spreken van een topjaar. Dat zei mr. W. Overmars, voorzitter van de hoofddirectie van de zuivelgigant *Campina-Melkunie*, dinsdag op een bijeenkomst in Haaften.

De omzet van Campina groeide vorig jaar met 6.2 procent tot f2.876 miljoen. De bijna 8000 leden leverden het bedrijf 2.040 miljoen liter melk, 0,5 procent minder dan in 1988. Campina kocht bij niet-leden bovendien nog 230 miljoen kilo melk bij. Voor de melkveehouders betekent een en ander dat zij voor elke 100 kilo melk een prijs krijgen van f87,45, dat is f3,63 meer dan het jaar daarvoor. De leden-veehouders van de Melkunie-Holland krijgen voor elke 100 kilo melk f86,34. Dat is f3,24 meer dan in 1988. De ongeveer 6000 leden leverden de Melkunie 1.341 miljoen kilo melk, 16 miljoen kilo minder dan het jaar daarvoor.

De omzet van de Melkunie steeg met f30 miljoen tot f2.132 miljoen. Eind vorig jaar besloten

Campina en de Melkunie te fuseren. De integratie van beide bedrijven verloopt volgens Overmars volgens schema. De exploitatie van de twee coöperaties is inmiddels ondergebracht in een nieuwe, gezamenlijke vennootschap. De twee coöperaties zelf gaan uiterlijk in 1993 op in de nieuwe organisatie.

Volgens Overmars zullen vooralsnog ten gevolge van de fusie geen fabrieken worden gesloten. Gedwongen ontslagen zijn evenmin aan de orde. „We zullen de eerste jaren wel wat ruim in ons jasje zitten voor wat betreft het personeel, maar dat nemen we voor lief”, aldus Overmars. Hij verwacht dat de resultaten van Campina-Melkunie dit jaar lager zullen uitvallen. „De prijzen liggen nu al enkele procenten lager dan in dezelfde periode vorig jaar. Ik zie niet in dat we dat in de loop van het jaar weer inlopen. Ik denk dat we blij mogen zijn als we het niveau van dit moment kunnen vasthouden”.

Limburgsch Dagblad 1990-03- 29

Campina Melkunie tegen melkfles

Van onze redactie economie

HAAFTEN - Campina/Melkunie, de grootste producent van consumptiemelk in Nederland ziet niets in de terugkeer van de glazen melkfles. Er wordt van verschillende kanten aangedrongen op het herinvoeren van de fles omdat die minder schadelijke effecten zou hebben op het milieu dan de kartonnen melkpakken.

Tijdens een toelichting op de afgelopen jaar behaalde resultaten zei mr W. Overmars, voorzitter van de hoofddirectie van Campina/Melkunie zich ernstig zorgen te maken over de milieudiscussie die „rond onze verpakking is ontstaan. Wat nodig is een zinnige vergelijking tussen de papier en glas. Het is nog maar de vraag of glas milieuvriendelijker is dan papier. Er zijn deelstudies naar verricht, maar een echte samenhangende studie ken ik niet”. „Verder”, aldus Overmars, „is het de vraag of de consument er wel echt aan wil. Bovendien zijn die flessen logistiek door de detailhandel niet meer te verwerken”.

Campina/Melkunie wil zelf gaan onderzoeken wat voor verpakking de consument van vandaag en morgen werkelijk wil. „We kijken naar alternatieven, maar we geloven helemaal niet dat de consument de melkfles werkelijk terug wil”. Het belang dat Campina/Melkunie aan het milieu hecht blijkt volgens Overmars uit het feit dat het concern inmiddels op directieniveau iemand heeft aangesteld die zich uitsluitend met het milieu gaat bezig houden. „We zijn als industrie voortdurend in de verdediging, dat moet anders worden”.

„Overigens als straks zou blijken dat de consument werkelijk weer aan de fles wil, dat doen we dat. Wij doen wat de consument vraagt. Onze productiebedrijven kunnen vrij eenvoudig weer worden omgebouwd op glas”, aldus Overmars.

Bonden niet erg enthousiast

Geen stakingen in zuivel na akkoord

AMERSFOORT (GPD) - De door de voedingsbonden FNV en CNV aangekondigde stakingsacties in de zuivelindustrie, die afgelopen nacht zouden beginnen, zijn gisteravond afgeblazen. Nadat de organisaties van werkgevers en de bonden de onderhandelingen over een nieuwe cao voor de 20.000 werknemers in de zuivel eind van de middag in een Amersfoorts hotel hadden hervat, kwamen ze tegen half elf tot overeenstemming.

Desondanks wordt bij minstens een zuivelfabriek, Campina-Melkunie in **Maasdam** (de Hoekse Waard), toch gestaakt. Het personeel daar wil hardere garanties dat het aantal werknemers met 'flexibele contracten' (met name uitzendkrachten) inderdaad wordt teruggebracht, zoals in Amersfoort is overeengekomen.

Door het late tijdstip waarop de delegaties tot een akkoord kwamen, heeft de productie bij fabrieken waar de stakingen gisteravond zouden beginnen, enige vertraging opgelopen. Dat was onder meer het geval bij de Melkunie in **Woerden** (Mona) en **Rotterdam** en bij HMS in **Uitgeest**. Daar vergaderden werknemer, gisteravond al over het principe-akkoord. Vanmorgen werden op de overige fabrieken bij de aanvang van de dienst vergaderingen gehouden om het oordeel van de vakbondsleden te peilen. Een FNV-woordvoerder verwachtte dat ook daar de productie wat later op gang zou komen, zonder dat dit overigens gevolgen voor de consumenten zou hebben.

Hoewel de bonden niet erg enthousiast zijn over het resultaat leggen ze het de leden voor met een positief advies. Onderhandelaar Lagarde van de FNV-bond wilde gisteravond uitdrukkelijk niet spreken over een akkoord, maar ze noemde het een „verdedigbaar pakket”. De nieuwe zuivel-cao heeft een looptijd van twee jaar hoewel de bonden uitgingen van een cao voor één jaar. Lagatte: „Een grote concessie, omdat we slecht mandaat hadden voor een eenjarige cao”. De lonen gaan zowel per 1 april van dit jaar als op 1 april 1991 met twee procent omhoog, terwijl de automatische prijscompensatie (voor dit jaar geschat op twee procent) wordt gehandhaafd.

Belangrijker achtten de bonden de eisen op het gebied van de werkgelegenheid. Aanvankelijk voelden de werkgever, (FNZ en VVZM) niets voor die eisen, maar in ruil voor een langere looptijd van de overeenkomst, hebben ze gisteren toch toegegeven. Een volgens Lagarde „belangrijk, principieel winstpunt” is dat het aantal flexibele contracten nu nog zo'n 3500) in de zuivel de komende jaren sterk wordt beperkt.

De werkgevers zijn verder akkoord met verlaging van de vutleeftijd tot 59 jaar (nu nog 60). Daarnaast kunnen 55-jarigen, die veertig jaar in de zuivel hebben gewerkt, met de vut. Tenslotte zijn de werkgevers de bonden tegemoet gekomen in hun eis van meer geld voor scholing. In plaats van de aanvankelijk, 1 miljoen voor een bedrijfstak-scholingsfonds, wordt daar nu twee miljoen voor uitgetrokken.

Eerste werkgevers-onderhandelaar Cuypers (directeur Melkunie) was tevreden over het bereikte resultaat, dat hij 'verantwoord' noemde. „In ieder geval hebben we nu twee jaar rust”, zei hij.

Akkoord in zuivel voorkomt staking

AMERSFOORT (GPD) - De zuivel-industrie is op het nippertje ontkomen aan omvangrijke stakingen die vanochtend al hadden zullen uitbreken. Op het laatste ogenblik bereikten de werkgeversorganisaties gisteravond met de vakbonden een akkoord over een nieuwe cao. De bonden trokken daarop hun stakingsoproep in. Alleen bij Campina/Melkunie in **Maasdam** ging het personeel gisteravond niet aan het werk, omdat het duidelijkheid wenst over de invulling van het akkoord door de directie

Het akkoord kwam tot stand op het moment dat in **Woerden** een eerste actie had zullen beginnen. Binnen een paar uur zouden de stakingen zich over een groot aantal zuivelfabrieken hebben uitgebreid.

Spoedoverleg waarom in de loop van de dag door de ondernemersorganisaties was gevraagd, leidde op de valreep echter tot overeenstemming en tot het afblazen van de stakingen. Vooral zaterdag heeft menig een in veel plaatsen in het land extra melk en andere zuivelproducten ingeslagen. Men wilde niet de kans lopen al begin van de week zonder melk te komen zitten. Veel winkeliers hadden echter ook al een reservevoorraad melk en dergelijke aangelegd. Door de stakingen dreigde de melkvoorziening in Nederland zeer snel in gevaar te komen.

In de nieuwe cao is vastgelegd dat flexibele arbeidscontracten zo veel mogelijk moeten verdwijnen. In plaats daarvan zal personeel in vaste dienst worden genomen. Bij de eerdere onderhandelingen waren de ondernemers slechts bereid tot een jaarlijkse beperking van het aantal flexibele contracten dat op de helft lag van het aantal dat de bonden eisten. De vut-leeftijd gaat van 60 naar 59 jaar en er komt een scholingsfonds. Het eerder overeengekomen akkoord over de loonstijgingen is in de nieuwe cao ook wat bijgesteld. De lonen in de zuivel gaan zowel per 1 april 1990 als op 1 april volgend jaar met 2 procent omhoog. Bovendien wordt de automatische prijscompensatie gehandhaafd. Die wordt voor 1990 geraamd op 2 procent waardoor de totale loonstijging over dit jaar rond de 4 procent zal liggen.

Leidsch Dagblad, 1990-04-11

Gesprek met: Ton Hogenes, directeur van de Mona-groep:

'Niets veranderlijker dan de smaak van de mens'

door Alfred van Dijk

„Op een gegeven moment stel je vast, dat de consument van alles toevoegt aan yoghurt. Suiker natuurlijk, maar ook Jam en limonadesiroop. En vruchten. Als die behoefte er is kunnen we dan niet een kant en klaar produkt leveren”. Zo simpel schetst A. N. (Ton) Hogenes het ontstaan van het Monatoetje, nu twintig jaar geleden. Hogenes beschrijft zichzelf als demissionair directeur van de Monagroep. Hij staat aan het eind van een loopbaan die gemarkeerd wordt door een onoverzienbare verscheidenheid smakelijke desserts.

Mona is een merk van *Melkunie Holland* die gegroeid is uit fusies van ondernemingen en bedrijven. „Zoekend naar een goede naam voor het nieuwe produkt vlooiden we lijsten met namen en merken door die deze ondernemingen hadden gebruikt. Zo kwamen we Mona tegen. Dat was ooit een merk consumptieijs dat werd verkocht in de omgeving van Amsterdam. Het leek ons een goede naam, makkelijk te onthouden en zonder negatieve associaties. Van Monaijs naar Monatoetjes, dat is geen grote sprong”.

Hogenes wijst erop dat hij het merk niet in zijn eentie heeft ontwikkeld. Dat is werk van een heel team. „Dat merk is ons kostbaarste bezit. Er is jaren in geïnvesteerd, in de bekendheid van het merk en de inhoud er van. Dan zijn er de revenuen en resultaten. Zet daar maar eens een bedrag voor neer. Dat is vrijwel onmogelijk. Vandaar dat het merk niet in guldens op de balans voorkomt”.

„Met de tv hebben we naam gemaakt. De *gekke-bekken* campagne met Ted de Braak gaf ons enorme bekendheid. Doe eens een toetje, vroeg De Braak in die reclamespot. En dan trok de man of vrouw die hij dat vroeg een gek gezicht. Daar heeft heel Nederland om gelachen voor de buis”.

Mona is in de afgelopen twintig jaar natuurlijk veranderd. „Alleen het logo is nog exact hetzelfde. Je moet ook wel erg goede redenen hebben om daaraan te rommelen. In het begin hadden we tien of twaalf verschillende produkten en verpakkingen. Nu zijn het er een kleine negentig”.

Golfbeweging

„Niets is veranderlijker dan de smaak van de mens” heeft Hogenes ervaren. „In de loop van de jaren is er een soort golfbeweging in de smaakverandering van zoet naar zuur en omgekeerd. Dan weer is yoghurt het meest in trek en vervolgens raken zoete produkten als vla en toetjes meer in de gunst. Vroeger stelde men zich tevreden als aardbeien of kersen waren toegevoegd. Tegenwoordig moeten het combinaties van vruchten zijn. Daarbij raken tropische vruchten in zwang. Als grote lijn loopt tussen dat alles door de opvatting over wat gezond is en goed voor het milieu”.

Behoeft

We moeten trouwens niet denken dat alles wat de toetjesmakers bedenken met slimme reclamemethodes aan de man of de vrouw kan worden gebracht. „Als er niet echt een latente behoefte is. dan lukt het niet of nauwelijks”, waarschuwt Hogenes.

Blijft Mona uitsluitend in Nederland of zijn er nog andere Europeanen die wel trek hebben in zo'n toetje? „We proberen voorzichtig wat in België en Frankrijk. In het buitenland ligt het accent op portieverpakkingen. Dat schept kansen voor sommige van onze gezinsverpakkingen. Je moet het zoeken in wat anderen niet doen. Met me-too produkten kom je nergens”.

In ijsfabriek waarschijnlijk alleen prikacties

Actie bij Campina

Van onze redactie economie

ROERMOND/UTRECHT - Bij de ijsfabriek en het kaaspakhuis van Campina in Roermond zullen vanaf maandagochtend acties worden gevoerd uit protest tegen het laatste bod van de Werkgevers voor een nieuwe CAO. Vandaag vergaderen actiecomités over de vorm en inhoud van de acties. Bij zeker twintig andere zuivelbedrijven in Nederland beginnen zondagavond en maandagmorgen eveneens acties, in de meeste gevallen zelfs stakingen.

Bij de stakingen zullen onder meer vestigingen van de andere grote concerns (CCF, Melkunie, Coberco, Noord-Nederland) betrokken zijn, maar ook kleinere „vrije” fabrieken, zo heeft een woordvoester van de Voedingsbond FNV gisteren meegedeeld. Bij de ijsfabriek van Campina in Roermond aarzelen de bonden om meteen naar het zwaarste middel 'staken' te grijpen, omdat daar onlangs nog is gestaakt uit protest tegen de overwerkvergoeding in de zomerdienst. De ijsfabriek heeft sindsdien nog steeds een achterstand in de productie in te halen. Vanaf maandag zullen daarom in de ijsfabriek waarschijnlijk alleen prikacties worden gehouden, hoewel het personeel zich op een gisteravond gehouden vergadering unaniem uitsprak voor staken.

Op de ledenvergaderingen van de Voedingsbond in Roermond en elders in het land stemde een meerderheid van de aanwezigen in met het stellen van een ultimatum tot zondag middernacht en het ontketenen van stakingen voor onbepaalde tijd. De Industrie- en voedingsbond CNV, die bij zo'n dertien bedrijven de leden heeft geraadpleegd, meldt een „aanzienlijk grotere actiebereidheid dan verwacht”.

De Koninklijke Nederlandse zuivelbond FNZ had gisteravond nog geen besluit genomen over juridische stappen tegen de bonden. De werkgevers wachten voorlopig af, aldus een woordvoerder. Zij hebben de bonden gisteren nogmaals het „alleszins royale en redelijke” eindbod voor de CAO gestuurd. De werkgevers houden vast aan verlaging van de VUT-leeftijd naar 59 jaar, terwijl de bonden ook een VUT-regeling willen voor werknemers met veertig dienstjaren in de zuivelindustrie of veertig werkzame jaren.

Aan de wens van de bonden om het aantal flexibele arbeidskrachten in twee jaar tijd met 40 procent te verlagen, willen de werkgevers slechts gedeeltelijk tegemoet komen (vermindering met 15 procent). Ook over scholing bestaat onenigheid. De werkgevers bieden in het eerste jaar 0,1 procent voor een scholingsfonds voor kansarme groepen, terwijl de bonden direct 0,2 procent willen.

Limburgsch Dagblad 1990-06-08

Subsidie voor videotex-project Campina

DEN HAAG – Minister Andriessen van economische zaken heeft gisteren een bedrag van in totaal vier miljoen gulden beschikbaar gesteld voor zeven projecten, die het gebruik van zogeheten videotex-diensten in het midden- en kleinbedrijf moeten bevorderen. Een van de projecten die subsidie krijgen is Melkuniek van Campina/Melkunie.

Door gebruik te maken van het informatienetwerk van videotex, waarbij men tekst kan opvragen op een televisiescherm en bovendien boodschappen kan verzenden, kan doelmatiger gewerkt worden in bedrijven.

Bij zuivelgigant Campina **Melkunie** gaan nu nog elke dag 4.000 telefoontjes naar afnemers voor het opnemen van bestellingen.

Door Melkuniek plaatsen de afnemers elektronisch zelf hun bestellingen, maar de melkslijters kunnen met deze dienst ook margeberekeningen uitvoeren en informatie opvragen over samenstelling van produkten, acties en prijzen. 'Melkuniek' krijgt een subsidie van drie ton.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1990-06-16

Campina en Melkunie behalen samen omzet van vijf miljard

UTRECHT (ANP) - De zuivelcoöperaties *DMV Campina* en *Melkunie Holland* hebben in 1989 een omzet behaald van achtereenvolgens 2.876 miljoen en 2.132 miljoen gulden. De omzet van DMV Campina steeg met 6,2 procent, die van Melkunie Holland met bijna 1.5 procent.

Dit blijkt uit de vrijdag gepubliceerde jaarverslagen van beide coöperaties, die zoals bekend sinds begin dit jaar onder de naam **Campina Melkunie** vergaand samenwerken en op 1 januari 1993 fuseren tot één coöperatie. Het besluit te fuseren is eind vorig jaar genomen. Belangrijkste reden voor beide is het ontwikkelen van een sterke positie binnen de EG, vooral met het oog op het wegvallen van de binnengrenzen op 1 januari 1993.

DMV Campina verwerkte vorig jaar 2,3 miljard kilogram melk. Het gemiddeld aantal melkleveranciers was 7.515. DMV Campina telde aan het eind van het boekjaar 3.274 personeelsleden. Melkunie Holland verwerkte een kleine anderhalf miljard kilogram melk, grotendeels afkomstig van de 5.114 leden-bedrijven. Het aantal personeelsleden steeg licht tot 3.409.

Leidse Courant, 16/06/1990; p. 6/36

Stunts melkprijzen slechts tijdelijk

UTRECHT — De momenteel stagnerende afzet van zuivel zal hier en daar lijden tot stunts met melkprijzen, maar die zullen van tijdelijke aard zijn. Zelfs wanneer politiek Den Haag zou besluiten de minimumprijs voor melk lost te laten, zullen de supermarkten hun prijzen niet structureel verlagen. Zuivel is een veel te belangrijke melkkoe voor de detail. Dat zei voorzitter Overmars van de hoofddirectie van Campina Melkunie gisteren.

Afzet melk in flessen blijft dalen

EINDHOVEN - De afzet van melkprodukten in glazen flessen blijft dalen. In 1987 bedroeg het glasaandeel nog 17,3 procent. In de eerste vijf maanden van dit jaar blijkt dat te zijn teruggelopen tot 14,3 procent.

Directeur J. Uytendogaart van Campina Melkunie zei dit gisteren in Eindhoven waar hij ruim 20.000 handtekeningen kreeg aangeboden van mensen die de melkfles in ere willen herstellen. De handtekeningen zijn de afgelopen maanden ingezameld door natuur- en milieugroepen, vrouwengroepen en melkhandelaren in NoordBrabant en Limburg.

Volgens een woordvoerder van de *Zuid-Nederlandse Melkhandel* neemt de vraag naar flessen de laatste tijd juist toe.

Uytendogaart wijst er echter op dat de vraag per individuele melkhandelaar weliswaar is toegenomen omdat het aantal handelaren fors is verminderd, maar dat de totale vraag naar flessenmelk is afgenomen.

Milieu-organisaties pleiten in toenemende mate voor het op ruimere schaal aanbieden van zuivelprodukten in glazen flessen. Dat zou milieuvriendelijker zijn dan de eenmalige kartonnen verpakking.

1991

Limburgsch Dagblad 1991-02-01

Zuivel heet voortaan Melkunie

Naam 'Campina' verdwijnt van melkprodukten

Van onze redactie economie

VEGHEL – De melk, de via, de karnemelk en de yoghurt van Campina verdwijnen vanaf half april uit de winkels.

Dat is een gevolg van de fusie van de Brabants/Limburgse coöperatie Campina met het zuivelconcern Melkunie.

Nu de beide bedrijven intensief samenwerken, is besloten voortaan op alle drinkbare melkprodukten 'Melkunie' te zetten, ook als ze in Campina fabrieken worden gemaakt. De fusiepartners hebben voor 'Melkunie' gekozen omdat die naam vooral in het westen van het land (het grootste afzetgebied) meer bekendheid geniet. De vertrouwde naam *Campina* blijft wel als vanouds prijken op de boter, de kaas en het consumptieijs van de coöperatie omdat de produkten onder die naam goede faam hebben opgebouwd.

Het huidige ontwerp van de melkverpakkingen van Campina blijft wel gehandhaafd, al zal er dan een andere naam boven staan. Onderzoek heeft namelijk uitgewezen dat de moderne kleurtjes op de Campina-verpakking garant staan voor een opvallende en frisse uitstraling. De naamsverandering gaat gepaard met een grote reclamecampagne.

Limburgsch Dagblad 1991-03-06

Bij melkconcern verdwijnen 134 arbeidsplaatsen

Campina/Melkunie schendt afspraken

Van onze redactie economie

DEN BOSCH - De voedingsbond FNV is boos op *Campina/Melkunie*. Tegen alle afspraken in sluit de melkonderneming vlak na de fusie al enkele onderdelen. Bij de divisie *United Dairymen* van Campina/Melkunie verdwijnen namelijk 134 van de 640 arbeidsplaatsen als gevolg van de structureel teruglopende export van gecondenseerde en geëvaporiseerde melk. De reorganisatie kan volgens het bedrijf worden gerealiseerd zonder gedwongen ontslagen. De maatregel treft de vestiging in **Bergeyk** waar 114 banen verdwijnen en het kantoor van de divisie in **Rosmalen** waar 20 van de 94 arbeidsplaatsen vervallen.

Volgens een woordvoester van de Voedingsbond FNV schendt *Campina/Melkunie* de afspraken die twee jaar geleden zijn gemaakt bij de fusie van de twee bedrijven. Bij die gelegenheid is na langdurig onderhandelen onder andere toegezegd dat er voor januari 1993 geen bedrijven of bedrijfsonderdelen zullen worden gesloten.

Klap

Campina-Melkunie heeft die afspraak al eerder geschonden, aldus de woordvoester van de Voedingsbond FNV. In **Genderen**² wordt een kaasfabriek gesloten en in **Den Bosch** gaat een productiebedrijf voor boter dicht. „We houden er ernstig rekening mee dat in 1993 een veel

2 Stond Gaanderen!. Bedoeld wordt Genderen – was een CMC-Melkunie bedrijf welke in 1992 sloot (ZHN.)

grotere klap zal vallen. Dan komt het bedrijf ongetwijfeld met de mededeling dat een aantal onderdelen niet rendabel is en dus dicht moet. Die „situatie is dan wel ontstaan doordat Campina/Melkunie links en rechts produktiebedrijven heeft uitgekleet.”

Als voorbeeld noemt de woordvoester van de Voedingsbond FNV het bedrijf in **Bergeyk**. Daar verdwijnen als gevolg van de nu aangekondigde reorganisatie 114 van de 194 arbeidsplaatsen. „In Bergeyk wordt met name de produktie van melk in flessen in stand gehouden. Iedereen in zuivelland weet dat er van flessenmelk niet veel meer mag worden verwacht.”

Exporteur

De divisie *United Dairymen* verwerkt op jaarbasis 270 miljoen kilo melk tot gecondenseerde en geëvaporiseerde melk, melkpoeder, koffieroom, chocolademelk en gesteriliseerde melk. In de drie produktiebedrijven in Bergeyk, Zevenbersche Hoek en Gouda wordt een omzet gehaald van 350 miljoen gulden. De afzet van gecondenseerde en geëvaporiseerde melk vanuit de EG is sinds 1985 met bijna 40 procent gedaald. Nederland is samen met Duitsland binnen de EG de grootste exporteur van deze produkten.

Limburgsch Dagblad 1991-03-22

Uitkering aan leden-veehouders daalt twaalf procent

Mager melkjaar voor Campina en Melkunie

Van onze redactie economie

DEN BOSCH - 1990 was een teleurstellend jaar voor de gefuseerde zuivelcoöperaties Campina en Melkunie. In het eerste gezamenlijke jaar heeft Nederlandse grootste zuivelconcern weinig aansprekende resultaten geboekt, meldde hoofddirecteur mr W. Overmars gisteren bij de presentatie van de voorlopige resultaten. De jaaromzet liep terug van 5 tot 4,6 miljard gulden. Dat heeft tot gevolg dat de aangesloten leden-melkveehouders gemiddeld slechts f 78,35 voor iedere honderd kilo geleverde melk krijgen. Dat is twaalf procent minder dan een jaar eerder.

Belangrijkste oorzaak van die forse daling was het grotere wereldaanbod aan melk, waardoor de melkprijs daalde. Bovendien daalde de boterconsumptie en werden uit Polen spotgoedkope melkhalffabrikaten in West-Europa gedumpt. Daarnaast had de nieuwe combinatie nog te kampen met veel fusiekosten.

Kaas

Van de verschillende onderdelen van *Campina Melkunie* deed Kaas (met het hoofdkantoor in **Roermond** en ondermeer een fabriek in **Born**) het nog prima. Vooral *Monchou* liep erg goed. De *Mona-groep* had eveneens een prima jaar. Met de groep Consumptiemelk ging het - door de dalende melkrijzen steeds slechter naarmate het jaar vorderde. Overmars noemde de situatie in de Botergroep ronduit 'problematisch'. De afzet daalde met ongeveer een vijfde door de gedaalde consumptie. Ook de *exportdivisie United Dairymen* deed het zeer matig, met name door de slechte economische situatie in de Derde Wereld en de crisis in het Midden-Oosten.

Ook de afzet van Industriële Zuivelprodukten bleef ver achter bij 1989. De verkoop van het melkeiwit caseïne, dat als grondstof wordt gebruikt in de farmaceutische- en voedingsmidde-

lenindustrie, werd gedwarsboemd door onverwachte concurrentie uit Polen. Omdat in het eigen land geen verwerkingsmogelijkheden waren en om zoveel mogelijk buitenlandse valuta te krijgen, exporteerden de Polen ruim 30.000 ton caseïne naar de EG. De Poolse caseïne was zo goedkoop, dat *Campina-Melkunie* de concurrentie niet aankon.

Wereldwijd

Campina-Melkunie maakte gisteren ook de overname bekend van het Amerikaanse eiwittenbedrijf *Deltown Corporation*. Het bedrijf heeft 95 mensen in dienst. Door de overname heeft *Campina-Melkunie* de marktpositie in de Verenigde Staten versterkt. Het zuivelconcern wil wereldwijd een vooraanstaande rol spelen als producent van ingrediënten voor de voedingsmiddelen- en de farmaceutische industrie. Inmiddels zijn ondermeer eigen kantoren gevestigd in Hong Kong en in Japan. Met de 'gewone' zuivelprodukten wil *Campina-Melkunie* een sterke marktpositie in Europa bereiken.

Voor dat doel is het nodig de schatkist flink aan te vullen. Het eigen vermogen bedraagt nu slechts 22 procent (Overmars: „absoluut onvoldoende”), terwijl de concurrentie in de voedingsmiddelenindustrie gemiddeld een eigen vermogen van 40 tot 50 procent heeft. *Campina-Melkunie* heeft veel geld nodig om de concurrentiepositie te verbeteren. Voor de overname van bedrijven en de introductie van merknamen is namelijk de komende jaren veel kapitaal nodig.

Om die reden heeft de directie gisteren een nieuwe financiering door de leden voorgesteld. Het plan is om ledenbewijzen uit te geven. Aangesloten veehouders die melk willen leveren moeten een ledenbewijs kopen tegen een prijs van 10 gulden per 100 kilo melk. Het ledenbewijs geeft vervolgens recht op een vergoeding van een gulden per 100 kilo per jaar. *Campina-Melkunie* is de eerste zuivelcoöperatie die ledenbewijzen invoert. Bij akkerbouwcoöperaties bestaan dergelijke bewijzen al langer.

Provinciale Zeeuwse Courant 1991-04-12

Campina verwerft meerderheid in Belgische *Comelco*

DEN BOSCH (ANP) - Het zuivelconcern *Campina Melkunie* heeft donderdag een meerderheidsbelang verworven in *Comelco Industries*. *Comelco* is het grootste zuivelbedrijf in België en heeft een omzet van omgerekend ruim f900 miljoen per jaar. Er werken meer dan 1450 mensen, aldus *Campina*. *Comelco* maakt consumptiemelkprodukten (onder meer *Stabilac*), dessertprodukten, kaas (*Passendale*, *Pere Joseph*) en produkten als boter en melkpoeder.

De grondstof wordt voornamelijk in België aangekocht, maar er zijn sinds enkele jaren ook leveringscontracten in Nederland en Frankrijk. Het gaat daarbij om 5500 leveranciers, waarvan 150 in Nederland. De afzet van *Comelco* vindt voornamelijk plaats in Europa, met het accent op België, Nederland, Frankrijk en Groot-Brittannië.

De coöperatieve *Campina-Melkunie* heeft een omzet van 4,6 miljard per jaar en telt 70 medewerkers. De onderneming verwerkt 3600 miljoen kilo melk per jaar, waarvan 3350 miljoen kilo wordt geleverd door 1351 leden-melkveehouders en ongeveer 160 boeren in België. Van de omzet komt ruim 45 procent in de export, die plaatsvindt in 130 landen.

Tegen de achtergrond van de Europese ontwikkelingen op de zuivelmarkt wordt door *Comel-*

co een verdere versterking van het bedrijf via internationalisering, uitbreiding op de merkenmarkt en investeringen in onderzoek en ontwikkeling noodzakelijk geacht.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 23/04/1991; p. 2/12

GENDEREN - Het kantoor van de kaasfabriek van Campina Melkunie in Genderen is vanochtend maandag, bezet door acht personeelsleden, aangesloten bij de Industrie- en Voedingsbond CNV. De werknemers protesteren hiermee tegen de op handen zijnde sluiting van de fabriek. In de kleine fabriek, waar in totaal vijftien mensen werken, wordt uitsluitend fèta-kaas gemaakt, een Griekse kaassoort.

Macht in de zuivel ligt in één hand.

(KAF EN KOREN WILLEM STEGENGA)³⁾

HET WORDT steeds duidelijker dat er in de Nederlandse zuivel maar één heerst: de gefuseerde coöperatie Campina-Melkunie in Den Bosch. Die hegemonie leidt tot het bepalen van de kaasprijs en tot het naar haar hand zetten van het Produktschap voor Zuivel. Vorige week kon de coöperatie zelfs haar wil opleggen aan het hele Nederlandse consumentendom door de minimumprijs voor melk met 3 cent te verhogen. Niet dat daar iemand van wakker ligt, maar het feit dat zoiets kan plaatsvinden, is tekenend voor haar machtspositie. Directe en bestuur spelen het spel subtiel en dus voortreffelijk. De anderen mogen mokkend toezien.

Campina-Melkunie heeft een teleurstellende melkprijs uitbetaald. Men kwam niet verder dan 77,45 cent per kilogram, 2,5 cent lager dan Oudwoude en Gerkesklooster en 3,5 cent lager dan Workum. Voor een boer met een quotum van 300.000 kilogram betekent dat, dat hij f7500 tot f10.000 minder beurt dan een boer die bij een fabriek met knappe melkprijs zit.

In eigen gebied heeft CampinaMelkunie een monopoliepositie. Er is echter een horzel in de pels kaascoöperatie Cono in **Midden Beemster**. Cono betaalt de boeren ruim 2 cent meer dan Campina-Melkunie. In NoordHolland heeft dat verschil geleid tot het verhuizen van boeren van Campina naar Cono. Het overlopen vindt dus niet alleen in het Noorden plaats. Het is er Campina-Melkunie alles aan gelegen de melkprijs dit jaar we op niveau te krijgen.

Het bedrijf heeft een laag eigen vermogen. Om dat op te krik en heeft men ledenbewijzen ingevoerd door middel waarvan de boeren leverantierechten kunnen kopen.

Campina-Melkunie is in Nedertand veruit de grootste producent van consumptiemelk. Ze heeft de helft van de Nederlandse markt. Ter bescherming van de detailhandel en ter voorkoming van een melkoorlog geldt voor dat produkt een minimumprijs. Onder die prijs mag geen melk worden verkocht. Hoe hoger die prijs, des te beter dat is voor CampinaMelkunie.

Vorig jaar is de prijs voor consumptiemelk twee keer gedaald, een beslissing die wordt genomen in het bestuur van het Produktschap voor Zuivel. De eerste keer gebeurde dat in maart (met 3 Cent per liter). de tweede keer in september (met 4 cent). De dalingen werden in verband gebracht met de situatie op de zuivelmarkt.

Uit het overzicht van het produktschap blijkt dat tussen maart en april vorig jaar de zuivelwaarde - een soort Dow Jones voor de zuivel - sterk naar beneden ging: van f67.89 naar f65.96 per liter. In augustus-september was de zuivelwaarde gedaald naar f62.54.

In Nederland wordt van 48 procent van de melk kaas gemaakt. De prijs van kaas is dus van grote invloed op de totale opbrengst van die zuivelprodukten. De fabrieken met de beste uitbetaling maken vooral kaas. In maart vorig jaar daalde de Leeuwarder kaasnotering van f6,80 per kilogram naar f6.50 per kilogram. In september kwam de kaasnotering op f6.30. Daarmee is de lagere minimumprijs voor melk verklaard.

Verhoging

VORIGE WEEK heeft het bestuur van het Produktschap voor Zuivel besloten de minimumprijs voor melk te verhogen met 3 cent per liter. In dezelfde week bleek echter dat de zuivelwaarde voor de tweede keer dit jaar naar beneden was gegaan. Bovendien besloot de noteringscommissie van de Leeuwarder kaasbeurs voor het eerst sinds 28 september vorig jaar de

---

3 Opiniestuk van landbouwredacteur *Leeuwarder Courant* Willem Stegeman – verscheen wekelijks. (ZHN.)

notering te verlagen, om die trouwens gisteren weer op het oude terug te brengen. De verandering bleef beperkt tot die voor Edammer (van f 6.50 naar f 6.20 per kilogram en weer terug).

Het lijkt moeilijk vol te houden dat de 'marktomstandigheden' aanleiding zijn om de melk 3 cent duurder te maken. Wellicht geeft de presentatie van de jaarcijfers van Campina-Melkunie op 21 maart meer houvast. Directeur Wim Overmars zei toen dat het bedrijf zal trachten de minimumprijs voor melk te verhogen. De lage prijs die de boeren van deze coöperatie krijgen is de ene oorzaak, de andere is, dat eenderde van de 2500 personeelsleden van Campina-Melkunie in consumptiemelksector werkt. De directie vindt dat veel te veel. Er zullen in die afdeling honderden banen moeten verdwijnen. Dat kost in eerste instantie geld en dus is die verhoging alvast meegenomen.

De hogere minimumprijs betekent voor Campina-Melkunie een betere uitbetaling van 0,75 cent per kilogram. Mooi, dat zoiets kan worden geregeld. Friesland Frico Domo profiteert ook enigszins van deze verhoging. 0.3 cent per kilogram meer.

Dat de notering voor Edammer in een week 30 cent heen en weer schokt, speelt degenen die het gewicht van de Leeuwarder kaasbeurs overtrokken vinden, aardig in de kaart. Een verlaging van de notering voor kaas brengt doorgaans de melkprijzen van de grote coöperaties wat meer in de buurt van die van de kleine. De notering wordt verlaagd als de markt daar de signalen van doorgeeft. Edammer is de laatste weken verkocht voor een prijs die gelijk was aan de notering of er een stuiver per kilogram onder lag. Op zich is dat geen aanleiding om te verlagen.

De particuliere kaashandel drong echter al enige tijd aan op verlaging van de notering. Dan kan zij gemakkelijker de Edammers kwijt. Aangezien de zuivelfabrieken en de handelaren elk vier zetels in de noteringscommissie bemannen en er over de hoogte van de Edammernotering een patstelling ontstond, werd de notering lange tijd gehandhaafd op die van de Goudse en de overige soorten: f 6.50 per kilogram.

Vorige week vrijdag bleef echter de stoel van Campina-Melkunie - een van de vier producentenstoelen - onbemand. Ook de plaatsvervanger, die bij absentie wordt gestuurd, kwam niet opdagen. De handel zag derhalve de kans schoon en maakte gebruik van die vier-drie stand om de notering te laten kelderen. Zelfs als Campina-Melkunie er niet eens is, beheerst dit concern nog de Nederlandse zuivel. Dat is knap voor wie vindt dat macht mooi is.

De noordelijke zuivel vindt dat dus niet mooi, was boos over de houding van Campina-Melkunie en heeft gisteren de weer aanwezige afgevaardigde gewezen op zijn plaats en verantwoordelijkheid in de Leeuwarder noteringscommissie. Een meerderheid vond nu dat de verlaging niet gerechtvaardigd was en besloot de 'fout' van vorige week te herstellen. De gevolgen zijn niet zo groot als in het geval de notering voor alle kaas met 30 cent naar beneden gaat. Dan beuren de boeren 3 cent minder per kilogram melk. Edammers maken echter 11 procent uit van de Nederlandse kaasproductie, de melkprijs voor de boer zou nu 0.33 cent per kilogram lager uitkomen.

Dat neemt niet weg dat de manier waarop één coöperatie de gehele Nederlandse zuivel naar haar hand kan zetten even eenvoudig als beangstigend is. Er zijn pogingen in het werk gesteld de kaasproductie niet al te veel op te voeren op het moment dat de andere producten (melkpoeder) het niet best deden. Die pogingen strandden, dat wil zeggen: Campina-Melkunie wilde daar niet aan meedoen. Toen dat bekend werd, is meteen gezegd dat dit bedrijf bepaalt hoe de generale melkprijs in Nederland er uit komt te zien. De gang van zaken in de Leeuwarder noteringscommissie stemt opnieuw tot nadenken.

De kwetsbaarheid van de commissie is blootgelegd, de twijfelachtige gang van zaken in het Productschap voor Zuivel eveneens Minister Piet Bukman van Landbouw heeft vorig jaar bepaald de minimumprijs voor melk met nog drie jaar te handhaven. De melkhandelaren sprongen een gat in de lucht. Nu Campina-Melkunie zo gemakkelijk de hoogte van die prijs kan bepalen, ligt het voor de hand dat Bukman zich achter de oren zal krabben als er om verlenging van het systeem wordt gevraagd.

De enige manier om deze ban te doorbreken is naast Campina-Melkunie een andere gigant neer te zetten. Dat kan alleen een combinatie van Friesland Frico Domo en Coberco zijn Elke andere vorm van samenwerking op grote schaal leidt tot meer van hetzelfde en daar is geen boer bij gebaat.

Limburgsch Dagblad 1991-05-15

Keurmerk nog te hoog geprijsd

Consument nog niet toe aan ecomelk

De consument blijkt niet bereid om extra in de buidel te tasten voor milieuvriendelijk geproduceerde melk. Experimenten in verschillende delen van het land hebben dat bewezen. De 'gewone' dagverse melk heeft al zo'n sterk gezondheids-imago, dat de consument niet begrijpt dat het nog beter kan. Na de *Melkunie* vorig jaar is ook *Frico/Domo* gestopt met het verkopen van ecomelk. De oostelijke zuivelgigant *Coberco* gaat echter de kansen voor de zogeheten eco-melk opnieuw onderzoeken.

Er is niets mis met de melk zoals die de fabriek uitgaat, maar wel kan de produktie op de boerderij veel milieuvriendelijker. Dat is de reden dat *Coberco*, ondanks de slechte ervaringen in het westen en het noorden van het land, een nieuwe poging waagt boeren te bewegen hun bedrijf op een 'groene' manier uit te oefenen. Of die melk ooit onder een speciaal keurmerk in de winkel zal worden verkocht wordt door *Coberco* in een later stadium bekeken.

Bij de *Melkunie* mislukte het experiment hopeloos, door dat de consument niet bereid bleek de meerprijs van ruim twee kwartjes per liter te betalen. Waar voor scharreleieren en scharrelvlees wel extra wordt betaald, bleek die bereidheid niet te bestaan voor melk. Probleem is dat eco-melk niet anders smaakt dan gewone dagverse melk, zodat het de consument niet duidelijk is waarom hij meer geld moet betalen voor het dagelijkse literijtje halfvol.

In Friesland zijn de ervaringen eveneens slecht. *Frico/Domo* probeerde zowel ecomelk als ecokaas op de markt te brengen. Maar ook in het noorden van het land liet de consument de duurdere eco-zuivel in de winkel links liggen.

Het project van *Coberco* om boeren te bewegen de milieubelasting binnen de melkveehouderij te verminderen is het gevolg van een studie, die in opdracht van de coöperatie is verricht door het *Centrum voor Landbouw en Milieu* (CLM) in Utrecht. Het CLM ziet mogelijkheden voor de individuele veehouder om het milieu meer te ontzien De melkveehouderij in zijn traditionele vorm draagt bij aan de zure regen, grondwaterverontreiniging en het broeikas-effect. Door de bedrijfsvoering aan te passen kan deze vervuiling worden teruggebracht. Het gaat dan om andere veevoeding, beperking van bemesting van het grasland en beter gebruik van de door de koeien geproduceerde mest.

De melk die uiteindelijk wordt geproduceerd zou zich, door het verlenen van een keurmerk, moeten onderscheiden van gewone melk. Maar dat is dus voorlopig toekomstmuziek. Volgens het CLM hoeft de eco-melk maar 12 cent per liter meer te kosten.

Leeuwarder Courant 1991-06-01

grootste deel moet naar elders

Arrogant gedrag van grote coöperaties

KAF EN KOREN

DE GROTE COOPERATIES gedragen zich steeds arroganter. De afstand tussen boer en coöperatie wordt groter, alle verhalen die dat moeten ontkrachten ten spijt. De manier waarop *Campina-Melkunie* door een bijdrage van de leden het eigen vermogen meent te moeten opkrikken, bewijst dat men niet meer weet wat er leeft op het erf. Dat is een kwalijke ontwikkeling. Een Coberco-directeur die zegt dat het goed zou zijn dat de melkprijs over een jaar of tien vijftien cent lager is dan nu, had kunnen weten dat hij met die uitspraak het onheil over zich afroept.

Als de Koninklijke Zuivelbond FNZ - de bond van de coöperatieve zuivelfabrieken - stelt dat de landbouwministers er verstandiger aan hadden gedaan de interventieprijzen voor boter te verlagen in plaats van het melkquotum met 2 procent in te krimpen, is hij kennelijk vergeten dat hij in dienst van de boeren is.

Campina-Melkunie, de grootste zuivelcoöperatie van ons land, heeft een eigen vermogen van 22 procent van het balanstotaal. Dat is laag, als tegelijkertijd wordt aangegeven dat 40 procent wenselijk is. Door het kopen of lenen van ledenbewijzen van f 10 per 100 kilogram te leveren melk wilde de coöperatie dat vermogen verhogen. De boeren zouden bij het verlaten van de coöperatie geen uittegeld meer hoeven te betalen.

Voorzitter Aad van Leeuwen zei voldoende vertrouwen in zijn boeren te hebben om deze stap te zetten, zelfs op het moment dat de melkprijs nogal een eindje onder het landelijk gemiddelde lag. Het bleek al gauw een forse misrekening. De kleine zuivelfabriek *Cono* in **Midden-Beemster** kreeg het maar druk met het inschrijven van bij *Campina-Melkunie* vertrokken boeren.

Het lezen van de doorgaans saaie bladen van deze coöperatie werd een aangename tijdspassing, toen moest worden uitgelegd dat het plan moest worden gewijzigd. De koppen zijn zelden sensationeel, laat staan prikkelend. Als er echter staat 'Informatie ledenfinanciering', of 'Gemiddelde opkomst afdelingsvergaderingen goed' berg je dan maar, dan is er wat aan de hand. De koppen doen denken aan die van een streekblad uit de jaren dertig: „Raad van Sloten in vergadering bijeen”. Daar gebeurde ook altijd wat.

Je moet een eind zwemmen om grond onder je voeten te krijgen. Op tweederde van het verslag staat het dan: de voorstellen worden aangepast. „Onze rayonadviseurs krijgen veel verzoeken eens langs te komen om over de nieuwe ledenfinanciering te praten”. Tja, wat een wonder. Met wat meer boergevoel had de hele expeditie achterwege kunnen blijven.

Het vervolg zou aandoenlijk zijn geweest, ware het niet dat hier in donzige bewoordingen een blunder van bestuur en directie moet worden gedekt, dank zij de goede contacten met de leden en het goed werken van het democratische krachtenspel worden er veranderingen in de voorstellen aangebracht. Alsof er even een proefballonnetje was opgelaten over het coöperatief

functioneren van Campina-Melkunie. Een goedpraterij die je in een periode van restauratie van democratische systemen elders in de wereld niet meer voor mogelijk had gehouden.

Naar 65 cent

EEN ANDER VOORBEELD van verwijdering van de boerenachterban is de uitlating van René Mattheussens, directeur van Coberco, de oostelijke zuivelcoöperatie. Hij zei bij de presentatie van het jaarverslag dat het goed zou zijn als de melkprijs van 80 naar 65 cent per kilogram gaat. Mattheussens moest in zijn Coberco-Post uitleggen dat hij die daling niet wil, maar wel verwacht, en dat hij nu liever een prijsdaling heeft dan een quotumkorting, omdat de melkprijs op den duur toch zal zakken.

Een moeizame uitleg van een op de vingers getikte directeur die even van de boeren wegzweefde. Met een langzame daling van de melkprijs kan de Nederlandse zuivel op den duur beter uit de voeten, had hij nog tijdens de persconferentie gezegd. Tja, dat valt natuurlijk niet goed bij boeren. Daar kan geen uitleg in het eigen clubblad ook maar iets van wegpoetsen. Het staat de redactie van Coberco-Post te prijzen dat zij Mattheussens zelf laat opdraaien voor de gevolgen van zijn uitspraken en niet voor haar directeur in de bres springt.

Mattheussens arrogant? Nree, denk je als de man een beetje kent. Ja, zeg je als je leest in zijn afscheidsinterview: „De argumenten van particuliere zijde zijn niet altijd logisch en zuiver. Ik hoop maar dat de boeren dank zij hun betere opleiding ook daar doorheen kijken.” En dat in een tijd dat coöperaties zich onder de druk van de leden steeds meer als particuliere fabrieken moeten gedragen en de strikte binding met de boeren wat losser moeten laten.

Nog zo'n voorbeeld. De nieuwe voorzitter van de noordelijke zuivelcoöperatie *Friesland Frico Domo*. Arie Aalberts, moet de leden het vertrek van directeur ir. Bernard Bijvoet uitleggen. Dat gaat als volgt: „Sprake van wegzenden onder druk van sommige leden door het bestuur is niet aan de orde geweest. Het bestuur vindt trouwens ook dat dit niet kan. De leden mogen en kunnen kritiek hebben op het bestuur en daar via statutaire regels over stemmen en ook het bestuur dwingen om op te stappen of maatregelen te nemen. Discussiëren met de leden over welke medewerker dan ook kan niet, omdat deze daartoe de bevoegdheid missen en ook de feitelijke situatie en de prestatie van medewerkers niet kunnen beoordelen. Deze discussie en beoordeling zijn nadrukkelijk voorbehouden aan de directie en het bestuur.”

Het zal hem moeilijk vallen nog uit te leggen dat de boeren het in een coöperatie voor het zeggen hebben. De vertrekkende directeur werd al een tijdlang gekritiseerd door een deel van de boerenachterban. Toen het bestuur die kritiek onvoldoende weersprak, vertrok de directeur. Dat is hetzelfde als het wegzenden door het bestuur onder druk van de leden.

Korting

DE QUOTUMKORTING die 'Brussel' nu heeft uitgevaardigd heeft een reactie opgeleverd die een voorbeeld is van verwijdering van 'de grote coöperatie' van de boer. Bij de boeren is die korting in goede aarde gevallen. Zij hadden er al wat op gerekend, want de prijzen voor het melkquotum gingen weer lekker omhoog. Zo hoog, dat financieel-economisch adviseur Piet Goodijk uit Goutum zegt: „Ik durf het haast niet te zeggen, maar is het niet een beetje dom om onder de huidige inkomenssituatie f4 en soms nog meer te betalen voor de aankoop van melkquotum”.

Waarschuwingen als deze zijn de laatste jaren veelal in de wind geslagen. Een korting van het nationale quotum drijft de prijs van het individuele quotum onmiddellijk omhoog. Boeren hebben kennelijk vertrouwen in de toekomst. Quotumkortingen gaan ook altijd gepaard met nog een ander mechanisme de Koninklijke

Zuivelbond FNZ spreekt bij elke voorkomende gelegenheid zijn teleurstelling over de korting uit. Alsof deze coöperatieve bond geen melkveehouders als achterban heeft.

Het is toch van de gekke dat een standsorganisatie als de Friese Mij pleit voor een quotumkorting van 2 procent en een door diezelfde boeren geschraagde zuivelbond zijn teleurstelling uitspreekt over die maatregel. De Friese Mij kan zich gemakkelijk verdedigen, Die heeft het haar leden voorgelegd. De zuivelbond heeft er niet met de boeren over gesproken. De bond vindt derhalve boeren die voor quotumkorting zijn dom. Over arrogantie gesproken,

De korting is ingegeven door de oplopende voorraden boter en magere melkpoeder. Voor een deel worden die voorraden gekweekt door produkties in andere EG-landen. De zuivelbond FNZ kan er echter niet omheen dat een flink deel van zijn leden ook dapper meedoet 23 procent van de Europese botervoorraad komt uit Nederland.

De FNZ verwijt de landbouwministers geen marktgericht beleid te voeren. Als de FNZ. zijn ledenfabrieken nu eerst eens leerde zelf marktgericht te opereren Boter moet beter worden verkocht, of er moet van melkvet een produkt worden gemaakt dat niet steeds weer met steun van de belastingbetaler moet worden opgeslagen. Kijk, dan had de koninklijke bond recht van spreken. Nu worden de argumenten door de feiten onder de grond geschoffeld.

WILLEM STEGENGA

Campina Melkunie: Milieukosten raken concurrentiepositie

DEN BOSCH (ANP) - Milieu-investeringen en stijgende loonkosten zullen de komende jaren de concurrentiepositie van de Nederlandse zuivel ongunstig beïnvloeden. Dat schrijft 's lands grootste zuivelcoöperatie Campina Melkunie in het jaarverslag over 1990.

Campina Melkunie is niet bijster optimistisch over de nabije toekomst. Vorig jaar liep de omzet terug van 5 naar 4,6 miljard gulden. Voor dit jaar verwachten bestuur en hoofddirectie geen duidelijke verbetering. „Er zijn tekenen van mindere economische groei in een aantal landen. Deze ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de afzetmogelijkheden.”

Ook aan het politieke front zijn ontwikkelingen gaande die bij Campina Melkunie niet bepaald tot vreugde stemmen. De voorstellen van EG-commissaris MacSharry voor hervorming van het landbouwbeleid worden als „absoluut onaanvaardbaar” bestempeld.

MacSharry wil de landbouwsubsidies in de toekomst uitsluitend reserveren voor de kleine boerenbedrijven. De grote bedrijven, zoals Nederland die kent, moeten in de ogen van de landbouwcommissaris in staat zijn tegen de wereldmarktprijs te produceren.

Wil de zuivel de concurrentiepositie op de wereldmarkt handhaven dan mag het niet zo zijn dat de efficiënte boerenbedrijven worden bestraft, stelt Campina Melkunie. De subsidies dienen geleidelijk en vooral evenwichtig te worden afgebouwd, vindt de coöperatie. Uiteindelijk dient ook het quotasysteem te worden afgeschaft.

Positiever is Campina Melkunie over de situatie in het Midden-Oosten. Onder meer als gevolg van de Golfoorlog was de afzet naar de landen rond het Middellandse-Zeegebied nagenoeg stil komen te liggen. Nu de vijandelijkheden zijn gestaakt, verwacht de zuivelcoöperatie dat de handel met het Midden-Oosten weer hersteld kan worden. Over de afzetkansen in Oost-Europa durven directie en bestuur zich nog niet uit te spreken. De omschakeling van een centraal geleide economie tot een vrijmarkteconomie heeft vooralsnog alleen maar onzekerheid gebracht. Pas als de introductie van een markt-economie op succesvolle wijze is ingezet, ontstaan voor Nederland nieuwe, directe afzetmogelijkheden in die landen, aldus het jaarverslag.

- Noordhollandse boeren eisen hogere prijs
- Contacten met buitenlandse afnemers

Uittocht bij Campina/Melkunie

ALKMAAR (GPD) - Meer dan 150 leden/melkveehouders hebben hun lidmaatschap van de zuivelcoöperatie Campina-Melkunie (CM) opgezegd. De verwachting is dat dit aantal zal oplopen tot enkele honderden, want uiterlijk nog dit weekeinde kunnen CM-leden te kennen geven dat ze opstappen. Met name boeren uit Noord-Holland lijken de vroegere Melkunie masaal de rug toe te keren.

Gezocht wordt naar afnemers in binnen- en buitenland die een hogere prijs willen betalen. Het vertrek van leden/veeouders kan betekenen dat op termijn honderden miljoenen liters melk bij Campina-Melkunie wordt weggetrokken. De onvrede onder de melkveehouders ontstond toen ze werden geconfronteerd met de gevolgen van de fusie tussen Melkunie Holland en Campina. Het concern (omzet f 4,6 miljard gulden en 13.500 leden) behoort met een melkprijs in 1990 van f 78,35 per honderd kilo in ons land tot de bedrijven, die de laagste melkprijs uitbetalen.

Directeur W. Overmars gaat er zelfs vanuit dat CM zeker nog de komende vijf jaar zal achterblijven met de uitbetalingsprijs aan de leden. Noordhollandse melkveeouders kijken dan ook met jaloeze blikken naar de uitbetalingsprijs van bij voorbeeld de kleine zuivelcoöperatie *Cono* in **Middenbeemster**. Het verschil ligt op dit moment rond de drie gulden per honderd kilo melk. Omdat er bij CM ook nog quantumtoeslagen zijn voor grote melkproducenten, betekent dit dat de gemiddelde Melkunieboer (productie 248.000 kilo melk per jaar) op jaarbasis zo'n tienduizend gulden minder ontvangt.

Grote boeren

Een belangrijke rol om boeren te bewegen hun lidmaatschap op te zeggen speelt Hilbrand Korver uit Nederhorst den Berg. Hij wilde geen melk meer leveren aan Melkunie uit woede over de quantumtoeslag. Korver: „De grote boeren worden bevoordeeld ten koste van de kleinere”. Samen met zijn buurman Schuurman sloot hij in 1990 een contract met het grootste zuivelbedrijf in België, *Comelco Industries*. Dat bedrijf garandeert hun een hogere melkprijs dan Melkunie. Het contract voorziet in extra betalingen als meer leveranciers melk gaan leveren.

De groep rond Korver telde eind vorig jaar twaalf leden. In april kwamen er tien bij. Samen leveren deze 22 veehouders 7,7 miljoen kilo melk aan *Comelco*. Problemen ontstonden toen Campina-Melkunie in april van dit jaar het bedrijf *Comelco* overnam. Dit bedrijf weigerde daarna acht nieuwkomers uit Noord-Holland met in totaal 5,6 miljoen kilo melk op het 'open' contract toe te laten. De groep Korver/Schuurman stapte naar de rechter om nakoming van het eerder gesloten contract af te dwingen. *Comelco* wilde niet verder gaan dan een afname van in totaal acht miljoen kilo melk. Afgelopen woensdag zou de president van de Alkmaarse rechtbank uitspraak doen. Dat is niet gebeurd omdat *Comelco* zijn bod verhoogde tot 17,5 miljoen kilo. De groep heeft dit bod geaccepteerd. Volgens Korver ontvangen de 'Comelcoboeren' de opgeschoonde Melkunie prijs plus vier cent. Dit betekent dat er sinds deze week een ruimte is voor vier miljoen liter melk in het contract tussen de groep Korver en *Comelco*.

Korvet: „De veehouders staan in de rij om hun melk aan te bieden. Het is echt geen kunst om een paar veehouders te vinden die samen die vier miljoen melk willen leveren. Dat willen we

echter- niet. We willen per se twintig of meer kleinere melkveehouders uit Noord-Holland boven het Noordzeekanaal de kans geven”.

Geïsoleerd

„De boeren daar hebben weinig alternatieven omdat ze in een geïsoleerde positie zitten als ze niet aan Melkunie willen leveren. We willen het liefst kleine producenten, want onze boeren met een melkquotum kleiner dan vierhonderdduizend kilo ontvangen van Comelco een kiloprijs alsof ze een grote boer met quantumtoeslag zijn. En dat scheelt gauw twee cent per kilo” Het contract met Comelco loopt tot 1995, daarom zijn gesprekken aangeknoopt met buitenlandse bedrijven.

Volgens Korver is het Belgische particuliere bedrijf *Inex* bereid honderd miljoen kilo melk uit de Hollanden, Utrecht en Brabant op te halen voor een prijs die tenminste één cent per kilo hoger ligt dan de melkprijs van Campina Melkunie. De melk van het huidige Comelco contract kan over een aantal jaren eventueel ook naar *Inex*. Korver vertelt dat *Inex* in eerste instantie niet bereid was melk op te halen bij boeren boven het Noordzeekanaal. Ook voor Noordhollandse boeren is nu echter een oplossing gevonden.

Inmiddels is er nog een nieuwe afnemer in beeld. Ook de Franse zuivelgigant *Besnier* (omzet bijna zeven miljard gulden) heeft aangekondigd op de Nederlandse melkmarkt te willen opereren en is in gesprek met de groep Korver.

Leeuwarder Courant 1991-07-04

Directeur Cuypers weg bij Campina-Melkunie

DEN BOSCH - Drs. J. Cuypers heeft met ingang van 1 juli zijn directiefunctie bij de zuivelcoöperatie Campina-Melkunie neergelegd. Hij is 54 jaar en heeft verklaard nog een keer een nieuwe activiteit te ontwikkelen. De coöperatie verkeert in een moeilijke fase. Bijna 400 leden hebben hun lidmaatschap opgezegd. Zij brengen samen 135 miljoen kilogram melk naar andere fabrieken. De coöperatie verwerkt doorgaans 3,5 miljard kilogram melk.

Boeren zeggen op bij Campina Melkunie

VEGHEL - Bijna vierhonderd leden-bedrijven van *Campina Melkunie* hebben voor 30 juni van dit jaar hun lidmaatschap opgezegd, zodat ze met ingang van volgend jaar melk kunnen leveren aan concurrerende zuivelindustrieën. De opzeggingen komen vooral uit Noord-Holland en vertegenwoordigen een jaarlijkse melkproductie van 135 miljoen kilo op een totale melkverwerking van 3,5 miljard kilo.

Campina-Melkunie telt ongeveer 13.000 leden. Het bestuur van de onderneming maakte gisteren bekend te proberen de vertrekkende boeren alsnog tot andere gedachten te brengen. *Campina* en *Melkunie Holland* fuseerden in 1989. Vooral voor de boeren die voorheen deel uitmaakten van de *Melkunie* betekende dat een verandering in de regeling van de financiering van de onderneming door de boeren zelf.

Bovendien konden door ontwikkelingen in de markt de coöperaties die zich meer in kaas specialiseren, een hogere prijs voor de melk betalen, aldus een woordvoerder van *Campina Melkunie*. Het bestuur denkt dit probleem aan te pakken door betere voorlichting en zal de ontevreden boeren benaderen.

Nog ophalen uit *Veemarkt MAP* 1991-07-06

Nederlandse zuivel maakt botermelange⁴

Van een onzer redacteuren

LEEWARDEN - De Nederlandse zuivelreuzen Friesland Frico-Domo, Campina/Melkunie en Coberco hebben de handen ineen geslagen voor de introductie van een botermelange. Het nieuwe produkt bevat slechts 25 procent echte roomboter, voor het andere deel worden plantaardige oliën gebruikt. De botermelange wordt in september onder de namen *Elmer* en *Elmer Light* op de markt gebracht.

De Nederlandse zuivel richt zich met Elmer op de margarine- en halvarineconsumenten. Men vreest geen concurrentie met boter, omdat die consumenten heel bewust kiezen voor dit zuivelprodukt. Emmer zal trouwens in Duitsland worden gemaakt. Meer hierover op pagina 18.

leeuwarder Courant 1991-08-31

Botermelange

Daar wil ik meteen heftig tegen protesteren. Met onze roomboter mocht nooit geknoeid worden. En dan ook nog in Duitsland gefabriceerd, dat vind ik een nationale schande. En wie wil / 1,74 betalen voor driekwart-margarine, als de supermarkt de roomboter aanbiedt voor / 1,99? Ik zal de melange niet kopen en ik hoop dat niemand die kopen wil.

Bolsward. C. v.d. Houwen.

Leeuwarder Courant 1991-09-09

Botermelange niet op schap bij AH

LEEWARDEN - Albert Heijn heeft besloten de nieuwe **botermelange** Elmer niet op de schappen te plaatsen. De supermarkt, die met een aandeel van 25 procent marktleider is in Nederland, verwacht niet dat dat er bij de consument veel vraag zal zijn naar dit produkt van de zuivelcoöperaties Friesland Frico/Domo, Campina/Melkunie en Coberco. „Het past niet in ons assortiment”, luidt de officiële verklaring van een woordvoerder op het hoofdkantoor in Zaanstad.

Uit onderzoek van het vakblad Foodpress is gebleken, dat Albert Heijn, Edah en enkele andere, kleinere supermarkten Elmer niet in hun assortiment zullen opnemen. Zij vertegenwoordigen 38 procent van de markt. In een kwart van de supermarkten, waaronder die van De Boer, zal het produkt wel te koop zijn, terwijl een aantal andere supermarkten nog geen beslissing heeft genomen.

Tot de bedrijven waar nog geen besluit is gevallen, behoort Nieuwe Weme in Heeren-

veen. Piet van Veen, hoofd inkoop, zegt dat hij tot dusver uitsluitend via de vakbladen is geïnformeerd over het produkt. Het is hem tot dusver niet officieel aangeboden. Hij zegt zich daarover enigszins te verbazen, aangezien Friesland Frico/Domo, een van de betrokken coöperaties, zich volgens hem normaal gesproken actief opstelt.

Bij Nieuwe Weme (bijna dertig supermarkten in Noord-Nederland) valt een terughoudende opstelling te bespeuren. Van Veen: „Wanneer we groot belang bij het produkt zouden hebben gehad, hadden we inmiddels wel bij hen op de stoep gestaan. Er zijn nogal wat van dit soort produkten op de markt. We moeten eerst alle achtergronden weten voordat we een beslissing nemen.”

De Boer Winkelbedrijven in Assen (ruim honderd winkels) wijst op de goede relatie met vooral Friesland Frico/Domo en eerdere succesrijke introducties van nieuwe produkten. Mede op grond daarvan krijgt Elmer 'een volwaardige kans', aldus commercieel manager supermarkten Wim Pijper.

4 Stond veel meer over in de courant, algemene teneur was negatief. Verder geen aandacht aan besteed (ZHN.)

Nutricia-aandelen Campina Melkunie in andere handen

ZOETERMEER (ANP) - Het belang van 12,5 procent van het aandelenkapitaal *Nutricia*, dat in handen is van *Campina Melkunie*, krijgt andere eigenaren. Nutricia koopt zelf 8,6 procent in. Dit pakket komt op korte termijn via onderhandse plaatsing weer op de markt.

De overige aandelen van het Campina Melkunie-pakket (3,9 procent) komen in handen van Nutricia's Engelse aandeelhouder. *Unigate*. Deze heeft al 27,8 procent van de aandelen Nutricia, zodat zij straks 31,7 procent van Nutricia zal bezitten. Op de effectenbeurs vindt de meeste handel in Nutricia plaats in de niet-royeerbare certificaten. De beurs is tegen deze beschermingsconstructie. Achter Nutricia prijkt in de Prijscourant dan ook sinds enige tijd een zwart ruitje.

Forse reorganisatie bij Campina-Melkunie

DEN BOSCH - De grootste zuivelcoöperatie van ons land Campina-Melkunie in Den Bosch staat voor een ingrijpende reorganisatie. De productiecapaciteit moet worden ingekrompen als gevolg van het bedanken van boeren en het verminderen van de melkaanvoer door korting van het quotum. De coöperatie zal enkele honderden miljoenen kilogram melk minder ontvangen.

De divisies moeten nagaan in welke vestigingen zij de productie willen handhaven. Totaal beschikt Campina-Melkunie over 27 fabrieken. Bij het concern werken ruim 6300 mensen. Al in maart van dit jaar werd aangekondigd dat met name in de afdeling consumptiemelk en consumptiemelkproducten enkele honderden banen zullen verdwijnen.

Campina-Melkunie kwam dit jaar in de problemen, toen tegelijk met het uitbetalen van een relatief lage melkprijs een voorstel werd gelanceerd om het eigen vermogen op te krikken. De boeren zouden leveringsrechten moeten kopen. Voor vrij veel boeren was dat het sein om te bedanken.

Deze boeren gaan met hun melk naar *Cono* (**Beemster** en **Ommen**), *Wessanen*, *Nestlé* en via de melkhandel van Sietze van der Honing in Donkerbroek naar de *Zuid-Oost-Hoek* (ZOH.) in **Oosterwolde**. In dat laatste geval gaat het om een paar miljoen kilogram. De laatste dagen nemen de geruchten toe dat het Belgische concern *Inex* actief is in het Campina-Melkuniegebied rond Woerden.

- **Distributiecentrum in 1992 weg**
- **Gedwongen ontslagen uitgesloten**

Campina Middelburg gaat dicht

van onze verslaggever

MIDDELBURG - Het distributiecentrum van Campina-Melkunie in Middelburg gaat dicht. Elf arbeidsplaatsen verdwijnen. De directie sluit gewrongen ontslagen (vooralnog) uit. De vestiging zal in 1992 worden opgedoekt. De precieze datum is nog niet bekend. In totaal staan bij Campina-Melkunie, Nederlands grootste zuivelcoöperatie, achthonderd van de 6000 (?) banen op de tocht. De voedingsbonden FNV en CNV, die woensdag werden ingelicht, hebben geschokt gereageerd op het nieuws.

Met de sluiting van de vestiging Middelburg, verdwijnt het laatste restant zuivelindustrie uit de provincie Zeeland

Campina-Melkunie is van plan 6 vestigingen te sluiten, waaronder drie fabrieken. De reorganisatie is volgens bestuur en directie noodzakelijk om kosten te besparen. Het concern hoopt zo de leden-melkveehouders een hogere melkprijs te kunnen betalen. Binnen twee jaar moet de melkprijs met 2,50 gulden en binnen vijf jaar met 3 gulden per 100 kilo melk zijn gestegen. Afgelopen zomer liepen vierhonderd boeren weg bij Campina-Melkunie, omdat andere bedrijven een hogere melkprijs uitkeerden. De coöperatie kampt verder met een chronisch tekort van melkaanvoer en een overcapaciteit als gevolg van EG-quoteringsregelingen.

Volgend jaar gaan de vestiging Middelburg (distributie eindprodukten en tijdelijke opslag), Bodegraven (kaasproductie) en Gouda (boter- en poeder) dicht. De distributie van de zuivelprodukten in Zeeland wordt na de sluiting verzorgd vanuit de vestiging in Zevenbergschen-Hoek die in 1993 verdwijnt. De lokatie Maasdam (tussen Dordrecht en Rotterdam) neemt dan de verspreiding van de zuivel over. De ondernemingsraad van Campina Melkunie is dinsdag door directie en bestuur op de hoogte gesteld van de reorganisatie. De vakbonden kwamen woensdag aan de beurt. CNV-woordvoerder J. Immerzeel uit Nieuwegein en FNV-voorlichtster W. Young in Utrecht stelden desgevraagd vast te zullen houden aan het in de zuivelsector gebruikelijke principe dat gedwongen ontslagen zijn uitgesloten. Het eerste overleg tussen de bonden en de directie van Campina-Melkunie is voorzien op 14 januari volgend jaar.

De FNV neemt in ieder geval geen genoegen met het voorgestelde reorganisatieplan. Young: „In het verleden hebben we al aangedrongen op een toekomstvisie, maar die ontbreekt nu weer. Er wordt gesneden in bedrijven, mensen en gezonde productie. De directie kan de werkgelegenheid ook behouden door bijvoorbeeld verdere arbeidstijdverkortung in te voeren. Wat je eenmaal hebt gesneden, kun je niet meer opbouwen.”

De bond zegt dat het voornemen van de directie geen enkele waarborg geeft voor de toekomst. Ze doen niet aan nieuwe merken en markttuitbreiding. Zo blijf je afhankelijk van de invloeden waar je nu afhankelijk van bent.” Young zei het 'onvoorstelbaar' te vinden dat Campina Melkunie de vestiging in Opmeer te willen sluiten waar speciale kaas wordt gemaakt. „Dat produkt ligt juist goed in de markt.” De bonden gaan tot helft januari de kaderleden raadplegen.

In 1979 viel het besluit om de Middelburgse melkfabriek van DMV Campina, gevestigd aan de Poelendaelesingel, te sluiten. Zeeland behield toen alleen het distributiecentrum voor consumptiemelk in het industriegebied Arnestein. Begin jaren tachtig vielen opnieuw klappen in Middelburg. Bij een reorganisatie verdwenen toen tien arbeidsplaatsen.

Limburgsch Dagblad 1991-10-23

Reorganisatie na fusie Campina en Melkunie

Van onze verslaggever

DEN BOSCH - Met slechts twee stemmen tegen hebben de ledenraden van de coöperatieve zuivelverenigingen Campina en Melkunie gisteren in Den Bosch hun goedkeuring gehecht aan de statuten van de nieuwe zuivelcoöperatie Campina Melkunie BA. Er werden 390 van de 411 stemmen uitgebracht. Eerder fuseerden de BV's van beide coöperaties. Zij verwerkten in 1990 3,5 miljard kg melk, waarvan 3,2 miljard kg door de 13.200 eigen leden werd aangevoerd. Er werd voor ruim f. 4,6 miljard omgezet.

Beide coöperaties fuseerden een jaar eerder dan oorspronkelijk was gepland, daardoor zal ook de reorganisatie een jaar eerder worden doorgevoerd dan met ondernemingsraden en vakbonden is overeengekomen.

Het belooft een forse ingreep te worden. Zo zal van de ruim 192 miljoen gulden waarvoor de aandelen van *Nutricia* onlangs werden verkocht, 50 miljoen gulden worden gereserveerd voor afboekingen en afvloeiingsregelingen.

Volgens vice-voorzitter Jan Loonen uit Venray is die reorganisatie „hard nodig, willen we voorkomen dat aanvoerders vanwege een te lage melkprijs gaan lopen.”

Bij Melkunie zegden 400 boeren hun lidmaatschap op en bij Campina 40, omdat ze zich niet konden verenigen met de verplichte aankoop van ledenbewijzen waarmee Campina Melkunie het eigen vermogen wil opvoeren. Dat eigen vermogen beliep in 1990 ruim 428 miljoen gulden. Dat is 22 procent van het balanstotaal. Bestuur en directie willen dat groepsvermogen naar 30 procent tillen.

Om verder verloop te voorkomen werd inmiddels water bij de wijn gedaan. Ledenbewijzen kunnen nu op basis van vrijwilligheid tegen betaling per 100 kg melk, worden aangekocht. Daartegenover staat dat aanvoerders met ledenbewijzen plusminus 1,60 gulden per 100 kg melk meer krijgen uitbetaald.

Vanwege de „waanzinnige ingewikkeldheid”, aldus drs Paul Janssen directeur van de divisie Vereniging en Transport, zullen de leden-aanvoerders deze week nog op maat toegesneden adviezen worden verstrekt. Eind november zullen de reacties worden geëvalueerd.

Begin december treedt een nieuw bestuur aan. Het wordt gevormd door de negen kringvoorzitters die de komende weken zullen worden gekozen. De kringvoorzitters kiezen uit hun midden de algemene voorzitter. Aad van Leeuwen, tot nu toe voorzitter van Melkunie, heeft zich niet herkiesbaar gesteld; Jan Loonen, tot nu toe voorzitter van Campina, is in beginsel beschikbaar.

Rigoureuze reorganisatieplannen op komst

Nieuwe golf van uittreeders teistert Campina Melkunie

Van onze verslaggever

HEERLEN - Dertig leden van de nieuwe zuivelcoöperatie *Campina-Melkunie* hebben nu al hun lidmaatschap opgezegd. Tot 1 januari 1992 bestaat daartoe de gelegenheid. Bij een opzegtermijn van drie maanden moet een uitreedpremie van vier procent van de omzet van het afgelopen boekjaar worden betaald. Bij een opzegtermijn van twee jaar is uitreding kosteloos.

Eerder zegden vierhonderd leden van Melkunie en 25 leden van Campina per 1 januari 1992 hun lidmaatschap op. Zij konden zich niet verenigen met de fusie van beide zuivelcoöperaties en de wijze van eigen vermogensvorming. De leden waren verplicht om daartoe ledenbewijzen aan te kopen. Het kostte hun een tientje per 100 kilogram melk. Geschrokken van de golf van opzeggingen deden bestuur en directie ijlings water bij de wijn. Ledenbewijzen zouden op basis van vrijwilligheid kunnen worden aangekocht. Er zou een meerprijs van f 1.60 per honderd kilogram tegenover staan.

Mede door deze tegemoetkoming kwamen dertig leden van Melkunie op hun beslissing terug. De spijtoptanten hebben een melkquotum van plusminus tien miljoen kilogram. Dat betekent dat ongeveer vierhonderd veehouders Campina Melkunie per 1 januari 1992 de rug toekeren. Zij zijn goed voor zo'n 135 miljoen kilogram melk.

Om de overcapaciteit in de productiebedrijven van Campina Melkunie op te heffen, wordt achter de schermen koortsachtig gewerkt aan de reorganisatieplannen die op 11 december aan de Centrale Ondernemingsraad en vakbonden zullen worden voorgelegd.

Om de leden een behoorlijke melkprijs te kunnen uitbetalen en de continuïteit van de onderneming veilig te stellen zal efficiënter moeten worden gewerkt, licht de voorzitter van de hoofddirectie, mr Wim Overmars, in een interview toe.

Ter rechtvaardiging van de zogenoemde reallocatieplannen wordt gerefereerd aan de afslankingsplannen die andere zuivelgiganten reeds ontvouwen. Zo zal Friesland Frico Domo in de kaassector circa 550 arbeidsplaatsen afstoten en Coberco de melkproductie in Almelo en Heino beëindigen.

Campina Melkunie: 800 banen weg

DEN BOSCH (GPD) - Bij *Campina Melkunie* verdwijnen binnen vier jaar 800 van de 6300 banen. Tien vestigingen gaan dicht, waaronder drie fabrieken. Dat heeft de zuivelcoöperatie vandaag meegedeeld. Bestuurder G van der Werf van de Industrie- en Voedingsbond CNV zegt geschokt te zijn over de omvang van de ingreep. Hij zegt dat de coöperatie reorganiseert om de leden een hogere melkprijs te betalen.

Deze zomer liepen 400 boeren bij Campina Melkunie weg, omdat ze elders een hogere melkprijs kregen. De kaasfabriek in **Opmeer**, de Sterovitafabriek in **Dordrecht**, de boteren poederfabriek in **Zevenbergen**, distributiecentra in **Amsterdam** en **Middelburg**, en het kaasdepot in **Bodegraven** gaan dicht. De vestigingen in **Woerden** (Mona-toetjes en hoofdkantoor) blijven buiten schot.

Campina Melkunie schrapt in vier jaar negenhonderd banen

DEN BOSCH (GPD) - Bij zuivelcoöperatie *Campina Melkunie* verdwijnen de komende vier jaar ruim 900 van de 6631 banen. Achthonderd mensen worden binnen het bedrijf verplaatst, voor honderd personeelsleden zoekt Campina een andere baan, zodat er waarschijnlijk geen gedwongen ontslagen zullen vallen. Er zullen tien vestigingen dicht gaan, waaronder drie fabrieken. Daarnaast worden er een paar bedrijven afgeslankt. Dat heeft Campina gisteren bekend gemaakt.

Een van de vestigingen die wordt gesloten is de Sterovitafabriek in **Dordrecht**. Bij Sterovita wordt schoolmelk en Mon Choukaas gemaakt. De honderddertig werknemers kregen gisterenmiddag te horen dat de fabriek in 1993 gesloten wordt. Het personeel zal worden geplaatst bij de fabrieken in **Maasdam** en **Rotterdam**, waar consumptiemelk wordt gemaakt. De productie van schoolmelk gaat naar de fabrieken in Rotterdam en Eindhoven. Die laatste neemt ook de export van melk over van Sterovita. De fabricage van Mon Choukaas gaat naar het Brabantse **Asten**.

Met de verhuizing van de productie is in totaal een investering van f137 miljoen gemoeid. De sociale kosten van de reorganisatie bedragen f75 miljoen. Aan desinvesteringen gaat nog eens ruim miljoen verloren. Ondanks de hoge kosten van de reorganisatie verwacht Campina-Melkunie volgend jaar al een substantiële resultaatverbetering te realiseren. In 1992 moet er f20 mln. extra worden verdiend, oplopend tot f90 miljoen in 1995.

Andere vestigingen die worden gesloten zijn in 1992 het kaasdepot in Bodegraven, het kaasproductiebedrijf in Boekel, het distributiecentrum consumptiemelk in **Middelburg**, de boteren poederproductie in **Gouda** en de boterverpakking in **Den Bosch**. In 1993 gaan, naast **Dordrecht**, ook de kaasproductie in **Opmeer** en de boter- en poederproductie in **Zevenbergschen Hoek** dicht. In 1994 sluiten de kaasopslag in **Alkmaar** en het distributiecentrum in **Amsterdam** als laatste de poorten.

De Voedingsbond FNV noemt het geschuif met arbeidsplaatsen geen oplossing voor de problemen waarin het bedrijf verkeert „Wij begrijpen niet hoe er alleen maar gesneden kan worden zonder dat er verder iets gedaan wordt om het bedrijf weer gezond te maken,” aldus woordvoerder W. Young. De Voedingsbond zal er alles aan doen om Campina Melkunie er toe te dwingen een ander beleid te voeren met het oog op de lange termijn.

Veehouders

De reorganisatie moet een kostenbesparend effect hebben voor de onderneming. Volgens het bestuur van Campina Melkunie is dat noodzakelijk om op korte termijn de melkprijs voor de leveranciers, de melkveehouders, te verbeteren. Afgelopen zomer liepen zo'n vierhonderd boeren weg, omdat andere ondernemingen beter betaalden voor de melk. Voor de lange termijn wil Campina Melkunie het beleid aangaande de producten in Europa verbeteren. De concurrentie binnen de EG zal waarschijnlijk stijgen, waardoor het grootste zuivelbedrijf van Nederland moet zorgen sterk te staan, zo meent het bestuur.

De verwachte resultaatsverbetering zal echter niet voldoende zijn om de melkprijs voor de circa 13.000 aangesloten veehouders te verhogen. Om dat te bewerkstelligen, wordt de komende jaren f81 miljoen uit de reserves aangewend. Dit moet er toe leiden dat de melkprijs volgend jaar met een halve cent per liter stijgt. Na drie jaren stijgt de melkprijs met 2,5 tot 3 cent.

De Telegraaf 1991-12-17

Campina-Melkunie reorganiseert

De boer op (commentaar)

door **ANDRIES DIJKSTRA**

Gedragen maakte W. Overmars, directievoorzitter van de grootste Nederlandse zuivelcoöperatie, *Campina-Melkunie* (CM) de reorganisatie bekend. Tien van de 27 vestigingen sluiten de poort, bijna 800 arbeidsplaatsen vervallen boven de eerder aangekondigde 115. Voor de hele operatie is f137 miljoen uitgetrokken. Een flink deel van de kosten wordt gedekt door de winst die is gemaakt op de verkoop van een pakket Nutricia-aandelen, maar het eigen vermogen zal wel worden aangesproken.

Het herstructureren van CM komt twee jaar eerder dan was voorgenomen. In de visie van de directie is de nood zo hoog dat onmiddellijk ingrijpen noodzakelijk is. De argumenten die Overmars aanvoerde zijn duidelijk. Ten eerste zijn boeren sinds de invoering van het melkquotum, in 1984, rond de 20 procent op hun quotum gekort. Daardoor daalde de aanvoer van melk naar de fabriek en ontstond op diverse locaties onderbezetting.

De tweede reden is het vertrek van een kleine 500 boeren, goed voor 160 miljoen kilo melk. De vertrekkers zijn het niet eens met het melk-prijzensysteem van hun coöperatie. Boeren die veel melk leveren krijgen een toeslag en beuren dus een hogere melkprijs dan een kleinere collega. Een coöperatie die met verschillende maten meet kan niet in de ogen van de vertrekk-

kende boeren. Daarnaast is er de herfinanciering van de jonge CM, die dit jaar tot volledige fusie kwam. Vooral jonge boeren zagen zich geconfronteerd met flink oplopende investeringen om hun coöperatie van geld te voorzien.

Quotumkortingen en vertrekkende boeren zijn dus de reden om te reorganiseren. Het uiteindelijke doel is om de 12.000 boerenleden een aantrekkelijke melkprijs te geven. Nu schommelt de CM melkprijs nog onder het gemiddelde. Over drie jaar moet dat duidelijk anders zijn. Voor de boerenleden van CM, maar ook voor de buitenwacht is er echter een aantal vragen. Immers alle fabrieken in Europa worden getroffen door lagere aanvoer. Vertrekkende boeren zijn ook een normaal verschijnsel, al is 500 een bijzonder groot aantal. Dat CM 160 miljoen kilo kwijtraakt is natuurlijk niet waar.

Een deel van de melk komt via de achterdeur van de Belgische dochter *Comelco* weer binnen. De vraag is of achter de schermen niet veel meer is misgegaan dan nu naar buiten wordt gebracht.

Langzaam maar zeker is het de coöperaties duidelijk geworden dat het roer om moet. De agrarische sector staat niet bekend om massaal verlies van arbeidsplaatsen. Dat is in de afgelopen 100 jaar nooit gebeurd. Het sluiten van vestigingen is wel vaker voorgekomen maar 10 in één ronde niet. Opeens lijken de grote coöperaties in Nederland wakker geschud. Friesland Frico Domo, Rabo en CM, allemaal miljarden bedrijven die opeens met reorganisatievoorstellen komen die banen gaan kosten. Vanuit één hoek blijft het stil en dat zijn de tuinders. Zij werken al jaren in een vrije markt en hebben geen sociale traditie zoals de zuivel die heeft opgebouwd.

De zuivelindustrie staat aan de vooravond van een flinke herstructurering. Het aangekondigde verlies van arbeidsplaatsen zal in de komende jaren alleen nog maar gaan toenemen, niet in de laatste plaats door het wegvallen van exportsubsidies. De zuivelcoöperaties moeten voortaan hun eigen broek ophouden.

1992

Leeuwarder Courant 1992-02-14

Campina en Duitse MZO bundelen krachten

LEEWARDEN - De zuivelcoöperatie Campina-Melkunie in Den Bosch en het Duitse zuivelconcern *MZO* in **Oldenburg** onderzoeken vormen van samenwerking. Volgens een woordvoerder van Campina wil MZO, waar de vroegere assistent van de zuivelfabriek van Haskerhorne. Roelof Weerts, een directiefunctie heeft, een of meer kaasfabrieken bouwen in de voormalige DDR.

Campina wil de wei van die fabrieken betrekken. Tot op dit moment is dat het enige bindmiddel tussen de beide concerns, aldus Campina De Bossche coöperatie heeft een omzet van f9.6 miljard. MZO van f1.7 miljard. Het bericht over de samenwerking komt kort nadat Friesland Frico-Domo en Coberco hebben besloten een fusie-onderzoek in te stellen.

Leeuwarder Courant 1992-03-20

Prestatieprijs Campina 79,02 cent

'S HERTOGENBOSCH - Campina Melkunie zal haar veehouders over 1991 een prestatieprijs uitbetalen van 79,02 cent per kilogram melk. Deze prijs is gebaseerd op een gemiddeld vetgehalte van 4,39 procent en een eiwitgehalte van 3,47 procent. De prestatieprijs is ten opzichte van 1990 gestegen met 0,67 cent per kilo melk. Vooral de hogere vet- en eiwitgehalten hebben de stijging van de prestatieprijs veroorzaakt. Bij gelijkblijvende gehalten zou de prijs slechts 0,05 cent per kilo zijn gestegen. Het vetgehalte was vorig jaar 0,06 procent hoger, het eiwit 0,01 procent.

De voorschotprijs die aan de veehouders is uitbetaald, samen met subsidies en toevoegingen aan het eigen vermogen, bedraagt in totaal 74,21 cent per kilo. Voor de contante nabetaling is dus 4,81 cent per kilo beschikbaar. De omzet van Campina Melkunie bedroeg vorig jaar f5,264 miljard. De aanvoer van melk in Nederland daalde van 3,325 miljard kilogram in 1990 tot 3,183 miljard kilo in 1991. Eind vorig jaar waren bij de Nederlandse vestigingen van de coöperatie 5920 mensen werkzaam, 298 minder dan een jaar eerder.

Campina: einde uitstroom leden

ROSMALEN (GPD) - Campina Melkunie denkt de uittocht van leden/melkveehouders dit jaar vrijwel tot staan te kunnen brengen. De verder opgelopen achterstand in uitbetaalde melkprijs zal daar weinig aan af doen. Die verwachting sprak directievoorzitter Wim Overmars van Campina-Melkunie gisteren uit tijdens een toelichting op de jaarcijfers van de onderneming.

Directievoorzitter Wim Overmars van Campina Melkunie heeft er alle vertrouwen in dat de rust onder de leden/veehouders terugkeert.

Dit jaar moeten de melkleveranciers van het concern de eerste positieve gevolgen merken van een grootschalige reorganisatie die in enkele jaren tijd wordt doorgevoerd. Overmars vindt coöperatievoorzitter Jan Loonen aan zijn zijde.

„We hebben veel onrust gekend door een tegenvallende melkprijs en allerlei regelingen die met de fusie te maken hebben. Maar ik heb er alle vertrouwen in dat de rust terugkeert en dat we nu vanuit één bestuur heel snel ons doel (kostenbesparing en hoge melkprijs en leidende marktpositie) kunnen verwezenlijken”, aldus Loonen.

Het aantal leden melkveehouders van de zuivelcoöperatie is sinds de fusie van Campina en Melkunie steevast gedaald. Bij het aangaan van de fusie in 1989 waren er 13.500 aangesloten melkveehouders. Daarvan zijn er nu nog 11.746 over. Grootste veroorzaker van deze daling is het aantal bedrijfsbeëindigingen, daarnaast zijn er 480 melkveehouders vertrokken, omdat zij elders een hogere melkprijs konden krijgen. „Het verlies aan leden is voor ons pijnlijk en buitengewoon ernstig. Maar ik heb er alle vertrouwen in dat het tempo waarin we tot nu toe leden hebben verloren sterk zal afnemen”, aldus Overmars.

Overmars verwacht dat de concurrentie op de kaasmarkt, zowel in Nederland als daarbuiten, zal toenemen. Vooral de sterk toegenomen kaasproductie in de voormalige DDR zal hiervoor verantwoordelijk zijn. In dit deel van Duitsland zal dit jaar 80.000 tot 120.000 ton kaas worden geproduceerd. In de zuivelbranche hoorde verwijten als zou Campina Melkunie prijsbederf veroorzaken door stelselmatig kaas te verkopen onder de als leidraad fungerende Leeuwarder notering noemt Overmars onzin. „Wij kunnen de markt niet manipuleren. Wij hebben ook geen behoefte aan een lagere afzetprijs.”

Overmars verwacht binnen enkele maanden met de vakbonden en de centrale ondernemingsraad tot een akkoord te komen over de sociale gevolgen van de reorganisatie die het zuivelconcern gaat doorvoeren. „We liggen op schema. Wij blijven garanderen dat de operatie zonder gedwongen ontslagen zal verlopen zolang we volgens plan kunnen werken.

Campina Melkunie verwacht dat de omzet zich dit jaar zal stabiliseren op ruim f5 miljard. Het eigen vermogen van de coöperatie steeg vorig jaar van f428 miljoen tot f633 miljoen. Een toename van 22 procent tot 28 procent van de totale balans. De invoering van de zogenaamde ledenbewijzen zorgden voor een vermogensaanwas van f217 miljoen.

Grote overnames zijn voorlopig niet aan de orde, aldus Loonen. Volgens hem is Campina Melkunie op Europees niveau nu groot genoeg. „We willen niet nog grootschaliger gaan werken.”

Bonden akkoord met sluiten bedrijven Campina Melkunie

DEN BOSCH - Zuivelcoöperatie *Campina Melkunie* heeft met de vakbonden en de centrale ondernemingsraad overeenstemming bereikt over sluiting van vier bedrijven. De vier vestigingen zullen zo snel mogelijk worden opgeheven. Hiermee gaan 153 arbeidsplaatsen verloren. Dit heeft Campina Melkunie gisteren bekendgemaakt.

De sluiting van de vier bedrijven maakt deel uit van een drie jaar durende reorganisatie, die in december vorig jaar werd aangekondigd. In totaal wil Campina tien vestigingen sluiten, hetgeen tot een verlies van bijna 800 arbeidsplaatsen leidt. Hoewel nog niet op alle punten overeenstemming is bereikt met de vakbonden en de ondernemingsraad, hebben deze laten weten zich niet op voorhand te zullen verzetten het eerste deel van het reorganisatieplan. In mei wordt het definitieve oordeel over het gehele reorganisatieplan verwacht.

De vier vestigingen die dit jaar worden gesloten staan in **Bodegraven, Boekel, Gouda en Middelburg**. De bedoeling is volgend jaar de vestigingen in **Opmeer, Dordrecht, Den Bosch** en **Zevenbergsche Hoek** op te heffen. In 1994 volgen nog twee bedrijven in **Amsterdam** en **Alkmaar**. Uiteindelijk blijven er nog 17 vestigingen van *Campina Melkunie* over.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1992-04-04,

ook MAP Middelburg coöp.

Geen gedwongen ontslagen personeel Middelburg Distributiecentrum Campina Middelburg sluit dit jaar

van onze verslaggeefster

MIDDELBURG - Het distributiecentrum van de zuivelcoöperatie Campina Melkunie in Middelburg gaat direct na de zomer dicht. De vestiging in Middelburg is één van de vier vestigingen in Nederland die dit jaar opgeheven worden. In de Zeeuwse hoofdstad verdwijnen elf arbeidsplaatsen, maar er zullen volgens het bedrijf geen gedwongen ontslagen vallen.

Campina Melkunie heeft volgens woordvoerder J. Thijssen voldoende tijd om voor degenen die nu nog in Middelburg werkzaam zijn een andere bestemming te vinden. „Het is zeker dat vier mensen een andere baan binnen het bedrijf krijgen; daarvan gaan er enkelen naar het distributiecentrum in Maasdam. De rest verdwijnt via natuurlijke afvloeiing - grotendeels de VUT”, legt de woordvoerder uit. „Voor de chauffeurs levert het al helemaal geen probleem op. Zij veranderen gewoon van richting, ze gaan de andere kant oprijden, vanuit Maasdam.”

Eerste stap

De sluiting van de vier vestigingen is de eerste stap die wordt gezet in het kader van de reorganisatie die in december vorig jaar is aangekondigd en drie jaar gaat, duren. Vorig jaar was de Voedingsbond FNV nog fel gekant tegen het reorganisatieplan. Nu is de bond overstag ge-

Limburgs Dagblad 1992-04-04

gaan. Woordvoester W. Young: „Er moeten altijd bedrijven sluiten tijdens een reorganisatie.”

Naast de vestiging in Middelburg gaan dit jaar ook de vestigingen in Bodegraven, Boekel en Gouda dicht. Met deze sluitingen gaan 153 arbeidsplaatsen verloren, waarbij Gouda op kop loopt met 116 plaatsen die verdwijnen. Op langere termijn wil Campina in totaal tien vestigingen sluiten. Dat leidt tot een verlies van 800 arbeidsplaatsen.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1992-04-14

In verband met zuivelstaking

Deel Nederland zit zonder verse melk

DEN HAAG - Veel supermarkten in het noorden, oosten en zuiden van het land zullen dinsdag naar verwachting zonder dagverse melk komen te zitten. Omdat de stakingsoproep van de Voedingsbond FNV niet op alle zuivelbedrijven gehoor heeft gevonden, verloopt de bevoorrading in andere delen van het land normaal.

Volgens een woordvoerder van Albert Heijn (circa 550 filialen) worden de supermarkten in het westen nog wel bevoorrad, met uitzondering van Rotterdam. De Vendex Food Group in Helmond verwacht dat dinsdag ongeveer de helft van de supermarkten zonder dagverse melk komt te zitten. Vendex bezit 400 supermarkten die onder de naam Edah, Torro en Dagmarkt opereren. De meeste van deze supermarkten zijn in het zuiden van het land gevestigd.

Een woordvoerder van Vendex zegt dat met name in Noord-Brabant en Rotterdam de aanvoer stagneert. In Limburg worden de supermarkten wel voorzien van verse melk. De Vendex Food Group heeft contracten met Belgische zuivelfabrieken, waardoor de schade enigszins wordt beperkt, aldus de woordvoerder. De supermarktketen Nieuwe Weme in Heerenveen zit dinsdag naar alle waarschijnlijkheid in zijn geheel zonder verse melk. De 34 filialen van Nieuwe Weme, gevestigd in het noordoosten, betrekken hun melk van Frico Domo, waar de distributie van melk stil is komen te liggen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 16/04/1992

GOES – De stakingen in de zuivelindustrie brengen Zeeuwse melkveehouders nog niet in de problemen.

Bijna alle Zeeuwse melkveehouders, ongeveer vijfhonderd, leveren aan Campina/Melkunie in Zevenbergschen Hoek en Menken Dairy Food in Oud-Gastel. Die twee bedrijven zijn tot nu toe verschoond gebleven van vakbondsacties. Campina/Melkunie, afnemer van bijna vierhonderd Zeeuwse melkproducenten, heeft dinsdag en woensdag de melk gewoon opgehaald.

Poging om milieuramp te voorkomen mislukt Boeren moeten van hun melk af

DEN HAAG (ANP) - Niet alleen consument, ook het milieu dreigt de dupe te worden van de stakingen in de zuivel. Met name de noordelijke boeren kunnen hun melk niet meer kwijt aan de fabrieken waar wordt gestaakt. De landbouworganisaties in Friesland, Groningen, en Drenthe en Flevoland kondigden gisteren aan de melk op bouwterreinen te willen storten. Eerder dreigde Rijkswaterstaat hard te zullen optreden tegen melklozingen. Boeren die hun melk niet kwijt kunnen betoogden gisteren bij een zuivelfabriek in Beilen tegen de acties van de FNV.

Pogingen een milieuramp te voorkomen liepen gisteren op een mislukking uit. Overleg tussen de Voedingsbond FNV en de werkgeversorganisatie in de zuivelindustrie FNZ leverde niets op. De vakbond had een milieuplan gepresenteerd om te voorkomen dat melklozingen zouden leiden tot schade aan het milieu. De bond stemde in met hervatting van het werk in fabrieken waar problemen zouden kunnen optreden.

De voorwaarde die de bond hieraan verbond, geen economische gewin voor de werkgevers, was voor de FNZ onverteerbaar. „De werkgevers hebben steeds gezegd dat zij wilden praten uit zorg voor het milieu”, aldus een vakbondswoordvoerder, „maar het is vanochtend duidelijk geworden dat zij door middel van ons plan de economische schade willen beperken”.

Naar schatting wordt in Nederland per dag 37 miljoen kilo melk geproduceerd. J. Rus, coördinator handhaving van de Wet verontreiniging oppervlaktewater bij het RIZA (Rijksinstituut voor integraal zoetwaterbeheer en afvalwaterbehandeling) in Lelystad is een liter melk te vergelijken met wat twee mensen per dag aan afvalstoffen produceren. Wanneer in Friesland, waar per dag tien miljoen kilo melk wordt geproduceerd, alle overtollige melk op oppervlaktewater wordt geloosd, zal binnen 48 uur een totale zuurstofloosheid optreden. Hierdoor worden alle levende organismen gedood.

Tegen het idee van de landbouworganisaties de melk dan maar te lozen op braakliggende bouwterreinen zal de milieu-inspectie in de noordelijke provincies niet direct optreden. Volgens een woordvoerder zijn dit soort lozingen het minst schadelijk voor het milieu. „Je kunt het moeilijk meer tegenhouden als de melk bij wijze van spreken de boerderij uitstroomt.”

Maat boeren vol

Voor de veehouders is de maat vol. Om hun ongenoegen te uiten protesteerden vijfhonderd Drentse boeren gisteren bij melkpoederfabriek Domo in Beilen. „Er moet een oplossing komen. Wij willen op een nette manier van de melk af”, zei veehouder J. Bouwknecht voor de fabriekspoort.

Dr Ir K. Roetman van *Friesland Frico/Domo* legde de boeren uit dat door de staking in de productieafdeling de achillespees van het bedrijf is geraakt. Bij het concern is momenteel 1,3 miljoen kilo melk en 1 miljoen kilo wei opgeslagen.

De SGP-fractie in de Tweede Kamer heeft voorgesteld dat de door de zuivelstaking gedupeerde boeren de kans krijgen hun melk in de vrije verkoop te gooien. Dit om te voorkomen dat de melk in sloten wordt gedeponereerd.

De staking begint in het noorden van het land ook problemen op te leveren voor de consument. Albert Heijn kan daar nog maar nauwelijks melk meer krijgen, in het westen zou de situatie normaal zijn, terwijl in Noord-Holland het beeld sterk wisselt.

In het zuiden van het land zijn volgens Albert Heijn de winkels toch nog bevoorraad. Bij de zuivelcoöperaties *Coberco* in het oosten en *Campina Melkunie* in het zuiden en westen werd dinsdag in de meeste gevallen de melk wel opgehaald. In de zuivel werd gisteren in 37 bedrijven gestaakt door 2.550 werknemers. De Nederlandse Melkhandelaren Organisatie (NMO), waarin de 3500 zelfstandige melkhandelaren zijn verenigd, deed dinsdag een beroep op de Voedingsbond FNV de stakingen op te schorten en te zoeken naar andere oplossingen in het conflict. Door de stakingen wordt de zelfstandige melkhandel onevenredig zwaar getroffen, aldus de NMO. De traditionele melkhandelaar is voor 70 procent van zijn inkomen afhankelijk van de verkoop van melk- en zuivelproducten.

Leidsch Dagblad 1992-05-06

Fabriek ex-DDR dagvaardt Campina

GRONINGEN - De advocaat van de *Mitteldeutsche Molkerei Genossenschaft* (MMG) uit Merseburg in de voormalige DDR heeft een proces aangespannen tegen de zuivelgigant *Campina* en tegen de melkmakelaardij *Brio BV uit Zeegse*. Tevens is beslag gelegd op de woning en de grond van de eigenaar van Brio. De Duitse advocaat beschuldigt de Nederlandse bedrijven ervan betalingsverplichtingen niet te zijn nagekomen. Mede daardoor ging MMG vorig jaar failliet.

Leidsch Dagblad, 1992-05-07

Curator failliete Duitse melkfabriek over Campina en Brio: 'Bedrijven misbruiken kennis, macht en geld'⁵

GRONINGEN • THEO KOOPMAN

Campina Melkunie en melkmakelaardij Brio BV, uit het Drentse Zeegse hebben hun kennis en macht misbruikt om zich te verrijken ten koste van de *Mittel-deutsche Molkerei Genossenschaft* (MMG) en enkele honderden werknemers. Dat zegt de curator van de failliete melkfabriek uit **Merseburg**, een stadje in de voormalige DDR.

Curator dr. Siegfried baron Von Hohenau erkent dat de melkfabriek 'met open ogen in de afgrond is gerend'. „Doch slechts naar westerse maatstaven gemeten. De MMG was onbekend met de vrije markteconomie en met het werken in het Westen. Ze was een eenvoudige prooi. Deze westerse bedrijven hebben de MMG in de afgrond geduwd. Hel verwijt 'eigen schuld, dikke bult' is hier niet op zijn plaats.”

Op 24 oktober 1990 sloot Campina een samenwerkingscontract met de MMG in Merseburg. In dit contract, zo stelt Von Hohenau, beloofde MMG uitsluitend melk te zullen leveren aan *Campina Melkunie*. In ruil daarvoor kreeg het bedrijf kennis, macht en financiële middelen, waardoor het Duitse bedrijf zijn werkwijze wilde aanpassen aan de westerse eisen. Op uitdrukkelijk verzoek van *Campina* legde MMG ook contacten met *Brio*. De melk werd in de maanden december 1990 en Januari 1991 aan Brio BV geleverd, aldus Von Hohenau.

De zaken met MMG liepen aanvankelijk wel goed. Maar na een paar weken kwamen er strub-

---

5 Niets over gevonden betreft afloop! (ZHN)

belingen. Volgens Von Hohenau weigerde Campina de melk te betalen, omdat deze niet aan de kwaliteitseisen zou voldoen. Het Nederlandse bedrijf weigerde de melk ook terug te sturen. De melk werd tot veevoer verwerkt en verkocht. Campina presenteerde de rekening voor die verwerking aan MMG. Volgens Von Hohenau gaat het om een bedrag van 271.000 gulden. Tussenpersoon Brio weigerde vervolgens ook te betalen. In dit geval ging het volgens de Duitse advocaat om een bedrag van 722.000 gulden. Mede hierdoor werd MMG op 12 maart 1991 failliet verklaard.

Eigenaar-directeur van Brio. B. H., zegt dat hij nu wel wil betalen, maar dat niet kan. „Dat kan niet krachtens een voorlopige uitspraak van de rechter in Assen. Campina heeft afgedwongen dat we niks mogen betalen aan MMG. Dit is voorlopig, want eerst moet worden uitgemaakt of Campina geld tegoed heeft van MMG of dat het de geleverde melk moet betalen.”

Omdat Campina meent nog geld te krijgen van MMG en Brio nog een rekening moest betalen aan het Duitse bedrijf, heeft *Campina* beslag laten leggen op goederen van Brio. Maar ook MMG heeft beslag laten leggen. Op het huis en de omliggende grond van de directeur van Brio. Von Hohenau is hiertoe overgegaan omdat hij meent dat Brio niet meer is dan een lege BV. waar geen cent valt te halen. H. betwist dat. Ook hij heeft nu een advocaat in de arm genomen.

Von Hohenau is verbitterd. „kennis, macht en financiële middelen in ruil voor landbouwproducten tegen een redelijke prijs is een goede zaak. Maar deze goede zaak verwordt tot een schande als het westerse bedrijf die zaken misbruikt om een bedrijf uit het voormalige Oostblok uit te mergelen en na gebruik weg te gooien.”

Bij Campina Melkunie wordt de Duitse beschuldiging een ‘onjuiste weergave’ van de feiten genoemd.

Leeuwarder Courant 1992-05-29

Nederlands aandeel Campina daalt

DEN BOSCH - In de omzet van de zuivelcoöperatie Campina-Melkunie in Den Bosch heeft vorig jaar een verschuiving plaatsgevonden. In 1990 ging nog 59.5 procent van de omzet naar afnemers in Nederland, vorig jaar was dat aandeel 54.8 procent. Naar de EG ging 26.5 procent tegen 23.2 procent in 1990. In de andere Europese landen. Australië. Azië en Amerika zette Campina-Melkunie meer om dan in 1990 (17,5 tegen 14 procent), in Afrika was sprake van een daling: 2.2 tegen 3,2 procent. De omzet steeg in geld van j 4,6 miljard naar/ 5,3 miljard.

Campina samen met Duitse collega

DEN BOSCH - De zuivelcoöperatie Campina-Melkunie in Den Bosch gaat samenwerken met de Raiffeisen Molkereigenossenschaft in Wittstock in de Duitse deelstaat Brandenburg. Campina zal het bedrijf in Wittstock technische en commerciële ondersteuning geven en de Duitsers zullen jaarlijks zo'n 100 miljoen kilogram ondermelk aan Campina leveren. Nu al koopt Campina ondermelk in Wittstock.

FNV wijst reorganisatie Campina af

UTRECHT (ANP) - De Voedingsbond FNV gaat als enige vakbond niet in zee met de reorganisatieplannen van het zuivelconcern Campina Melkunie. De andere drie vakbonden zullen hun achterban wel adviseren om akkoord te gaan met de reorganisatieplannen. Die komen er op neer dat in drie jaar tijd in totaal 10 van de 27 vestigingen worden gesloten en 800 banen moeten verdwijnen. De FNV-bond vindt dat Campina te diep het mes zet in het concern. De plannen zijn onvoldoende onderbouwd. Ook het sociaal plan gaat de bond niet ver genoeg.

Campina na een jaar al weg van Spaanse markt

door **BEN HARTMAN**

ZALTBOMMEL - De zuiveloöperatie *Campina Melkunie* trekt zich terug, van de Spaanse markt. De gezamenlijke onderneming, die Campina in 1991 samen met de Spaanse coöperatie *Iparlat* oprichtte, wordt per 31 oktober van dit jaar ontbonden.

De joint venture, Frinat genaamd, was bedoeld voor de afzet van door Mona (onderdeel van Campina Melkunie) ontwikkelde en bij *Iparlat* geproduceerde toetjes. Niet alleen de negatieve economische ontwikkeling in Spanje heeft tot het besluit om te stoppen geleid. Ook de samenwerking met de Spanjaarden is de zuivelcoöperatie op alle fronten (van research tot productie en marketing) tegengevallen, aldus de Campina-woordvoerder die daar verder geen details over wilde geven. De beëindiging van *Frinat*, waarin Campina Melkunie een aandeel van tachtig procent heeft, kost de zuivelcoöperatie per saldo 'een paar miljoen gulden'.

Campina is verder teruggekomen om het voornemen de afzet van toetjes in **Ierland** (die daar ook worden geproduceerd) uit te breiden tot **Engeland**. Besloten is om zich bij de uitwerking van de plannen om in Europa een sterke positie als fabrikant van merkzuivel op te bouwen, voorlopig te beperken tot **België** en in mindere mate **Duitsland**. Vanwege de 'beperkte beschikbaarheid van geld en mensen en de langdurige aanloopkosten die noodzakelijkerwijze gepaard gaan met het verkrijgen van consumenten-merkposities', zo merkt hoofddirecteur B. de Lange van *Campina Melkunie* op in *CM Actueel* het ledenblad van de coöperatie.

De verkoop van merkartikelen in Duitsland, die nu nog zelfstandig door de verschillende divi-

sies van de coöperatie wordt gedaan, wordt geconcentreerd binnen de groep Consumentenprodukten Europa. Er zal daartoe een zelfstandige eenheid worden opgericht. Voor de versterkte bewerking van de Belgische markt wordt *Comelco* ingezet. In dit grootste zuivelbedrijf van België (omzet ruim 900 miljoen gulden) kreeg *Campina 'Melkunie* in april 1991 een meerderheidsbelang.

Winstverbetering

Voorts komt er een Belgisch vervolg op '**reallocatie 1992**', het eind vorig jaar gepubliceerde plan van *Campina* om de kosten in vijf jaar tijd op jaarbasis structureel met negentig miljoen gulden omlaag te brengen. Nog voor het einde van dit jaar zal bekend worden gemaakt, welke maatregelen er bij *Comelco* worden getroffen. „Daaruit zal blijken dat er gelijk aan het Nederlandse reallocatieplan, aantrekkelijke winstverbeteringen mogelijk zijn”, aldus De Lange.

In een nadere toelichting zei de woordvoerder van *Campina Melkunie* dat vooral wordt bekeken of niet een groter gedeelte van de jaarlijks bij *Comelco* verwerkte melk kan worden ingezet voor produkten met een hoge toegevoegde waarde. De bij *Comelco* te behalen kostenbesparingen zijn volgens hem relatief kleiner dan die nu bij *Campina* zelf worden gerealiseerd. De doelstelling van 'reallocatie 1992' om dit jaar al een kostenbesparing van een halve cent per liter verwerkte melk tot stand te brengen, wordt gehaald, aldus De Lange.

De beëindiging dit jaar van de activiteiten in **Bodegraven, Boekel, Bergeijk** en **Gouda** levert zelfs nog iets meer op dan die halve cent. Ook efficiencyverhogende en aanpassingen van het assortiment zullen dit jaar al een positief effect op de resultaten hebben, aldus De Lange.

1993

Leeuwarder Courant 1993-01-06

Dit jaar recordverlies van 2500 banen in zuivel

SCHEVENINGEN - Dit jaar zal de Nederlandse zuivelindustrie het recordaantal van 2500 arbeidsplaatsen verliezen. Dat is 13,8 procent van het totaal. In de Nederlandse zuivel zijn namelijk nu 18.400 mensen aan het werk. Sinds 1970 heeft de zuivel jaarlijks ongeveer 300 banen prijsgegeven. Dat er nu plotseling 2500 banen verdwijnen is onder andere een gevolg van de reorganisaties bij Friesland Frico-Domo in Leeuwarden, Campina-Melkunie in Zaltbommel en Nutricia in Zoetermeer.

Bij de noordelijke coöperatie verdwijnen, zoals bekend ruim 1200 banen. Bij Campina zal het verlies 900 arbeidsplaatsen zijn en bij Nutricia zal er dit jaar voor 100 mensen geen werk meer zijn. Daar komt het 'normale verlies' van de overige zuivelbedrijven (overcapaciteit in de condens en melkpoeder bij Coberco bijvoorbeeld) van rond de 300 mensen nog een keer over heen.

Syds Kloosterman van de Industrie- en Voedingsbond CNV en vice-voorzitter van het Produktschap voor Zuivel zei gisteren in Scheveningen dat de gevolgen van de melkquotering in Nederland nu pas goed zichtbaar worden in de zuivelindustrie. De Nederlandse fabrieken hebben lang hun capaciteit redelijk op peil kunnen houden door melk uit andere EG-landen aan te kopen. Dat zal dit jaar minder worden. Friesland Frico-Domo heeft al meegedeeld helemaal af te willen van deze aankopen. De hervormingsplannen van de vroegere landbouwcommissaris van de Europese Commissie, Ray MacSharry, komen daar over heen. „Bovendien”, aldus Kloosterman, „zie je nu ook dat de zuivelindustrieën zich Europees gaan oriënteren. Ze zoeken samenwerking met bedrijven in andere landen. Ook dat zal ten koste gaan van arbeidsplaatsen.”

Het banenverlies in de zuivel vindt niet alleen in Nederland plaats, aldus Kloosterman. De problemen doen zich in de hele Europese Gemeenschap voor. Er zijn overal fusies en reorganisaties aan de gang door de overcapaciteit. Die voltrekken zich nu echter in een heel snel tempo.”

Over de gevolgen van de GATT-onderhandelingen wil hij zich nog niet uitlaten. „Dat is in dit stadium te speculatief, maar dat het ongunstige gevolgen voor de werkgelegenheid in 1994 zal hebben is niet onmogelijk. Wat je ook ziet is dat er bij verschillende zuivelondernemingen de neiging bestaat om steeds meer fabrieken vol-continu te laten draaien. Dat houdt dus in dat andere fabrieken van zo'n concern dicht gaan. Per saldo kost zoiets altijd banen.”

De vakbonden in de EG die in de zuivel bezig zijn, proberen, aldus Kloosterman, de arbeidsvoorwaarden zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Er zijn grote verschillen wat betreft de duur van de werkweek en de vut-leeftijd. Nederland, Duitsland en België zitten aardig op één lijn, „maar in Frankrijk is het al een stuk minder voor de werknemers”, aldus de CNV'er.

Campina Melkunie naar China

DEN HAAG (GPD) – De zuivelcoöperatie *Campina Melk-unie* heeft een contract afgesloten met China voor de levering van industriële zuivelproducten. Het gaat om de levering van melkeiwitten en melksuiker voor een bedrag van vijf miljoen dollar (ongeveer negen miljoen gulden).

Door de economische groei van China kan het land zich volgens de Campina-directie permitteren steeds hogere eisen te stellen aan voedingsmiddelen. *Campina* kan daar door zijn goede internationale reputatie goed op inspelen. De coöperatie is op het gebied van melkeiwitten en melksuikers marktleider in de wereld.

Leeuwarder Courant 1993-03-15

Campina haalt hogere melkprijs

ZALTBOMMEL - Zuivelconcern Campina Melkunie betaalt in 1992 een melkprijs van 82,76 cent per kilogram, zo'n 4,7 procent hoger dan een jaar eerder. Toen kwam de coöperatie op 79,02 cent. Campina Melkunie rekent met een prestatieprijs, vanwege de ingevoerde ledenbewijzen. Het zuivelconcern zegt een belangrijke kostenvermindering te hebben bereikt door de uitvoering van de eerste fase van het plan Reallocatie '92'. Voorts is de rentelast met f21 miljoen verminderd door de storting op de ledenbewijzen.

Campina Melkunie realiseerde in 1992 een omzet van f5602 miljoen, een toename van 6,4 procent. Het aantal leden/leveranciers daalde van 11.746 naar 10.929. De melkaanvoer van eigen leden en leveranciers nam af van 3.183 miljoen kilogram tot 2.920 miljoen. Campina Melkunie reduceerde het aantal personeelsleden met 426 naar 5.596.

Leeuwarder Courant 1993-03-16

Uittocht boeren Campina gestopt

ZALTBOMMEL - Zuivelcoöperatie Campina-Melkunie zegt dit jaar geen last te hebben van boeren die uit onvrede weggaan. Volgens directeur Wim Overmars heeft het verloop van leden en leveranciers sinds 1 januari geen zorgen meer gebaard. De boeren zijn kennelijk, net als het bestuur en de directie, 'redelijk tevreden' met de melkprijs van 82,76 cent per kilogram.

In 1992 hebben 817 boeren (7 procent van het totaal) bedankt voor Campina-Melkunie. Dat is ruim twee keer zoveel als het natuurlijke verloop. Zij namen 260 miljoen kilogram mee. Die hoeveelheid is vergelijkbaar met de melkplas van een middelgrote kaasfabriek. De directie wil dit jaar nog een manier bedenken om de trouw van de leden te belonen. Mogelijk komt er een 'getrouwheidspremie' zoals in België het geval is.

De melkprijs over 1992 is het resultaat van het nieuwe beleid, aldus Overmars. Dat is al in 1991 ingezet en houdt in dat er op korte termijn een verbetering van de uitbetaling aan de boeren moest komen. Een ingrijpende reorganisatie ligt daaraan ten grondslag. Aan het einde van dit jaar zullen er zo'n tien zuivelbedrijven van Campina Melkunie zijn gesloten. Het aantal banen zal dan 900 minder zijn dan medio 1991. Het concern steekt dit jaar f

65 miljoen in die operatie. Campina behaalde vorig jaar een omzet van f 5,6 miljard, 10,4 miljard⁶ meer dan in 1991. Het eigen vermogen steeg van 27,9 naar 30,5 procent van het balanstotaal. Er werd voor f 104 miljoen geïnvesteerd, dit jaar zal dat voor f 195 miljoen zijn.

Bijgesteld

De ambities zijn bijgesteld. Niet het veroveren van een toppositie in de zuivel in de Europese Gemeenschap is het doel waar naar wordt gestreefd, maar het min of meer voorzichtig uitdijen in België en Duitsland. Bij de zuiderburen is *Comelco* overgenomen en de resultaten daarvan waren vorig jaar aanmerkelijk beter dan in 1991

In Duitsland heeft Campina-Melkunie een verkoopkantoor in Dusseldorf geopend. Daar worden ook de banden met de *Mölkerei Zentrale Oldenburg* (MZO), bekend om haar kaasfabriek in **Edeweicht** aangehaald. Met MZO wordt de kaas verkocht van twee nieuwe fabrieken in de voormalige DDR (samen goed voor 40.000 ton kaas per jaar). Door het sluiten van de eigen fabriek in **Bergeyk** zal Campina van MZO voortaan de condens, de geëvaporeerd melk en melkpoeder betrekken. Een deel van de wei uit de MZO-kaasfabrieken wordt bij Campina in **Veghel** verwerkt.

Consumptiemelk

Een grote bijdrage in het resultaat heeft de consumptiemelk geleverd. In Nederland is Campina Melkunie de grootste op dit gebied. Voor deze melk geldt nog een minimumprijs. Overmars is er zeker van dat die in oktober van dit jaar verdwijnt. Een dergelijke ondersteuning strookt niet meer met de regelgeving in de EG, zei hij gisteren op een persconferentie in Zaltbommel. De concurrentie, zeker met melk uit andere landen, zal daardoor toenemen. Overmars: „Die is er nu ook al. Ik verwacht niet dat de prijs dramatisch zal veranderen. Er valt mee te leven.”

Campina behoort tot de grootste kaasproducenten ter wereld. Jaarlijks wordt er 140.000 ton gemaakt. Opmerkelijk noemde Overmars de groei van de *Milner*, een kaas met een laag vetgehalte. „Dat heeft onze eigen verwachtingen overtroffen. Wij zijn zelfs marktleider geworden in Nederland met kaas uit halfvolle melk. Milner is de enige die echt is gegroeid”. Campina heeft er vorig jaar 2000 ton van gemaakt en voornamelijk in eigen land verkocht. De opbrengst van de kaas was door een lagere Leeuwarder Notering minder dan in 1991. Daar stond een flinke kostenbesparing tegenover. Een forse bijdrage aan het resultaat heeft *United Dairymen* geleverd: condens, melkpoeder en houdbare producten voor de Europese markt.

Leeuwarder Courant 1993-05-27

Campina Melkunie tempert optimisme

ZALTBOMMEL (GPD) - Zuivelcoöperatie Campina Melkunie zal dit jaar moeite hebben het goede resultaat van 1992 te evenaren, Directievoorzitter Wim Overmars toonde zich gisteren na de ledenraadsvergadering van 's lands grootste zuivelbedrijf vrij somber over de vooruitzichten voor deze agrarische bedrijfstak. „De eerste maanden van 1993 waren redelijk. Maar het beeld van de zuivelmarkt is aan het kenteren. Op de melkmarkt heerst niet de verwachte krapte”, aldus Overmars. „Eind vorig jaar waren we erg optimistisch dat de markt dit jaar zou aantrekken. Nu ben ik daar niet meer zo zeker van. In de verwerking (weiproduktie, derivaten) gaat het niet zoals verwacht, voor de kaas geldt hetzelfde en ook de kalvesector

6 Niet duidelijk wat hier moet staan, mogelijk miljoen! (ZHN.)

nam minder af dan verwacht.”

Limburgsch Dagblad 1993-05-27

Campina Melkunie wil op transport dertig miljoen bezuinigen

(Van onze verslaggever)

ZALTBOMMEL - Melkunie zal een commissie laten onderzoeken of en hoe op de post 'transport' dertig miljoen gulden kan worden bezuinigd. Een deel van het transport is reeds verzelfstandigd. Maar nog altijd heeft Campina Melkunie op basis van de ruivel-cao 550 chauffeurs in vaste dienst. Ook lopen er te veel vrachtwagens. Die mededeling deed gisteren tijdens een persconferentie in Zaltbommel de president-directeur mr. Wim Overmars.

De zuivelgigant, die in 1992 een geldelijke omzet van 5,6 miljard behaalde, 'ligt op schema' voor wat de betreft de bezuinigingen, die in het kader van een driejarig reorganisatieplan worden doorgevoerd. Het plan voorziet in de van tien fabrieken een verlies van 792 arbeidsplaatsen. In 1992 werden reeds 425 arbeidsplaatsen afgestoten, dit jaar al 50.

Ook bij Comelco, de Belgische zuivelgroep die door Melkunie werd overgenomen, is een herstructurering in volle gang. Zij kost 170 arbeidsplaatsen en vergt een investering van 20 miljoen gulden.

Door middel van deze grootscheepse reorganisatie hoopt Melkunie haar plusminus elfduizend leden eind 1994/begin 1995 ruim drie cent per kilogram melk meer te kunnen uitbetalen. In het eerste jaar is een verbetering van 75 cent per 100 kg. verwezenlijkt.

Unaniem ging de ledenraad gisteren akkoord met het voorstel van bestuur en coöperatieraad om over 1992 een melkprijs van f 82,76 per 100 kg. melk uit te betalen aan leden met certificaten (81,2 procent) en f 81,08 aan leden zonder certificaten (18,8 procent).

Ten aanzien van de melkprijs voor 1993 is Overmars 'niet al te optimistisch'. „Ik zeg niet dat de melkprijs lager zal uitvallen. Maar voorlopig ben ik blij als we de melkprijs van 1992 kunnen handhaven. De markt is terughoudend. Prijzen kalven af. De afzet verloopt moeizamer dan verwacht.”

De 100 arbeidsplaatsen in het kaasverpakkingsbedrijf in Roermond blijven gehandhaafd. Na de van de zuivelfabriek in Sittard werd daartoe een convenant met de vakbonden gesloten.

Die afspraak zal Melkunie nakomen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1993-07-30

Miljardenboete EG voor Spanje en Italië wegens superheffing

van onze correspondent

BRUSSEL - De EG heeft Italië en Spanje een torenhoge boete opgelegd, omdat ze zich in de jaren '80 niet hebben gehouden aan de superheffing op teveel geproduceerde melk. Italië moet Brussel drie miljard gulden betalen, Spanje twee miljard. Griekenland krijgt van de Eu-

ropese Commissie, het dagelijks bestuur van de EG, een lichte straf van elf miljoen gulden.

Functionarissen van de Commissie hebben de strafmaatregel donderdag bevestigd. Volgens hen is de boete voor Italië en Spanje nog laag uitgevallen en had de aanslag ook twee keer zo hoog kunnen zijn. Als de gestrafte landen niet snel de superheffingsregeling invoeren, zullen ze alsnog het volle pond moeten betalen, aldus hoge ambtenaren. De drie landen laptten tot, ergernis van de rest van de EG jarenlang de regeling voor melkquota aan hun laars. Vooral Italië maakte het bont: in plaats van boeren te dwingen de productie te beperken tot het, nationale quotum van negen miljoen ton melk, liet het toe dat, er jaarlijks elfmiljoen ton werd geproduceerd.

Vorig jaar barstte die bom toen het. EG-landbouwbeleid moest worden hervormd, en minister Bukman de Italianen de huid vol schold, De Nederlandse regering kaartte de 'melkfraude' zelfs officieel aan tijdens een top van regeringsleiders. Maar Den Haag, kon niet verhinderen dat Rome een verhoging van het quotum naar 9.9 miljoen ton in de wacht sleepte. Spanje en Griekenland beloofden vorig jaar wel snel beterschap. Op grond van de overproductie riskeerde Italië een boete van zes miljard gulde, Spanje van 4,75 miljard, en Griekenland van van 136 miljoen.

Campina aast op Duits zuivelbedrijf

ZALTBOMMEL (ANP) - De zuivelcoöperatie *Campina-Melkunie* neemt waarschijnlijk de Duitse onderneming *Südmilch* uit **Stuttgart** over. Het is de bedoeling dat Campina een meerderheidsbelang verwerft in de Zuidduitse onderneming. Campina Melkunie is de grootste zuivelcoöperatie in Nederland en de nummer vier van Europa. De coöperatie heeft een jaaromzet van f 5,6 miljard.

Het Zuidduitse Südmilch (1200 werknemers) verkeert al geruime tijd in financiële moeilijkheden, voornamelijk veroorzaakt door het faillissement van de Oostduitse dochter Sachsenmilch in Dresden. Eind juli vroeg het bedrijf in Stuttgart surséance van betaling aan. Südmilch heeft omgerekend voor ruim f 500 miljoen aan financiële verplichtingen waar het niet aan kan voldoen. Vorig jaar leed Südmilch een verlies van 133,7 miljoen bij een omzet van f 1,5 miljard. Südmilch is gespecialiseerd in de produktie van yoghurts en desserts. Naast Südmilch geldt *Landliebe* als één van de topmerken uit het assortiment. Ongeveer 85 procent van de omzet wordt op de Duitse markt gerealiseerd. Südmilch is een coöperatieve onderneming op aandelen. Van de aandelen is 57 procent in handen van coöperaties. Circa 30 procent is op de beurs geplaatst.

Volgens Campina Melkunie zullen eerst de ongezonde delen van het Duitse concern worden weggesneden, alvorens de overneming een feit wordt. Dat houdt onder meer in dat de schulden van Südmilch worden gesaneerd. Bij Südmilch zouden evenwel ook de gezonde delen van het concern een flinke kapitaalinjectie nodig hebben. Het zou gaan om ten minste f 130 miljoen.

Tot de gegadigden voor Südmilch hoorde ook het Franse voedingsmiddelenconcern BSN. Campina is nu uitgenodigd „exclusief verder te onderhandelen over een controlerend belang in Südmilch”. Voorwaarde is wel dat er een oplossing wordt gevonden voor het failliete *Sachsenmilch* in Dresden. Campina heeft zich bereid verklaard te helpen zoeken naar oplossingen zodat Sachsenmilch zelfstandig kan blijven voortbestaan. Campina is niet van plan het bedrijf in Dresden over te nemen.

Brabant vreest weglekken melkplas

TILBURG (GPD) - Treffen de achtduizend melkveehouders in Brabant de komende jaren geen afdoende milieumaatregelen, dan zullen vermoedelijk tweeduizend hun bedrijf moeten beëindigen of naar elders moeten verplaatsen. In dat geval verliest Brabant ongeveer 700 miljoen kilogram melk, zo heeft onderzoeker R. Roefs van *Campina Melkunie* becijferd. Als enkele duizenden Brabantse melkveehouders erin slagen de produktie van hun koeien met meer dan 1,5 procent per jaar te verhogen en als ze enige grond bijkopen, dan zal dat verlies beperkt blijven tot 300 tot 400 miljoen kilo.

Het onderzoek heeft betrekking op het totale werkgebied van zuivelcoöperatie Campina-Melkunie. In totaal zullen in dit gebied 8000 van de 17000 melkveehouders 'drastische maatregelen' moeten nemen. Dat betekent volgens Roefs dat zij veel grond moeten bijkopen, afzet regelen voor hun overtollige mest en misschien quotum moeten verkopen. Driekwart van de effecten concentreert zich in Brabant, waar de knelpunten ongeveer vijf keer zo groot zijn als

in Zuid-Holland. In de overige provincies waar Campina actief is, doen zich veel minder problemen voor, in Zeeland zelfs vrijwel geen.

„Het zijn verontrustende conclusies”, aldus secretaris L. Hooghiemstra van de Brabantse boerenbond NCB. „Zelfs als maar 300 miljoen kilo melk uit Brabant wegvloeit, betekent dat toch dat duizend boeren moeten verdwijnen. Alle problemen concentreren zich hier: een te hoge milieubelasting, geen mogelijkheden voor mestafzet en hoge grondprijzen. Juist door de intensiteit van de veehouderij in Brabant pakken de milieumaatregelen hier extreem zwaar uit. En voor de overblijvers en hun melkfabrieken wordt alles relatief duurder.”

Ook Roefs zelf is overdonderd door de resultaten van zijn onderzoek. „Boeren waarschuwen me hier al wel voor, maar ik had niet gedacht dat de gevolgen van de milieu- en natuurbeleidsplannen zo ingrijpend zouden zijn. Het komt erop neer dat twee op de drie veehouders hun bedrijven behoorlijk fors zullen moeten aanpassen.”

Roefs vindt dat boeren heel voorzichtig moeten worden met de aankoop van melkquotum. Sommige veehouders zetten nu al vraagtekens bij de hoge prijzen. Ons onderzoek maakt die vraagtekens alleen maar groter. Als je kilo's melk bijkoopt, maar vervolgens een hoge rekening voor de afzet van mest gepresenteerd krijgt, dan is dat het paard achter de wagen spannen.” De afzet van overtollige mest wordt trouwens toch een steeds groter probleem. „De mineralensamenstelling van rundveemest is ongunstiger dan van varkens- en pluimveemest en er kunnen ook onkruidzaden in zitten. Bovendien bevat rundveemest veel water, wat het transport duur maakt.”

Leeuwarder Courant 1993-11-12

Sceptis over ‘*kalki*’ van Campina

WOERDEN (ANP) - De zuivelcoöperatie *Campina-Melkunie* brengt een dezer dagen melk op de markt, die extra kalk bevat. Volgens het bedrijf lopen steeds meer mensen door het veranderende eetpatroon het risico van een kalktekort. Het Voorlichtingsbureau voor de Voeding vindt de kalkrijke melk een overbodig produkt.

Calcium (kalk) is een bouwstof voor de botten. Volgens Campina Melkunie is het nieuwe produkt, dat 50 procent extra kalk bevat, bedoeld voor mensen die met hun dagelijkse voeding te weinig kalk consumeren. Door het veranderende eetpatroon moeten calciumrijke produkten nogal eens het veld ruimen voor koffie en frisdrank, aldus het bedrijf. „De nieuwe melksoort stelt mensen in staat bij dezelfde melkconsumptie toch voldoende calcium binnen te krijgen”, zegt produktmanager H. Polman.

Het Voorlichtingsbureau voor de Voeding vindt de kalkrijke melk een overbodig produkt. „De hedendaagse voeding is toereikend om in de calciumbehoefte van het lichaam te voorzien”, stelt voedingsdeskundige P. Schutte. „Twee tot drie glazen melk per dag en één tot twee plakken kaas dekken de behoefte.”

De zuivelonderneming *Nutricia* in **Zoetermeer** heeft enkele jaren geleden eveneens een kalkrijke melk gelanceerd, speciaal bedoeld voor vrouwen in de menopauze. Het produkt is na ruim een jaar weer uit de markt genomen. De verkoop viel tegen, terwijl de medische wereld verdeeld was over de noodzaak van calciumrijke melk, aldus een woordvoester van Nutricia. In de Verenigde Staten en Groot-Brittannië wordt al jaren melk met extra calcium verkocht.

Reinigingsmiddel in schoolmelk Campina

HILVERSUM (GPD) - Door een menselijke fout is reinigingsvloeistof terechtgekomen in tweehonderd pakjes schoolchocolademelk, die maandag zijn geproduceerd door de fabriek van Campina/Melkunie in Hilversum. De vervuilde melk bezorgde vijf scholieren in de regio Eindhoven maagkrampen.

Volgens woordvoerder J. Wilhelmus van Campina/Melkunie is de verontreiniging donderdag ontdekt. Aanleiding waren klachten van scholen uit Eindhoven, Veldhoven en Vucht. De leerlingen kregen lichte maagkrampen na het drinken van een pakje chocolademelk. Uit voorzorg is donderdag de gehele maandag-productie bij de scholen teruggehaald. Het gaat in totaal om ruim 68.000 pakjes.

Ondanks de klachten van de leerlingen, zegt het ministerie van volksgezondheid dat de verontreinigde chocolademelk "absoluut geen gevaar" oplevert voor de volksgezondheid. De concentraties van de chemische stoffen zijn daarvoor te laag. De verontreiniging is volgens de woordvoerder van *Campina* ontstaan bij een storing in de procesbesturing. Hierdoor kwam een hoeveelheid spoelwater in het vulsysteem terecht. „Een medewerker heeft een verkeerde handeling gepleegd. Normaal gesproken wordt die door het systeem opgevangen. Maar dat is maandag dus niet gebeurd”, aldus Wilhelmus.

„Het door de fabriek gebruikte spoelwater bevat een kleine hoeveelheid waterstofperoxide en per-azijnzuur. Inwendig gebruik van deze vloeistof kan leiden tot maagkrampen, geïrriteerde slijmvliezen en misselijkheid. „Uit contacten met de ouders van de betreffende kinderen, weten wij dat, de - overigens vervelende - klachten maar kort hebben geduurd.”

Leeuwarder Courant 1993-12-10

Onrust bij Campina/Melkunie

UTRECHT (ANP) - Een flink aantal werknemers van het zuivelconcern *Campina/Melkunie*, ondersteund door de Voedingsbond FNV, is boos op de directie. Zij verwijten de top van het bedrijf bewust te hebben aangestuurd op uitbesteding van het transport, waardoor volgens de vakbond onnodig werkgelegenheid verloren dreigt te gaan. De problemen spitsen zich toe op de chauffeurs die de melk ophalen bij veehouders (ruim 500) en de chauffeurs die Mona-producten distribueren (125).

Bij de zogenoemde rijdende melkontvangsten loopt het aanbod terug. Bovendien wordt de melk op steeds minder plaatsen opgehaald. De koeldienst van Mona heeft steeds meer te maken met klanten (onder andere Schuitema en Edah) die de producten centraal aangeleverd willen krijgen en niet langer per winkel bevoorrad willen worden.

Lagere prijs Campina-Melkunie

ZALTBOMMEL - De leden van de zuivelcoöperatie *Campina Melkunie* ontvangen dit jaar een melkprijs, die naar verwachting zo'n twee cent per kilo lager is dan in 1992. Willem Overmars, voorzitter van de hoofddirectie, heeft dat gisteren gezegd. De zuivelmarkt heeft zich dit jaar ongunstiger ontwikkeld dan gedacht. Campina Melkunie verwacht volgend jaar geen verbetering. Daarbij wordt gewezen op de verwachte negatieve gevolgen van het GATT-akkoord en de aanhoudende druk op de winstmarges voor talrijke producten.

De Telegraaf 1993-12-16

Campina: zuivel moet zich meer op EG-markt richten

(Van een onzer verslaggeefsters)

ZALTBOMMEL donderdag

Het GATT-akkoord is slecht voor de Nederlandse zuivel. *Friesland Frico Domo* (FDD) en zuivelgigant *Campina Melkunie* zeiden gisteren uiterst ongelukkig te zijn met het GATT-akkoord over vrijmaking van de wereldhandel.

Volgens Campina Melkunie-topman mr. W. Overmars is het akkoord slecht voor de zuivelexport en moet deze sector zich meer op de EG-binnenmarkt gaan richten. *Campina Melkunie* doet dat onder meer door de overname van het Duitse *Sudmilch*, een acquisitie waar tussen de DM 125 miljoen en DM 140 miljoen mee zal zijn gemoeid.

Volgens Overmars is iedere vorm van optimisme over het GATT-akkoord wat de zuivelsector betreft misplaatst. De vertraging van de reductie van de kaasexport die nu is bereikt, ziet hij uitsluitend als een doekje voor het bloeden. „Het slechte nieuws is dat je wordt opgehangen, het goede nieuws is dat ze het langzaam doen”, aldus Overmars gisteren tijdens een persconferentie na afloop van de halfjaarlijkse ledenvergadering.

De Campina-directeur vreest dat het Nederland, in tegenstelling tot Frankrijk, niet zal lukken om compensatie te krijgen voor het reduceren van de zuivelsubsidies. Omdat in het GATT-akkoord is afgesproken dat de exportsubsidies met 36% „moeten worden gekort, verwacht Overmars dat de Nederlandse en overige Europese zuivelproducenten hun export zullen beperken en elkaar daardoor gaan verdringen op de EG-markt. Voorzitter Arie Aalberts van FFD verwacht, dat de melkprijs onder druk komt te staan.

Campina-Melkunie heeft de export naar niet-EG-landen de laatste jaren al teruggebracht van een derde tot circa 15% van de omzet. Het concern concentreert zich sterk op de Europese binnenmarkt, en dan met name op Nederland, België en Duitsland. *Campina* prijst zich dan ook gelukkig met de zwaar bevochten overname van de Duitse *Südmilch*, een zuivelonderneming met een omzet van DM 1 miljard en een uitgebreid distributienet in Duitsland.

Welk deel van de aandelen *Südmilch* uiteindelijk bij *Campina-Melkunie* terecht komt, is pas van het voorjaar duidelijk. De meerderheid is in ieder geval al in Nederlandse handen, maar het eindresultaat hangt af van het belang dat de lokale boeren willen kopen en of de overige investeerders hun belang bij de aanstaande emissie op peil zullen houden. Overmars verwacht

dat er circa 60% bij *Campina Melkunie* komt, minstens 25% bij de boeren en dat zo'n 10% op de beurs blijft genoteerd.

Voor ingediende schadeclaims zijn al 'ruime' reserveringen gemaakt, aldus Overmars. Het gaat daarbij vooral om de problemen bij de Oostduitse dochter van Südmilch, waarvoor het moederconcern voor DM 250 miljoen aansprakelijk wordt gesteld. Overmars verwacht dat deze claim nog voor de overname beklonken wordt geregeld zal zijn. Campina neemt de Oostduitse dochter niet over.

Via Südmilch versterkt *Campina-Melkunie* vooral haar positie op het gebied van toetjes en yoghurt. Door de overname stijgt de omzet van *Campina-Melkunie* naar f 6,6 miljard. De omzet van de zuivelcoöperatie *Friesland Frico Domo* (FFD) is in het nu lopende jaar met f 300 miljoen gezakt tot f 3,7 miljard. Voor een belangrijk deel komt dit door de sluiting van twee kaasfabrieken en een forse verlaging van de aankoop van melk uit de vrije markt.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1993-12-18

Chauffeurs boos bij Campina/Melkunie

UTRECHT (ANP) - Een flink aantal werknemers van Capina/Melkunie, gesteund door de voedingsbond FNV, is boos op de directie van het zuivelconcern. Zij zeggen dat bewust heeft aangestuurd op uitbesteding van het transport. Daardoor xxxg volgens de vakbond onnodig werkgelegenheid verloren.

De problemen spitsen zich toe bij de chauffeurs die de melk ophalen bij veehouders (ruim 500) en de de chauffeurs die Mona-producten distribueren (125). Bij de genoemde rijdende melkontvangsten loopt het aanbod terug. Bovendien wordt de melk op steeds minder plaatsen opgehaald. De koeldienst van Mona heeft steeds meer te maken met klanten (onder meer Schuitema en Edah) die de produkten centraal aangeleverd willen krijgen en niet langer per winkel bevoorrad willen worden.

De Voedingsbond FNV verwijt Campina/Melkunie zich niet gehouden te hebben aan afspraken uit 1989. Toen is overeengekomen dat het concern zou proberen het eigen vervoer meer concurrerend te maken ten opzichte van externe transportfirma's. Daardoor zou werkgelegenheid behouden kunnen blijven. Volgens de werknemers loopt het met de eisen van Schuitema en Edah niet zo'n vaart. De FNV-bond beticht de directie van 'onbehoorlijk bestuur' en eist dat de afspraken worden nagekomen. Volgende week wordt aan de leden gevraagd hoe zij denken druk op de de bedrijfsleiding te kunnen uitoefenen. Een vakbondswoordvoerder sluit acties niet uit.

Een woordvoerder van Campina/Melkunie noemt de verwijten van de voedingsbond „klinklare onzin”. Volgens hem heeft het concern er wel van alles aan gedaan om de transportafdelingen concurrerender te maken.

1994

Leeuwarder Courant 1994-03-15

Melkprijs Campina lager

ZALTBOM MEL - De melkprijs van *Campina-Melkunie* is per kilogram 1,32 cent lager dan vorig jaar. Door de hogere gehalten van de melk wordt er dit jaar 82,14 cent uitbetaald. De coöperatie ontving 2,9 miljard kilogram melk met 4,43 procent vet en 3,49 procent eiwit. Friesland Frico Domo betaalde voor melk met 4,51 procent vet en 3,48 procent eiwit 82,33 cent uit, 0,9 cent minder dan bij vergelijkbare gehalten vorig jaar. Campina wil 0,75 cent per kilogram reserveren en 1 cent bijschrijven op de certificaten. De omzet bedroeg *f* 5,7 miljard. Dat is *f* 136 miljoen meer dan in 1992. Er werkten vorig jaar 6867 mensen tegen 7230 een jaar eerder. Het aantal leden daalde van 10.929 naar 10.074. De gemiddelde leverantie per boer steeg van 265.000 naar 288.000 kilogram.

Leeuwarder Courant 1994-03-16

Loonkorting Campina-chauffeurs

ZALTBOMMEL (ANP) - *Campina Melkunie* brengt het vervoer in een aparte b.v. onder. De chauffeurs vallen dan niet meer onder de zuivel-cao, maar onder de cao voor het beroepsgoederenvervoer. Dat kost hen *f* 50 tot *f* 75 per week, maar er komt een compensatie-regeling die verlies in inkomen de eerste twee jaar voorkomt. In het eigen vervoer werken 624 mensen.

Volgens het onderzoeksbureau McKinsey is uitbesteden het goedkoopst. De directie wil dat niet om ontslagen te voorkomen. Wel kunnen door verandering van cao én door meer efficiency de kosten met *f* 26 miljoen per jaar worden verlaagd. Er worden 143 chauffeurs herplaatst binnen de onderneming. In de komende jaren wordt een verdere terugloop in vervoersuren vooral in mindering gebracht bij het uitbesteed vervoer.

Leeuwarder Courant 1994-04-15

Consumptiemelk stuiver goedkoper

DEN HAAG (ANP) - De drie grote Nederlandse zuivelcoöperaties zijn in een prijzenslag met consumptiemelk verwickeld geraakt. *Campina Melkunie* heeft de prijs voor halfvolle melk met een stuiver verlaagd tot *f* 1,12. *Coberco* en *Friesland Frico Domo* volgen de prijsverlaging. De stap is het gevolg van de actie van het levensmiddelenconcern Schuitema, dat Duitse melk goedkoop aanbiedt om een groter marktaandeel te verwerven. Halfvolle melk is in het Zuiden tijdelijk voor 99 cent verkocht. Albert Heijn en Edah hebben als reactie daarop de prijs voor halfvolle melk met een stuiver verlaagd tot *f* 1,12.

Campina gaat in genezende melkeiwitten

ZALTBOMMEL (ANP) – Zuivelconcern *Campina Melkunie* in Zaltbommel gaat het genezende melkeiwit *lactoferrine* produceren. Met de investering is een bedrag gemoeid van enkele miljoenen gulden. De bedoeling is dat het melkeiwit in baby- en dieetvoeding en cosmetica komt. Het remt ontstekingen en zou veroudering van de huid tegengaan. In babyvoeding heeft het een gunstige werking op darmkrampjes.

Het melkeiwit komt uit gewone koemelk. *Campina* opereert een beetje op dezelfde markt als *Nutricia* in Zoetermeer dat over enkele jaren over menselijke lactoferrine hoopt te beschikken dat wordt gewonnen uit koemelk. Daarvoor worden nu proeven gedaan met de stier Herman. Door genetische manipulatie is het gelukt het menselijke eiwit aan de stier toe te voegen die het weer moet doorgeven aan zijn ‘dochters’. Die moeten dan koemelk met een menselijk eiwit produceren.

Melkreclame deels misleidend

DEN HAAG - De *Reclame Code Commissie* heeft de klacht tegen de reclame voor *Calcium Plus* van de Melkunie ten dele toegewezen. De *Alternatieve Consumenten Bond (AKB)* had de klacht ingediend omdat volgens de bond sprake was van misleiding van de consument en ongegronde gezondheidsclaims. De *Melkunie* suggereert in haar reclame dat het gebruik van calciumverrijkte melk goed is voor de gezondheid. „Van calcium kun je nooit te veel innemen”, aldus een Melkuniefolder, maar volgens de AKB is dat niet waar. Voor gezonde mensen ligt die grens op 2,5 gram per dag. De Melkunie heeft overigens naar aanleiding van de klacht de tekst in haar nieuwe foldermateriaal al aangepast.

Campina verwacht moeilijk jaar

ZALTBOMMEL - De zuivelcoöperatie *Campina-Melkunie* verwacht dat dit jaar de prijzen onder druk blijven staan. Het drukken van de kosten, de versterking van merkartikelen en het uitbreiden van het aantal producten met hogere marges zal onverminderd worden voortgezet. Ook voor de volgende jaren zijn de vooruitzichten somber. De zuivel zal worden geconfronteerd met de gevolgen van het GATT-akkoord over vrijmaking van de wereldhandel.

Nederland voert veel zuivel uit naar landen buiten de Europese Unie (EU) en met name op dat terrein zal de industrie het zwaar te verduren krijgen, zo staat in het jaarverslag over 1993. Het aantal personeelsleden is vorig jaar met 363 gedaald naar 6867. Ook dit jaar zal het aantal werknemers afnemen, aldus, de directie. In 1992 verdwenen er al 435 personen van de loonlijst.

Campina heeft een omzet van f5,73 miljard behaald. Dat was meer dan in 1992 (f5.60 miljard). De investeringen waren f155 miljoen (f95 miljoen). Het aantal boeren verminderde van 10.929 naar 10.074. Hun gemiddeld leverantie steeg van 265.000 kilogram melk naar 288.000

kilogram.

De coöperatie produceerde 151.800 ton kaas. Dat was 2700 ton minder dan in 1992. De Nederlandse kaasproductie steeg met 1 procent. Campina heeft in 1992 aangekondigd tien vestigingen te sluiten. Vorig jaar gingen er al zes dicht.

Van de totale omzet kwam 51,9 procent (52,8 procent) in ons land terecht. 29,3 (28,1) procent in de EU, 1,7 (2,3) procent in de andere Europese landen. 7,4 (8,3) procent in Australië en Azië. 2,4 (1,9) procent in Afrika en 7,3 (6,6) procent in Amerika. Het bestuur was van plan boeren te belonen voor hun trouw lidmaatschap. Het is echter tot de conclusie gekomen 'dat het thans niet wenselijk is'. Er was f 5,4 miljoen voor gereserveerd. Dat bedrag is toegevoegd aan de algemene reserve. Het aansprakelijk vermogen van Campina daalde overigens van 38,8 procent naar 33,7 procent van het balanstotaal.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 23/08/1994; p.

ZALTBOMMEL - Het zuivelconcern Campina Melkunie gaat in de vestiging in Veghel het melkeiwit lactoferrine produceren. Met de investering is een bedrag van enkele miljoenen guldens gemoeid.

‘Kleine oorlog woedt rond halfvolle melk’

SNEEK - De supermarkten stunten met halfvolle melk. Gewoonlijk kost een liter *f* 1,09 tot *f* 1,12, maar deze week duiken tal van concerns onder de gulden, zij het dat het bij 99 cent ophoudt. Kees Poiesz van het gelijknamige supermarktconcern in Sneek komt de stunt uitermate goed uit. „Wij hebben deze week net een zuivelweek, dat dit komt ons bijzonder goed van pas”.

„Ik denk overigens niet dat wij veel meer zullen verkopen. Als je gewend bent om ‘s morgens twee glazen melk te drinken, drink je nu natuurlijk niet vier.” Poiesz verwacht vooral dat er deze week extra halfvolle melk zal worden verkocht, maar dat de verkopen later weer het normale niveau zullen krijgen. Behalve voor halfvolle melk gaat bij Poiesz ook de prijs voor halfvolle yoghurt naar 99 cent. De grootgrutter uit Sneek betreft zijn zuivel van de Frico.

Ook Nieuwe Weme in Heerenveen doet mee aan de prijzenslag. De halfvolle melk, die het concern van Frico betreft, gaat deze week voor 99 cent in de aanbieding. Bij Nieuwe Weme komt de 'oorlog' eigenlijk een week te vroeg. „Volgende week”, aldus Gerard Nieuwe Weme, „komen wij met een twee-liter-pak halfvolle melk op de markt onder de merknaam Tip”. Die melk komt van *De Vereeniging* in **Limmen**, een kleine zuivelfabriek die ook ecologische en bio-dynamische melk verwerkt. De prijs voor halfvolle yoghurt gaat bij Nieuwe Weme niet naar 99 cent.

De andere concerns die de melk oorlog mede hebben ontketend halen hun halfvolle producten uit België. De Vendex Food Groep, eigenaar van Edah, Konmar en Torro, is gisteren begonnen met de halfvolle melk voor 99 cent aan te bieden. Schuitema, leverancier van Spar en C1000, volgde later op de dag.

De Vendex groep zegt de prijsverlaging blijvend te hebben ingevoerd. Vendex verkoopt de melk onder de naam ‘Weilander’. Poiesz beraadt zich nog op het definitieve karakter van de 99 cent. Kees Poiesz: „Of wij deze prijs zullen hanteren is nog de vraag. Wij hebben overigens al geregeld halfvolle melk voor 99 cent aangeboden. De toetjes gaan bij ons deze week ook flink naar beneden van 69 cent naar 39 cent”. Ook Nieuwe Weme heeft al een paar keer halfvolle melk voor 99 cent aangeboden, „Kennelijk is dat toen niemand opgevallen”, aldus de directeur.

Sinds vorig jaar oktober de minimumprijs voor zuivel is afgeschaft, zijn de Nederlandse supermarkten verwickeld geraakt in een concurrentiestrijd. Als gevolg daarvan is de melkprijs steeds lager komen te liggen. Dit voorjaar kostte een liter half-volle melk nog *f* 1,17 gulden, tot gisteren dus *f* 1,09 tot *f* 1,12. Albert Heijn in Zaandam beraadt zich nog op de situatie. Dat geldt ook voor De Boer supermarkten in Assen. Beide supermarktketens betrekken hun melk van *Frico*, *Coberco* en *Campina-Melkunie*.

Eabele de Boer, voorzitter van de Nederlandse Melkhandelaren Organisatie, zegt dat de melkhandelaren niet met de prijzenslag meegaan. 'Stuiptrekkingen van angst' zo noemt hij de affaire. „Wy ha de healfolle molke ek al in pear kear yn de oanbieding hán foar 99 sint. Dat duorre dan in wike. Dat ha wy mei de healfolle yoghurt ek wol dien. Wy hálde it no op *f* 1,12, de fës-te prijs foar dizze molke”.

Melkoorlog wordt heviger

Van onze redactie binnenland

ASSEN - De melkoorlog wordt heviger. Want *De Boer Supermarkten* gaat vanaf vandaag in al zijn 115 vestigingen dagverse halfvolle melk en karnemelk aanbieden voor 99 cent per liter. Het bijzondere van deze stunt is dat de voordelige zuivel niet van Belgische fabrieken afkomstig is, zoals de melk en de karnemelk van De Boers concurrenten, maar van de drie grote Nederlandse melkconcerns *Friesland-Frico-Domo*, *Campina-Melkunie* en *Coberco*. Omdat een winkelprijs van 99 cent voor dagverse Nederlandse melk verliesgevend is, gaat De Boer zijn leveranciers vragen hun steentje bij te dragen aan de slag om het behoud van het marktaandeel, zegt produktgroepmanager A. Ham.

Volgens de heer Ham gaat de reactie van De Boer op de door C1000 begonnen en door Edah, Spar, Dirk v.d. Broek en opnieuw C1000 verder aangewakkerde prijzenslag het bedrijf veel geld kosten.

Op elke liter verkochte melk moet De Boer straks ongeveer een dubbeltje toeleggen. „Die prijs van 99 cent is beslist niet gezond. Niemand die een melkoorlog wil, maar toch gebeurt het omdat niemand klanten wil kwijtraken. Ik moet er wel aan toevoegen dat de Nederlandse zuivelindustrie zelf ook schuld heeft aan deze toestand. Men was te zelfgenoegzaam geworden en had niet in de gaten dat er in het buitenland goedkoper geproduceerd wordt.”

Marge

Friesland-Frico-Domo in Leeuwarden, waar vrijwel alle noordelijke melk wordt verwerkt, is niet blij met de deelname van De Boer Supermarkten aan de melkoorlog. „Sinds vorig jaar oktober de minimumprijs voor melk is afgeschaft, mag iedere afnemer zijn eigen consumentenprijs bepalen. Maar voor een gezonde bedrijfsvoering moet er wel enige financiële marge overblijven,” zegt woordvoerder P. den Oudsten van *Friesland-Frico-Domo*.

Hij voegt eraan toe dat de drie grote zuivelconcerns elkaars bewegingen nauwlettend in de gaten houden. Als *Friesland-Frico-Domo* goedkoper gaat leveren aan bijvoorbeeld De Boer Supermarkten, kunnen *Coberco* en *Campina-Melkunie* niet achterblijven en is de melkoorlog compleet.

Limburgsch Dagblad 1994-11-09

Akkoord over vervoer bij Campina

ZALTBOMMEL – Zuivelcoöperatie Campina **Melkunie** heeft gisteren een akkoord bereikt met de vakorganisaties en de ondernemingsraad over het vervoer. Voor het zuiveltransport wordt een aparte bv opgericht. De 580 betrokken werknemers gaan van de zuivel-cao naar de minder aantrekkelijke cao beroepsgoederenvervoer.

Eerder dit jaar ontstond een conflict tussen de coöperatie en de chauffeurs over het plan van het bedrijf om het vervoer te verzelfstandigen. Doel was de kosten van het transport omlaag te brengen.

Gisteren is besloten de plannen toch door te zetten. Het inkomensverschil dat ontstaat door de overgang naar een andere cao wordt de komende 2,5 jaar gecompenseerd. Gedwongen ontslagen blijven uit.

De vakorganisaties leggen het onderhandelingsresultaat met een neutraal advies aan de leden voor. Op 28 november blijkt of de leden instemmen met het akkoord.

Melkunie wil halfvolle melk graag verruilen

Melk is in de supermarkt een stuntartikel geworden. Voor minder dan een gulden ligt een liter halfvolle melk in de schappen. „Eigenlijk is het een schande, als je ziet wat we daar met z'n allen voor doen. Moet je eens kijken wat een liter bronwater kost”, zegt Bert Jansen, commercieel directeur van Melkunie in het ledenblad van de zuivelcoöperatie.

Bij Melkunie willen ze het tij keren. Melk is geen melk meer, maar wordt door Jansen verkocht als *Kwartvol* en *Calcium Plus*. Hij vindt dat Melkunie de plicht heeft te innoveren. „Dat is nodig om de markt in waarde te laten groeien. De detailhandel ervaart de marge op halfvolle melk als slecht. Nieuwe producten zorgen voor een betere marge. Voor mijn part gaan onze nieuwe producten qua volume volledig ten koste van onze halfvolle melk, als ze financieel maar aantrekkelijker zijn.

De grote concurrentieslag met melk heeft de supermarkten geen enkel voordeel opgeleverd. „Niemand is meer melk gaan verkopen en ook niemand heeft afzet gewonnen van de ander”, zegt Jansen. Het is opvallend dat organisatie die niet stunten met melk geen marktaandeel verliezen.” In sommige winkels wordt een liter halfvolle melk nu voor 99 cent aangeboden, terwijl vorig jaar twee dubbeltjes meer werd gevraagd.

Melkunie hoopt dat de detaillisten verstandig worden. „Ook de mensen die meedoen aan de prijsoorlog, klagen over de marge op halfvolle melk”, zegt Jansen. „Bijna niemand kijkt wat 'ie kan verdienen, maar alleen of 'ie goedkoper is.”

Nestlé lijft ijsdivisie Campina in

ZALTBOMMEL (ANP) - Nestlé Nederland, onderdeel van het Zwitserse levensmiddelenconcern, wil de ijsactiviteiten van de zuivelcoöperatie Campina Melkunie overnemen. De twee bedrijven verwachten de overeenkomst nog vóór het einde van dit jaar af te sluiten. De ijsproductie bij Campina telt negentig werknemers, in de fabriek in **Roermond** en op het hoofdkantoor te **Eindhoven**. Die gaan mee naar de nieuwe eigenaar. De omzet van de ijsproductie van de coöperatie bedraagt jaarlijks zo'n f 50 miljoen. De totale omzet van Campina Melkunie komt uit op circa f 7 miljard. Nestlé was met zijn ijsproductie en -distributie al actief in Frankrijk, Spanje, Italië, Groot-Brittannië en recentelijk Duitsland. In Nederland bezet Nestlé Nederland na de aankoop de tweede plaats achter Unilever, die over de gehele wereld voor f 3 miljard aan ijs verkoopt.

Limburgsch Dagblad 1994-12-01

Cao Campina-Melkunie-chauffeurs rond

DEN HAAG - De chauffeurs van Campina-Melkunie kunnen per bedrijf of regio kiezen of zij onder de zuivel-cao willen vallen of onder de cao voor het beroepsgoederenvervoer. Dat is de uitkomst van hernieuwd overleg tussen de vakbonden en de directie van het zuivelconcern. Onder de chauffeurs was grote onrust ontstaan over het Voornemen van Campina-Melkunie om een aparte vennootschap op te richten voor het vervoer van de producten. Van de circa 580 werknemers die het betreft, voorzagt een belangrijk deel een verslechtering in de arbeidsvoorwaarden. Voor het nieuwe bedrijf geldt de cao voor het beroepsgoederenvervoer, die op een aantal punten afwijkt van de zuivel-cao waaronder Campina-Melkunie valt.

1995

Leeuwarder Courant 1995-02-15

Melk in polycarbonaatfles

LEEWARDEN - De Nederlandse zuivelindustrie is bezig met een proef de melkfles te vervangen door een polycarbonaatfles. *Campina-Melkunie* in Zaltbommel is enthousiast over de eerste proeven. *Friesland Dairy Foods* kan over de resultaten van die proef beschikken zodra de proefperiode is beëindigd. „Polycarbonaat is veelbelovend”, aldus Peter den Oudsten van FDF. Hij acht de mogelijkheid aanwezig dat de consumptiemelkfabriek in Groningen de kunststoffles in omloop zal brengen. De fles zou dertig tot vijftig keer kunnen worden gebruikt.

Leidsch Dagblad 1995-02-24

Campina krijgt èchte boter nauwelijks aangesleept

DEN BOSCH (GPD) – ‘s Lands grootste melkproducent, *Campina*, kan de boter niet aangesleept krijgen. Dagelijks komen bij *Campina* alleen al uit Rusland tweehonderd faxen en telefoontjes binnen met een smeekbode om èchte boter. En dat terwijl *Campina*’s botermakende paradeschouwspel in **Zevenbergschen Hoek** nog geen drie maanden geleden is ontmanteld.

De laatste OR-voorzitter van de in november gesloten boterfabriek in **Zevenbergschen Hoek**, J. van Ginneke uit Langeweg, heeft het er onmiskenbaar moeilijk mee. „En dan te bedenken dat het magere-melkpoeder, dat we ook in *Zevenbergschen Hoek* produceerden, ook als een trein loopt. We maakten goede spullen en nu moet die oude boterfabriek in Den Bosch - de enig overgebleven boterfabriek van *Campina* - het in zijn eentje trekken.”

De Bossche boterverkoopleider P. van Alphen heeft een stapel van dertig centimeter aan faxen op zijn bureau liggen. Papierbergen hebben de boterbergen verdrongen. De oude fabriek draait voor het eerst in haar bestaan zeven nachten per week door.

Alleen al in Moskou en omgeving eten ze 4,5 miljoen kilo boter per week en topleverancier **Den Bosch** kan maar 75 miljoen kilo per jaar maken. „We gooien alles eruit, maar we zitten aan onze grens. Tot eind maart zijn we al volledig uitverkocht en dan selecteren we nog streng onder de handelaren die zich bij ons melden. We laten ze vooraf betalen en wel in harde valuta: dollars, marken of guldens. En de Europese markt knippen we wat af”, vertelt fabrieksdirecteur R. Hartsuiker.

Die kieskeurigheid is nodig omdat *Campina Melkunie* eerst haar vaste klanten wil gerieven. „Neem de banketindustrie. Die is aangewezen op harde, witte boter. Die maken we alleen in de winter. We moeten natuurlijk eerst en vooral met onze vaste afnemers goede maatjes blijven.”

De eens zo uitpuilende koelhuizen in **Breda** zijn voortdurend leeg. Met wagonladingen gaat de boter, veelal in blokken van 25 kilo, al vanaf december de grens over in oostwaartse richting. „De melkproductie in Rusland is met meer dan een kwart gedaald doordat er een berg vee is geslacht. Bovendien heeft Nieuw-Zeeland, onze grootste concurrent, met ernstige droogte te kampen, zodat daar ineens veel minder boter vandaan komt”, aldus Hartsuiker.

Een ondubbelzinnige spijtbetuiging over de sluiting van de Hoekse fabriek valt aan de Bossche directieburelen niet te beluisteren, in elk geval niet hardop. „Dat die boterbergen in de

eerste de beste winter na de sluiting als sneeuw voor de zon zouden verdwijnen was natuurlijk niet te voorzien”, meent Campina-woordvoerder R. van der Weerd.

Leeuwarder Courant 1995-09-19

Zuivelfabrikanten laten exclusiviteit eigen merk morrend varen

Door Peet Vogels

Kijk in drie willekeurige winkelkarretjes in een grote supermarkt. Grote kans dat in twee ervan het huismerk ligt. Maar liefst 42 procent van de Nederlanders noemt zich een grootverbruiker van deze merken. De zogeheten A-merken hebben de naam kwalitatief beter te zijn, een imago waar de consument een prijs voor betaalt. Toch komen A-merken en huismerken vaak gewoon uit een en dezelfde fabriek. Zijn er dan wel verschillen? De achtste en laatste aflevering uit de serie over huismerken. Vandaag: melk.

DEN HAAG - Melkan, Weiland, Némé, de huismerken voor zuivelprodukten rukken op. Was tot begin van dit jaar Albert Heijn de enige supermarkt die Nederlandse zuivel onder huismerk mocht verkopen, inmiddels is de zuivel door alle supermarktketens ontdekt. Dit tot groot verdriet van de melkveehouders, die hun melkprijs zien dalen. De consument vaart er wel bij, want dankzij de huismerken is de melk dubbeltjes goedkoper geworden.

Tandenknarsend gingen de grote zuivelcoöperaties door de bocht. Gedwongen door de buitenlandse concurrentie besloten de grote melkverwerkers om hun waren in de vorm van een huismerk aan de winkelketens aan te bieden. Naast de melk verschijnen nu ook de toetjes onder huismerk op de schappen. „Maar we blijven onze A-merken koesteren”, aldus R. van der Weerd van *Campina Melkunie* (CM). „Het is in de zuivel nog redelijk ongewoon om onder huismerk te produceren”, beweert Van der Weerd. „We zijn er pas enige maanden geleden mee begonnen. Tot nu toe is het aandeel van de huismerken in de totale produktie nog zeer bescheiden.”

Bescheiden of niet, het begin is gemaakt. Tot begin dit jaar weigerden de zuivelcoöperaties hun produkten onder huismerk te leveren. De enige supermarktketen waarvoor een uitzondering: gemaakt was Albert Heijn, dat zuivel onder huismerk kreeg aangeleverd door de Melkunie. „Dat is historisch bepaald. Albert Heijn had vroeger eigen zuivelbedrijven, maar die zijn op een gegeven moment verkocht aan Melkunie. Daarbij is afgesproken dat Melkunie gewoon aan Albert Heijn blijft leveren.”

„De weigering om onder huismerk te leveren kostte ons marktaandeel”, laat Rob van Dongen van Coberco weten. „Supermarkten gingen meer en meer melk uit Duitsland en België betrekken.” Coberco is sinds enige tijd begonnen melk, yoghurt, vanillevla en karnemelk te leveren aan Superunie, onder het merk Melkan. „De levering van dagverse melk onder huismerk is nieuw. Eerder leverden we al toetjes als kwark aan Albert Heijn onder huismerk.”

Beide zuivelbedrijven doen erg geheimzinnig als het onderwerp huismerk ter sprake komt. Zowel Campina als Coberco verschuilen zich achter de afnemer om lastige vragen te vermijden. Hoeveel ze aan de supermarktketens leveren, willen de bedrijven niet zeggen. Coberco wil nog wel de naam Superunie noemen, Campina zwijgt als het graf als het om de afnemers gaat.

Ook de supermarkten zijn niet scheutig met informatie over de producenten. Vendex Food Group, waaronder Edah valt, was jaren geleden al actief met goedkope melk die ze uit België betrok. „Die melk kwam overigens gewoon uit Nederland, maar moest in het buitenland verwerkt worden”, aldus M. Ruis. Nu hoeven de Nederlandse supermarkten geen gebruik meer te maken van ingewikkelde buitenlandse constructies en dat is een groot voordeel, vindt hij. „Wij binden ons niet aan één producent. Afhankelijk van de vestigingsplaats van de winkels kunnen we nu de ideale produktielocatie kiezen.”

Ruis onderstreept het belang van een eigen huismerk voor zuivelprodukten. „Een huismerk kweekt winkeltrouw. Zuivel is een belangrijk onderdeel van het assortiment, dus daar moet je je mee profileren. Edah heeft het imago van scherpe prijzen en dat moet ook voor de zuivel gelden.” Dat lukt volgens hem aardig. „Ons huismerk Weilanders heeft een marktaandeel van enige tientallen procenten. Naast melk, yoghurt en vanillevla hebben we sinds het begin van het jaar ook vier roomtoetjes onder huismerk. Dat is een doorslaand succes, het overtreft onze stoutste verwachtingen.”

Ook L. Holtman, verantwoordelijk voor de zuivelinkoop bij Superunie noemt lage prijzen en winkeltrouw als belangrijke elementen voor een eigen zuivelmerk. „Gemiddeld is Melkanmelk een dubbeltje goedkoper dan de merken van de zuivelcoöperaties. Die houden we overigens naast elkaar in het schap, want sommige consumenten willen melk van het coöperatie-merk.” Een ander voordeel voor een huismerk is de flexibele inkoop. „In Duitsland en België is de melkprijs veel lager. Zodra we in het buitenland goedkoper terecht kunnen voor melk of bij voorbeeld yoghurt, kunnen we zonder problemen daar inkopen.”

Het doorslaande succes van de eigen merken is een aanslag op de portemonnee van de boeren. In twee jaar tijd is de prijs voor verse halfvolle melk al met twee dubbeltjes gedaald, hetgeen de melkveehouders meteen merken aan de uitbetaalde melkprijs. Nu de supermarkten verse zuivelprodukten als stuntartikel blijven zien (Dirk van den Broek gaat een liter halfvolle melk al voor 89 cent aanbieden in een melkzak) zullen de boeren hun inkomsten verder terug zien lopen.

Leidsch Dagblad, 1995-06-15

Campina-Melkunie zet vierkante melkfles in het schap

Coberco en Campina Melkunie introduceren komend voorjaar een vierkante kunststof-melkfles. Het meermalig te gebruiken polycarbonaat moet de glazen fles op den duur gaan vervangen en het gebruik van karton terugdringen. Volgens adjunct-directeur Hollander van Coberco Zuivel is de nieuwe verpakking goedkoper en minder milieu-belastend.

De literfles is volgens de zuivelsector geschikt voor melk doordat het materiaal geen invloed heeft op de smaak en bij lage temperaturen gereinigd kan worden. De verwachting is dat de fles, met klikdop-sluiting dertig keer gebruikt en daarna volledig gerecycled kan worden. De flessen van de verschillende zuivelfabrikanten zijn onderling uitwisselbaar doordat ze van hetzelfde gestandaardiseerde formaat zijn.

Volgens Hollander is de kunststoffles lichter in gewicht dan de glazen fles en neemt ze door de vierkante vorm minder ruimte in beslag. Dat levert voor de handel voordelen op, al kan de Coberco-man nog niet zeggen of dat invloed zal hebben op de prijs. Coberco zal de fles (met een statiegeld van een gulden) in eerste instantie vullen met halfvolle melk.

De melkdrinker zal de eerste tijd na de introductie kunnen kiezen uit drie soorten verpakking:

kunst, karton en polycarbonaat. Hollander verwacht dat de kunststoffles een marktaandeel van 15 procent kan halen. De glazen fles zit nu op 10 procent, het karton op 90 procent. Coberco verwacht dat de glazen melkfles hierdoor op den duur geheel verdwijnt.

Leeuwarder Courant 1995-09-30

Externe financiers bij Campina-Melkunie

ZALTBOMMEL (ANP) - *Campina Melkunie* wil als eerste land- en tuinbouwcoöperatie in Nederland buitenstaanders de gelegenheid geven geld te steken in het bedrijf. Het bestuur van de zuivelcoöperatie stelt voor om vanaf 1997 obligaties te gaan uitgeven aan leden (de boeren), die ze daarna eventueel zelf mogen doorverkopen aan derden. Niet-leden die de obligaties kopen krijgen geen zeggenschap in de onderneming. Om het eigen vermogen op te krikken heeft Campina eerder een certificaten-systeem ingevoerd. De aangesloten veehouders moesten daarbij verplicht jaarlijks een gedeelte van hun melkgeld inleggen. De fiscus heeft grote bezwaren tegen die constructie. Daarom overweegt Campina in plaats daarvan nu de uitgifte van obligaties. Alle aangesloten melkveehouders worden daarbij verplicht een gedeelte van hun melkopbrengst (maximaal f2 per honderd kilo melk) te lenen aan hun coöperatie. In ruil krijgen ze obligaties. Daarover betaalt Campina rente.

Leeuwarder Courant 1995-11-16

Bijvoet hoofddirecteur Campina

LEEWARDEN - Bernard Bijvoet uit Gemonde wordt de nieuwe hoofddirecteur van de zuivelcoöperatie *Campina-Melkunie* in Zaltbommel. Hij volgt op 1 december Wim Overmars op. Bijvoet was eerder directeur bij *Friesland Dairy Foods*, waar hij na verschil van inzicht opstapte. Aanvankelijk zou Chris van den Berg de nieuwe man bij Campina worden. Hij trad enkele maanden geleden in dienst om zich in te werken. De raad van commissarissen van het concern heeft echter besloten het dienstverband met Van den Berg te beëindigen „omdat er onvoldoende waarborgen zijn om tot een succesvolle taakvervulling te komen”.

Leeuwarder Courant 1995-12-02

„Geen eind aan zuivelfusies”

APELDOORN GPD) - Nog meer fusies in de zuivelindustrie moeten niet worden uitgesloten. Dit zei de voorzitter van de hoofddirectie van zuivelcoöperatie *Campina Melkunie*. Wim Overmars, gisteren bij zijn afscheid. In de zuivelwereld wordt met enige regelmaat gespeculeerd over de mogelijkheid van een grote fusie tussen de zuivelcoöperaties. Campina Melkunie is de grootste zuivelcoöperatie. Andere grote coöperaties zijn *Friesland Dairy Foods* in Leeuwarden en *Coberco* in Zutphen. Al deze bedrijven zijn zelf ook het resultaat van fusies. Sinds gisteren voert Bernard Bijvoet de hoofddirectie van Campina-Melkunie aan.

1996

Leidsch Dagblad, 09/03/1996; p. 44/44

melkunie

Theo

Otto

**DE NIEUWE LICHTGEWICHT FLES VAN MELKUNIE:
ONTWIKKELD DOOR T EN O.**

Ook bij Campina-Melkunie forse winstval

ZALTBOMMEL (GPD) - Net als bij *Friesland Dairy Foods* in Leeuwarden is bij de zuivelcoöperatie *Campina-Melkunie* in Zaltbommel de winst vorig jaar flink gedaald. Van f52 miljoen in 1994 ging die naar f22 miljoen. De melkprijs komt op 76,49 cent per kilogram. Dat is 0,29 cent minder dan een jaar eerder. Voor dit jaar rekent CM op een verdere daling van de melkprijs.

De omzet kwam uit op f6,5 miljard. De Duitse dochtercoöperatie *Südmilch* deed het volgens verwachting goed. De Belgische melkverwerker *Comelco* zag het resultaat daarentegen teruglopen. Bij *Campina Melkunie* zelf stonden de marges van consumptiemelk en kaas onder druk. De introductie van de nieuwe plastic melkfles zal daar geen verandering in brengen, aldus directeur Bernard Bijvoet. „De hogere prijs wordt geheel veroorzaakt door de hogere kosten.” De kaasdivisie had last van de verminderde subsidie op export buiten de EU. Daar kwam de lagere dollarkoers nog overheen.

Mona, de toetjesdochter, deed het goed. *Vifit yoghurt* bleef sterk en de zojuist geïntroduceerde Ajax-, Feyenoord- en PSV-vla lopen voortreffelijk. „We denken erover om ook vla van andere voetbalclubs op de markt te brengen”, aldus Bijvoet.

Campina heeft het afgelopen jaar de kosten met f25 miljoen teruggebracht. Voor de komende jaren rekent het bestuur op f10 miljoen kostenverlaging per jaar. In vijf jaar tijd liep het aantal werknemers in Nederland terug van 10.000 naar 4500.

Voor dit jaar moeten de melkveehouders op een lagere melkprijs rekenen. Normaal gesproken houden de coöperaties een deel van het melkgeld achter.

Dat geld wordt aan het vermogen van de coöperatie toegevoegd. De leden krijgen daarvoor certificaten, die ze pas in geld kunnen omzetten als ze de coöperatie verlaten. Die constructie is door de fiscus verboden, zodat de leden over 1995 de volle mep kregen uitbetaald, hetgeen de f30 miljoen winstdaling verklaart.

Dit jaar moeten de boeren in plaats van certificaten obligaties kopen. Daar wordt rente over betaald en bovendien kunnen ze verkocht worden, zodat de boer over contant geld beschikt.

Grote drie zuivelconcerns willen de markt verkavelen

Kaf en Koren

DE DRIE GROTE zuivelondernemingen zijn aan het schuiven en proberen wat uit elkaars vaarwater te blijven. Dat lukt natuurlijk niet helemaal. Er zullen altijd raakvlakken en elkaar overlappende gebieden blijven, kortom sectoren waar de concurrentie welig tiert.

Coberco in Zutphen richt zich op de binnenlandse markt en op Duitsland. *Campina-Melkunie* in Zaltbommel zoekt het heil in eigen land, België en Duitsland met een knipoog naar Groot-Brittannië.

Friesland Dairy Foods in Leeuwarden zit ook in eigen land en de naaste omgeving, maar is daarnaast steeds meer actief in verre oorden als China, Zuidoost-Azië en Zuid-Amerika. Dat zijn thans stabiele landen met een groeiende economie. Dankzij de inbreng van de voormalige CCFriesland heeft FDF ervaring in Verwegistan.

Dat het Friesland Foods ernst is met de uitbreiding van het concern in handen buiten de Europese Unie blijkt uit de plannen voor de bouw van een fabriek in China en de start van vestigingen in Vietnam, Peru en Polen. In het bedrijf circuleert nog een lijstje met acht fabrieken waarmee wordt overlegd over overname of over een vorm van samenwerking. Zuid-Amerika heeft op dit moment prioriteit.

Het is natuurlijk een prima zaak dat de grote drie zuivelondernemingen zijn begonnen aan deze lichte vorm van ruilverkaveling. De hevige onderlinge concurrentie heeft de boer al genoeg geld gekost. De zuivelmarkt is verre van rooskleurig. Samenwerking komt dan gemakkelijker tot stand dan wanneer het tij meezit.

Het blijft merkwaardig dat de zuivelindustrie het zo ver heeft laten komen dat de boeren centen per kilogram melk en dus duizenden guldens per jaar minder ontvangen. Ooit heeft de zuivelindustrie gezegd de bulkproducten af te zweren en zich te willen toeleggen op producten met meer toegevoegde waarde.

De Nederlandse zuivel, door velen nog altijd gekwalificeerd als de beste ter wereld, zou producent van specialiteiten worden. Daar lag de winst. De boer heeft er nog weinig van gemerkt op zijn melkafrekening. De vaderlandse zuivel danst nog steeds lustig mee op de golven van de grote ontwikkelingen en ontkomt, ondanks de weidse bespiegelingen over markt en consument, niet aan de betrekkelijke malaise die de branche nu kenmerkt.

Friesland Dairy Foods heeft een voorsprong op de beide andere giganten. Deze semicoöperatie heeft drastisch gesaneerd en kennelijk op zo'n aantrekkelijke wijze dat de vakbonden zouden willen dat de beide andere concerns een identieke bescherming voor hun overtoellig personeel hadden opgehoest.

De Voedingsbond FNV voorziet voor *Campina-Melkunie* een 'hete herfst'. Het CNV wil de 75 mensen, die bij de FDF-vestiging in Groningen door de overname van Coberco overbodig worden, laten vallen onder de Leeuwarder voorwaarden opdat ze niet worden overgeleverd aan het vangnet-vol-gaten van Zutphen.

Campina en *Coberco* blijven met hun strategie dicht bij huis. Voor de boer heeft dat tot voordeel dat hij beter in de gaten heeft wat er gebeurt. Dat zou lastig kunnen zijn wanneer er wat mis gaat. Met dat probleem valt te leven. De boeren van deze beide ondernemingen zijn

doorgaans gemakkelijk van aard. De competitie met de vrije fabrieken, zoals die in het Noorden heerst, ontbreekt daar vrijwel. Ook dat scheelt.

Friesland Dairy Foods boert in eigen hand nog niet geweldig. De winst moet uit het buitenland komen. In 1990 realiseerde het bedrijf in eigen land nog een omzet van 35,8 procent van het totaal, vorig jaar was dat nog maar 29 procent. In 1990 werd 33,3 procent van de omzet behaald buiten Europa, vorig jaar was dat 42 procent.

Hoe meer het accent op landen buiten Europa wordt gelegd, des te minder grip heeft de boer op de zaak. Hij kent de markt in eigen land en in de Europese Unie, daarbuiten mist hij de controle. Bijsturen door boeren van een bedrijf met een omzet van f 4,2 miljard is overigens sowieso al bijna onmogelijk.

De landen waarin FDF opereert horen tot de economische groeiers in de wereld. Daar kan een aardige winst worden behaald. CCFriesland, de voorloper van FDF, die die markten heeft ontgonnen, heeft daar jarenlang goed geboerd. In 1987 werd er echter een verlies geleden van f 42 miljoen. De boeren van alle Friese coöperaties moesten dat bijpassen. Het heugt hun nog als de dag van gisteren..

FDF haalde in 1994 een goed resultaat, dankzij het buitenland. De winst was toen f 40 miljoen. Voor 1995 werd hetzelfde of zelfs een iets hoger resultaat verwacht. Binnen een paar weken moesten de verwachtingen drastisch worden bijgesteld. Er bleef slechts f 17 miljoen schoon over.

Een duidelijke verklaring werd niet gegeven, maar feit was dat het buitenland de schuld kreeg. De kosten voor het ontwikkelen van nieuwe markten vielen tegen en de grondstofprijzen op de wereldmarkt stegen, kennelijk onverwacht.

Wie zich terugtrekt uit eigen land, is verrekt afhankelijk van wat er elders in de wereld gebeurt. Dat houdt in dat FDF nog meer dan voorheen is overgeleverd aan de politieke grillen van buitenlandse regimens. De ene keer is het kassa, de andere keer niet.

Het concern is er in het verleden nooit in geslaagd de melk van eigen boeren tot de hoogst mogelijke waarde te brengen. De langhoudbare producten moeten daar verandering in brengen. Tetra Pack, de fabrikant van de melkpakken, heeft aangegeven dat er in Europa een verschuiving aan de gang is. Dagverse producten verliezen terrein, langhoudbare zijn aan de winnende hand. De laatste twintigjaar is de consumptie van langhoudbaar in Frankrijk gegroeid van 15 naar 56 procent en in Nederland van 3 naar 15 procent. Dat alles ten koste van dagvers. Ach, er zullen ook wel rapportjes kunnen worden gemaakt van de groei van dagverse producten. Zie de opmars in de schappen van boerenzuivel. FDF heeft dit jaar wel meer voor de kaas gebeurd dan in andere jaren.

Wellicht een teken van herstel, maar nog altijd te weinig voor het uitsteken van de vlag. Jammer, want als je met de melk van je eigen boeren een leuke winst weet te maken, leg je een stevige basis onder je resultaat. Die pakt een politiek bewind elders je niet meer af. Eén troost: de anders twee hebben daar ook de grootste moeite mee.

WILLEM STEGENGA

Melkmakers eisen einde aan discriminatie FNV-ers Campina-protest in rechtzaal

ARNHEM • GPD

In het paleis van justitie in Arnhem is vanmorgen een rechtszaal ontruimd om demonstrerende werknemers van Campina/Melkunie binnen te laten. In Arnhem diende vanmorgen een kort geding aangespannen door de voedingsbond FNV tegen 'discriminatie van FNV-leden' bij allerlei concernregelingen. Aanvankelijk was slechts plaats voor zo'n zeventig demonstranten op de publieke tribune. Nadat alle stoelen de rechtszaal waren uitgesleept, konden ook de vijftig demonstranten die anders buiten hadden moeten wachten naar binnen.

Het besluit de zaal te ontruimen om plaats te maken voor de demonstranten was de eerste overwinning van de melkmakers. Vanuit het hele land waren ze naar Arnhem getogen om gelijke rechten te eisen. Zij willen niet anders behandeld worden dan hun collega's die niet bij de FNV zijn aangesloten.

Nadat eerder dit jaar de FNV als enige vakbond niet akkoord ging met de CAO-voorstellen van Campina zijn nu maatregelen afgekondigd waarin FNV-leden de keuze krijgen voorgesteld zich alsnog op individuele basis akkoord te verklaren, of als FNV-lid te worden behandeld. Dat betekent uitsluiting van allerlei regelingen en in feite als tweede-rangs werknemer worden behandeld.

Zo komen FNV-leden als eersten voor ontslag in aanmerking bij reorganisaties en komen ze als laatsten voor overwerk in aanmerking. Ook heeft Campina-Melkunie het halfjaarlijks overleg met de bond geschrapt. De bond wordt nu alleen nog geïnformeerd over besluiten door de directie.

[Leeuwarder Courant 1996-12-07](#)

Sluiting bedreigt Campina-fabriek

ZALTBOMMEL (ANP) - *Campina Melkunie* doet er verstandig aan twee van de zes melkfabrieken te sluiten. Adviesbureau A. T. Kearney heeft dat de concern-directie aangeraden. De vestiging in **Uithoorn** (100 werknemers) kan volgens het bureau in elk geval dicht. Een besluit daarover valt eind januari. Het oordeel over het sluiten van een tweede fabriek laat nog enkele maanden op zich wachten. Het advies is gebaseerd op veranderingen in de melksector. Levering gebeurt steeds vaker aan distributiecentra in plaats van aan winkels. Onder afnemers is sprake van concentratie. *Campina* heeft nu nog een marktaandeel van 55 procent maar ondervindt steeds meer concurrentie van *Coberco*.

1997

Leeuwarder Courant 1997-01-15

Clubvla verdwijnt uit de schappen

De clubliefde van de Nederlandse voetbalsupporters gaat niet langer door de maag. Daarom heeft Campina-Melkunie in de pakken Ajax-, Feyenoord- en PSV-vla uit de schappen van de winkels gehaald. De Woerdense zuivelfabrikant noemt de voetbal-vla (een rood-witte combinatie van aardbeien- en bananenvla in clubverpakking) een 'gimmick die zijn tijd heeft gehad'. Vooral mindere prestaties van Ajax zullen daaraan debet zijn. In totaal zegt Campina-Melkunie ruim 2,5 miljoen pakken te hebben verkocht. Mocht Ajax het komend voorjaar toch weer de sterren van de hemel gaan spelen, dan heeft Campina de pakken binnen enkele dagen weer in de winkels.

Leeuwarder Courant 1997-01-23

Campina sluit fabriek Uithoorn

UITHOORN (ANP) - De zuivelcoöperatie Campina-Melkunie sluit de productievestiging in **Uithoorn**. Verwacht wordt dat geen van de 103 werknemers ontslag krijgt aangezegd. Dat hebben de werknemers gistermiddag te horen gekregen van de directie. De andere fabrieken van het zuivelconcern kunnen de productie van de Uithoornse vestiging overnemen. Daardoor kan Campina-Melkunie goedkoper produceren. De Voedingsbond FNV noemt het wrang dat de voormalige zuivelfabriek *AMC*, in de jaren tachtig overgenomen door Campina-Melkunie, moet sluiten. Volgens de bond werkt 'Uithoorn' goedkoper dan de andere vestigingen. Er wordt per jaar 100 miljoen kilo melk verwerkt. De andere melkfabrieken van het bedrijf bevinden zich in **Heiloo, Hilversum, Eindhoven, Maasdam** en **Rotterdam**.

Leeuwarder Courant 1997-02-21

Kwark van Coberco naar Mona

BORNE (ANP) - De zuivelcoöperatie *Coberco* verkoopt haar kwarkfabriek in Borne waarschijnlijk aan toetjesfabrikant Mona, een divisie van concurrent *Campina-Melkunie*. Beide bedrijven onderhandelen over de verkoop van de fabriek waar 57 mensen werken. De verkoop komt mooi uit, want Borne leverde een groot deel van de kwarkproductie al aan Mona. *Coberco* vindt dat de specialistische kwarkmarkt niet bij het concern past. Mona is marktleider binnen de kwarksector. Door de overname kan Mona de productontwikkeling en productie van kwark geheel in eigen beheer uitvoeren.

‘Ik heb nog zo gezegd, géééén bommetje’

DEN HAAG -C PD

‘Al het goeie komt van Melkunie-koeie’, zolang ze maar niet als ‘bommetje’ te water gaan. Acteur Peer Mascini, een vermakelijke Herenleed-achtige verschijning, heeft al geruime tijd een puike verstandhouding met ‘die meisjes van Melkunie’. Hij bracht in de inmiddels veel-besproken tv-reclamespots een koebeest zover te apporteren met een bot (calcium plus melk) en liet een ander een kuil delven om een bot te begraven. De koe als hond.

In de meest recente Melkunie-spot krijgt de koe zelfs menselijke trekken. Na zoveel gehol en gegrAAF mogen ‘de meisjes’ genieten van een welverdiende vakantie, Peer Mascini wandelt stijlvol in een ruime tuin met zwembad. Een koe ligt genoeglijk op een luchtbed en een andere wandelt nonchalant voorbij op badslippers die het welbekende zompige geluid produceren. Terwijl Mascini verhaalt van die ‘werkelijk schitterende collectie zuivelproducten’ (‘ik noem een melk, een karnemelk, een yoghurt en zelfs een vla’) duikt een koe buitenbeeld van de hoge. Als ‘bommetje’. Een enorme vloedgolf is het gevolg. Mascini maakt als onverstoorbare gentleman dapper doorglimlachend zijn zin af en roept dan verstoord, kletsnat, zonder bril en half verduasd „Ik had nog zo gezegd: géééén bommetje!”

Directeur Joop Kalksma van de Melkunie is duidelijk in z’n nopjes over de aanpak van het Amsterdamse reclamebureau Luwe Kuiper & Schouten. „Dit bureau heeft als leidraad dat commercials veel humor moeten bevatten, waardoor je minder kans loopt op irritatie bij de kijker. Ze maken onder meer ook de spotjes voor Duyvis. Cora van Mora en Martine Bijl met de groeten van Hak, dus we bevinden ons in goed gezelschap. Het uitgangspunt bij hen is: opvallen, maar wel leuk.”

Van vele kanten heeft Kalksma reacties gehoord op het kolderieke spotje voor de Boerenland-producten. „Er hebben zelf, twee mensen gebeld met de mededeling dat ze het zielig vonden voor tie koe op het luchtbed. Maar dat beest heeft nooit op een luchtbed gelegen. Hij lag steeds gewoon in de wei en is later in het filmpje gemonteerd.” Dat blijkt tevens de verklaring voor het feit dat het luchtbed niet dubben. Ook de achtergrond, een statig huis, is nep. „Dat is een Zuid-Afrikaans huis dat alleen maar als decor heeft dienstgedaan.”

„Bij alle spotjes hanteren we steeds punten”. vertelt Kalksma. „Pjer Mascini belachelijk zijn teksten uitspreekt, de goeie komt van Melkunie-koeie' en de po ling van koeien. Dat werkt zeer goed” In de toekomst kunnen de tv-kijkers Melkunie-aanprijzing met Mascini en koe zien. „We zijn zeker nier van plan het te verbreken. Je bouwt namelijk aan spotjes waren nog alleen met koeien. B Campina hadden we bijvoorbeeld twee echtbaar. Later hebben we van alles uitge diverse acteurs, maar Mascini kwam er beste uit. Zijn kracht is ook dat hij een be lijk blijft. Zo spreekt hij niet van ‘wij, ’ maar van 'zij, van Melkunie’. Samen met gante toon werk[dat heel humoristisch Dat Mascini iets met runderen heeft bleek vorig jaar, toen hij tijdens de Nederl gen een Gouden Kalf in de wacht sleepte

teur in de film 'Blind Date' van Theo van
moet wel doorwerken.

Melkprijs Campina 75,43 cent

ZALTBOMMEL - De zuivelcoöperatie Campina-Melkunie in Zaltbommel betaalt een melkprijs van 75,43 cent per kilogram. Dat is, na correcties van de percentages vet en eiwit, 1,40 cent minder dan vorig jaar. Vorig jaar hield het concern 0,75 cent per kilogram in voor reservering, dit jaar is dat een halve cent. De prestatieprijs daalde met 1,65 cent. Dat is 0,35 cent minder dan de daling van de zuivelwaarde. De directie schrijft dat toe aan het brede pakket van producten waardoor de risico's worden gespreid.

Campina-Melkunie wil melkveehouders niet aan liberalisatie opofferen

Campina-Melkunie ziet voor de veehouders het zwerk drijven. Grote multinationals willen de steun aan de melkveehouders beëindigen om de liberalisering van de wereldhandel ruim baan te geven. Zij voelen zich gesteund door de Verenigde Staten.

ZALTBOMMEL (ANP) - Waarom moet Europa zijn melkveehouderij opofferen aan de belangen van de concerns in de dienstensector, aan multinationals als Akzo-Nobel en DSM, aan voedingsconcerns als Unilever en Mars? Dat vraagt *Campina-Melkunie* president-directeur Bernard Bijvoet zich af. De veehouderij kampt al jaren met teruglopende inkomsten. Bijvoet is bang dat het nog slechter wordt.

president-directeur Bernard Bijvoet

De komende zeven jaar - de periode waarin een nieuw wereldwijd handelsakkoord tot stand zal komen - dreigen de veehouders de dupe te worden van het vrijhandel-streven van de Verenigde Staten en het streven naar vrije markttoegang van multinationals. Bijvoet weigert zich daarbij neer te leggen: „Waarom moet Van Lede van Akzo-Nobel roepen dat het afgelopen moet zijn met de landbouwsteun?”

De melkprijs die *Campina-Melkunie* voor haar leden heeft behaald, is, zoals gemeld, vorig jaar weer verder gedaald. De eerste maanden van dit jaar is die daling versterkt doorgezet. „Als het zo een paar jaar doorgaat, dan is het echt mis”, zegt voorzitter Jan Loonen. De teruggang wordt aangestuurd door Brussel. In de afgelopen vier jaar is de melkprijs van Campina met zo'n zeven cent gedaald. Loonen merkt nu dat ook bij het ministerie van landbouw langzaam een nieuw besef doordringt. „In toenemende mate kunnen we Van Aartsen ervan overtuigen dat het de verkeerde kant uitgaat”, zegt hij.

Het Europees van melkcontingentering met zijn subsidie voor export naar landen buiten de EU is de Verenigde Staten een doorn in het oog. Die steun maakt mogelijk straks plaats voor een systeem van inkomstenstoelagen, waarbij de Europese melkveehouder moet kunnen produceren tegen de veel lagere wereldmarktprijzen: nu zo'n 44 cent per kilogram melk tegen ruim 75 cent voor de boeren nu.

„Het is uitgesloten dat de Nederlandse landbouw binnen vijf jaar zou kunnen produceren tegen wereldmarktprijzen”, meent Bijvoet. Dit beleid zou leiden tot „een bloedbad, en we houden geen melk meer over”. Dat zou ook bij Unilever voor problemen zorgen, waarschuwt Bernard Bijvoet: „Uitgesloten dat landbouw binnen vijf jaar tegen wereldprijzen kan produceren”.

Het leidt immers tot onrust op de grondstoffenmarkten en tot heftige fluctuaties van de melk-prijs. Campina wil vasthouden aan de quotering met desnoods wat lagere prijzen. „We moeten zeker richting wereldmarkt”, vindt Bijvoet. De afgelopen dagen heeft Bijvoet de Europese landbouwcommissaris Fischler van dichtbij meegemaakt op een reis naar Japan. Daar wil de Oostenrijker steun opbouwen met het oog op de landbouwonderhandelingen met de VS, „in de hoop zo een Amerikaans dictaat te kunnen vermijden”. Fischler lijkt ook de melkquota kwijt te willen en te knipogen naar een toeslagsysteem (hectaretoeslag), maar dan als herverdelingsinstrument tussen grotere en kleinere boeren. De Europese commissaris heeft oog voor het kleine bedrijf en lijkt efficiency minder belangrijk te vinden dan milieu en landschappelijke inrichting. „Het is een man van het kleine familiebedrijf.”

Bijvoet hoopt dat met name Nederland met Frankrijk, Denemarken en Ierland een vuist kan maken in de Euro Unie, tegenover de VS. „Er is een redelijke uitkomst mogelijk. Een systeem van inkomenstoelagen en wereldmarktprijzen is in ieder geval een absolute ramp.” Campina heeft Oost-Europa als haar tweede thuismarkt gedefinieerd. Noord-Amerika zal Zuid-Amerika spullen leveren, Nieuw-Zeeland richt zich op Zuidoost-Azië en Campina mikt op Midden- en Oost-Europa. Het concern zit al in Polen en is bezig daar een tweede fabriek, die voor de helft van Nutricia is, over te nemen.

Campina heeft, nadat de onderhandelingen daarover met *Friesland Dairy Foods* waren afgekapt, ook gedacht over de aankoop van de merken *Chocomel* en *Fristi*, die Nutricia onlangs in de etalage heeft gezet. „Maar dat is te duur”, zegt Bijvoet, voormalig topman bij *Friesland Frico-Domo*.

Het concern boekte vorig jaar een 'zeer redelijk resultaat'. De omzet daalde licht van f6,5 miljard in 1995 tot f6,38 miljard. Daarbij nam het aantal werknemers af met ongeveer vierhonderd tot 6154. Mona had in Nederland te kampen met toenemende concurrentie van goedkopere desserts.

„Vergeleken met de markt hebben wij het goed gedaan. De gemiddelde opbrengst van de zuivelproducten daalde met f2,09 gulden per honderd kilogram melk. Wij daalden met f1,65 tot 73,93 gulden”, zegt hij. Een belangrijke oorzaak voor de geringere daling ligt bij de kaas. „Wij zijn minder afhankelijk van kaas en juist de kaasprijs stond vorig jaar flink onder druk”, aldus Bijvoet.

Dit jaar zal er bij Südmilch in Duitsland fors gereorganiseerd worden, om de winstgevendheid te verbeteren. Ook de consumptiemelkdivisie blijft zuchten onder de lage prijzen. Hier is het devies kosten besparen, kosten besparen, kosten besparen”, aldus Bijvoet. Om dat te bereiken wordt in de loop van het jaar de vestiging in Uithoorn gesloten.

Glazen melkfles vanaf deze week uit de roulatie

WOERDEN - Na ruim zeventig jaar neemt Nederland vanaf deze week definitief afscheid van de glazen melkfles. De 186 miljoen liter verse melk die tot nu toe jaarlijks achter glas zat, komt voortaan in een kartonnen verpakking of in een vierkante, lichtgewicht kunststoffen fles tot de consument.

Coberco stopt al deze week met de levering in glazen flessen, *Campina-Melkunie* volgt uiterlijk begin volgende maand. De nieuwe 'versfles' is vijf keer lichter dan de glazen fles en heeft ook een handiger maat voor in de koelkast. De hersluitbare klikdop zorgt ervoor dat de melkfles lekvrij kan liggen. De fles is bovendien onbreekbaar en minder milieubelastend. De versfles is die nu op de markt is, wordt in Oostenrijk gemaakt van het kunststof, polycarbonaat. In principe kan één versfles dertig keer worden gebruikt, daarna wordt ze tot recyclebare korrels verwerkt. De flessen van de verschillende zuivelfabrikanten zijn onderling uitwisselbaar door dat ze van hetzelfde formaat zijn.

Ondanks deze voordelen zullen veel consumenten ook in toekomst vermoedelijk blijven kiezen voor melk in karton. De reden daarvoor is de relatief hoge prijs die voor de plastic flessen melk betaald moet worden. Voor de fles moet f 1 statiegeld worden betaald. De producten in de nieuwe plastic fles zijn bovendien twee kwartjes duurder dan producten uit een kartonnen pak.

Zuivelindustrie krijgt te maken met personeelsproblemen

KAF EN KOREN

DE ZUIVELINDUSTRIE zit in de problemen. De melkprijs is weer lager, het perspectief is verre van rooskleurig. Toch vragen de boeren hun directeuren een optimistisch verhaal te houden. Iets waar je wat aan hebt, opdat je toch na de fabrieksvergadering nog redelijk fleurig de sponde opzoekt. Welaan, dacht de redacteur van *Coberco Post*, ik gooi er een zonnige tekst tegenaan met als kop 'Aandacht gericht op de toekomst'. En voor die 'toekomst' zoek ik een lekkere vette letter uit. Aldus geschiedde.

Het is te hopen voor de boeren en voor het personeel dat alle aspecten worden meegenomen, als de toekomst weer eens op de agenda staat. Tot dusver zijn zuivelfabrieken niet veel verder gekomen dan saneren, of liever gezegd reorganiseren. Dat gaat nog even door.

Coberco is al bezig met het sluiten van een bedrijf in **Zwolle**. Straks komt de kaasopslag in **Meppel** aan de beurt. Eerst de kaas van alle fabrieken samenbrengen naar een centraal punt. nu bij die fabrieken opslagruimte bouwen en de centrale opslag weer ontmantelen. Zo blij je bezig.

Campina-Melkunie zal ook nog het een en ander doen. De productie van consumptiemelk en van kaas zit in een te ruim jasje. Ook daar gaan allicht nog een paar bedrijven dicht. Minder personeel en dus minder kosten, is het motto.

De vakbonden voorzien dat het aantal werknemers nog kleiner wordt. Tussen maart 1995 en september 1996 verdwenen er al 1615 banen. Op een totaal van 15.497 arbeidsplaatsen is dat in luttele tijd niet minder dan 10,4 procent.

De zuivelindustrie heeft straks te kampen met een verouderd personeelsbestand. Op dit moment is nota bene al 50,6 procent van het personeel ouder dan veertig jaar, 19,9 procent is zelfs ouder dan vijftig jaar. In het onbestorven verleden gingen reorganisaties vaak gepaard met een uitstoot van oudere werknemers. Ze konden gebruik maken van een seniorenregeling. Als ze 55 jaar of ouder waren, konden ze met een douceurtje van de baas vertrekken.

Minister Ad Melkert van sociale zaken heeft daar vorig jaar een stokje voor gestoken. Dat houdt in dat de oudere werknemers minstens tot hun 62ste in dienst moeten blijven. Aangezien aan het sluiten van fabrieken nog geen eind is gekomen, is het gevolg dat de instroom van jongere werknemers nog meer dan de laatste jaren zal stagneren. De bovenkant blijft aan en belemmert de aanvulling van anderen.

Er ontstaat derhalve een groot gat tussen oudere en jonge werknemers. Het middenkader, de redelijk ervaren werknemer in de bloei van zijn leven, is straks niet meer aanwezig.

Syds Kloosterman van het CNV voorziet dat er over niet al te lange tijd voor duur geld mensen van elders moeten worden aangetrokken om de tent draaiende te houden. Hij bespeurt nog weinig gedrevenheid bij de directies om aandacht aan dat punt te besteden.

Die directies moeten twee zaken klaren. In de eerste plaats zullen de oudere werknemers, willen zij op niveau kunnen blijven functioneren, extra scholing moeten ondergaan. Een moeilijke operatie. De noodzaak om er nog wat bij te leren leidt bij mensen boven de vijftig niet tot golven van enthousiasme.

In de tweede plaats verdwijnt er met het vertrek van oudere werknemers kennis, want voor

hen komt er niemand in de plaats. Kennis is de basis voor kwaliteit. En juist die kwaliteit wordt in de nabije toekomst een steeds groter speerpunt van de zuivelindustrie.

De vakbonden hebben deze ontwikkelingen al een paar keer op het bordje bij de directies gelegd. Niet dat die daar geen oren naar hadden, maar tussen begrijpend knikken en daadwerkelijk optreden ligt nog een flink terrein braak. Kloosterman: „Se binne der noch net serius mei oan 'e gong.”

Bij de volgende cao-onderhandelingen zal dan ook een adequaat ouderen-beleid een indringend punt van bespreking worden. Bovendien zal de instroom van jongeren aller aandacht voor zich opeisen. Opbouwen in plaats van afbreken. De vakbonden zijn druk doende het probleem helder te maken. „Der moet wat barre, dat sjocht in elk.”

Dat de directies nog steeds het spoor van reorganisatie niet hebben verlaten, blijkt onder andere uit de samenstelling van het personeelsbestand. Niet minder dan 11.8 procent van de arbeidsplaatsen wordt ingenomen door uitzendkrachten. Daar is bewust naar gestreefd. Die mensen kunnen straks gemakkelijk de deur uit worden gewerkt, als er weer een fabriek dicht gaat. Dan hoeven er formeel geen gedwongen ontslagen te vallen.

Overigens verleggen de uitzendbureaus hun koers al een beetje. De arbeidsmarkt wordt krapper. Het wordt een beetje moeilijker om de juiste man of vrouw voor de juiste baan te vinden. Het uitzendwezen schermt nu met detachingscontracten. De banenzoekers kunnen in bepaalde gevallen een dienstverband voor twee jaar bij zo'n bureau krijgen. Allemaal leuk en aardig, maar over de periode daarna bestaat voor hen geen enkele zekerheid.

Feit blijft dat de zuivelindustrie straks met de gebakken peren zit. De signalen zijn nu al zichtbaar. Door de reorganisaties is de werkdruk vergroot. Minder mensen moeten meer doen en bovendien dikwijls onder slechtere omstandigheden. Immers in een toenemend aantal gevallen worden plannen gesmeed om fabrieken volcontinu te laten draaien. Het zijn net de oudere werknemers die daar de grootste moeite mee hebben. Vooralsnog wordt echter 'de aandacht gericht op de toekomst', zij het op een andere toekomst.

WILLEM STEGENGA

Toetjesmaker schrapt 65 banen

WOERDEN (GPD) - Toetjesfabrikant Mona in **Woerden** schrapt 65 van de 400 arbeidsplaatsen. Er vallen volgens de directie geen gedwongen ontslagen. De onderneming, onderdeel van het concern *Melkunie/Campina*, wil een flexibeler organisatie om goedkope te kunnen produceren. De laatste jaren ondervindt het bedrijf sterke concurrentie van goedkope, vooral buitenlandse, toetjesfabrieken. Na de reorganisatie neemt volgens algemeen directeur R. J. Steetskamp de productiecapaciteit met 20 procent toe.

Leeuwarder Courant 1997-06-13

Forse groei bio-zuivelproductie

LIMMEN - De zuivelcoöperatie *Zuiver Zuivel in Limmen*, een fabriek voor bio- en eco-melk, gaat dit jaar de productie flink opvoeren. Vorig jaar werd 12.5 miljoen kilogram melk verwerkt, dit jaar gaat dat in de richting van de 16 miljoen kilogram. Bijna de helft daarvan komt uit Friesland, Groningen, Drenthe en Flevoland. Gisteren heeft directeur Jan Zomerdijk de melkprijs bekendgemaakt: 87,39 cent per kilogram tegen vorig jaar 89,77 cent voor melk met 4,294 procent vet en 3,419 procent eiwit. Zomerdijk overlegt met de zuivelconcerns *Campina-Melkunie* in Zaltbommel en *Coberco* in Zutphen om een plaatsje te krijgen in hun distributiesysteem voor een gemakkelijker entree bij de supermarkten.

Leeuwarder Courant 1997-07-03

Dochter Campina naar Rusland

STUTGARD (ANP) - De Duitse dochteronderneming van *Campina Melkunie*. *Campina-AG* slaat haar vleugels mogelijk uit naar Rusland. Een besluit over een nieuwe vestiging ligt in het verschiet. De stap naar Rusland is nodig om Campina's leidende positie op het terrein van yoghurt en andere toetjes te behouden. De onderneming streeft ook naar een sterke marktpositie in Hongarije en Oekraïne. De Nederlandse moeder *Campina-Melkunie* kondigde eerder dit jaar aan van Oost-Europa een nieuwe thuismarkt te willen maken. *Campina AG* ontstond in 1993 na de overname van het voormalige Südmilch. Campina Melkunie heeft in deze onderneming een belang van 85 procent.

Leeuwarder Courant 1997-09-01

Campina koopt Pools zuivelbedrijf

ZALTBOMMEL (ANP) - Campina-Melkunie heeft opnieuw een zuivelbedrijf in Polen overgenomen. Het gaat om *Elektrim Faod*, dat gespecialiseerd is in yoghurt- en dessertproducten. De nieuwe Poolse dochter behaalde vorig jaar een omzet van f 10 miljoen. Campina neemt het zuivelbedrijf over van Elektrim SA, dat zich door de verkoop weer helemaal concentreert op zijn kerntaken, die liggen op het gebied van elektronica en telecommunicatie. Het nieuwe Poolse zuivelbedrijf van Campina is gevestigd in **Torun**, 200 kilometer ten westen van Warschau. *Campina-Melkunie* bezit in Polen al de zuivelonderneming *Bacha*. Dit bedrijf, 70 km

ten noorden van Warschau, verwacht dit jaar een omzet van f20 miljoen. Bacha legt zich vooral toe op dagverse zuivelproducten.

Leeuwarder Courant 1997-10-14

Zuivelreuzen lonken naar Duitsland

KEULEN - De beide Nederlandse zuivelreuzen gaan in Duitsland op overnamepad. Binnenkort valt de eerste transactie te verwachten. Directeur Wouter de Bruyn van *Campina-Melkunie* is daar zeker van. Zijn concern heeft al twee Duitse ondernemingen overgenomen. Over niet al te lange tijd volgt de derde.

Wie de derde kandidaat is, weet De Bruyn nog niet. „Maar dat er wat gebeurt is zeker.” De tijd voor bedrijfsovernames in Duitsland is gunstig. Het gaat nog steeds niet goed met de economie in de Bondsrepubliek. Daar komt bij dat de melkprijzen relatief laag zijn, dus zijn de fabrieken in verhouding goedkoop.

De Bruyn verwacht ook van *Friesland Coberco Dairy Foods* een spoedige overname in Duitsland. „Anders zijn ze dom bezig.” Woordvoerder Paul ten Hove bevestigt dat het concern „met belangstelling” kijkt naar de ontwikkelingen bij de oosterburen. Maar zeker het eerste jaar zal de nieuwe zuivelreus geen overnames plegen. Concrete plannen zijn er nog niet. *Friesland Coberco Dairy Foods* richt haar energie eerst op de fusie.

Volgens De Bruyn van *Campina-Melkunie* is het noodzakelijk dat Nederlandse zuivelfabrieken in Duitsland allianties aangaan. De productie van Nederlandse kaassoorten in Duitse fabrieken is vorig jaar met 8 procent gestegen. Ignas de Grefte van *Frico International*, een dochteronderneming van *Friesland Dairy Foods*: „Het verschil in kwaliteit met Nederlandse bedrijven is nog maar gering en het verschil in imago eveneens.”

Dat is te merken. Voor het eerst sinds mensenheugenis is de export van kaas naar Duitsland in de eerste zeven maanden van dit jaar niet gegroeid. Harm de Boer, afkomstig uit Franeker en sinds enige tijd landbouwwattaché in Bonn, denkt echter dat op den duur de exportmogelijkheden naar Duitsland wat zullen toenemen.

Duitsland voert meer levensmiddelen uit dan ooit tevoren, vooral naar landen in het voormalige Oostblok. „Dat háltdt yn dat der wat romte komt op de eigen merk foar oaren. Dêr sille wy gebrúk fan meitsje moatte.” Van de Duitse import komt 22 procent uit ons land. Dat komt neer op f90 miljard. „Ast noris 1 persint groeist, moattst ris sjen wer't jo dan oer prate ... oer f0,9 miljard.”

Campina-Melkunie koopt fabriek Menken

WASSENAAR (ANP) - Melkfabriek *Menken van Grieken*, onderdeel van Menken Holding, komt helemaal in handen van zuivelgigant *Campina Melkunie*. Aanleiding is de overcapaciteit en de dalende winst van Menken van Grieken. Bij de over te nemen fabriek werken 250 mensen. Als gevolg van de overname verdwijnen 45 arbeidsplaatsen. In een gezamenlijke verklaring stellen de bedrijven dat voor de afvloeiing geen gedwongen ontslagen nodig zijn.

De omzet van Menken van Grieken bedraagt circa f210 miljoen per jaar. Gigant Campina Melkunie (naast melk onder meer ook Yogho Yogho en Mona) heeft een omzet van f7.5 miljard. Na de nieuwe aanwinst heeft *Campina Melkunie* zo'n 60 procent van de Nederlandse markt voor consumptiemelk in handen. De moedermaatschappij *Menken Holding* is al langere tijd voor 40 procent in handen van *Campina Melkunie*.

1998

Leeuwarder Courant 1998-02-05

Campina bouwt in Rusland

ZALTBOMMEL - De zuivelonderneming Campina-Melkunie in Zaltbommel bouwt een zuivelfabriek in Rusland, in Slupino, 90 kilometer ten zuiden van Moskou. De bouw kost f60 miljoen. Naast de Wereldbank en het ministerie van landbouw is ook International Dairy Consultants in Emmeloord bij het project betrokken. Campina is van plan langhoudbare yoghurt in de fabriek te produceren.

Leeuwarder Courant 1998-02-11

Russisch gevaar komt van Nederlandse boer

DEN BOSCH - Nederlandse boeren zien met angst de uitbreiding van de Europese Unie oostwaarts tegemoet. Daar ligt een groot terrein braak om de productie op te stuwen. Gisteren bij de zuivelcoöperatie *Campina-Melkunie* zei de Wageningse professor Gert van Dijk: „De grootste bedreiging is dat er rond Moskou een paar honderd Nederlandse boeren gaan zitten”. Discussieleider Henk Dokter: „Johannes Panman is al onderweg”.

De uitbreiding van de EU is voor Campina-voorzitter Jan Loonen geen argument om het bestaande landbouwbeleid drastisch om te buigen. De Europese landbouwcommissaris, Franz Fischler, is dat van plan. Hij wil de subsidie op export buiten de EU en de mogelijkheid om overschotten op te slaan inruilen voor een prijsverlaging van de melk met 10 procent. De boer krijgt daar dan een toeslag op zijn inkomen voor terug.

Loonen vindt dat een heilloze weg. Hij is ook van mening dat de onderhandelaars over een nieuw GATT-akkoord - wereldwijde afspraak over tarieven en heffingen - het laten zitten. „Ik zie veel ambtenaren die zeggen: laat maar. 't is al verloren.”

Een inkomenstoeslag kost de EU een vermogen. Loonen: „Dat is onbetaalbaar. Een uitbreiding van de EU met Oost-Europese landen hoeft niet te betekenen dat de quotering en de marktordening weg moeten”. Een toeslag op het inkomen kan alleen als beloning voor onderhoud van het landschap. „De politici in Brussel beginnen dat ook te beseffen. Ze zeggen ook dat een volledige compensatie van de prijsdaling op den duur niet is te handhaven”.

Mocht de melkquotering verdwijnen dan lijkt het Loonen logisch dat er een manier komt om productierechten via licenties aan de zuivelconcerns te verdelen. Het concern kan dan elk jaar aangeven wat het nodig heeft. Op die manier worden aanbod en vraag op elkaar afgestemd.

Leeuwarder Courant 1998-02-11

Zuivelreuzen met 'Limmen' in zee voor eco-melk

LEEWARDEN - De zuivelconcerns *Friesland Coberco Dairy Foods* in Meppel en *Campina-Melkunie* in Zaltbommel overleggen met de eco-zuivelfabriek *De Vereniging* in **Limmen** over samenwerking. De fabriek wil graag gebruik maken van het distributienet van *Coberco* en *Campina*, terwijl de beide concerns wel bio- en ecomelk in hun pakket willen opnemen.

Bovendien hebben beide grote coöperaties boeren in hun melkwinningsgebied die willen overschakelen op biologische dan wel ecologische melkveehouderij. Limmen zou dan hun

melk kunnen verwerken. Het feit dat de kaasfabriek van **Sint Nicolaasga** onlangs het Skal-keurmerk heeft gekregen en dus ecomelk tot kaas kan verwerken, zou bij de onderhandelingen geen rol spelen. De fabriek in Limmen verwerkt bijna 14 miljoen kilogram eco-melk per jaar.

Leeuwarder Courant 1998-02-17

Personeel *Campina Veghel* naar rechter

ZALTBOMMEL (ANP) – Het afschaffen van de toeslagen bij zuivelcoöperatie Campina Melkunie is voor 23 werknemers in Veghel aanleiding de directie voor de rechter te slepen. Het concern is bezig met een kostenbesparingsactie, waarbij allerlei regelingen voor onder meer werken op onaangename tijden moeten verdwijnen. Na anderhalf jaar onderhandelen met de vakbonden en de centrale ondernemingsraad bereikte de directie eind 1996 een akkoord. De Voedingsbond FNV weigerde echter de overgangsovereenkomst te ondertekenen. Ook 200 werknemers van het bedrijf wilden de regelingen niet opgeven. Ongeveer 1700 medewerkers accepteerden het compromis.

Leeuwarder Courant 1998-03-06

PERSONALIA

LEEUWARDEN - Anthonie Zoomers, tot voor kort nog directeur bij Friesland Dairy Foods in Leeuwarden, wordt lid van de hoofddirectie van concurrent **Campina-Melkunie**. Zoomers verliet Friesland Dairy in juni 1996. Hij ging toen naar het aardappelzetmeelconcern Avebe in Veendam. Korte tijd later keerde hij terug in de zuivel door directielid te worden van de Duitse **Campina**-fabriek Tuffi. In de hoofddirectie treft hij Bernard Bijvoet, die ook bij Friesland Dairy heeft gewerkt.

Leeuwarder Courant 1998-03-12

Hogere melkprijs Campina

ZALTBOMMEL - De melkprijs van het zuivelconcern *Campina Melkunie* over 1997 ligt 3,19 cent per kilogram boven het niveau van een jaar eerder. De prijs is vastgesteld op 78,51 cent. De stijging wordt toegeschreven aan de oplopende prijzen voor kaas en boter, een groter aandeel in het totale pakket van producten met een hogere toegevoegde waarde, een verbetering van de doelmatigheid en een verlaging van de kosten. De omzet steeg met 6,5 procent naar f 6,8 miljard. Het aantal personeelsleden groeide van 6154 naar 6250. Dit was mede het gevolg van de overname van de *Tuffi*-melkfabriek in Duitsland.

Kaas redt melkprijs Campina-Melkunie

ZALTBOMMEL - Kaas heeft gezorgd dat de melkprijs van Campina Melkunie over 1997 3,19 cent per kilogram hoger is dan over 1996. De prijs komt uit op 78.51 cent per kilogram. Na aftrek van de reserveringen beuren de boeren 77,76 cent. Directeur Bernard Bijvoet verwacht dat de melkprijs over 1998 mede door de ontwikkelingen op de kaasmarkt, nog wat hoger zal uitkomen.

Voor *Campina Melkunie* is kaas geen speerpunt. Niet dat men zich uit de kaasproductie zal terugtrekken, maar aan een opwaardering wordt niet gedacht. Ongeveer 90 procent van de productie wordt gerangschikt als bulk.

De export naar landen buiten Nederland. Duitsland en België leverde winst op. De verkoop van producten voor de voedings- en farmaceutische industrie liep gesmeerd. Dat gold ook voor boter.

Dat kon niet worden gezegd van de afdeling consumptiemelk. Er werd minder melk gedronken. De overname van het Duitse *Tuffi-bedrijf* bracht vorig jaar nog verlies. Dit jaar worden twee Tuffi-fabrieken gesloten. Campina zal een fusie aangaan met *Rhein-Ruhr-Milchwerke* in **Essen**, een kleine coöperatie.

Het resultaat van de Monatoetjes stond onder druk door de sterke concurrentie. Het marktaandeel in ons land werd wel groter. Datzelfde gold voor de toetjes die in Duitsland worden geproduceerd.

De langhoudbare zuivelproducten in ons land en in België leverden een resultaat op dat te vergelijken is met dat van, 1996. Doelmatigheid en innovatie werden grotendeels teniet gedaan dooreen hogere inkoopprijs van melk.

Campina neemt binnenkort de eco-melkfabriek *De Zwaluw* in **Udenhout** over. Voorts voert het bedrijf met *Friesland Coberco Dairy Foods* overleg over deelname in de eco- en biofabriek van **Limmen**. Het is een kleine markt, aldus Bijvoet, van pakweg 20 miljoen kilogram, terwijl de totale melkconsumptie in ons land op 1.2 miljard kilogram ligt.

Campina boekte een omzet van f 6.79 miljard. Dat is 6,5 procent meer dan in 1996. Er werd voor f 137 miljoen (f 120 miljoen) geïnvesteerd. Het aantal personeelsleden ging mede door de overnames van 6154 naar 6250 mensen. Dit jaar zal dat aantal worden teruggebracht.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1998-05-26; p. 6/48

Campina sluit kaasfabriek Asten

ASTEN - De kaasfabriek van Campina Melkunie in Asten gaat in 1999 dicht. De productie gaat over naar de vestiging in Tilburg. Het zuivelconcern heeft dat besloten om kosten te besparen.

Door de sluiting verdwijnen veertig arbeidsplaatsen. Gedwongen ontslagen vallen er niet. Na sluiting van het bedrijf in Asten heeft de kaasdivisie van Campina Melkunie nog zes productielocaties: Born, Rijkevoort, Tilburg, Bleskensgraaf Lutjewinkel en Ursem. In drie plaatsen houdt het zuivelconcern zich met kaasripping bezig: Alkmaar, Tilburg en Born. In Tilburg is het verpakkingsbedrijf van de kaasdivisie.

In de gehele zuivelsector is momenteel sprake van sanering. Ook concurrenten van Campina-Melkunie hebben fabrieken gesloten of overwogen dat. ANP

Leeuwarder Courant 1998-06-24

Campina wil nieuwe melkfabriek

HOUTEN (ANP) – Campina-Melkunie onderzoekt of er naast de vestiging in **Maasdam** plaats is voor de bouw van een nieuwe melkfabriek. Als het plan doorgaat wordt de productie in **Hilversum** naar de nieuwe fabriek overgebracht. Dit hebben de vakbonden te horen gekregen. De bonden maken zich al enige tijd zorgen over de werkgelegenheid bij het bedrijf. Er gingen geruchten over sluiting van een van de bedrijven. Het is nu duidelijk dat dit Hilversum zal zijn. De directie heeft een sociaal plan gemaakt om de gevolgen voor het personeel op te vangen. De operatie zal volgens de bonden toch nog 55 arbeidsplaatsen kosten. In Hilversum werken nu 13'5 mensen, van wie er 80 moeten verhuizen naar de nieuwe fabriek.

Leeuwarder Courant 1998-09-14

Brussel eist f 30 miljoen terug van Campina-Melkunie

DEN HAAG (ANP) - De Europese Commissie eist f 30 miljoen van *Campina-Melkunie* wegens oneigenlijk gebruik van subsidie. Het ministerie van landbouw is het in het geheel niet eens met die claim.

De partijen verschillen van mening over de naleving van een Europese richtlijn. Campina heeft de stof aluminiumsulfaat verwerkt in eiwitpoeder, wat volgens die richtlijn niet mag. Voor de productie van het poeder kreeg het zuivelconcern in de periode van 1992 tot 1995 subsidie. In de subsidieverordening is de richtlijn echter niet opgenomen. Volgens Landbouw hoeft Campina zich daar dan ook niet aan te houden.

Campina is het niet eens met de lezing dat het bedrijf zich niet aan de Europese richtlijn houdt. „De stoffen die wij gebruiken zijn al jaren bekend bij allerlei controlerende instanties. En wij vermelden die keurig op de verpakking.” Volgens het zuivelconcern heeft de Uclaf de fraudebestrijdingsdienst van de Europese Unie, de zaak ten onrechte aan het rollen gebracht.

Een bemiddelingswerkgroep, in het leven geroepen door de strijdende partijen, is inmiddels weer opgeheven. „We zijn er niet uitgekomen” zegt een woordvoester van Landbouw. Wel werd geconcludeerd dat de verordening verwarrend is.

Het wachten is nu op de claim die de EG eind dit jaar bij het ministerie indient. De vordering bestaat uit het uitbetaalde subsidiegeld en een boete. De Nederlandse overheid moet het geld terugvorderen van het zuivelconcern. Zij kan de claim nog aanvechten bij het Europese Hof van Justitie in Luxemburg.

‘Fries Meisje’ – Lijempf – na omzwervingen nu in Eindhoven

EINDHOVEN, Ooit was zij de bloem der Friese natie. *Fries Meisje*, een stralende glimlach, gouden oorijzer met riante veren en bloedkoralen, stond voor de producten van de Leeuwarder IJs- en Melkproducten Fabriek, de Lijempf dus. Sinds de Lijempf langzaam maar zeker ophield te bestaan is het Fries Meisje uitgezworven.

Ze ging eerst met de baas mee naar *Van Heel* in **Kampen**. Toen die fabriek werd overgenomen door *Wessanen*, verhuisde het Fries Meisje ook mee. Wessanen stootte vervolgens Van Heel af aan *Nutricia* in **Zoetermeer**. Dat bedrijf verkocht de merknaam *Fries Meisje* aan DMV in het zuiden des lands. DMV bestaat ook al niet meer. Die zuivelfabriek ging op in *Campina-Melkunie*.

In de fabriek van dat concern in **Eindhoven** wordt nog steeds koffiemelk geproduceerd onder de naam Fries Meisje. Ze is af en toe nog wel te zien in Leeuwarden. Supermarkten in de Friese hoofdstad verkopen namelijk het blikje koffiemelk, als was ze nooit weggeweest.

Crisis Rusland dupeert Campina

STUTTGART - Het zuivelconcern Campina Melkunie schrapte bij zijn Duitse vestiging in **Heilbronn** 55 tot 70 arbeidsplaatsen. Het gaat om banen in de productie en de logistiek. Er wordt studie gemaakt van verdere kostenbesparingen. De crisis in Rusland, waardoor de handel met dit land is stilgevallen, vormt de oorzaak. Het omzetverlies is zodanig dat de Duitse dochteronderneming *Campina AG* dit jaar naar verwachting in de rode cijfers belandt. Het concern wil het wegvallen van de Russische markt vooral compenseren door grotere verkopen in Duitsland.

MENKEN – VAN GRIEKEN

Laatste familiebastion in zuivelindustrie houdt het voor gezien

Het laatste familiebedrijf in de zuivelindustrie verdwijnt. Opvolgingsproblemen nopen Menken, eigendom van de families Menken en Van Grieken, tot verkoop van hun bedrijven. Campina Melkunie neemt de zuivelactiviteiten over, terwijl de frisdrankenpoot op eigen benen gaat staan.

BODEGRAVEN/ZALTBOMMEL (ANP. GPD) - Menken Holding, het laatste familiebastion in de zuivelindustrie, gaat ter ziele. Ruim een jaar voor het 75-jarig jubileum, in 2000, hebben de meerderheidsaandeelhouders, de families Menken en Van Grieken, besloten de twee nog resterende kernactiviteiten van het inmiddels sterk uitgeholde zuivelconcern af te stoten.

Aan die slap liggen geen zware economische motieven ten grondslag. Gedwongen door de wettelijke leeftijdsgrens geeft de 72-jarige president-commissaris Ad Menken er binnenkort

de brui aan. Hij is de laatste der Mohikanen. Het ontbreekt beide families aan een geschikte opvolger.

De overige drie aandeelhouders - één Menken en twee Van Grieken - zijn, evenals de voormalige president-commissaris, aardig op leeftijd. „Dat heeft hen nu doen besluiten tot de verkoop van wat er nog van het bedrijf over was”, verduidelijkt Menken-directeur R. Luycks. „Ik respecteer dat uiteraard, zij het met pijn in het hart. Na de verkoop van branchegenoot AMC in **Uithoorn** aan Melkunie waren wij het laatste particuliere zuivelbedrijf in Nederland.” Mede-aandeelhouder en concurrent *Campina Melkunie* koopt de twee zuivelspecialbedrijven, *Menken Dairy Food* (slagroom in spuitbussen) en *Menken Polderland* (roomproducten voor grootverbruikers). Die tellen in totaal 215 medewerkers en zijn gezamenlijk goed voor een omzet van f 175 miljoen per jaar. De frisdrankactiviteiten. Menken Drinks en het Spaanse Refrescos. gaan waarschijnlijk naar het management. Campina-Melkunie gaat met deze constructie akkoord. De twee bedrijven hebben een totale omzet van f 225 miljoen en 255 personeelsleden.

Vorig jaar verkochten de *Menkens en Van Griekens* al de zuivelfabriek in **Wassenaar**, eveneens aan Campina-Melkunie. Dit besluit werd ingegeven door de overcapaciteit binnen de branche en de dalende winsten van het consumptiemelkbedrijf.

De historie van *Menken* gaat terug tot 1925. In dat jaar begon melkboer Leen Menken, de vader van Ad, in Wassenaar zijn winkeltje, met centrifuge en karn. Dat groeide uit tot een compleet zuivel- en frisdrankenconcern dat tussen 1945 en 1975 maar liefst 38 Zuid-hollandse zuivelfabrieken overnam. Op het hoogtepunt van het bestaan had Menken een landelijk marktaandeel van 11 procent. Via overnames en autonome groei bereikte de omzet van *Menken-Landbouw* in 1987 een niveau van f 400 miljoen. In dat jaar telde het bedrijf zo'n zeventienhonderd werknemers.

Tien jaar geleden nam *Menken* nog het Haagse *Van Grieken* over. De directie was er toen van overtuigd groot genoeg te zijn om zich te handhaven tussen de grote coöperaties als Melkunie, Campina en Coberco. Vorig jaar was het echter de beurt aan Menken. De grootste fabriek in **Wassenaar** werd opgeslokt door *Melkunie*.

De afstoting van het familiebedrijf zal niet leiden tot verlies aan arbeidsplaatsen, stelt Luycks. De Bedrijvenhond CNV maakt zich echter wel zorgen over de toekomst van *Menken Drinks*. Dat onderdeel draait nu niet erg best, erkent Luycks. Ontslagen zullen er na de verzelfstandiging niet vallen onder het vaste personeel. Hij houdt er wel rekening mee dat op termijn niet minder uitzendkrachten gewerkt zal worden. Bovendien wil hij dat het bedrijf in de toekomst niet meer onder de zuivel- maar onder de slechtere frisdranken-cao zal vallen. „Dat is een mogelijkheid om kosten te verlagen.”

Bestuurder Leo Bons van de CNV bedrijvenhond is daar ongerust over. „Het bedrijf is verliesgevend. Maar wat ons betreft moeten de werknemers niet gaan bloeden voor de fouten die het management in het verleden heeft gemaakt.”

Of Menken Drinks inderdaad een rol kan spelen op de Europese frisdrankenmarkt kan worden is volgens Bons vooral afhankelijk van de 'bruidschat' die het meekrijgt. „Als het niet van het begin af aan een behoorlijke balans meekrijgt, ben ik bang dat het zich niet lang zelfstandig zal kunnen handhaven.”

Friese bio-boeren naar Campina

LEEWARDEN • De Friese biodynamische en ecologische veehouders, die hun melk nu leveren aan de fabriek in **Limmen**, worden wellicht onderdeel van het zuivelconcern Campina-Melkunie. Ze hebben vanmorgen bericht gekregen dat Campina hun aandeel in de fabriek wil overnemen. Vooralsnog blijft de fabriek in Limmen bestaan. Het gaat om dertig boeren in Friesland en Noord-Holland. De boeren hebben de toezegging gekregen dat Campina tot en met 200 de eco-boeren 13 cent boven de eigen leveranciersprijs wil betalen en de bio-boeren zelfs 16 cent. De boeren moeten nog, akkoord gaan met de voorstellen.

Campina neemt biofabriek over

LEEWARDEN - De overname van de biologische zuivelfabriek in **Limmen** door Campina-Melkunie in Zaltbommel is rond. De boeren van Limmen, onder wie een vijftiental in Friesland, kregen eerder deze maand bericht dat Campina de aandelen wilde kopen. Het concern had al de ecologische fabriek *De Zwaluw* in **Udenhout** ingelijfd. Beide bedrijven denken via Campina hun omzet aanmerkelijk te kunnen vergroten. „Onze afnemers, de supermarkten, vragen steeds vaker naar dit type producten”, aldus *Leen Akkerman* van Campina. Limmen verwerkt jaarlijks zo'n 25 miljoen kilogram ecomelk en 17 miljoen kilogram 'gewone' melk. Het bedrijf heeft een omzet van f40 miljoen en is verbonden aan de ecologische winkelketen De Groene Weide. Limmen voert onder andere Groene Koe als merk. Campina betaalt de eco-boeren twee jaar lang 13 cent meer, en de bio-boeren 16 cent meer, dan de bestaande leveranciersprijs.

1999

Leeuwarder Courant 1999-02-03

Campina en Limmen voor NMa

DEN HAAG (ANP) - De Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) onderzoekt of de overname door Campina Melkunie van het ecologische zuivelbedrijf *De Vereeniging* uit **Limmen** wel in de haak is. Volgens de kartelwaakhond is er reden om aan te nemen dat 'de concurrentie op de Nederlandse markt significant wordt belemmerd'. De beide bedrijven hebben voor hun fusie een vergunning nodig. Campina zegt zich geen zorgen te maken. Dat bedrijf heeft al een machtspositie op de markt voor gewone melk. Door de overname wordt deze versterkt, aldus de NMa. Op de markt voor biologische melk hebben de bedrijven samen zo'n groot marktaandeel dat de alternatieve afzetmogelijkheden voor melkleveranciers beperkt zijn. De NMa onderzoekt ook al de overname van *De Kievit* in **Meppel** door *Friesland Coberco Dairy Food*.

Leeuwarder Courant 1999 -02-09

'Friesland Coberco samen met Campina'

volgens Albert Lanting, voorzitter MLTO

DRACHTEN - *Friesland Coberco Dairy Foods* moet een fusie, of een vergaande vorm van samenwerking aangaan met *Campina-Melkunie*. Dan ontstaat er een concern van Europees niveau dat in staat is de uitdagingen voor de komende tijd het hoofd te kunnen bieden. Albert Lanting, voorzitter van de *Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie*, zei dat gisteren op een Rabo-avond in Drachten.

De gefuseerde onderneming zou een omzet krijgen van f20,5 miljard: f10.9 miljard van FCDF en f9.6 miljard van Campina. Het concern zou daarmee hel Amerikaanse Kraft. Dairy Farmers of America en het Franse *Danone* voorbijsteken op de wereldranglijst van zuivelondernemingen. Alleen *Nestlé* met een omzet van f27 miljard zou nog groter zijn.

Lanting: „Als je echt merken wilt ontwikkelen als Coca Cola en nieuwe producten met een gezondheidsstatus, als je je wilt begeven op het terrein van de gentechnologie en de moderne drankjes, dan moet je van Europese omvang zijn. Samen ben je daar groot genoeg voor”.

Een van de argumenten van Campina-Melkunie om anderhalf jaar geleden niet met FCDF om tafel te gaan zitten, was onder meer dat Den Haag de vorming van zo'n gigant in de weg zou staan. Lanting is daar niet bang voor.

Campina bindt Duits zuivelbedrijf

ZALTBOMMEL (ANP) - De zuivelcoöperatie *Campina Melkunie* gaat mogelijk samenwerken met de Duitse branchegenoot *Emzett* uit **Berlijn**. De Nederlandse melkreus onderzoekt een 'intensieve samenwerking'. *Campina Melkunie* is met een omzet van f 7,5 miljard en met 7000 werknemers veel groter dan de beoogde partner. *Emzett* had vorig jaar een omzet van 1.6 miljard mark (bijna f 1,8 miljard) en bijna 1100 medewerkers. Het is niet voor het eerst dat *Campina Melkunie* de Duitse markt afroemt. In Stuttgart heeft *Campina AG* een omzet van 1 miljard mark. In Noordrijn-Westfalen heeft *Campina Melkunie* een gezamenlijke onderneming opgezet met *Milchwerke Köln Wuppertal*. Deze joint venture heeft eveneens een omzet van 1 miljard mark.

Campina stort uitteegeld terug

ZALTBOMMEL (ANP) - De zuivelcoöperatie *Campina Melkunie* betaalt f 350.00 terug aan vijftien boeren die bezwaar hadden gemaakt tegen het uitteegeld. Dat is het gevolg van een uitspraak van de Hoge Raad. De boeren moesten dit geld destijds betalen bij het verlaten van de coöperatie. Ook *Friesland Coberco Dairy Foods* hangt een dergelijke uitspraak boven het hoofd. Boeren die de coöperatie verlieten moesten volgens de statuten daarvoor boeten. Ze hebben een procedure aangespannen die onder andere geleid heeft tot de gang naar het Europese Hof van Justitie in Luxemburg. Naar aanleiding van de beslissing van dat Hof heeft FCDF een schikking met de boeren getroffen. Een paar hebben het proces tot aan de Hoge Raad doorgezet en hopen straks nog geld van de coöperatie te krijgen.

Friese bio-tak weg bij Campina

LEEUWARDEN - De veertien Friese biologische boeren die hun melk leveren aan de door *Campina* overgenomen zuivelfabriek in **Limmen**, willen naar een andere afnemer. Zij hebben onder andere contact gezocht met de coöperatieve zuivelfabriek van **Rouveen** die van plan is haar eco- en bio-afdeling uit te breiden. De veertien boeren hebben ongeveer 1,5 miljoen kilogram melk. Zij vrezen dat ze na 2001 lid van *Campina* moeten worden of anders hun melk elders moeten zien te slijten. Bert Wevers van 'Rouveen' zegt dat er wel contacten zijn, maar nog geen onderhandelingen. De veertien boeren onderzoeken ondertussen ook andere mogelijkheden.

Campina koopt belang in Wessanen

LEEUWARDEN - Zuivelbedrijf *Campina Melkunie* heeft zich ingekocht in voedingsbedrijf *Wessanen*. Campina heeft inmiddels 5,02 procent van de aandelen *Wessanen* in bezit. Dat maakte het bedrijf gisteren onverwacht bekend. Melding is nodig in het kader van de Wet Melding Zeggenschap.

Campina lijkt hiermee in het gat te springen dat zuivelreus *Friesland Coberco Dairy Foods* achterliet. *Wessanen* meldde begin december onderhandelingen over 'mogelijke vormen van samenwerking' met FCDF. De gesprekken liepen echter stuk.

Ruim een week geleden, tijdens de presentatie van de jaarcijfers, meldde *Wessanen's* topman Mac Zonderman dat het niet tot een verloving zou komen.

Campina maakte het belang in *Wessanen* gisteren na sluiting van de Amsterdamse effectenbeurs bekend. Het bedrijf meldde niets over de achtergronden van de kapitaalsverwerving.

Een woordvoerder van de *Wessanen*-vennootschap zei geen idee te hebben van de bedoelingen van *Campina*. „Er zijn geen gesprekken gaande met *Campina*”, aldus de woordvoerder. Behalve dan dat *Campina* „ons netjes heeft geïnformeerd”.

Een complete overname van *Wessanen* kost miljarden gulden. Als FCDF het bedrijf had ingelijfd, zou het - in grootte - vierde zuivelbedrijf ter wereld zijn ontstaan.

Het voedingsbedrijf uit **Amstelveen** is een lucratieve aankoop. Het concentreert zich, na het afstoten van drankenpoot *Bols*, op het maken en verkopen van ontbijtproducten, snacks en reformartikelen: alledrie sterk groeiende markten. *Wessanen* is ook nog eens actief in de VS met delicatessen en etnische specialiteiten. Er werken 10.605 mensen, van wie 1539 in Nederland. De jaaromzet was in 1998 f 5.7 miljard.

Campina Melkunie is iets groter met een omzet van grofweg f 7.5 miljard en telt zeventuizend medewerkers. Het maakte een maand geleden nog een Duitse samenwerking bekend. De zuivelcoöperatie wil samen met branchegenoot *Emzett* uit Berlijn. *Campina* heeft in Duitsland al meer gezamenlijke zuivelbedrijven.

Boter en kaas krikken resultaten Campina op

ZALTBOMMEL - Boter en kaas de traditionele zuivelproducten, hebben vorig jaar het resultaat van de coöperatie Campina-Melkunie in Zaltbommel opgekrikt. Beide producten leverden een flinke bijdrage aan de hogere melkprijs. De consumptiemelk boekte minder succes. Nederlanders dronken minder melk.

Voorts moest Campina een reorganisatie doorvoeren bij Duitse dochter *Tuffi*. Die besparing werd teniet gedaan door de hogere melkprijs die aan de boeren moest worden betaald, omdat ook de prijzen van fabrieken in de buurt stegen. De Campina-boeren in eigen land krijgen over 1998 een melkprijs van 79,80 cent per kilogram uitbetaald. Een jaar eerder was dat 77,76 cent.

Campina had succes met lang houdbare zuiveldranken en speciale kaassoorten. Er was groei in de afzet van ingrediënten voor de voedings- en farmaceutische industrie. Ook de verdergaande doelmatigheid en verlaging van de kosten leverden een bijdrage aan het saldo. Minpunt was toetjesfabriek Mona, die opnieuw een mager resultaat haalde. De productielijnen hadden moeite de afzet bij te houden. In Duitsland had Campina AG te kampen met het wegvallen van de export naar Rusland. Daar werd verlies geleden. Campina heeft in Duitsland het merk *Lindliebe* gelanceerd, een operatie die succes heeft.

De uitbouw van de andere internationale activiteiten stagneerde door de situatie in Rusland en Polen. In Groot-Brittannië, Spanje, het Midden- en Verre Oosten ging het aanmerkelijk beter. De omzet van het concern steeg met 13,5 procent naar f7,7 miljard. Van die 13,5 procent moet 10 procent worden toegeschreven aan overnames. De rest vloeit voort uit hogere prijzen. Campina zet 71 procent van haar producten af in eigen land, Duitsland en België.

Het aantal personeelsleden steeg van 6250 naar 7015. Van hen is 46 procent (42) werkzaam in andere landen. In eigen land liep het personeelsbestand op van 3612 naar 3754 door de overname van *Menken van Grieken* in **Wassenaar**.

Melkveehouder zal nog lang met weemoed terugdenken aan 1998

KAF en Koren: Door Willem Stegenga⁷

De melkveehouders zullen nog lang met weemoed terugdenken aan 1998. Ze hebben ook vrijwel geen keus. Dit jaar wordt het voor hen een stuk minder. En voor de komende jaren staat de wijzer op de barometer eveneens verkeerd.

ZALTBOMMEL - Campina-Melkunie in Zaltbommel kondigde gisteren aan dat de melkprijs dit jaar voor de boeren met meer dan 2 cent per kilogram zal dalen. Dat komt voor een gemiddelde veehouder neer op een inkomstenderving van f 8000. De jaren daarna komen daar de negatieve effecten van de Brusselse besluitvorming overheen.

De zuivelmarkt zit in een diep dal. De prijs die de fabrieken voor boter ontvangen is f1 per kilogram lager dan vorig jaar en daarmee beland op f6.75. Als er nog een notering voor kaas was geweest, had ook die een forse min aangegeven ten opzichte van vorig jaar. Melkpoeder heeft een prijsniveau bereikt dat vrijwel gelijk is met dat, wat je ervoor krijgt als je het voor interventie aanbiedt.

De zuivelindustrie krijgt op die manier goedkope melk aangeleverd en kan daar munt uit slaan. Het pak melk in de winkel wordt evenzo een paar centen goedkoper. De boeren zitten met de gebakken peren.

Campina-directeur Bernard Bijvoet zei gisteren dat een aantal producenten van boter zich heeft vergist in de markt. Zij dachten dat er niet zoveel voorraad meer zou zijn, maar toen de aap uit de mouw kwam, bleek dat tegen te vallen. Volgens hem gaat wellicht de boterprijs met twee kwartjes nog verder naar beneden.

De komende maanden zal de malaise aanhouden. In de tweede helft van dit jaar wordt het wat beter. De economie in Azië trekt aan, mogelijk dat ook in Rusland wat opklaringen komen. Bovendien is Australië door extreme droogte getroffen waardoor dat land op de wereldmarkt een bescheiden rol zal spelen.

Wat een blijvende druk op het hoereninkomen zal geven is het akkoord dat gistermorgen in Brussel is gesloten. Campina-voorzitter Jan Looten: „Wij begrijpen de politiek niet. Het zuivelbeleid is nu niet duur en hoeft, wat ons betreft, niet te worden veranderd. Toch gebeurt het en het wordt ook aanmerkelijk duurder door die toeslagen op het inkomen als compensatie voor de prijsverlaging.”

De maatschappelijke eisen ten aanzien van de veehouderij zijn groot. Daar zou niks op tegen zijn, ware het niet dat die eisen alleen kunnen worden ingewilligd als de boer een knap inkomen heeft. In denk dan ook dat de milieuwensen in het nauw komen”, aldus Loonen.

Bijvoet denkt dat, als de omslag tot gevolg zou hebben dat het ‘buitengewoon bureaucratische’ systeem van Brussel zou veranderen „het nog wat zou zijn”. „De narigheid is echter dat het hele apparaat in stand blijft. Je schiet er niks mee op.”

Bovendien zijn inkomenstoeslagen direct zichtbaar voor de ministers van financiën, aldus Bijvoet. „Tot dusver betaalt de consument het landbouwbeleid, straks doet de overheid dat. Die kijkt iedere keer weer tegen een hoge post aan, dus blijven inkomenstoeslagen de speelbal van

⁷ Landbouwredacteur Leeuwarder Courant – bevat naast berichtgeving vaak ook een opiniërend deel! (ZHN.)

de politiek.”

Campina gaat ondertussen door als uitdijende onderneming. Het bedrijf overweegt een nieuwe fabriek voor Mona-toetjes te bouwen. Ook wil men de bio-fabriek in **Limmen** overnemen. Die overname ligt nu nog bij de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa). De Friese boeren die aan Limmen leveren zijn niet gecharmeerd van Campina en willen overgaan naar de zuivelfabriek van **Rouveen**.

Koopt Campina in Limmen een lege fabriek? Bijvoet: „De boeren van Limmen die wij spreken zijn heel tevreden, maar wie niet mee wil, zoekt maar wat anders. Bij ons is het aanbod van veehouders die op biologische landbouw willen overschakelen groter dan tot dusver de afzet, dus is er geen probleem”.

Nog een vraag. Albert Lanting, de voorzitter van de NLTO, heeft gezegd dat Campina en *Friesland Coberco Dairy foods* moeten samengaan. Bijvoet, die nog anderhalf jaar van zijn pensioen af staat: „Dal zal ik niet meer meemaken, maar misschien is het iets dat nu nog achter de horizon ligt”.

Hij kan zich voorstellen dat, wanneer er op een gegeven moment voor tientallen miljoenen gulden geïnvesteerd moet worden in biotechnologie of in andere ontwikkelingen, er dan een tijd komt om in Nederland te gaan samenwerken. „Maar zover is het nog lang niet. Door de bundeling van beide bedrijven om meer marktmacht te krijgen hebben wij allang een rode streep gehaald. Je kunt je afnemers niet dwingen op die manier meer te betalen. Die zullen dan wat anders zoeken.”

Voorlopig zoekt Campina het in een verband met voedingsbedrijf *Wessanen*. Inmiddels heeft *Campina* een 5 procentbelang verworven. Ziet Campina een verder herstel bij *Wessanen*, dan overweegt de zuivelcoöperatie zijn belang verder uit te bouwen. Bijvoet gaf toe dat *Campina* en *Wessanen* elkaar prima aanvullen. Hij ziet het belang als een „strategische investering die vanuit goed koopmanschap prima is te verantwoorden”.

Opvallend is dat de participatie werd opgebouwd vanaf het moment dat *Wessanen* oriënterende gesprekken voerde met concurrent *Friesland Coberco Dairy Foods* over samenwerking. Toch weigert Bijvoet te spreken van een defensieve manoeuvre. Bijvoet ontkent dat *Campina* bij *Wessanen* aan tafel zit, nu *Friesland Coberco* is afgehaakt. „We voeren geen onderhandelingen en we zijn er ook niet op uit een plaats in de raad van commissarissen af te dwingen. We willen geen Nedlloyd-achtige toestanden.”

Leeuwarder Courant 1999-03-12

Pak melk paar centen goedkoper

ZALTBOMMEL - De melk wordt de komende tijd goedkoper. Niet dat de huisvrouw er flink wat minder voor zal moeten betalen, maar per liter gaan er zeker een paar centen af. Dat is de verwachting van *Campina-Melkunie*, de marktleider op gebied van consumptiemelk. Al jaren achtereen wordt er minder melk gedronken. Het verbruik daalt in doorsnee met 1 procent per jaar. De concurrentie is stevig en die wordt dit jaar nog heviger door de komst van een nieuwe consumptiemelkfabriek van *Farm Dairy* in **Lelystad** - een nieuwkomer op de markt. Campina acht daarmee de daling van de prijs verklaard. Het concern is van plan in dit bedrijfsonderdeel een flinke reorganisatie door te voeren, door onder andere het sluiten van een of twee fabrieken.

Pleidooi voor nieuwe kaasnotering

ZALTBOMMEL - De zuivelindustrie wil weer een notering voor kaas invoeren. „Ik denk dat die terugkomt”, zei **Bernard Bijvoet** van *Campina-Melkunie* gisteren. De Leeuwarder kaasnotering, werd vorig jaar opgeheven door *Friesland Coberco Dairy Foods*, die ongeveer 60 procent van de Nederlandse kaasproductie voor zijn rekening neemt. De Goudse kaas werd toen voor f6.25 per kilogram genoteerd. Inmiddels dreigt de prijs de komende tijd naar f5,40 te zakken, een historisch dieptepunt. Bijvoet: „Dat houdt in dat de zuivelindustrie de productie weer wil intomen om de prijs weer wat te laten stijgen”. Voor een dergelijk mechanisme is een notering nodig. Niet een beurs met wekelijks schommelende prijzen, maar een systeem dat een prijsindicatie aangeeft. Komt een dergelijk ijkpunt er niet in ons land, dan zal de kaasnotering in Keulen zich daarvoor hard maken, aldus Bijvoet.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1999-03-12

Boter en kaas goed voor groei resultaten Campina

door Willem Stegenga

ZALTBOMMEL - Boter en kaas, de traditionele zuivelproducten, hebben vorig jaar het resultaat van de coöperatie *Campina-Melkunie* in Zaltbommel opgekrikt. Beiden hebben een flinke bijdrage aan de hogere melkprijs geleverd. Minder succes boekte consumptiemelk.

Nederlanders dronken minder melk. Voorts moest Campina een reorganisatie doorvoeren bij Duitse dochter *Tuffi*. Die besparing werd teniet gedaan door de hogere melkprijs die aan de boeren moest worden betaald omdat ook de prijzen van fabrieken in de buurt stegen.

De Campina-boeren in eigen land krijgen over 1998 een melkprijs van 79,80 cent per kilogram uitbetaald. Een jaar eerder was die 77,76 cent.

Campina had succes met langhoudbare zuivel dranken en speciale kaassoorten. Er was groei in de afzet van ingrediënten voor de voedings- en farmaceutische industrie. Ook de verdergaande doelmatigheid en verlaging van de kosten leverden een bijdrage aan het saldo.

Minpunt was dat de toetjesfabriek *Mona* opnieuw een mager resultaat haalde. De productie had moeite de afzet bij te houden. In Duitsland had Campina AG te kampen met het wegval- len van de export naar Rusland. Daar werd verlies geleden. Campina heeft in Duitsland het merk *Landliebe* gelanceerd, een operatie die succes heeft.

De uitbouw van de andere internationale activiteiten stagneerde door de situatie in Rusland en Polen. In Groot-Brittannië, Spanje, het Midden- en Verre Oosten ging het aanmerkelijk beter.

De omzet van het concern steeg met 13,5 procent naar 7,7 miljard dollar. Van die 13,5 procent moet 10 procent worden toegeschreven aan overnames. De rest vloeit voort uit hogere prijzen. Campina zet 71 procent van haar producten af in eigen land, Duitsland en België. (GPD)

Zuivelreuzen plaag voor supermarkten

De twee grote zuivelcoöperaties die Nederland kent, zijn een plaag voor de supermarkten. *Friesland Coberco Dairy Foods* en *Campina-Melkunie* zijn zo dominant in de markt dat de grootgrutters „er ontzettend veel moeite mee hebben”.

Die uitspraak is geen grootspraak van de zuivelreuzen zelf, maar van Jan van den Broek, voorzitter van het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel. „Die beide zitten natuurlijk samen weleens even te lunchen”, suggereerde hij. Hapje eten betekent al gauw dat er prijsafspraken worden gemaakt.

„Dus denk ik”, aldus Van den Broek, „dat er kansen liggen voor een nieuwe zuivelfabriek”. Sommige boeren weten toch al niet waar ze met hun melk naar toe moeten. Een nieuwe fabriek betekent competitie. Dan praat ik nog niet eens over concurrentie uit België en Duitsland.”

Leeuwarder Courant 1999-05-04

Campina sluit ‘Wassenaar’

WASSENAAR (ANP) - Zuivelreus *Campina Melkunie* sluit de vestiging in **Wassenaar**. Deze zuivelfabriek was van oorsprong de fabriek van *Menken van Grieken* en kwam pas in november 1997 in handen van *Campina*. Er werken tweehonderd mensen. Er vallen geen gedwongen ontslagen. De vestiging in **Maasdam** (Hoekse Waard) wordt uitgebreid. Door de productie te concentreren kan *Campina* goedkoper werken. Dat is nodig door de toegenomen concurrentie. Bij *Mona* in **Woerden** verdwijnen 65 banen. *Campina* wil een deel van de productie uitbesteden. De omzet van *Mona* groeit wel, het rendement niet. Vandaar dat *Campina* het bedrijf wil reorganiseren.

Leeuwarder Courant 1999-05-26

Run op melk van eco-boeren

Een gangbare boer kan zijn melk nauwelijks kwijt bij de fabriek. De directeur ziet hem liever gaan dan komen. Melk zat. De boeren die op de biologische en ecologische toer zijn gegaan zitten daarentegen in een riant positie. Ze worden bestookt met koffie en sigaren. De twintig boeren in Friesland en aanpalende gebieden die met hun ruim 5 miljoen kilogram bio-melk nog bij de fabriek in Limmen zitten, zitten dan ook op rozen. De fabriek is overgenomen door zuivelreus *Campina* in Zaltbommel en de boeren moeten voor dinsdag beslissen of ze mee overgaan. De meesten hikken daar tegenaan.

Grote coöperatie en steeds maar weer met die melk over de Afsluitdijk, zo’n transport vloekt met de bioprincipes. Bio-kaasboer Jan Craens in Oudega (Sm.) heeft al eentje ingelijfd met drie ton melk: Jacob van der Hoek in Jirnsom.

Henk Brouwer van de ecofabriek in **Drachten** is ook duidelijk in beeld. Zijn boerenclub heeft de *Campinaboeren* op een fabrieksbezoek geïnviteerd. Dan is de zuivelfabriek van **Rouveen** nog gegadigde, alsmede een vijftal kleine verwerkers van bio-melk. Tom de Groot in Grou zou de Limmen-club graag bij elkaar houden, maar die kans wordt met de dag kleiner.

Leeuwarder Courant 1999-06-22

PERSONALIA

ZALTBOMMEL - Tiny Sanders is per 1 september benoemd tot vice-voorzitter van de hoofddirectie van zuivelonderneming **Campina Melkunie**. Het is de bedoeling dat hij medio 2000 voorzitter van de hoofddirectie wordt als opvolger van Bernard Bijvoet, die dan met pensioen gaat. Sanders (42) is sinds 1992 in dienst bij **Campina Melkunie**.

Overname Campina in Duitsland

ZALTBOMMEL (ANP) - *Campina Melkunie* koopt zich verder in in de Duitse markt. De zuivelcoöperatie neemt de helft van de aandelen van het Berlijnse zuivelbedrijf *Emzett* over. De bestaande aandeelhouders van *Emzett*, de 950 melkveehouders die zijn verenigd in de coöperatie BMG, houden de rest van de aandelen. Zij leveren al hun melk aan het Duits/ Nederlandse samenwerkingsverband. Het gaat om 860 miljoen kilogram per jaar. Het is niet bekend hoe veel geld Campina betaalt. Er vindt nog een boekenonderzoek plaats. De Nederlandse zuivelreus voegt het nieuwe Duitse belang samen met de bestaande joint-venture *Tuffi Campina*. Die krijgt met de nieuwe aanwinst een omzet van f2.9 miljard en verwerkt 1.7 miljard kilo melk.

Leeuwarder Courant 1999-09-28

„Paniekvoetbal in dioxine-zaak”

AMSTERDAM - Minister Laurens Jan Brinkhorst en staatssecretaris Geke Faber van landbouw hebben tijdens de **dioxineaffaire** paniekvoetbal gespeeld. „Wij hebben de indruk dat hun politieke lot een te zwaar stempel op het beleid heeft gedrukt”, aldus Arjen de Jonge, directeur van *Campina-Melkunie* gisteren op de kaasbeurs in Amsterdam.

De Brusselse opvattingen werden, volgens hem „wel erg gemakkelijk overgenomen. In plaats van de belangen van volksgezondheid en economie zorgvuldig af te wegen waren ze er als de kippen bij om maatregel op maatregel uit te vaardigen. Soms bijna sneller dan Brussel met aanvullende eisen kwam”. Volgens De Jonge zijn ze opgejaagd door de Kamer en de media.

Leeuwarder Courant-1999-10-02

‘Blijf zitten zitten, waar je zit’ wordt het devies

KAF EN KOREN

IN KORTE TIJD is de hele landbouw op zijn kop gezet. Vaste waarden zijn onderuit geschouwd, perspectieven zijn over de rand van de einder gekieperd. Het leek erop dat het landschap louter zou bestaan uit opgeschoten maïs. Mis. Maïs moet je niet meer verbouwen, zegt Jan Hesselink van de NLTO. In de Friese Bouwhoek en op het Groninger Hogeland zou de akkerhouw plaatsmaken voor veehouderij. Gaat ook niet door. De verhuizing van boeren uit Brabant en Gelderland naar onze contreien wordt toch al afgeraden. Ze kunnen beter op hun fosfaatbuffer blijven zitten, hebben ze een appeltje voor de dorst.

Melk speelt de hoofdrol. De tijd ligt nog vers in het geheugen dat meneer de directeur met zijn voorzitter op bezoek kwam. Ontvangst in de pronkkamer. Koffie en sigaren. De directeur paste de tactiek van de verzekeringsagent toe. Eerst praten over ditjes en datjes. „Mevrouw, die plant daar in de hoek, hoe hebt u die zo mooi gekregen? Mijn vrouw heeft precies zo’n plant maar het lukt haar niet die aan de praat te krijgen.” De boerin, verguld, geeft tekst en uitleg. De directeur weet dat wanneer je de vrouw des huizes voor je licht gewonnen, de boer vanzelf wel zijn melk aan zijn fabriek zal leveren. Boerinnen bepalen het beleid, althans bij de buurman is dat zo.

Zo een directeur nu nog, met een voorzitter op het erf komt, moet je vrezen dat hij vraagt of je ook van plan bent te stoppen met melken. De fabriek bulkt van je melk. De krapte die er nu is, is slechts een zeer tijdelijke.

Fabrieken hebben een melkstop. De vrees van Johannes de Jong van Nieuwebildtdijk dat Het Bildt steeds groener wordt, ebt langzaam weg. Veehouders die in de noordelijke schil een akkerbouwbedrijf overnemen, kijken wel uit.

Een boer die elders met veel geld wordt uitgekocht en noordwaarts trekt om zich te oriënteren, neemt liever een bestaande veehouderij over van een boer die lid is van een zuivelfabriek of aan een particuliere fabriek levert, dan een 'boupleats'. De prijs van akkerbouwbedrijven moet het nu al afleggen tegen die van veehouderijen.

Ter illustratie. Bij de coöperatieve zuivelfabriek *Cono* in **Beemster** meldt zich een Friese boer die van plan is een akkerbouwbedrijf in de Wieringermeer te kopen en dat om te vormen tot een veehouderij. De directie van *Cono* weigert de melk van de boer, laat staan dat hij er lid kan worden.

Jaren derwaarts trokken Friese veehouders met een fors quotum naar het verse Flevoland. Ze kregen ruzie met de coöperatieve Novac in Oosterwolde over de melktank. Geen probleem. Ze bundelden hun krachten en sloten een verband niet Mient Pel van de *Volnij* in **Nijkerk**. Ze kregen een melkprijs die een cent of wat hoger lag dan wat hun omgeving uitbetaalde.

Volnij werd overgenomen door *Coberco* in **Zutphen**. De nieuwe eigenaar van de fabriek had logischerwijs problemen met het contract dat de boeren met Pel hadden afgesloten. Heibel in de tent en de Flevolandse sloten zich aan bij *Comelco* in België.

Comelco werd echter door *Campina-Melkunie* ingelijfd. Kregen de Friese-Flevolandse weer problemen met die coöperatie, want hun contract met *Comelco* voorzag hen nog steeds van een plusje op de melkprijs.

Geen probleem. In **Flevoland** werd een nieuwe fabriek gesticht. *Farm Dairy*, en die nam met genoegen de melk van de gemigreerde boeren op. Dagverse producten komen er nu uit Lelystad. *Campina* en *Friesland Coberco Dairy Foods* kregen er een vervelende concurrent bij. De grootwinkelbedrijven lachen in hun vuistje. Hoe meer aanbieders, hoe beter.

Die nieuwe fabriek ondermijnt de melkprijs van de gevestigde orde, zo luidt nu de klacht van *Campina* en *Friesland Coberco*. Klopt. Het gevaar is niet denkbeeldig dat meer boeren die willen of moeten verkassen ook voor hun eigen afzet zullen zorgen. Hetzij door zelf een fabriek te stichten, hetzij door te leveren aan kleine bio- en ecofabriekjes. In beide gevallen knabbelen ze aan de melkprijs van de mogendheden.

Op hun beurt hebben die bestaande fabrieken met het invoeren van hun melkstop – de een wat stringenter dan de ander - natuurlijk wel hun eigen concurrenten geschapen. Het hangt even af van de hinder die ze veroorzaken, maar er is wat tegen te doen. FCDF is niet voor niets aandeelhouder geworden van de eco-fabriek van Henk Brouwer en Gerard van de Tweel in **Drachten**.

Farm Dairy in Flevoland maakt zich mooi als overname-kandidaat van *Campina-Melkunie*. maar dat kan nog even duren. De macht van de melk die altoos in boerenhanden was, verschrompelt. Uit de angst die grote ondernemingen hebben voor de jonge loten blijkt echter dat de boeren nog niet alle wapens, uit handen zijn geslagen. Tot voor kort konden ze achteroverleunend wachten op de dingen die gingen gebeuren. Ze moeten nu vindingrijker zijn, maar dat past in een tijd van opgevoerd ondernemerschap.

Feit is dat de migratie van boeren in ons land wordt geremd. Natuurbeschermingsorganisaties zullen dat straks aan den lijve ondervinden, anderen die lonken naar hoerengrond - overheden

- eveneens.

.....

WILLEM STEGENGA

Leeuwarder Courant 1999-11-05

Boeren in actie tegen Skal

LEEUWARDEN - Een 25 bioboeren voeren actie tegen het keuringsinstituut Skal in Zwolle. Zij vinden het onterecht dat Skal in ons land een monopoliepositie heeft. De boeren - onder anderen Teake Cuperus in Boksum, Thom de Groot in Grou, Hendrik Brandsma in Bolsward en Hessel Bouma in Skuzum - zijn al jaren geleden uit onvrede overgestapt naar de Belgische instantie Blik. Onder het Blik-regiem waren hun producten ook biologisch gegarandeerd. Skal heeft echter weten te bewerkstelligen dat medio volgend jaar Blik niet meer in ons land mag controleren. De bioboeren achten dat in strijd met de Europese gedachte en gaan actie voeren. Dat doen ze ook tegen *Campina-Melkunie*. Die heeft de bio-zuivelfabriek van **Limmen** overgenomen en het biologo van de tankwagens gehaald. De boeren verzamelen handtekeningen om het logo terug te krijgen.

Leeuwarder Courant 1999-11-25

PERSONALIA

ZALTBOMMEL - Frank Verveld (48) is benoemd tot lid van de hoofddirectie van **Campina-Melkunie**. Hij krijgt de portefeuille financiën en economie. Verveld werkte al als stafdirecteur op die afdeling. Eerder was hij in dienst van Mars.

Leeuwarder Courant 1999-11-25

Duitse boeren weg bij FCDF

LEEUWARDEN - Een groep Duitse boeren uit de buurt van **Appeldorn** heeft het contract met *Friesland Coberco Dairy Foods* opgezegd. Zij vonden de prijs die de zuivelreus voor hun melk bood dermate laag dat ze hebben besloten hun heil elders te zoeken. De boeren leverden jaarlijks 100 miljoen kilogram melk, die werd verwerkt in de voormalige CCF-fabriek in Appeldorn. De fabriek wordt nu vanuit Twente bevoorrad. Met het opzeggen van dit contract heeft FCDF de band met vrijwel alle Duitse boeren verbroken. Eerder al werden contracten in Sachsen, rond Emlichheim in Oost-Friesland niet verlengd. De politiek van FCDF staat in schril contrast met die van *Campina-Melkunie* die er alles aan doet in Duitsland uit te breiden.

Leeuwarder Courant 1999-12-02

Bestuurslid Campina stapt op

ZALTBOMMEL (ANP) - Melkcoöperatie *Campina Melkunie* verliest een van zijn topmannen. Anthonie Zoomers verlaat per 1 januari het bedrijf. Hij kan zich niet vinden in de wijzigingen in de hoofddirectie. Zoomers zit sinds september vorig jaar in het hoogste orgaan van het bedrijf en daarvoor in de directie van dochter *Tuffi Campina*. Het afgelopen jaar is Zoomers twee keer gepasseerd door relatieve buitenstaanders. Deze zomer werd Tiny Sanders benoemd tot vice-voorzitter van de hoofddirectie. Hij zal in de loop van volgend jaar directievoorzitter Bernard Bijvoet opvolgen. Vorige week werd bekend dat F. Verveld financiële man B. de Lange opvolgt.

Leeuwarder Courant 1999-12-03

Verlies Campina in Polen

ZALTBOMMEL (ANP) - Zuivelcoöperatie *Campina Melkunie* lijdt dit jaar verlies in Polen. De felle concurrentie is daar de oorzaak van. „Het is dringen op deze markt. Iedereen wil er zitten. Wij beschouwen het als een strategische investering en hebben nooit verwacht dat wij daar snel grote winsten zouden maken”, aldus een woordvoerder. De zuivelreus heeft in Polen twee fabrieken en behoort daarmee tot de grote bedrijven. De omzet groeit wel, maar de kosten stijgen nog harder. Campina verwacht niet dat de fabrieken in **Torun** en **Winnica** de komende jaren veel winst zullen maken. Het bedrijf investeert de opbrengsten meteen weer om een marktpositie in Polen op te bouwen.

2000

Leeuwarder Courant 2000-01-19

Omzet Campina Melkunie lager

ZALTBOMMEL - Het zuivelconcern Campina Melkunie heeft vorig jaar de omzet met 5 procent zien dalen. Dat komt neer op f390 miljoen minder. De voornaamste oorzaken zijn de lagere kaasprijzen, het afstoten van een activiteit in de Verenigde Staten (f150 miljoen) en de dioxinekwestie. Het overnemen van Menken en Polderland - samen een omzet van f200 miljoen - kon dat niet goedmaken.

Leeuwarder Courant 2000-01-26

Geen nieuwe Edammerfabriek voor Campina-Melkunie

WOLVEGA - Het zuivelconcern *Campina-Melkunie* ziet af van de bouw van een fabriek voor Edammer kaas. De zuivelreus dreigde met de bouw toen de contacten met *Friesland Coberco Dairy Foods* wat moeizaam begonnen te worden. De ledenraad van *Campina* had al toestemming egegeven voor de investering. Het concern in Zaltbommel heeft de investering geschrapt en blijft de Edammers betrekken van FCDF. Die breidt voor de productie van deze kaassoort de fabriek in **Marum** uit.

Leeuwarder Courant 2000-01-27

Campina voorziet slecht resultaat

ZALTBOMMEL - In tegenstelling tot *Friesland Coberco Dairy Foods* verwacht zuivelreus *Campina-Melkunie* dit jaar geen verbetering van het resultaat. De directie acht zelfs een lichte daling van de melkprijs voor de boeren niet uitgesloten. FCDF gaat uit van een winstverbetering met 45 procent.

Campina-directeur Bernard Bijvoet, die op 1 juni met pensioen gaat, zei gisteren dat de prijzen voor boter en kaas weliswaar wat beter zijn dan vorig jaar, maar het verschil is nog gering. In de Europese Unie zal dit jaar meer kaas worden gemaakt. Dat zal ook gebeuren in de landen die op de drempel staan tot de EU toe te treden. Die ontwikkelingen verhogen de druk op de markt en kaas is nog steeds het hoofdproduct van de Nederlandse zuivel.

Campina tracht wel wat uit de wind te blijven door zich meer te richten op modieuze producten met toegevoegde waarde. Bijvoet: „Die markt wordt groter en wij hopen daar meer in te groeien dan de autonome stijging, maar meer dan 1 procent per jaar zal dat niet zijn”. De prijs van boter is laag en Bijvoet ziet geen verbetering in het verschiet. Magere melkpoeder mag het dan nu goed doen, hij vreest dat die ervaring van korte duur is. Tel daarbij dat de consumptiemelk mede door de prijsoorlog van de supermarkten nu ook 5 cent minder opbrengt dan in 1998 en het sombere plaatje is compleet.

Net als FCDF richt Campina zich op merkartikelen. Die maken bij dit bedrijf 28 procent van het assortiment uit. Bij FCDF is dat 45 procent.

Campina verwacht wel een forse hogere omzet. Bijvoet gaat uit van een groei van 6 tot 7 pro-

cent.

Mede door de consolidatie van het **Berlijnse Emzett** kan de omzet zelfs met f 1 miljard naar f 8,3 miljard groeien. De boeren die hun bedrijf niet volgens de normen van **Keten Kwaliteit Melk** hebben krijgen met ingang van 1 april 2 cent minder voor hun melk.

Leeuwarder Courant 2000-03-15

Campina schrapt 68 banen – Ursem dicht

ZALTBOMMEL - De zuivelcoöperatie *Campina-Melkunie* in Zaltbommel schrapt 68 banen. Dat gebeurt door het sluiten van de kaasfabriek in **Ursem** en het overbrengen van de productie van lactose van **Uitgeest** naar **Veghel**. De kaas van Ursem zal voor een groot deel in **Lutjewinkel** worden gemaakt. In die vestiging wordt geïnvesteerd. Er vallen geen gedwongen ontslagen. *Campina* brengt wel het aantal uitzendkrachten terug.

Leeuwarder Courant 2000-03-16

Melkprijs Campina-Melkunie dikke stuiver omlaag

ZALTBOMMEL - De melkprijs van *Campina-Melkunie* in Zaltbommel ligt 5,08 cent onder het niveau van vorig jaar. De prijs komt uit op 75.77 cent per kilogram. Net als *Friesland Coberco Dairy Foods* heeft ook *Campina* een teleurstellend jaar achter de rug. De dioxinecrisis kostte het bedrijf f 30 miljoen, aldus directeur Berhard Bijvoet.

Bijvoet noemt de ontwikkelingen op de kaasmarkt vorig jaar belabberd. Een deel van die dip kon worden opgevangen door de activiteiten van de internationale tak die buiten de landen Nederland, Duitsland en België actief is.

Bij de afzet van consumptiemelk ondervindt *Campina-Melkunie* bovendien hinder van de nieuwe concurrent *Farm Dairy* in **Lelystad**.

Campina verkoopt ongeveer 30 procent van het assortiment onder de eigen merknaam. Vorig jaar werd flink wat uitgegeven aan reclame en promotie. De komende zomer zal een aantal kleine merken verdwijnen.

De omzet van het zuivelbedrijf daalde met f 430 miljoen naar f 7,3 miljard. De lage prijzen voor boter en kaas, het afstoten van activiteiten in de Verenigde Staten en de stagnatie in de export naar Rusland waren daar de oorzaken van. *Campina* nam het bedrijf *Menken* over, deed acquisities in Duitsland en kocht de ecologische zuivelfabriek in **Limmen**.

Van de omzet werd 36,4 procent in eigen land gehaald, 27,6 procent in Duitsland en 8,3 procent in België. Er haakten 237 boeren af, waardoor er nog 8025 overbleven. De gemiddelde leverantie steeg van 354.000 naar 370.000 kilogram melk. *Campina* had vorig jaar 6.939 mensen in dienst, van wie er 3.896 in ons land werken en 3.043 in het buitenland.

Voedselhulp Rusland van vorig jaar nu pas uitgereikt

Van een onzer redacteuren

ZALTBOMMEL- Er is enorm gesjoemeld met de voedselhulp voor de Russen die de Europese Unie eind 1998 beschikbaar heeft gesteld. Bernard Bijvoet, directeur van het zuivelconcern *Campina-Melkunie* constateerde dat deze week in Moskou. De hulp was bedoeld om de Russen de winter van 1998-1999 door te helpen. Eerst nu is de melkpoeder uit dat pakket in omloop gekomen.

„Wij hebben destijds 80 miljoen ton melkpoeder beschikbaar gesteld. Het blijkt dat die poeder in verkeerde handen is terechtgekomen”, aldus Bijvoet. Hij zag in Moskou dat de zuivelindustrie er nu consumentenproducten van maakt. ”Daarmee verstoren ze bovendien de markt voor de Russische boeren, die toch al een lage melkprijs krijgen”. Maffia? „Tja, wie zal het zeggen”, aldus Bijvoet.

Leeuwarder Courant 2000-03-17

PERSONALIA

ZALTBOMMEL – Bert Jansen wordt benoemd tot lid van de hoofddirectie van het zuivelconcern **Campina-Melkunie**. Hij wordt belast met commerciële zaken. Jansen is nu voorzitter van de directie van **Campina** AG in het Duitse Heilbronn. Hij werkte eerder bij Philips en Duyvis/Sara Lee, de onderneming die Douwe Egberts heeft overgenomen.

(deel van lang verhaal)

Campina Melkunie is de grootste concurrent van Coberco/Friesche Vlag. Het bedrijf uit Woerden is groter op het gebied van dagverse melk, en vooral bekender. Niet is de laatste plaats dank zij de televisiespotjes van acteur Peer Mascini ('Bommetje').

Het marktaandeel van *Campina* op de Nederlandse zuivelmarkt is 50 procent. *Friesland Coberco* bereikte in 1998, met de inlijving van *Frico*, de 32 procent. Op nummer drie stond dat jaar het Wassenaarse *Menken van Grieken* met een kleine 14 procent. *Menken van Grieken* ging naar *Campina Melkunie*. Volgens het *Productschap Zuivel* lag de verhouding vorig jaar op 64 procent voor *Campina Melkunie* en 33 procent voor *Friesland Coberco*.

Voor de afzet van consumptiemelk onder de eigen merknaam zijn alleen gegevens over 1997 bekend. Toen verkocht *Coberco* onder de eigen merknaam 14 procent van de plas van dik 126 liter melk die per persoon werd gedronken, 2 procent minder dan *Melkunie* onder het eigen merk verkocht. Het meeste vocht, 51 procent, komt traditiegetrouw uit de eigen merk-pakken van de supermarkt (A.H. De Zuivelaar).

Campina Melkunie lanceerde drie maanden geleden een nieuw melkpak. Het bedrijf wil trendsetter zijn op de Nederlandse markt, zegt woordvoerder Piet Hilarides. En waar Friesche Vlag kiest voor de beeltenis van een glas melk, bracht Melkunie de koe weer terug, „Wij denken dat we hiermee de juiste keuze maken”, zegt Hilarides besmuikt. Over Friesche Vlag wil hij openlijk niet oordelen. Als we maar weten dat Melkunie de trendsetter is en wil blijven.

Ook Campina deed uitvoerig marktonderzoek voor het ontwerp van het nieuwe pak. En bij Campina zeiden de consumenten een koe te willen zien „Wij zijn een typisch melkbedrijf, Melkunie heeft iets met koeien. De koe is onze autoriteit.” Campina Melkunie levert de melk melkpakken in vijf varianten. De ene keer graast de koe, de andere keer ligt hij in het gras. De dynamiek druipt er vanaf, aldus Hilarides. „Daarmee denken wij ons duidelijk te onderscheiden.”

Campina-Melkunie: weer 125 banen weg

ZALTBOMMEL (ANP) - *Campina Melkunie* gaat zijn productie opnieuw verder concentreren. Daarbij verdwijnen 125 arbeidsplaatsen. De zuivelcoöperatie, waarbij zeventuizend mensen in dienst zijn, verwacht de operatie zonder gedwongen ontslagen uit te voeren. Campina-Melkunie wil de productie van dagverse melkproducten concentreren in zijn vestiging in **Rotterdam**. Het gaat om leveringen aan de distributiecentra van de grote supermarktketens. Doelstelling is om in de felle strijd met concurrenten de laagste kostprijs te realiseren, stelt het zuivelbedrijf. Campina-Melkunie moet scherp opereren door de komst van *Farm Dairy*, een particuliere melkfabrikant in **Lelystad**.

Leeuwarder Courant 2000-06-03

Directielid – A. de Jonge - Campina-Melkunie stapt op

ZALTBOMMEL (ANP) - Er is onrust in de top van de zuivelcoöperatie *Campina-Melkunie*. In december verliet Anthonie Zoomers de directie vanwege wijzigingen in de leiding, nu stapt directielid A. de Jonge op uit onvrede met het beleid. *Campina Melkunie* spreekt over 'een verschil van inzicht' zonder nadere toelichting. De coöperatie heeft net als andere zuivelondernemingen, vorig jaar een slecht jaar gehad. Bovendien zit Campina midden in een prijzenoorlog rond de verkoop van consumptiemelk. Het bedrijf wil een andere koers inslaan en zich meer toeleggen op dure melkproducten zoals Mona-toetjes, ten koste van de traditionele bulkproducten (melk, kaas). Tegelijkertijd is er een doorgaande reorganisatie aan de gang. Dit jaar gaan er weer 125 banen verloren.

Leeuwarder Courant 2000-06-16

Met de zegen van de orthodoxe kerk ging gisteren in Russische Stoepina de yoghurtfabriek van Campina-Melkunie open

Leeuwarder Courant 2000-06-16 F

De Russisch-orthodoxe priester Alexej Lavoushly zegent in Stoepino het personeel en de machines van de nieuwe yoghurtfabriek van **Campina Melkunie**.

Foto ANP

Aandeel Campina-Melkunie in *Wessanen* 10%

ZALTBOMMEL. Zuivelcoöperatie *Campina-Melkunie* heeft een belang van 10 procent verworven in *Wessanen*. De transactie is gemeld bij de *Stichting Toezicht Effectenverkeer*. *Campina* spreekt van een strategische investering. „Als de verhoudingen binnen de zuivel veranderen vanwege de belangstelling die er bestaat voor samenwerking met *Wessanen* dan wil *Campina* daar bij betrokken zijn”. aldus de directie. *Wessanen* is onder andere producent van Leerdammer kaas. Voor de productie van de kaasfabriek in **Dalfsen** wordt een partner gezocht. Bij de vakbonden gaat men ervan uit dat *Wessanen* voor die fabriek een langdurig afzetcontract wil afsluiten met een supermarktketen.

Nutricia bindt melkprijs aan Campina-Melkunie

LEEUWARDEN - *Nutricia* biedt haar boeren een melkprijs op het niveau van *Campina Melkunie*. Die belofte heeft het concern gedaan in een gesprek met 180 ontevreden melkveehouder.

De boeren in de regio Nijmegen-Breda vonden *Nutricia*'s melkprijs te laag. Zij hebben zich verenigd in de leveranciersvereniging Eendracht Maakt Macht (EMM). De koeien van de melkveehouders zijn samen goed voor een productie van 80 miljoen liter melk.

De melkveehouders stapten zelfs naar *Danone* (Lu. Evian, Actimel), met f 16 miljard omzet en 80.000 werknemers veruit de grootste producent ter wereld. *Danone* heeft in Nederland geen productievestigingen en neemt hier evenmin melk af.

Directielid Klaas de Jong van *Nutricia* denkt dat de boeren afzien van een overstap naar *Danone*. Na de vorige week gedane belofte heeft hij „begrepen” dat de kou uit de lucht is. *Nutricia* betreft de meeste melk overigens uit Ierland, Duitsland en Frankrijk. Fabrieken staan er in **Cuijk** en **Zoetermeer**.

Volgens ingewijden had de vrijage met *Danone* te maken met een toekomstige productieruil. *Nutricia*'s moeder *Numico* richt zich steeds sterker op de markt van babyvoeding en voedingssupplementen. In 1997 sprong een deal met *Friesland Coberco* nog af. *Nutricia* (Fristi. Chocomel) zou de zuiveldranken toen afstaan in ruil voor de babyvoeding (Frisolac) van *Friesland Coberco*.

Met *Danone* zou een soortgelijke ruil in het verschiet liggen. Volgens De Jong zijn daar geen concrete gesprekken over gaande. Ze zijn er wel geweest. *Numico* topman Hans van der Wieren meldde vorige week nog steeds geïnteresseerd te zijn in een deal met *Danone*.

Sanering bij Campina-Duitsland

ZALTBOMMEL. (ANP) - *Campina Melkunie* sluit op korte termijn een aantal vestigingen van *Tuffi Campina Emzett* in Duitsland. Het Duitse bedrijf kampt met omvangrijke verliezen. Verder stuurt de hoofddirectie van *Campina* directeur H. Böhm, die sinds een halfjaar verantwoordelijk is voor de gang van zaken bij de Duitse dochter, de laan uit. *Tuffi Campina* leed vorig jaar een verlies van 20 miljoen mark. Dat kwam onder meer door hoge importprijzen voor melk. Daarbij moest *Campina* f10 miljoen toeleggen op de verkoop van een ongunstig, distributiestelsel.

Nestlé-doctrine is nu leidraad voor zuivel

(KAF EN KOREN)

WAT HADDEN de coöperatieve boeren altijd een mooi argument om hun speculatieve collega's mee te kietelen. Altijd raak, geen speld tussen te krijgen. De speculatie volgde de coöperatie met haar melkprijs als een hond zijn baas. Er werd net even minder uitbetaald dan door de fabriek-van-de-boeren-zelf, maar wel net voldoende omdat de speculatieve boer zijn dogma trouw kon blijven.

Er zaten ook altijd enkele coöperatieve fabrieken onder de prijs van bijvoorbeeld een *Nestlé* of een *Kievit*. Daar wezen de speculatieve boeren dan met genoeg op om zich vervolgens te wentelen in het vage, ondefinieerbare begrip 'vrijheid'.

Nestlé heeft zich nooit wat van de boeren aangetrokken. De melkprijs die zij uitbetaalde had geen enkele relatie met het resultaat. Voorbeeld: in 1991 een winst van f33 miljoen en een melkprijs van 80,08 cent. In 1992 steeg de winst naar f39 miljoen en zakte de melkprijs naar 77,28 cent. Recent: in 1998 een winst van f54 miljoen en een melkprijs van 78,19 cent, een jaar later eenzelfde winst en een melkprijs van 72,85 cent. Boeren braaf, aandeelhouders content.

De hoogte van de melkprijs werd bepaald door de burens. Tot voor kort heette dat 'af', tegenwoordig 'marktconform'. Een werkster heet nu ook al huishoudadviseur. Klinkt mooier, staat beter.

Zat je bij de Nestlé-fabriek van **Gorkum**, dan werd er gewacht wat *Campina* zou doen. Vlak daarop kwam de post met jouw melkprijs. *Campina* wat lager, *Nestlé* meteen mee in de glij. 'De pest was dat de fabriek van **Bolsward** dichtbij *De Goede Verwachting* van **Workum** stond en die hoorde wat uitbetaling betreft tot de top. In Friesland moest *Nestlé* derhalve de beurs trekken om het verschil klein te houden.

De directie van *Nestlé* heeft een vooruitziende blik gehad. Op een paar kleine kaascoöperaties na, durft niemand in ons land meer zelf de melkprijs voor zijn boeren te bepalen. Iedereen kijkt naar *Campina* en hoopt vooral dat die niet te hoog in de boom zal zitten.

Friesland Coberco Dairy Foods leidt zijn melkprijs af van die van vier buitenlandse bedrijven en van *Campina* als grote speler in eigen land. *Nutricia* heeft het gelazer met haar ontevreden boeren afgekocht door het kleine deel van de grote winst, dat voor de boeren is bestemd, ook in verband met de melkprijs van *Campina* te brengen. *Nestlé* deed dat altijd al. Een concern dat voor bijna alle Nederlandse boeren het inkomen bepaalt, dat moet toch voor zijn voor de kartelpolitie, zou je denken.

De zuiveldirecties kunnen gerust zijn. Tiny Sanders, de nieuwe man van *Campina*, heeft aangekondigd dat de melkprijs voor zijn boeren weer niet hoog zal zijn. De anderen kunnen dus de leunstoel uitschuiven.

Je snapt er niks meer van. De prijzen op de zuivelmarkt vliegen omhoog. Boter, kaas en vooral mager melkpoeder brengen een vermogen op, maar de boer profiteert er niet van. Dat komt, zegt Sanders, omdat er weinig handel op dat niveau wordt gedaan. De groten hebben hun afzet van hun merkproducten verankerd in jaarcontracten, waarvan eind vorig jaar de prijs is vastgesteld!

En wij maar menen dat die producten een hoge toegevoegde waarde hebben en dus veel op-

brengen wat in een hogere melkprijs moet uitmonden. De bulkproducten zorgen voor de flankerende ups en downs. Dit keer ups dus.

Ware het zo dat de directie van *Friesland Coberco Dairy Foods* bij machte zou zijn zelfstandig de melkprijs vast te stellen, dan zou er voor de boeren dit keer een leuke verrassing op de bankrekening komen. Immers FCDF heeft in tegenstelling tot *Campina* het Verre Oosten en mede daardoor was de halfjaarwinst bij FCDF wél hoger: namelijk 31 procent.

De voorzitter der commissarissen, Arie Aalberts, heeft zelfs laten doorschemeren dat een resultaat over het hele jaar van *f* 175 miljoen niet onmogelijk is. Het doel van de fusie was destijds *f* 200 miljoen, dus dit kan ermee door.

Uitgaande van een dergelijk saldo kan FCDF flink wat meer uitbetalen dan wie ook. Meer dan *Campina*, die geen stijging van het resultaat verwacht. En dus meer dan *Nutricia* en *Nestlé-Gorkum* die van hun volgzame boeren niet meer hoeven uit te keren.

FCDF kan dit jaar laten zien waarom er in 1997 een fusie moest komen. Moet er natuurlijk wel een deel van de winst naar het melkgeld gaan. Je ziet de discussie op gang komen. De directie wil de winst in de onderneming steken en boerencommissarissen willen een flink deel naar de boerderij sluizen. Gezien de stijgende kosten op het boerenbedrijf, gezien de schrale melkprijs van de laatste jaren en vooral met het oog op de komende zeven magere jaren van liberalisering en prijsval.

‘t Kan natuurlijk zijn dat FCDF zich vorig jaar heeft vertild aan haar marktconformiteit en meer uitbetaalde dan haar lief was. Dan zou er dit jaar een gat moet worden gedicht. In dat geval had de alerte ledenraad dat wel geweten en er kond van gedaan, mag je verwachten.

Toen er nog coöperaties waren met boerenzeggenschap kwam uit wat Theunis Kalverboer deze week in Mantgum zei: „De boeren moatte no in goede molkprijs ha.” Helaas, coöperaties bestaan alleen nog in naam. Het zijn bijna allemaal Nestleetje geworden.

WILLEM STEGENGA

Overleg bio-boeren met *Swenty Milk Born* (Limburg)

LEEWARDEN - De Friese bio-boeren die nu hun melk leveren aan *Campina* in **Limmen** zijn in overleg getreden met de particuliere fabriek *Swenty Milk* in **Born**. Samen hebben zij 1,4 miljoen kilogram melk. Nu ook hun Noord-Hollandse collega's zich bij hen hebben aangesloten is er een melkplas van ruim 3 miljoen kilogram ontstaan. De bio-boeren zijn al geruime tijd ontevreden over *Campina*. *Swenty Milk* behoort tot de fabrieken met de hoogste melkprijs in ons land.⁸

Wessanen doet *Leerdammer* kaas in verkoop

AMSTELVEEN - *Wessanen* stoot de zuivelpoot af en neemt daarmee afscheid van de succesvolle kaassoort **Leerdammer**. Het bedrijf richt zich volledig op natuurlijke voeding 'voor de gezondheids- en kwaliteitsbewuste consument'. *Wessanen* heeft in de zuivel een omzet van f2,64 miljard en haalde daarmee vorig jaar een winst van f 114,4 miljoen.

De hoogste bieder is koopman, aldus voorlichter Timo de Grefte. *Campina-Melkunie* in Zaltbommel heeft een belang van 10 procent in *Wessanen*. Een tijdje geleden heeft *Wessanen* alle zuivelactiviteiten ondergebracht onder de naam *Leerdammer*. De productie van enkele andere kaassoorten werd gestopt, men richtte zich geheel en al op het topmerk. Die kaas is voor een deel jarenlang geproduceerd in de zuivelfabriek in **Olterterp** toen die nog tot de coöperatie *Zuid-Oost-Hoek* behoorde.

Tot de zuivelpoot van *Wessanen* behoren ook *Crowley Foods* in Binghamton en *Marigold Foods* in Minneapolis in de Verenigde Staten. Daar worden andere zuivelproducten dan kaas geproduceerd.

Op het terrein van reformvoedset, biologische voedingsmiddelen, delicatessen, vitaminesupplementen en exotisch voedsel wil *Wessanen* een leidinggevende rol spelen. Die keuze komt niet onverwacht. Uit de in augustus gepresenteerde halfjaarcijfers kwam al naar voren dat deze sector *Wessanens* grootste winstmotor was geworden. Speciale voeding en natuurvoeding kennen een bovengemiddelde groei, vergeleken met de traditionele activiteiten van het Amstelveense concern.

---

8 Eind aug 2002 ging dit bedrijf failliet. 17 sept. 2007 weer een doorstart. Verder niet uitgezocht! (ZHN.)

Nummertjes trekken voor de aankoop van zuivelpoot Wessanen

(Door Willem Stegenga)

LEEWARDEN - Wessanen zal weinig problemen hebben met de verkoop van de zuivelpoot. De concurrenten staan in de rij. Van Friesland Coberco tot Dairy Farmers of America.

Ruim vijftig jaar geleden baarde de zuivelindustrie een nieuwe kaassoort. Naast de Goudse en de Edammer kwam daar plotseling de Maasdammer. Een kaas met grote gaten en lichte notensmaak.

Baars in **Schoonrewoerd** en de zuivelcoöperatie *Huisternoord* in **Oudwoude** bestreden elkaar jarenlang om het eerstgeboorterecht. Baars lanceerde de kaas onder de naam Leerdammer. Huisternoord, die een alliantie had gesloten met kaasexporteur *Westland* in **Huizen**, bracht haar *Maasdammer* als *Westberg* op de markt.

De strijd heeft jarenlang voortgewoed. Leerdammer en Westberg kregen tal van broertjes en zusjes: van Krondamer tot Fricotal. Baars pompte onder de paraplu van Wessanen flink wat geld in de promotie van zijn Leerdammer en won uiteindelijk glansrijk de strijd.

De particuliere fabriek van Wessanen liet de coöperaties zien hoe je een kaasmerk in de markt moet zetten. Consumenten die een stukje Maasdammer willen hebben, vragen zelfs soms naar Leerdammer. Het merk werd een soortnaam. En dat is zo'n beetje het hoogste wat je op marketinggebied kunt bereiken.

Het succes van Leerdammer was zo groot dat Wessanen de kaas niet eens in zijn eigen fabrieken kon produceren. Men week uit naar de fabriek van de *Zuid Oost Hoek* in **Olterterp**. Toen die coöperatie in 1997 onderdeel werd van *Friesland Coberco Dairy Foods*, werd in Olterterp de productie van Leerdammer afgebouwd. In 1998 rolde daar de laatste Leerdammer van de band.

Het succes van de Leerdammer was eenmalig. Wessanen kwam naderhand nog wel met kaassoorten onder de naam Landana en Maidwell op de markt, maar de Maasdammer werd nooit overtroffen.

In juni van dit jaar besloot de directie alle kaas onder de naam Leerdammer te verkopen. In vijf jaar tijd zou de omzet met 30 tot 50 procent moeten groeien. Wessanen noemde vanaf dat moment zijn kaaspoot zelfs *Leerdammer Company*.

Lang zal dat niet duren. Deze week besloot de directie van *Wessanen* om de zuivelactiviteiten te verkopen. Aan de hoogst biedende, aldus de voorlichter. *Campina Melkunie* is gegadigde. Dat bedrijf heeft al een belang van meer dan 10 procent in Wessanen.

Friesland Coberco Dairy Foods is eveneens zeer geïnteresseerd. Die interesse bleek twee jaar geleden al. In december 1998 voerden beide concerns gesprekken over samenwerking. *Wessanen* liet zelfs de handel in zijn aandelen even stilleggen.

Directeur Marc Zondervan zei toen dat *Wessanen* zich ging toeleggen op zuivel en granen. Van de alcoholdivisie nam hij met de verkoop van Bols al afscheid. Er bleef nog een belang van 35 procent in Campari.

De inkt van het nieuwe beleidsplan is amper droog, of *Wessanen* besluit nu de zuivelpoot

openlijk in de aanbidding te doen. Het concern wil zich voortaan toeleggen op de productie en verkoop van natuur- en speciale voeding. Net als *Nutricia* dat heeft gedaan.

Voor FCDF is *Wessanen* een aantrekkelijke partner. De noordoostelijke coöperatie blijft moeite houden met het halen van rendementen uit de kaas. Alles wordt ingezet op het merkenbeleid. In eigen land gaat het daarbij vooral om *Kollumer*, *Kernhem* én *Cantenaar*, in het buitenland wordt veel geld gestoken in bekendheid van het *Frico-merk*. Leerdammer zou een prachtige aanvulling zijn.

Daarnaast is *Wessanen* goed geworteld in de Amerikaanse zuivelmarkt, waar *Friesland Coberco* maar een paar procent van haar omzet vandaan haalt. Zonder overnames is het er moeilijk mee profiteren van de economische voorspoed en - dus - groei.

FCDF en *Campina* zijn niet de enige gegadigden. *Wessanen* is ook aantrekkelijk voor Amerikaanse zuivelondernemingen als *Dairy Farmers of America*, *Suiza Foods* en *Dean Foods*. In Amstelveen wordt het een kwestie van nummertje trekken.

N v/h N 2000-11-10

Makers van boerderijkaas sturen NMa op Campina af

ZALTBOMMEL - Melkveehouders die zelf op de boerderij kaas en yoghurt maken, hebben de ‘kartelpolitie’ NMa ingeschakeld bij hun strijd tegen zuivelgigant *Campina-Melkunie*. Ze zijn geschrokken van een nieuwe regeling om sommige ‘zelfkazers’ het lidmaatschap van *Campina-Melkunie* te ontnemen.

Kaas van de boerderij leidde jarenlang een kwakkelend bestaan, maar is het laatste jaar iets populairder geworden. In de ogen van *Campina-Melkunie* gaat het steeds verder: inmiddels maken boeren ook yoghurt en karnemelk op eigen erf. Sommige boeren hebben de smaak te pakken en verwerken meer melk dan hun eigen koeien kunnen leveren.

Allemaal zwaar overdreven, vindt de *Bond van Boerderij-Zuivelbereiders*. De boerderijzuivel slokt jaarlijks ruim 8 miljoen liter melk op, terwijl *Campina Melkunie* in z’n eentje al 3 miljard liter verstouwt.

Campina-Melkunie wil paal en perk stellen aan de ‘zelfkazers’. Nieuwe zelfkaas-leden komen er niet meer in. En bestaande mogen alleen lid blijven als ze niet meer dan 500.000 kilo per jaar verwerken. De ‘zelfkazers’ blijven graag lid van de coöperatie om van hun melk af te raken in periodes dat er minder vraag is naar hun product.

Voor het verbod op nieuwe ‘zelfkazers’ zit de Bond dwars. „Het is een kleine club en we hebben uitstroom als iemand met zijn bedrijf stopt. Het is belangrijk om nieuwe instroom te hebben”, zegt voorzitter L. Booi van de ‘zelfkazers’. „Daarom hebben we advies gevraagd aan de NMa, om te kijken of de regeling veranderd kan worden.

De rauwmelkse kazen van de boerderij zijn doorgaans in kaasspeciaalzaken te koop. In Frankrijk gelden boerderijkaasjes als een delicatessen die wat extra mag kosten. Met een promotie-campagne hoopt de Bond ook in Nederland de populariteit van de boerderijzuivel te verhogen. „Voor een kleine melkveehouder aan de rand van de stad is het een manier van overleven. Hij kan ‘n boerderijwinkeltje beginnen”, legt Booi Uit. (GPD)

Melkprijs van Campina-Melkunie vijfde van Europa

LEEWARDEN - De melkprijs die *Friesland Coberco Dairy Foods* vorig jaar aan haar boeren heeft uitbetaald is de zesde van de grote zuivelondernemingen in Europa. Dat blijkt uit een onderzoek van het *Productschap Zuivel*. European Dairy Farmers en de vakgroep Melkveehouderij van LTO-Nederland. *Campina Melkunie* staat een trapje hoger.

De lijst is opgesteld omdat de boeren een handvat willen hebben om hun fabrieken onder druk te zetten als het op uitbetalen aankomt. Bovendien kan een vergelijking inzicht geven in het beleid van de fabriek.

Aan kop staat *Parmalat* (Italië) niet 82.12 cent per kilogram vorig jaar. Dan volgen: *Arla* (Zweden) 73.98: *Valio* (Finland) 72.80: *MD Foods* (Denemarken) *Campina* 67.52. *Friesland-Coberco* 67.07: *Danone* (Frankrijk) 66.74: *Bongrain* (Frankrijk) 66,12 en *Glandia* (Ierland) 65.71.

De Duitse fabrieken *Humana* (64,51) en *Nordmilch* (63.26). alsmede het Belgische *Belgomilk* (62.07), de fabrieken waaraan FCDF zijn melkprijs relateert (dat gebeurt ook met *Campina*) staan in de staart van de groep. Absolute bekkensluiter in het Britse *Milk Marque*: 54.21 cent. De gemiddelde uitbetaling kwam op 66.23 cent.

Campina sluit koffiemelkfabriek Bergeijk

BERGEIJK (A\N) – *Campina-Melkunie* gaat de fabriek in Bergeijk (Brabant), waar koffiemelk en room worden gemaakt, sluiten. De productie wordt grotendeels overgeheveld naar de vestiging van de coöperatie in het Belgische Aalter. Alle 64 arbeidsplaatsen komen te vervallen. De betrokkenen kunnen gebruik maken van de sociale regeling van het zuivelbedrijf. De fabriek in Bergeijk is gespecialiseerd in zuivel in glas. De vraag naar glas daalt al jaren, ten faveure van kartonnen verpakkingen. *Campina-Melkunie* gaat de productie in glas uitbesteden.

Fusie Campina met fabriek in Keulen

KEULEN (ANP) – Zuivelconcern *Campina-Melkunie* in Zaltbommel gaat waarschijnlijk per 1 januari fuseren met het Duitse *Milchwerke Köln/Wuppertal* (MKW). De boeren van MKW zijn al akkoord, die van *Campina* stemmen er in december over. Beide bedrijven hebben al een samenwerkingsverband.

Door de fusie ontstaat een van de grootste zuivelcoöperaties in Europa met 8000 boeren in ons land en 4000 in Duitsland, die samen jaarlijks 3,75 miljard kilo eigen melk leveren. MKW zit op 750 miljoen kilogram. *Campina-Melkunie* op 5 miljard kilogram, waarvan 3 miljard van eigen boeren.

De nieuwe onderneming, krijgt een belang van 79 procent in *Tuffi-Campina Emzett* in **Berlijn**.

Geitenhouders gaan

TILBURG - Geitenhouders in Zuid-Nederland gaan nauw samenwerken met *Campina Melkunie*. Hun coöperatie *Amalthea* richt samen met de zuivelreus een bedrijf voor geitenzuivelproducten op: *ACM Dairy Goat*. Die zal nieuwe producten en markten ontwikkelen. Daardoor kan de geitenmelkplas van *Amalthea* verder groeien. Bij de Tilburgse coöperatie zijn 85 geitenhouders aangesloten, die vorig jaar zo'n 25 miljoen kilogram melk produceerden. Volgend jaar zal het 30 miljoen kilo zijn. *Amalthea* is goed voor ruim eenderde van de totale Nederlandse geitenmelkplas. Nu al gaat circa 70 procent van de *Amalthea*-melk naar *Campina-Melkunie*.

Het grote zuivelconcern maakt van die melk enkele soorten kaas en geitenmelkpoeder. „Op een concernomzet van f7,3 miljard is de geitenzuivel goed voor f21 miljoen.

Amalthea-directeur Henk Flipsen: „Nu is de afzet geen probleem, maar dat kan lastiger worden want de productie verdubbelt in enkele jaren tot 100 miljoen kilo in Nederland. Dat volume moet ergens blijven.” De leden van *Amalthea* zitten in Noord-Brabant, Limburg en het Gelders rivierengebied. Friese geitenhouders leveren hun melk vooral aan de zuivelfabriek van Henri Willig in **Katwoude**. In Friesland gaat het om 2 miljoen kilogram melk.

Leeuwarder Courant 2000-12-05

Campina krijgt Duitse cijferbaas

Campina Nederland, de organisatie van **Campina Melkunie** voor de melk, yoghurt en yoghurt drankjes in Nederland, krijgt een Duitse financieel directeur. Thomas Höring, die eerder voor de Duitse tak van **Campina** heeft gewerkt, volgt de Nederlander Henri Spape op.

„Wij internationaliseren meer en meer”, verklaart een woordvoerder van de zuivelcoöperatie. De zuivelsector is van origine niet zo internationaal georiënteerd. Sinds een aantal jaren slaat **Campina Melkunie** de vleugels uit, vooral in Duitsland.

2001

Leeuwarder Courant 2001-01-11

Campina-Melkunie sluit fabriek Hilversum

HILVERSUM (ANP) - *Campina-Melkunie* gaat de zuivelfabriek in **Hilversum**, waar ruim 110 mensen werken, sluiten. De zuivelcoöperatie verplaatst de productie naar de vestiging in Maasdam. Daar investeert *Campina Melkunie* maximaal f 200 miljoen om de productiecapaciteit te verdubbelen tot 400 miljoen liter per jaar. Terugbrenging van het aantal vestigingen is volgens het bedrijf nodig om de concurrentie het hoofd te kunnen bieden.

Leeuwarder Courant 2001-01-26

Campina- bouwt nieuwe fabriek te Maasdam

ZALTBOMMEL - *Campina* bouwt voor f 175 miljoen een nieuwe melkfabriek in **Maasdam**. Een groot deel van de productie van consumptiemelk en aanverwante artikelen wordt in de nieuwe vestiging geconcentreerd. In Maasdam staat ook al een melkfabriek. De nieuwbouw betekent wel dat de fabrieken in *Hilversum* en *Born* worden gesloten en ook dat een deel van de productie van *Mona-toetjes* uit **Woerden** naar Maasdam wordt overgeheveld. In Woerden zal worden geïnvesteerd in de verdere groei van zoete producten.

Leeuwarder Courant 2001-03-09

Staking dreigt bij Campina om schaft

LUTJEWINKEL (GD) - Omdat de directie heeft besloten de dagelijkse schafttijd niet langer door te betalen, dreigt het productiepersoneel van kaasfabriek *West-Friesland* van *Campina Melkunie* in **Lutjewinkel** te gaan staken. Het personeel geeft de directie tot dinsdag de tijd om van haar voornemen terug te komen. Doet ze dat niet, dan gaat de fabriek volgende week vrijdag plat. Ook in de kaasfabrieken in **Born** en **Rijkevoort** dreigt een staking.

Leidsch Dagblad, 2001-03-17

Campina Melkunie gaat productie concentreren

ZALTBOMMEL – (ANP) Zuivelcoöperatie *Campina Melkunie* gaat zijn productie opnieuw verder concentreren. Daarbij verdwijnen ten minste enkele tientallen arbeidsplaatsen. De coöperatie komt binnen enkele weken met nadere details over de reorganisatie. Dat zei topman Sanders gisteren bij de presentatie van de resultaten over 2000. De coöperatie zag vorig jaar de omzet met 18 procent groeien, maar boekte desondanks slechts een iets beter resultaat dan in 1999.

Campina Melkunie, dat nu 24 vestigingen telt, wil de productie onderbrengen in grote, zeer moderne fabrieken. De afgelopen jaren werd om die reden al flink geïnvesteerd in **Maasdam** en **Hilversum** en verdwenen honderden arbeidsplaatsen, onder meer door sluiting van de melkfabriek in **Wassenaar**.

Hoeveel fabrieken sluiten en hoeveel arbeidsplaatsen verdwijnen wilde Sanders nog niet prijs geven. De coöperatie telt nu ruim 7.600 werknemers, waarvan de helft in Nederland werkt. De rest werkt voornamelijk in Duitsland. De coöperatie zet ook het mes in de zuivelmerken. Zo zal Melkunie, bekend door de reclamespots met acteur Peer Mancini vanaf mei plaatsmaken voor het merk Campina.

Het bekende toetjesmerk *Mona* blijft wel bestaan. Ook de naam van de onderneming zal veranderen in *Campina*. Leerdammer Kaas zal voorlopig geen deel uitmaken van het pakket. Het merk staat bij *Wessanen* in de etalage en Campina Melkunie heeft grote belangstelling, maar vindt de vraagprijs 100 miljoen te hoog.

Leeuwarder Courant 2001-04-05

Dubbeltje melktoeslag niet direct naar de boer

DEN HAAG (GPD) - Het dubbeltje 'boerentoeslag' op een liter melk, dat de consument vanaf maandag extra betaalt als ondersteuning van getroffen melkveehouders, komt niet direct bij de slachtoffers terecht. Die zullen het effect van de verhoging pas merken in de melkprijs die de boeren krijgen, die door de maatregel volgens *Campina-Melkunie* 'niet lager zal worden'.

Behalve *Campina-Melkunie* zullen ook *Friesland Coberco Dairy Foods* en *Farm Dairy* uit **Lelystad** van hun afnemers 10 cent meer per verkochte liter dagverse melk vragen.

Rechtstreeks getroffen boeren in de besmette gebieden krijgen niet meer schade gecompenseerd dan andere melkveehouders. Het resultaat van de verhoging is slechts terug te zien in de melkprijs die de fabrieken aan de boeren betalen. Het idee dat de actie bij iedere boer wekelijks f60 extra in het laatje brengt, zoals het *Centraal Bureau Levensmiddelenhandel* voorspiegelde, is onjuist. De miljoenen dubbeltjes komen niet rechtstreeks bij de boer terecht. De boeren profiteren als aandeelhouders van de coöperaties *Campina* en *Coberco* alleen van de 'extra omzet' waardoor de aan hen betaalde melkprijs gunstiger kan uitpakken dan anders het geval was geweest.

De coöperaties dekken een deel van de kosten van de **mkz-crisis** uit de extra inkomsten van de fabriek.

De financiële reserves van de zuivelbedrijven hebben minder te lijden, wat ook ten goede komt aan de uiteindelijke melkprijs. Maar ook bij *Farm Dairy* - geen coöperatie - merken de boeren die de melk aan dit bedrijf leveren de prijsverhoging terug in de melkprijs. „Zonder deze actie zouden we minder kunnen betalen”, aldus directeur A. de Boer.

De supermarkten berekenen de stijging door in de consumentenprijs. Vanaf maandag zal deze, voorlopig voor twee maanden, een dubbeltje hoger liggen. De verhoging moet ongeveer f15 miljoen opbrengen voor de hele zuivelsector, die naar voorzichtige schattingen inmiddels f100 miljoen schade heeft geleden.

De Consumentenbond wil dat mededingingsautoriteit NMa een onderzoek instelt naar de 'spontane' prijsverhoging van melkproducten. De bond vindt het op zich een sympathieke gedachte om de boeren te helpen, maar snapt niet waarom de supermarkten daar de klant voor laten opdraaien. Het is aan de overheid hulp te bieden als een sector in financiële problemen komt, stelt de Consumentenbond.

Leeuwarder Courant 2001-04-13

Melk dinsdag weer dubbeltje goedkoper

LEEWARDEN - Verse melk en karnemelk wordt vanaf dinsdag weer een dubbeltje goedkoper. De Nederlandse Mededingingsautoriteit NMa stak gisteren een stokje voor de solidariteitsactie van de supermarkten, die niet het extra dubbeltje de hoeren wilden steunen.

De NMa vindt de onderlinge afspraak van de supermarkten in strijd met de mededingingsregels. De bedrijven mogen de melk alleen duurder maken als zij kunnen aantonen dat zij de kostprijs doorberekenen. En dat was niet het geval.

Woordvoerders van Laurus (Super de Boer, Nieuwe Weme) en Poiesz hadden vanochtend overleg met de zuivelconcerns.

Deze moeten de inkoopprijs weer met een dubbeltje laten zakken.

Kees Poiesz van de gelijknamige Friese keten vindt het maar „een gesodemieter”. En de koepl van de supermarkten. het *Centraal Bureau voor de Levensmiddelenhandel* „betreurt het” dat de NMa „een einde maakt aan deze breed gedragen solidariteitsactie”.

De kartelwaakhond stelde haar onderzoek in na een klacht van de Consumentenbond. Zij schat de extra inkomsten bij de zuivelconcerns op *f* 1 miljoen per week. Friesland Coberco en Campina Melkunie zeiden met het geld iedere boer een wekelijks extraatje van *f* 60 te kunnen uitkeren.

Reorganisatie van Campina kost 80 kantoorbanen

WOERDEN (ANP) - *Campina-Melkunie* voegt op 1 juli van dit jaar de divisies Campina Nederland en Mona samen. Met de reorganisatie verdwijnen tachtig banen. Uitgangspunt is dat er geen gedwongen ontslagen vallen, maar een garantie geeft het zuivelbedrijf niet.

Het verlies aan arbeidsplaatsen beperkt zich tot de hoofdkantoren van *Campina-Melkunie* en Mona in **Woerden**. De reorganisatie heeft geen invloed op de werkgelegenheid binnen de zeven fabrieken van *Campina* en Mona in Nederland.

Met de samenvoeging verdwijnt de merknaam *Melkunie*. De toetjes blijven in de winkel onder het merk *Mona*. De melk en aanverwante producten worden vanaf juli verkocht onder de naam *Campina*.

De ondernemingsraad spreekt zich volgende maand uit over de reorganisatieplannen. De nieuwe groep heeft een omzet van f 1,6 miljard per jaar, ruim 1700 medewerkers en elf vestigingen in Nederland.

Leeuwarder Courant 2001-04-21

Melkunie blijft door tongblaar nog even

De merknaam **Melkunie** blijft nog even bestaan. Zuivelcoöperatie **Campina Melkunie** heeft besloten om het vervangen van **Melkunie** door **Campina** uit te stellen tot het najaar wegens de mond- en klauwzeer. „De mkz-crisis houdt veel mensen bezig, en dat is niet het moment om een nieuwe merknaam in zuivel te introduceren”, zegt een woordvoerder. Bedoeling was om vanaf 14 mei een reeks reclamespotjes uit te zenden om de consument te wijzen op de nieuwe merknaam.

Leeuwarder Courant 2001-04-27

PERSONALIA

ZALTBOMMEL – Jan Loonen (62) uit het Limburgse Oostrum neemt afscheid als voorzitter van de zuivelcoöperatie **Campina-Melkunie**. Hij wordt opgevolgd door Kees Wantenaar (51) uit Soest, sinds 1991 lid van het bestuur.

Leeuwarder Courant 2001-04-30

Melkprijs gaat toch omhoog

Het solidariteitsdubbeltje voor de mkz-boeren moest er onlangs op last van de kartelpolitie NMa weer af. Maar de melk zal spoedig zeker duurder worden. Campina Melkunie is druk aan het rekenen wat de kostenverhogingen door de mond- en klauwzeercrisis zijn. De directie verwacht in de zomer een prijsverhoging van 5 tot 7 cent per liter melk door te voeren. Friesland Coberco heeft nog geen beleid bepaald. Volgens Campina lijdt de zuivelindustrie zeker f 100 miljoen schade door de veeziekte.

Liever tongblaar (MKZ.) dan een betrap De Boer⁹

KAF EN KOREN¹⁰

ER IS WAT afgesaneerd de afgelopen vijftien jaar.

De cijfers trekken een diep spoor door de veehouderij. Het aantal melkers liep terug van 58.000 naar 29.000. Hadden wij toen nog 2,4 miljoen stuks melkvee, nu is dat maar 1,5 miljoen stuks. Destijds had je op honderd bunder nog 203 koeien, nu nog slechts 149 stuks. Wat nou groen offensief met je 'intensieve veehouderij'.

In 1985 ging de melk nog naar 128 fabrieken, nu naar 66. De ene fusie jaagde de andere. Het moest groter, want de afnemers concentreerden zich ook. Met zuivelgiganten zou alles beter worden. Het *Productschap Zuivel* heeft de melkprijs van 1980 op 100 gesteld. Die van 1985 kwam op 118. De melkprijs van vorig jaar reikte niet hoger dan 111. Bij vijftien jaar geleden dus een teruggang van 7 procent.

Vier jaar geleden kwam de 'grote omslag'. *Friesland Dairy Foods* werd een stuk groter door de fusie met *Coberco* in **Zutphen**, *Zuid Oost Hoek* in **Oosterwolde** en *Twee Provinciën* in **Workum**. Met *Coberco* was al eens eerder gepraat, maar dat liep toen op niets uit. In Zutphen zocht men daarop contact met *Campina* in **Zaltbommel**. Ook dat ging mis.

Coberco leurde verder met zichzelf. Nou, toe dan maar, zei men bij *Friesland Dairy* in 1997. Zo werd een bedrijf ingelijfd dat zijn verhalen ophing aan zijn ambities, niet aan zijn resultaten. Zoals aannemers ook altijd zeggen 'morgen zal het gebeuren'.

Campina in Zaltbommel ging samen met de Duitse coöperatie *Milchwerke Köln Wuppertal*. *Nutricia* in **Zoetermeer** veranderde haar naam in *Numico*. Het bedrijf wilde af van de zuivel en zich toeleveren op voedingssupplementen.

Numico heeft sindsdien meewarig neergekeken op de andere twee. Geen gedonder meer met boeren die nog wat zeggenschap overeind wilden houden. Geen gelazer meer over de melkprijs, maar een frisse start naar het roosje in een markt.

Numico groeide als kool. De omzet steeg van f3,2 miljard naar f9,3 miljard. De winst groeide mee: van J 288 miljoen naar f827 miljoen vorig jaar.

Numico verpatste de zuivel en dus de boeren aan FCDF. Dat had wel trek in *Chocomel*, *Nutroma* en *Fristi*. Stevige merken, ze pasten naadloos in het beleid.

Campina dijde ook aardig uit. In vier jaar van J 6,8 miljard naar J 8,6 miljard. De melkprijs groeide echter niet mee. Integendeel. In 1997 kwam die nog uit op 78,51 cent, vorig jaar was die gezakt naar 76,15 cent.

Bij *Friesland Coberco Dairy Foods* ging het anders. De omzet was vorig jaar f9,1 miljard; vier jaar terug nog f9,2 miljard. Daar komt dan wel die f880 miljoen bij van *Numico*. FCDF betaalt de boeren een melkprijs uit. Daarnaast krijgen zij dividend op hun certificaten. Die melkprijs was in 1997 77,55 cent per kilogram. Over 2000 werd volstaan met 75.85 cent. In 1997 werd f 35 miljoen aan dividend uitbetaald, vorig jaar f69 miljoen.

Op papier staat *Numico* er dus het beste voor. Het wekt ook de indruk dat het speelt in de afdeling 'uitmuntendheid'. De directie is, volgens het jongste jaarverslag zelfs bijkans euforisch

9 Voetballers de Frank de Boer, Edgar Davids en Jaap Stam werden in 2001 betrap op het gebruik van nandrolon, de Boer heeft altijd ontkend! Bron: Wikipedia

10 Dit was de laatste 'Kaf en Koren' van landbouwredacteur Willem Stegeman!

over de naaste toekomst.

Een beetje zuur voor die andere twee. Bij FCDF zegt men voorzichtig: „Onvoorziene omstandigheden voorbehouden wordt een verdere stijging van de nettowinst verwacht. Het bedrijf blijft echter nog gevoelig voor de prijsfluctuaties van generieke producten”. De directie van *Campina* is nog bescheidener met de kwalificatie ‘voorzichtig optimistisch’.

Onlangs keek *Numico* nog met een gelukzalig stemmend mededogen naar de zuiveljongens. Wat hadden die een trammelant met die mond- en klauwzeer. „Jonge, jonge wat zijn wij blij dat wij met die boeren niks meer hebben te maken.”

Laten nou net twee internationaal befaamde ‘gebruikers’ van voedingssupplementen roet in het eten gooien. Edgar Davids en Frank de Boer. Ze veinzen de onschuld van een hardfietser, maar ja, die controlerapporten wijzen anders uit.

Beter één crisis met mond-en klauwzeer dan twee hautaine voetballers die voedingssupplementen slikken, producten waar je je hele hebben en houden aan hebt opgehangen. De consumptie van zuivel zal niet onder de tongblaar lijden. Dat blijft ijzersterke voeding, waar je niks aan hoeft te supplementeren. Voedingssupplementen kun je zonder. Als er bekende helden op een overdosis worden betrapt, ben je verder van huis.

Sa, dat wie ‘t. (Zie noot)

WILLEM STEGENGA

Te veel penicilline in melk

WOERDEN (ANP) - In ongeveer 150.000 pakken consumptiemelk van *Melkunie* zit te veel penicilline, zo is gebleken uit een kwaliteitscontrole. Consumptie van deze melk levert geen gevaar op voor de gezondheid, wel kunnen mensen met een overgevoeligheid voor penicilline last krijgen van huiduitslag. Het grootste deel van de besmette melk is al geconsumeerd, aldus een woordvoerder van *Campina-Melkunie*. De controle heeft uitgewezen dat er in de melk 8 tot 30 deeltjes penicilline per miljard zitten. Dat mogen er hooguit 4 zijn. Ter vergelijking: in een capsule penicilline zit een miljoen deeltjes per miljard. De penicilline is per abuis bij een melkveehouder in de melktank terechtgekomen. Met medicijn zit niet alleen melkpakken van Melkunie, maar ook van het huismerk van Albert Heijn.

Leeuwarder Courant 2001-06-26

Campina: penicilline in melk is foutje geweest

Als een boer een koe behandelt met penicilline, moet hij de levering van melk van het dier onmiddellijk stopzetten. Dat het geneesmiddel toch in de melk van *Campina-Melkunie* terecht is gekomen, is het gevolg van een „menselijke fout”.

DEN BOSCH (GPD)-„Er zit geen penicilline in melk.” Wordvoerder Jeen Akkerman van *Campina-Melkunie* onderstreept het nog maar een keer. Dat er wel penicilline in 150.000 pakken Melkunie-melk is aangetroffen, komt door een „menselijke fout” van een melkveehouder. Maar normaal gesproken is de melk vrij van dit soort verontreinigingen, zegt Akkerman.

De penicilline werd ontdekt bij een kwaliteitscontrole van *Melkunie*. De meting wees 8 tot 30 deeltjes penicilline op een miljard delen melk aan, terwijl 4 miljardste deel de hoogst toegestane hoeveelheid is. De gevonden concentratie is volgens het concern te verwaarlozen en levert bij consumptie geen enkel gevaar op. In een capsule van het geneesmiddel bestaat in feite ook maar een miljoenste deel echt uit penicilline, zegt Melkunie ter vergelijking. Waarom is dan toch het besluit genomen om de 150.000 pakken melk uit de winkel terug te halen? Volgens woordvoerder Akkerman heeft dat te maken met de overgevoeligheid voor penicilline bij een kleine groep mensen. „Zij kunnen last krijgen van huidirritatie.”

Penicilline wordt in de melkveehouderij gebruikt tegen ontstekingen bij koeien. De behandelde koeien mogen geen melk meer leveren, zodat geen resten van het geneesmiddel in de melk terecht kunnen komen. „Als een boer toch melk levert van een koe die penicilline heeft gekregen, staat hem een hoge boete te wachten”, zegt Akkerman.

Hoe de melk is verontreinigd niet penicilline, wil hij niet in detail uitleggen. Het middel is door een menselijke fout in de melktank terecht gekomen. Hoe precies zeg ik niet, ter bescherming van de melkveehouder.”¹¹

Bij de controle van melk wordt behalve op de aanwezigheid van penicilline ook op andere zaken gelet. Onder meer op verontreinigingen met bijvoorbeeld stro, de versheid van de melk en de concentratie boterzuur, die van belang is bij de productie van kaas.

---

¹¹ In een krant van latere datum is te lezen dat het – mogelijk – een afgewezen minnaar van de dochter van een melkveehouder is geweest – deze ontkende dat echter!!!! (ZHN.)

Campina bundelt in Duitsland

ZALTBOMMEL - Zuivelcoöperatie *Campina-Melkunie* gaat twee Duitse dochterbedrijven bundelen. *Tuffi-Campina emzett GmbH* wordt samengevoegd met de andere dochter *Campina GmbH*. De nieuwe onderneming verwerkt jaarlijks 1,6 miljard kilo melk, wat goed is voor een omzet van f 2,9 miljard. De fusie kost per saldo tachtig banen, vooral kantoortfuncties. Het hoofdkantoor van het nieuwe bedrijf komt in **Heilbronn**, waar dochter *Campina GmbH* al zit, en krijgt vijf vestigingen. Er werken ongeveer tweeduizend mensen. Campina als geheel heeft een omzet van f 8,6 miljard en verwerkt jaarlijks 5,8 kilo melk.

DMV/ Farmland in lactoferrine

ZALTBOMMEL - *Campina-Melkunie*-dochter *DSM International* is een joint venture aangegaan met het Amerikaanse *Farmland National Beef* voor de productie van geactiveerd lactoferrine. De bedrijven willen deze nieuwe technologie voor voedselveiligheid samen op de markt brengen. Lactoferrine is een natuurlijk eiwit dat een belangrijke rol speelt in kindervoeding, in het transport van voeding in het lichaam en in de ondersteuning van het immuunsysteem. Geactiveerd lactoferrine biedt vers vlees extra bescherming tegen ziekteverwekkende bacteriën, zoals *E.colli*, *salmonella* en *campylobacter*. De joint venture bezit de exclusieve rechten voor het gebruik van geactiveerd lactoferrine.

Campina steekt zich in het nieuw

door Kees Bechtold

ZALTBOMMEL - *Campina Melkunie* heet vanaf vandaag kortweg *Campina BV*. Het zuivelconcern krijgt een ander logo en in de winkelschappen heeft een sanering plaats. Van de 32 productnamen blijven er nog drie hoofdmerken over: Campina, Mona en Landliebe.

Camping, campus, veld, groen, natuur, campagne. Het is een greep uit de associaties die de naam Campina oproep, toen het . gelijknamige zuivelconcern vorig jaar in diverse verse Europese landen, waaronder Rusland, Polen, Spanje, Duitsland en Nederland een onderzoek hield naar de gevoelens en gedachten die bij consumenten opborrelen bij , de naam Campina. „Het onderzoek bevestigde ons idee dat Campina een uitstekende merknaam is. De associaties passen perfect bij de uitstraling die we willen hebben: natuurlijke, eerlijke zuivel", zegt bestuursvoorzitter Tiny Sanders.

Het hele wagenpark van 1.000 auto's, van de rijdende melkontvangst (RMO's), de drie melkschepen en alle vestigingen in binnen- en buitenland, krijgen het nieuwe groene logo aangemeten. Een aantal andere bekende merken als Yogho Yogho, Milner en Botergoud blijven bestaan, maar krijgen wel het groene Campina-logo op de verpakking.

De naam *Campina* verwijst naar het bosrijke gebied de Kempen in Zuid-Brabant, door de Romeinen 2000 jaar geleden Campina genoemd. De naam *Melkunie* wordt overigens niet meteen

uit het geheugen van de consument gewist. „Volgende week beginnen we met een campagne op tv om de consument op de hoogte te brengen van de merkwissel. Gedurende die tijd is de naam Melkunie nog half zichtbaar. Er zit een sticker op waarop we vertellen dat Melkunie Campina wordt.” Die fase duurt een paar weken.

De omschakeling naar één merknaam heeft alles te maken met de internationale expansie van het coöperatieve zuivelconcern in de jaren '90. Toen sloeg Campina Melkunie de vleugels uit naar onder meer België, Duitsland, Polen en Rusland. „We zagen een samenraapsel ontstaan van verschillende merken en culturen. Zo'n anderhalf jaar geleden hebben we besloten tot een eenduidige uitstraling.”

Er is nog een reden voor de ommezwaai.

„We geven dit jaar zo'n 170 miljoen gulden 40 uit aan marketing. In plaats van versplintering van dit geld over veel merken, kunnen we nu focussen op een paar sterke merken.” Hoeveel de hele operatie kost, wil Sanders niet zeggen. „De extra kosten die we maken zijn een tiende van het bedrag dat we jaarlijks uitgeven aan marketing. Bovendien hebben we afgelopen jaar bijna niets uitgegeven aan reclame voor de melk van Melkunie in afwachting van deze operatie” Duitsland en België maken de omschakeling wat later. „In Duitsland is de laatste jaren veel gebeurd. Daar hebben we drie grote bedrijven verworven. De bedrijven zijn sinds kort samengevoegd. Eerst moet er rust in de tent komen”, zegt Sanders.

Ook in België wil Sanders nog even pas op de plaats maken. „Daar hebben we twee grote zuivelmerken *Stassano* en *Stabilac* samengevoegd onder de naam *Stassano*. De volgende stap is *Campina*. Het is belangrijker om goed te communiceren met de consument dan in één keer een grote klap te maken.” In Campina-termen heet dat: *liever géén bommetje*.

Campina - natuurlijk, eerlijk – laat ‘Melkunie’ vallen

Campina Melkunie heet vanaf deze week kortweg *Campina*. Het zuivelconcern heeft een ander logo en in de winkelschappen heeft een sanering plaats. Van de 32 productnamen blijven er drie over.

Door Kees Bechtold

ZALTBOMMEL - Camping, campus, veld, groen, natuur, campagne. Het is een greep uit de associaties die de naam Campina opriep, toen het gelijknamige zuivelconcern vorig jaar in diverse Europese landen - waaronder Rusland, Polen, Spanje, Duitsland en Nederland - de gevoelens en gedachten onderzocht die bij consumenten opborrelen als ze de naam horen.

„Het onderzoek bevestigde ons idee dat *Campina* een uitstekende merknaam is. De associaties passen perfect bij de uitstraling die we willen hebben: natuurlijke, eerlijke zuivel”, zegt bestuursvoorzitter Tiny Sanders van het zuivelconcern in Zaltbommel.

Deze week verdwijnt het achtervoegsel Melkunie uit de naam. Duizend vrachtwagens, drie melkschepen en alle vestigingen in binnen- en buitenland krijgen het nieuwe groene logo aangemeten. Van de 32 merknamen blijven er nog drie zelfstandig over: *Campina*, *Mona* en - speciaal voor de Duitse markt - *Landliebe*. Een aantal andere bekende merken als *Yogho Yogho*, *Milner* en *Botergoud* blijven bestaan, maar krijgen wel het groene Campina-logo op de verpakking.

De naam Campina verwijst naar het bosrijke gebied de Kempen in Zuid-Brabant, door de Romeinen 2000 jaar geleden Campina genoemd. In De Kempen ligt ook de oorsprong van de coöperatie.

De naam *Melkunie* wordt overigens niet meteen uit het geheugen van de consument gewist. „Deze week beginnen we met een campagne op de televisie om de consument op de hoogte te brengen van de merkwissel. Gedurende die tijd is de naam *Melkunie* nog half zichtbaar. Er zit een sticker op waarop we vertellen dat Melkunie Campina wordt.” Die fase duurt een paar weken

De omschakeling naar één merknaam heeft alles te maken met de internationale expansie van het coöperatieve zuivelconcern de afgelopen tien jaar.

Het sloeg de vleugels uit naar onder meer België, Duitsland, Polen en Rusland. „We zagen een samenraapsel ontstaan van verschillende merken en culturen. Zo’n anderhalf jaar geleden hebben we besloten tot een eenduidige uitstraling.”

Er is nog een reden voor de ommezwaai. „We geven dit jaar zo’n f 170 miljoen uit aan marketing. In plaats van versplintering van dit geld over veel merken, kunnen we nu focussen op een paar sterke merken.”

Nederland, Polen en Rusland zijn de eerste landen waar de gedaanteverandering plaats heeft. België, Duitsland, Spanje en Engeland, maken de omschakeling wat later. „In Duitsland is de laatste jaren veel gebeurd. Daar hebben we drie grote bedrijven verworven: een beursgenoteerd bedrijf, een coöperatie en een particuliere onderneming. We hebben daar hard moeten ingrijpen om van een groot verlies tot een positieve bijdrage te komen: fabrieken zijn gesloten, de bezem is door het assortiment gehaald en het management veranderd. De bedrijven zijn sinds kort samengevoegd. We willen daar nu geen grote marketinginspanning verrichten. Eerst moet er rust in de tent komen”, zegt Sanders.

Ook in België wil Sanders nog even pas op de plaats maken. „Daar hebben we twee grote zuivelmerken *Stassano* en *Stabilac* samengevoegd onder de naam *Stassano*. De volgende stap is *Campina*. Het is belangrijker om goed te communiceren met de consument dan in één keer een grote klap te maken.”

Friesland verliest fenomeen schoolmelk

Van een onzer redacteuren

LEEUWARDEN - Het doek is gevallen voor schoolmelk op Friese scholen. *Friesland Coberco Dairy Foods* ziet sinds het begin van dit schooljaar af van de distributie van Friesche Vlagschoolmelk in het noorden en oosten van het land. Concurrent *Campina* neemt de gesubsidieerde schoolmelkverstrekking in het oosten over. In Friesland en Groningen wordt de distributie te kostbaar.

Schoolmelk is van oudsher vooral een succes in het westen en zuiden van het land. *Melkunie* was hier sterk geïnteresseerd in het project. Ook na de fusie met *Campina* bleef schoolmelk een interessante markt met jaarlijks 12 miljoen liter. In het noorden zorgde *Friesland Dairy Foods* voor de levering, maar een grote markt is het nooit geweest. Minder dan 10 procent van de scholen bood de 'witte motor' aan.

Voor *Campina* is het ondoenlijk de dertig nog deelnemende scholen in Friesland en het noorden van Groningen te blijven bevoorraden. „Jammer, want schoolmelk is zeker in een tijd dat voor veel kinderen het ontbijt er bij inschiet, een goede zaak”, zegt woordvoerder Jeen Akkerman.

Schoolmelk is lange tijd een belangrijk promotiemiddel geweest voor melkproducten. Vorig jaar besloot de Europese Unie nog de subsidiëring ervan voort te zetten. Ook bij *Campina* is men overtuigd van het nut van schoolmelk. Waarom de populariteit in het Noorden altijd achter is gebleven, is niet geheel duidelijk. Akkerman: „Dat is een vicieuze cirkel. In het noorden is er nooit veel aan gedaan. Dan krijg je ook niet een goede markt.”

Zuivelreus houdt vast aan keursysteem

LEEUWARDEN - *Friesland Coberco Dairy Foods* is niet bang dat zijn kwaliteitssysteem voor de melkveehouderij in strijd met de wet is. Vorige week wonnen twee melkveehouders een proces tegen concurrent *Campina*. Ze waren gekort, omdat ze niet aan het kwaliteitssysteem Keten Kwaliteit Melk (KKM) voldeden.

Volgens het gerechtshof in Arnhem is KKM in strijd met de kartelwet. Het systeem is indertijd ingesteld op aandringen van de zuivelindustrie. Boeren die niet aan de eisen van het systeem voldoen worden, krijgen minder voor hun melk. Al eerder had de Nederlandse mededingingsautoriteit opgemerkt, dat KKM op onderdelen in strijd is met mededingingsregels.

Friesland Coberco heeft na die uitspraak een eigen kwaliteitssysteem in het leven geroepen. Dat is weliswaar gebaseerd op KKM, maar op onderdelen verschilt het ervan. Onder de boeren heet dit systeem overigens gewoon KKM.

Volgens woordvoerder *Friesland Coberco* Rob van Dengen zal elke boer, die meent dat hij op grond van de Arnhemse uitspraak kortingen op de melkprijs kan terugvorderen, naar de rechter moeten stappen. *Friesland Coberco* kent zes leden, die worden gekort.

Advocaat G. te Biesebeek van de twee betrokken boeren, meent dat de uitspraak van de rechter vergaande gevolgen heeft en dat iedere gekorte boer de kortingen kan terug vorderen. Alle boeren, die zo'n tien cent per liter worden gekort, zouden de korting terug kunnen vorderen. *Campina* gaat in beroep tegen de uitspraak.

Volgens voorzitter Jan Hesselink van de *vakgroep melkveehouderij* van de boerenorganisatie NLTO meent dat de uitspraak van het hof geen oordeel over KKM is, maar alleen over de toegepaste kortingen. De *Nederlandse Melkveehouder Vakbond* meent daarentegen dat de uitspraak een instrument is om zich te verzetten tegen het wettelijk worden van KKM.

De NMV is niet tegen het kwaliteitssysteem, maar vindt dat het niet verplichtend kan worden opgelegd. Het verhoogt de kostprijs van de melk en levert geen meerprijs op, aldus de vakbond.

2002

Leeuwarder Courant 2002-01-17

Campina investeert fors meer

ZALTBOMMEL - Investerings in nieuwe fabrieken en productielijnen drijven het peil van de investeringen van *Campina* op tot de helft meer dan vorig jaar. Vooral de bouw van een nieuwe fabriek in **Maasdam** (€ 45 miljoen) zorgt ervoor dat het zuivelconcern dit jaar op een totaal bedrag aan investeringen van € 155 miljoen (f 341,5 miljoen). Ook wil *Campina* een derde afvullijn voor yoghurts en desserts installeren in het Russische **Stupino**. Een belangrijk deel van de investeringen betreffen de logistiek. In **Keulen** komt een nieuw hoogbouwmagazijn om logistieke kosten te verminderen. Tevens zet *Campina* € 4,7 miljoen in om te voldoen aan hogere eisen aan zuivelproducten en de productkwaliteit verder te verbeteren.

Leeuwarder Courant 2002-03-15

Campina: hoogste melkprijs in 10 jaar

ZALTBOMMEL – *Campina* heeft in 2001 de hoogste melkprijs in tien jaar bereikt met € 37.80 per 100 kilo. Dat is een verhoging van € 2,90 vergeleken bij het jaar ervoor. De omzet van het zuivelconcern bleef vrijwel gelijk aan 2000 met € 3,9 miljard. Die omzet stond onder druk door de herstructurering van *Campina* in Duitsland. Voor de rest boekten alle groepen een omzetstijging.

Ook *Campina* ondervond schade van de mond- en klauwzeercrisis. Volgens het jaarverslag bedroeg de schade € 7 miljoen. *Campina* maakt geen winstcijfers bekend, maar gaat uit van de melkprijs als ijkpunt voor het resultaat van de onderneming. Dat wil zeggen, dat het resultaat dit jaar met 8.3 procent is gestegen.

De leden/boeren van *Campina* leverden in 2001 2,879 miljard kilo melk. Dat is 0,6 procent meer dan in 2000. Het aantal aanleverende bedrijven daalde door bedrijfsbeëindiging met 5 procent tot 7144. De gemiddelde jaarleverantie steeg met 6 procent tot 403.000 kilo per bedrijf.

Leeuwarder Courant 2001-03-16

Verkoop zuivel rukt op bij benzinepomp

ZALTBOMMEL (GPD) - Reorganisaties in Duitsland hebben de omzet van zuivelcoöperatie *Campina* vorig jaar gedrukt. En ondanks de sanering en sterke verbeteringen sinds 2000 is *Campina* in Duitsland nog niet uit de kosten, zo liet Tiny Sanders, voorzitter van de hoofdirectie gisteren weten.

Campina als geheel boekte vorig jaar een ‘goed resultaat’, aldus Sanders. „Maar tevreden zijn we nog niet.”

Duitsland heeft het resultaat zo kunnen drukken omdat *Campina* er 34 procent van de totale omzet vandaan haalt. De coöperatie heeft de bezem gehaald door het Duitse assortiment en is gestopt met de niet rendabele producten. Dat scheelde over het jaar € 160 miljoen aan omzet. Dochter *Tuffi Campina* draait er nog met verlies, maar daar komt volgens *Campina* veran-

dering in. Er zit volgens hoofddirectielid B. Jansen nog veel potentieel in de Landliebe-producten, het enige merk dat de coöperatie in Duitsland naast de Campina-lijn overeind wil houden.

De hoofddirectie meldde gisteren trots dat Campina in Nederland het bekendste zuivelmerk is. „Mede dankzij intensieve reclamecampagnes.” Yoghurt en yoghurt drinks zoals *Vifit* en *Optimel* gaven de grootste groei te zien en dankzij product vernieuwingen als slagroomvla en de kwark van *Mona* won Campina marktaandeel terug op de concurrentie. Opvallend is volgens Jansen de opkomst van tankstations als verkooppunt voor zuivel drankjes.

Leeuwarder Courant 2002-05-25

Campina Veghel: 130 man weg

ZALTBOMMEL - De directie van *Campina DMV Veghel* wil in het kader van een reorganisatie 130 van de 800 arbeidsplaatsen schrappen. Het voornemen stuit op weerstand van de vakbonden. Volgens CNV Zuivel is het wachten op de toetsing van de noodzaak van de ontslagen. De reorganisatie start nog voor de zomer met het schrappen van arbeidsplaatsen bij het projectbureau en de onderhoudsafdeling. Na de zomer volgt een nog grotere reorganisatie. Campina Veghel is marktleider in de productie van onder meer lactose, een ingrediënt voor medicijnen.

Friesland Coberco samen met Campina

(Van onze redacteurs)

LEEWARDEN - De zuivelconcerns *Friesland Coberco Dairy Foods* en *Campina* gaan samen. Daardoor ontstaat een grootmacht die een vierde plaats inneemt op de wereldranglijst van zuivelconcerns. Het nieuwe bedrijf telt wereldwijd negentienduizend werknemers, heeft een omzet van € 8,3 miljard en haalt jaarlijks 10,6 miljard kilogram melk op bij de aangesloten boeren.

	FCDF	CAMPINA	
netto-omzet	€ 4,4 miljard	€ 3,9 miljard	
werknemers	12.165 (Nederland 5517 buitenland 6648)	7114 (meeste in Nederland en Duitsland)	
verwerkte melk	5,2 miljard kg	5,4 miljard kg	
leden/boeren	11.894	9916	
merken	Friesche Vlag, Frico, Appelsientje, Coolbest, Fristi, Rainbow, Choq	Mona, Vifit, Milner, Zuiver Zuivel, Tuffi Yogho, Yogho, Slagroomvla	

LC/0602

Top tien zuivelomzet van bedrijven wereldwijd, in 2001, bedragen in miljarden euro's.
Bron: Produktschap Zuivel

1. Nestlé	14,4
2. Dean Food	9,2
3. Dairy Farmers of America	8,4
4. Fonterra	6,9
5. Kraft Food	6,7
6. Danone	6,6
7. Parmalat	5,9
8. Unilever	5,3
9. Lactalis	5,2
10. Meiji Dairies	5,0
13. FCDF	4,0
16. Campina	3,7

Beide hoofddirecties zijn het de afgelopen week in het diepste geheim eens geworden over de fusie, die geschiedt op basis van gelijkwaardigheid. De ledenraad van *Friesland Coberco* was vanochtend bijeen in Steenwijk.

De Nederlandse Mededingingsautoriteit moet nog toestemming geven voor de fusie. Het nieuwe bedrijf krijgt een bijna-monopolie op de Nederlandse markt. Beide partijen denken groen licht te krijgen van de kartelwaakhond. Binnen de Europese Unie hebben zich al vergelijkbare concentraties voorgedaan. *Campina* en *Friesland Coberco* schermen met voorbeelden in Scandinavië (Arla), Italië (Parmalat) en Frankrijk (Danone).

Campina heeft in Nederland tweederde van de consumptiemelk in handen. *Friesland Coberco* is hier tevens sterk met dranken en koffiemelk. De toetjes van beide concerns staan naast elkaar in het zuivelschap. *Campina* heeft *Mona*, *Friesland Coberco* heeft *Friesche Vlag*. *Campina* voert verder merken als *Milner*, *Tuffi* en *Yogho Yogho*. *Friesland Coberco* is eigenaar van *Frico*, *Appelsientje*, *Fristi* en *Coolbest*.

Beide concerns zien vooral gezamenlijke groei in het buitenland. *Campina* is sterk in Duitsland en België en heeft een divisie in de Verenigde Staten. *Friesland Coberco* haalt het grootste deel van haar winst in groeiregio's in Zuidoost-Azië.

De bedrijven wilden vanochtend niet reageren op de voorgestelde fusie. Woordvoerder Rob van Dongen van *Friesland Coberco Dairy Foods* wil „niet ingaan op geruchten”.

(Meer hierover)

Friesland Coberco begint net lekker op stoom te raken

Door Aan Dirk van der Meulen

LEEWARDEN - Toen Friesland Coberco eind 1997 in de steigers werd gezet na een fusie tussen *Friesland Dairy Foods* (FDF), *Coberco*, *Twee Provinciën* en *De Zuid Oost Hoek* - werd dat door velen beschouwd als het sluitstuk van een hectische fusiegeschiedenis in Nederland. Wellicht dat het op termijn nog eens tot een samengaan met de **Hoogeveense** kaascoöperatie *DOC* zou komen. Of dat *Campina* kaascoöperatie *Cono* in **Midden-Beemster** nog eens zou opslokken, maar daarmee was de koek dan ook wel op. Gezien de strenge mededingingsregels in Nederland werd een samengaan met *Camping* tot nu toe uitgesloten.

En de noodzaak daartoe leek ook eigenlijk niet aanwezig. Na een indrukwekkende start - in een rap tempo werd een groot aantal kaashandelsbedrijven overgenomen - en een aantal moeizame jaren - mede veroorzaakt door de bloedgroepenstrijd tussen de voormalige Coberco-top en de harde jongens van FDF (Olijslager, Priem, Dahlhaus) - begon *Friesland Coberco* vorig jaar pas echt op stoom te raken. Het al jaren gepropageerde merkenbeleid begon eindelijk zijn vruchten af te werpen. Het aandeel van de hoofdmerken (Friesche Vlag, Appelsientje) steeg met 11 procent en omvat inmiddels 35 procent van de totale omzet. Mede door het toenemende belang van de merken met hun hogere toegevoegde waarde kon de winst vorig jaar een recordniveau van € 79 miljoen bereiken. En dat in een jaar waarin vooral FCDF werd geconfronteerd met de gevolgen van de mkz-crisis (Noordoost-Friesland en de Veluwe). In deze merkenstrategie paste de overname van Nutricia Dairy & Drinks Foods (Chocomel, Fristi, Extran) dan ook als gegoten.

De overname heeft het internationale karakter van FCDF nog verder vergroot. Was het concern al een sterke speler in Zuidoost-Azië, met Nutricia krijgt de zuivelreus ook stevige voet grond in Centraal Europa. Van de 12.165 medewerkers, werken er 6648 in het buitenland. De acquisitie toonde eveneens aan dat Friesland Coberco voor haar groei niet langer afhankelijk is van fusies en een uitbreiding van de melkplas. Groei is ook heel goed, zo bleek, te realiseren door de aankoop van merken en afzet.

Waarom dan toch een fusie? Naast het feit dat de NMA in het Europese geweld van de voedingsmiddelenbranche een fusie eigenlijk niet meer kan blokkeren, speelt op de achtergrond waarschijnlijk ook de kaasproblematiek een rol. Friesland Coberco heeft haar ambities met kaas, eind 1997 uitgeroepen tot hoeksteen van de fusie, eigenlijk nooit kunnen waarmaken.

Ondanks ingrijpende reorganisaties, die onder meer ten koste gingen van de kaasfabrieken in Elsloo, Sint Nicolaasga en Balk en gaan van Burgum en Olterterp, is kaas een zorgenkindje gebleven. Verwacht werd dat Friesland Coberco als grootste kaasproducent van Nederland en Europa zijn stempel wel even zou drukken op de kaasmarkt. Maar dat viel bijster tegen. Pogingen om prijsverhogingen te stimuleren door inkrimping van de kaasproductie waren niet succesvol. Integendeel. Friesland Coberco verloor marktaandeel aan de Duitse zuivelvaarders die de kaasproductie doodleuk opvoerden. Ook de groots opgezette campagne voor het nieuwe kaasmerk Frico lijkt althans in Nederland weinig aan te slaan. Deze ervaringen maken eens te meer duidelijk dat boer en verwerker meer dan ooit moeten concurreren in een harde, open Europese markt.

En de bijna 12.000 leden melkveehouders? Zullen die een fusie van hun coöperatie nog tegenhouden? Waarschijnlijk niet. Een periode van amper vijf jaar is te kort voor het creëren van een wij-gevoel. Bovendien is de gedachte van een grote Nederlandse zuivelcoöperatie steeds

meer melkveehouders gaan aanspreken.

Leeuwarder Courant 2002-06-06

Campina* zoekt minder avontuur dan *FCDF

ZALTBOMMEL - Ondanks swingende commercials ('Ik zeg nog zo, geen bommetje'; 'Mijn man werkt bij *Mona*' en 'Campina is van iedereen') is *Campina* altijd een degelijk bedrijf geweest. Het zuivelconcern, dat zijn melk vooral betreft uit Zuid- en West-Nederland, heeft zich eigenlijk nooit zo avontuurlijk opgesteld als fusiepartner *Friesland Coberco*.

Bouwde *Friesland Coberco* belangrijke posities op in Azië, het Midden-Oosten en Afrika, *Campina* zocht de expansie vooral in de vertrouwde buurlanden als Duitsland en België. In 2000 fuseerde *Campina* met het Duitse *Milchwerk Köln/Wuppertal* (MKW).

Daarnaast werkt *Campina* (hoofdvestiging **Zaltbommel**) nog steeds met de oude vertrouwde melkprijs. Die is nog gewoon de resultante van de opbrengsten minus kosten en de reserveringen van het eigen bedrijf. Vorig jaar kregen de 7000 leden-melkveehouders de hoogste melkprijs uitgekeerd in tien jaar (€ 37,80 per 100 kg melk).

Friesland Coberco heeft geen invloed op de melkprijs voor haar leden-melkveehouders. Die heeft ze afhankelijk gemaakt van het geïndexeerde resultaat van vijf Europese zuivelconcerns (waartoe ook *Campina* behoort). Weliswaar zijn er ledenbewijzen ingevoerd, waarmee de melkveehouders kunnen investeren in hun coöperatie, maar een grootst opgezette aandelenstructuur met dividend zoals Friesland Coberco die kent, heeft *Campina* nooit geambieerd.

Bij *Campina* werken 7000 mensen die vorig jaar 5,4 miljard kg melk verwerkten (2,9 miljard uit Nederland). Het concern heeft vooral sterke posities in de dagverse zuivel dat onder het onlangs gelanceerde merk *Campina* (voorheen *Melkunie*) en het oude vertrouwde *Mona* op de markt wordt gemaakt.

Leeuwarder Courant 2002-06-06

Fusie Campina en Friesche Vlag zaak van de juiste poppetjes

De miljardenfusie tussen Campina en Friesche Vlag gaat nog niet eens zozeer om geld. Het is vooral een zaak tussen twee topmannen. Eerder ketste een samengaan af op de karakters van beider topmannen. Een nieuwe baas bij Campina zette alle deuren weer open.

Door Saskia van Westhreenen

LEEWARDEN - Al voor het ontstaan van *Friesland Coberco Dairy Foods* was *Campina* als fusiepartner in beeld. Niet bij de Friezen, wel bij de oosterlingen van *Coberco*. Zij voerden met *Campina* in 1996 serieuze fusiesprekken.

Het samengaan liep stuk op de invulling van de poppetjes in de top. Evert Meilink, voorzitter van het zwakkere *Coberco*, wilde voorzitter worden van het nieuwe bestuur, Campina-man Bernard Bijvoet van de concerndirectie én van het bestuur.

Bijvoet en zijn compaan Jan Loonen van *Campina* zetten de voet dwars voor de wensen van

Coberco. *Coberco* zocht zijn toevlucht tot het toenmalige *Friesland Dairy Foods*. Snel daarna haakten *Twee Provinciën* en de *Zuid Oost Hoek* aan en ontstond het huidige *Friesland Coberco Dairy Foods*.

De verhoudingen met *Campina* bleven koel. De oud-Cobercovoorzitter Meilink was teleurgesteld en ook FCDF-topman André Olijslager kon niet goed met Bijvoet van *Campina* overweg. Twee jaar geleden ging Bijvoet met pensioen. En dat blies het proces ineens nieuw leven in. Tiny Sanders trad aan, een jonge ambitieuze man die eerder werkte voor de NZO, de Nederlandse Zuivel Organisatie. Olijslager, die daarvan de voorzitter was, mocht hem wel en liep zelf inmiddels met een heel ander probleem. Hij is bijna zestig en vond binnen FCDF geen geschikte opvolger. De jonge Sanders leek de juiste man.

Voor *Campina* is het samengaan een mooie stap opwaarts. Het concern is al een tijdje aan het zakken op de wereldranglijst van grote zuivelconcerns, mede doordat het maar niet komt van expansie, nationaal of internationaal. FCDF daarentegen klimt, vooral in groeiregio's als Azië en Afrika.

Op de Nederlandse markt heeft *Campina* tweederde van de consumptiemelk in handen. FCDF profiteert hier weer van de drankjespoot (Fristi, Appelsientje, Choq, Dubbelfriss) en de uiteraad de koffiemelk. Elkaar wegconcurreren op de Nederlandse markt heeft weinig zin. De marges in de zuivel staan tóch al zo onder druk.

Ook buiten de landsgrenzen vullen beide concerns elkaar mooi aan. *Campina* rekent ook Duitsland en België tot haar thuismarkt. Vooral België, waar het ook sterk is op de kaasmarkt. In Duitsland bestrijkt het na de aankoop van Südmilch de onderste helft, van het Ruhrgebied en **Wuppertal** tot aan Beieren toe.

FCDF heeft het noorden van Duitsland in handen sinds de nauwe samenwerking met *Nordmilch* dat zijn hoofdzetel in **Bremen** heeft. De contacten met de Duitsers zijn al zo innig dat *Nordmilch* vorige week nog zijn melk tot poeder liet verwerken in de Friese fabriek in **Oosterwolde**. Na de fusie dekken beide concerns het grootste deel van Duitsland af.

Verder weg lonkt voor *Campina* FCDF's sterke positie in Zuid-Oost-Azië, Indonesië en Afrika. FCDF heeft weer baat bij *Campina*'s stappen op de Amerikaanse markt.

Lang leek de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) struikelblok voor de beoogde fusie. Samen worden beide zuivelconcerns immers ijzersterk op de Nederlandse markt. Inmiddels rijst het besef dat Nederland niet roomser dan de paus kan zijn, al wordt de NMa zonder twijfel de moeilijkste hobbel in het fusieproces.

In Noord-Europa ontstond onlangs een machtsblok van het **Arla-concern** dat Zweden, Noorwegen en Denemarken bestrijkt. *Parmalat* in Italië is een soortgelijk voorbeeld, net als het machtige Franse *Danone*. En waarom, vinden *Campina* en *FCDF*, zou Nederland nog een uitzondering binnen de Europese Unie moeten zijn?

Besturen: verder met zuivelfusie

Van een onzer redacteuren

LEEWARDEN - De besturen van *Friesland Coberco Dairy Foods* en *Campina* hebben vorige week officieel de opdracht gegeven om door te gaan met de besprekingen over samenwerking van beide concerns. Dat bevestigen verschillende bronnen.

Achter de schermen praten de twee zuivelreuzen al langer over vormen van samenwerking.

Die is ingegeven door de directies, die voordeel zien in een Nederlandse zuivelgrootmacht die vierde zou worden op de wereldranglijst.

Inderhaast werd vorige week besloten tot opschorting van de opfrisbeurt van het bord met het concernlogo van *Friesland Coberco Dairy Foods*. Het was al van het hoofdkantoor in Meppel getakeld en voor onderhoud in Franeker.

Het Franeker reclamebureau kreeg een telefoontje van woordvoerder Rob van Dongen van FCDF. Laat dat bord maar even zitten, belde hij door: „We gaan fuseren. Opdracht van de hoofddirectie.” Van Dongen weerspreekt het gezegde nu.

In alle toonaarden ontkennen de zuivelconcerns *Campina* en *Friesland Coberco Dairy Foods* nu dat zij bezig zijn met een fusie. „Er is absoluut geen sprake van fusiebesprekingen met *Campina*”, meldt FCDF op haar internetsite. „Elke grond van waarheid ontbreekt”, schrijft *Campina*.

Het concern is door de publicatie in deze krant in grote verlegenheid gebracht. De fusiestapen zijn in zeer kleine kring bekend. En waar de ledenraden officieel het hoogste orgaan zijn van beide coöperaties, weten die van niets. Arie Aalberts, bestuursvoorzitter van FCDF, meldde de ledenraad gisteren in Steenwijk dat de berichten over een fusie kant noch wal raken. De zelfde Aalberts gaf zijn eigen directie een week eerder de opdracht om verder te praten met *Campina*.

Ook de Nederlandse Mededingingsautoriteit NMa is niet ingelicht, maar dat hoeft ook niet, zegt woordvoerster Saskia Bierling. Vaak wordt bij grote fusies wel vooraf contact opgenomen met de kartelwaakhond. Dat bespoedigt slechts de uitspraak.

Bijkomend probleem voor de beide bedrijven zijn de roerige tijden in de zuivelwereld. Voor komende week staan cao-acties op stapel. Waar CNV-bestuurder Henk Hospes eerder akkoord wilde gaan met het voorgelegde loonbod, werd hij de afgelopen dagen teruggefloten door zijn leden. Gisteren in Drachten stemde 90 procent van de CNV'ers voor actie. Deels ingegeven door een nakende fusie, die zeker banen kosten zal.

Bestuurder Henk Hospes en zijn FNV-collega Harry Vellenga weten evenmin iets van de fusiesprekken met *Campina*. Hospes trekt de vergelijking met een voetbaltransfer. Die wordt door de betreffende speler in eerste instantie vaak glashard ontkend. „En veertien dagen later lees je dat het toch is doorgegaan.”

Zie vervolg

Zuivelfabrieken gaan zondagavond toch plat

LEEWARDEN - De melklevering in Nederland kan maandag verstoord raken door stakingen in zuivelfabrieken. De vakbonden FNV Bondgenoten en CNV Bedrijvenbond hebben besloten om vanaf de nacht van zondag op maandag toch te staken. De leden van de CNV Bedrijvenbond in de zuivel hebben tijdens drie drukbezochte ledenvergaderingen het laatste eindbod van de werkgevers resoluut naar de prullenbak verwezen.

FNV Bondgenoten liet eerder al weten niets in het bod van de *Nederlandse Zuivelorganisatie* te zien. FNV-bestuurder Harry Vellenga gaat ervan uit dat bepaalde fabrieken in het Noorden zondagavond niet worden opgestart.

Op een CNV-bijeenkomst in Drachten gisteren was 90 procent van de aanwezige leden tegen het laatste voorstel van de zuivelwerkgevers om de lonen gedurende twee jaar met 6,5 procent te verhogen. De CNV'ers willen vasthouden aan 7 procent.

Vandaag nam de cao-commissie in Houten het definitieve standpunt in over het NZO eindbod. „Een formaliteit”, aldus CNV-bestuurder Henk Hospes.

FNV'er Vellenga is „zeer ingenomen” met het standpunt van de CNV'ers. „We kunnen zodoende gezamenlijk in actie komen. Aan tweespalt op de werkvloer heb je niks. Daar maken de werkgevers alleen maar misbruik van.”

Verkaveling zuivel vrijwel af

(Door WILLEM STEGENGA)

Met één grote zuivelgigant zit Nederland op koers. Een samenwerking tussen *Friesland Coberco Dairy Foods* en *Campina-Melkunie* zat er al een tijdje aan te komen. Hier en daar waren er al een paar kleine allianties en voor de buitenwereld nauwelijks waarneembare afspraken over de hoogte van de productie van bijvoorbeeld hét zuivelfenomeen bij uitstek: gele Nederlandse kaas. De beide grootmachten hebben nu al in ons land de zaak aardig in handen. Ze beheersen de zuivelpolitiek en de boer.

Tot voor enkele jaren was een boer met een behoorlijk quotum nog een factor. Melk was macht. Hij kon, toen de coöperaties van hogerhand werden gedwongen al te stringente regeltjes rond zijn lidmaatschap van een coöperatie te schrappen, fabrieken zelfs tegen elkaar uitspelen. Het is hem vergaan als sneeuw voor de zon. De fabrieken besloten alleen die melk te verwerken waar een duidelijke markt voor is. Voor speculanten, was geen plek meer. De drempel om melk te mogen leveren werd steeds hoger.

In ijltempo is de Nederlandse zuivel verkaveld en gesaneerd. Van de 128 fabrieken van 1985 waren er vorig jaar nog maar 66 over. En die waren in handen van pakweg twaalf ondernemingen met FCDF en Campina als veruit de grootsten. Die sanering gaat nog steeds door. In de komende jaren gaan er nog een paar fabrieken dicht. Daar is geen houden aan. Scharsterbrug zal niet de laatste zijn in de wassende rij.

Friesland heeft in de Nederlandse zuivel altijd een vooraanstaande rol gespeeld. De Friese zuivel was ook aantrekkelijk. Al in het midden van de vorige eeuw sloeg men vanuit Leeuwarden de vleugels wereldwijd uit. 'It Kondinsfabryk' plantte tot in verre oorden boompjes waar veelal rijpe appels van werden geplukt. De hele Friese melkveehouderij heeft daarvan geprofiteerd, zij het dat de een wat meer kreeg dan de ander door het onderlinge gekrakeel.

Toen uiteindelijk werd besloten de scheuren te dichten en een grootscheepse fusie in elkaar te steken ontstond er een grootmacht die er mocht zijn. In 1997 werd *Friesland Coberco Dairy Foods* gesticht. Naast *Friesland Dairy Foods* kwamen daar de *Twee Provinciën* in **Workum** en **Gerkesklooster**, *De Zuid Oost Hoek* in **Oosterwolde** en *Coberco* in **Zutphen** bij. Die laatste partner was opmerkelijk. *Coberco* had altijd wel leuk ogende ambities, maar kon nooit net die melkprijs uitbetalen die boeren elders beurden. *Coberco* zette zichzelf derhalve in de etalage en zocht contact met *Friesland Dairy Foods*. Dat liep op niks uit.

Vervolgens werd de blik zuidwaarts gericht, naar *Campina* in **Zaltbommel**. Weer niks. Men werd het niet eens over wie op welke plaats moest zitten. De voorzitter van de Coberco-boeren, Evert Meilink, wilde ook de nieuwe vereniging voorzitten, maar zijn concurrent Jan Looenen wilde van geen wijken weten. Eigenlijk is het bedroevend dat een fusie die kennelijk door economische noodzaak wordt ingegeven, strandt omdat Pietje op de plek van Jantje wil zitten en Jantje niet wil opstaan.

In 1997 moest Coberco dan maar bij het Fries-Drents-Gronings blok komen. Meilink mocht voorzitter van de nieuwe club worden en iedereen was blij en tevreden. In de loop van de laatste jaren van de vorige eeuw zag je dat er steeds mensen met een Coberco-verleden hun plaats op vrijwel alle bepalende plekken in bestuur en directie van *Friesland Coberco Dairy Foods* gingen of moesten verlaten.

Maar goed, er was een zuivelgigant geboren. De tweede in ons land, want *Campina-Melkunie* was er al. De verhoudingen tussen de beide grote jongens was aanvankelijk nou niet van: gut, gut wat kanne we goed. In het bestuur van het Produktschap Zuivel, doorgaans toch een orgaan waar mensen zich heel fatsoenlijk opwinden over zaken die Brussel bekokstoofd, kwam het zelfs tot openlijke confrontaties.

Dat is pikant voor de wandelgangen en voor de zuiveltafel, maar als boer heb je daar weinig aan. *Friesland Coberco Dairy Foods* en *Campina* maakten bijvoorbeeld elkaar het leven zuur op de Duitse kaasmarkt. Dat heeft de boeren een aardige duit gekost. Het zij gezegd, het scherm lichtte soms ook op door aandoenlijke vriendelijkheid. Samen wat doen op het terrein van de biologische producten, soms elkaar wat mijden op terreinen die ook even gemakkelijk frontlinies hadden kunnen zijn.

Toen Bernard Bijvoet - ooit directeur van de grootste Friese zuivelcoöperatie - bij *Campina* met pensioen ging en werd opgevolgd door Tiny Sanders, klaarde de lucht. Sanders bleek goed overweg te kunnen met FCDF-topman André Olijslager. In de zuivel heeft men veel te lang vastgehouden aan 'wat ons scheidt' en veel te weinig gekeken naar 'wat ons bindt'. Het lijkt er nu op dat er een trendbreuk is gekomen. In de design-stoelen rond het met smaak uitgezochte bureau wordt zelfs gepraat over vormen van samenwerking. Wie de bewegingen in de Europese en niet te vergeten Nieuw-Zeelandse zuivel gadeslaat zal ook al snel tot de conclusie komen dat stilstand in dit land daar haaks op staat. Door de fusie is de verkaveling van de Nederlandse zuivel vrijwel af. Naast de reus blijven nog een paar dwergen over. De reus kan straks op pad gaan om andere reuzen te ontmoeten en om ze wellicht aan tafel uit te nodigen. De reus kan zich ook flinker opstellen in de onderhandelingen met de al even reusachtige grootgrutters.

Feit is dat de boer weer een stap verder van 'zijn' fabriek af komt te staan. Hij is daar al aardig aan gewend. Als de melkprijs maar goed is, zul je hem niet horen. Die zakt dit jaar met drie cent per liter, heeft Sanders aangekondigd. Dat gebeurt wel net op het moment dat hij en de zijnen in zwaar weer zitten met de vakbonden over een nieuwe cao. Een van de weinige terreinen waarop een vakbond in de zuivel zich nog kan manifesteren. De rest is toch een kwestie van het bevechten van een zo goed mogelijke regeling voor leden, die worden verzocht elders hun heil te zoeken

Leeuwarder Courant 2002-06-11

Zuivelstaking breidt zich uit over het land

LEEWARDEN - De zuivelstaking breidt zich uit over het hele land. Vanmorgen legden ook de werknemers van de Campina-kaasfabriek in **Tilburg** het werk neer. Daarnaast sloten de Friesland Coberco-fabrieken in **Leeuwarden**, **Gerkesklooster**, **Meppel** en **Lochem** zich bij de staking aan.

FNV-stakingsleider Harry Vellenga is opgetogen over het verloop van de staking. Bij Friesland Coberco liggen nu 11 van de 29 vestigingen plat. Het gaat om circa 3500 werknemers. De dreigementen van Friesland Coberco over het claimen van de opgelopen schade raken hem niet. „Het zou toch te gek zijn, als we niet mogen staken vanwege mogelijke schade aan derden.”

Nu het concern geen melk meer laat ophalen blijft dagelijks 5,4 miljoen liter bij de boeren. In een brief aan zijn leden heeft *Friesland Coberco* laten weten geen melk meer op te halen bij

1150 van de 3500 aangesloten melkveebedrijven.

Transportbedrijf De Melkweg in Bolsward stuurde vanmorgen de helft van de chauffeurs naar huis na het besluit van Friesland Coberco. De tankwagens van het transportbedrijf rijden alleen nog op **Beilen**, **Balkbrug** en **Assen**. Beilen staat voor vanavond op de nominatie voor staking. De Melkweg lijdt een fikse strop door de staking.

Nu de staking behalve de kaasproductie ook de dagverse melkproductie dreigt te treffen, komt de komende dagen de leverantie aan de supermarkten in gevaar. Tot nu toe is er nog geen sprake van extra inkopen door de klanten, meldt supermarkt C1000 in Leeuwarden.

Leeuwarder Courant 2002-06-12

Boerenactie maakt eind aan staking

Nieuw loonbod zuivel

Van een onzer redacteurs

LEEWARDEN - Boze boeren hebben gisteren in het Noorden de stakingen in de zuivelindustrie gebroken. Vandaag is zuivelconcern Friesland Coberco weer begonnen met het ophalen van melk bij de veehouders. De werkgeversorganisatie Nederlandse Zuivel Organisatie (NGU) heeft de vakbonden een loonsverhoging geboden van 6,75 procent. Daarop moest nog vandaag een reactie komen. In Leeuwarden hebben de leden van CNV en FNV vanmorgen besloten de staking toch door te zetten. Volgens de bonden zou in meer fabrieken worden doorgestaakt.

Op diverse plaatsen hebben boeren gisteren actie gevoerd tegen de zuivelstaking. In Drachten werd het CNV-kantoor belegerd. Daarbij zijn bedreigingen geuit en vernielingen aangericht. In Jutrijp blokkeerden ze de weg. Ook in Workum kwam het tot dreigementen tegen de stakers, nadat boeren met tractoren het café Spoarsicht hadden geblokkeerd. Gisteren besloten de Workumer stakers al de staking te beëindigen, omdat de veiligheid van de werknemers niet kon worden gegarandeerd.

Vanmorgen omstreeks half elf arriveerden een aantal boeren om schadeclaims in te dienen bij het CNV-kantoor in Drachten. Een van hen had 8000 liter melk moeten laten weglopen. CNV-woordvoerder Emiel Peper liet weten dat de boeren bij de verkeerde aankloppen. Ze moeten claims bij de werkgevers en niet bij de bonden maïenen. De spanning in het CNV kantoor was te snijden, na de dreigende sfeer gistermiddag. Politie hield de bewegingen rondom het bondsgebouw nauwlettend in de gaten. De NLTO had eigen bewaking ingeschakeld.

De werkgevers bieden een loonsverhoging van 6,5 procent in een periode van twee jaar. Bovendien bieden ze de bonden de keuze tussen een eenmalige uitkering van 0,5 procent of een structurele verhoging van 0,25 procent bovenop de 6,5 procent. De bonden eisten 7 procent in twee jaar.

Boze melkveehouders richten hun pijlen op CNV-bestuurder Syds Kloosterman (links) tijdens hun actie tegen de zuivelstaking bij het CNV-Kantoor
Foto LC / J a n d e V r i e s

Als de vakbonden niet akkoord gaan, willen de werkgevers het loonbod gewoon doorvoeren zonder met de bonden verder cao-onderhandelingen te voeren. De bonden hebben hun leden wel opgeroepen het werk te hervatten.

In het zuiden van het land werden vanmorgen acties bij Campina afgeblazen. Eerder had Campina aangekondigd in de loop van de dag te stoppen met het ophalen van melk in grote delen van Brabant en Limburg.

Meer hierover op pagina 2 en 7. niet over genomen

Zuivelconflict maakt vijand van oude vrienden

De zuivelactie in Workum werd gisteren opgeschort na dreigementen van een geagiteerde boer. Stakers, maar ook melkveehouders schrokken ervan.

(Door Reinder Boeve

WORKUM - Urenlang blijven de gemoederen bedaard in café Spoarsicht naast de Workumer fabriek van Frico Cheese. Tjeerd Postma, kaderlid van het CNV, spreekt in het tijdelijke actiecentrum namens de stakers verzoenende woorden. Als een mantra, want telkens komen nieuwe groepen boze melkveehouders uit de omgeving het café in. Ze hoorden op de radio over het boerenprotest tegen het lozen van melken stapten op de trekker.

De belegering verloopt al die tijd vreedzaam, maar chaotisch. De tractor die 's-ochtends demonstratief op de trap voor het dranklokaal was neergezet, is op bevel van de twee aanwezige agenten weggehaald. De sfeer wordt grimmiger na het middaguur. De stakers merken het aan de taal. Sommige boeren vloeken wat af. Hoezo staken om een paar rotcenten, werken moeten ze in de zuivel!

„Ik moat folle mear gas jaan om de sitewaasje út te lizzen”, merkt Postma. De CNV'er zet in de overvolle entree van het café opnieuw uiteen dat de staking om meer draait dan een half procent meer loon. Dat de melkveehouders bij de concerndirectie van de *Friesland Coberco* in Meppel moeten zijn. En dat het aanbod van de stakers om melk te verpoederen eerder die ochtend door de directie is afgewezen.

Dan escaleert de boel. Een boer, geërgerd door het lange wachten, stapte op Postma af. Als ze bij hem vanmiddag de melk niet komen halen, dreigt de man, breekt hij het CNV-lid 'persoonlijk de poten'. Kroegbaas Karel de Vries overlegt met de politiemannen en staat op het punt het café te sluiten.

Dat blijkt niet nodig. Het merendeel van de veehouders houdt het hoofd koel en roept de boze collega tot de orde. Postma gaat, overmand door emoties, met de andere vakbondsmannen om de tafel. CNV en FNV besluiten eensgezind een 'adempauze' voor te stellen. Er volgt overleg tussen bonden, fabrieksdirectie en de boeren, waarna de staking voorlopig wordt opgeschort. De kaasproductie begint weer, de melkwagens gaan rijden.

De vakbondslieden komen in Spoarsicht op verhaal. „Het is niet niks, als tijdens een staking zo met fysiek geweld wordt bedreigd”, zegt CNV-bestuurder Harm Roeten. „Dat gebeurt echt nooit.”

In de agrarische sector zit het gevoel van miskennen diep. Een halve dag eerder, nog voor ze in een kleine optocht naar de kaasfabriek trekken, leggen Nijhuizumer melkveehouders uit waarom ze de 30.000 liter melk van hun dorp vandaag liever niet laten weglopen. De zuivelcao is zo slecht nog niet, vinden ze. „Wy hawwen net iens in fêst ynkommen.”

Nu is de staking gebroken en stellen de bonden vast dat niets is bereikt. Ze beschuldigen de hoofddirectie in Meppel. Die zouden de gefrustreerde boeren en stakers 'keihard' tegen elkaar hebben uitgespeeld.

In het café was dat letterlijk het geval: dorpsgenoten, maar ook vrienden die elkaar kennen van het kaatsen of schaatsen stonden ineens lijnrecht tegenover elkaar. Dat moet niet kunnen, vindt ook Rutger Fopma, De Nijhuizumer melkveehouder is voorzitter van boerenorganisatie NLTO in Nijefurd en was als een van de eersten bij Spoarsicht. Al kunnen ze hun melk weer

kwijt, winnaars zijn de boeren niet, vindt hij. „Dit is in blamaazje foar ús suvelkoöpraasje.”

CNV-man Postma, monteur van, beroep en al 42 jaar werkzaam in de zuivelfabriek, ziet ondanks alles een lichtpuntje. Misschien is dit het begin van beter overleg tussen boeren, bonden en zuivelindustrie, hoopt de vakbondsman. Hij is na het overleg in de kaasfabriek op de boze boer afgestapt en heeft hem ferm de hand geschud. En de melkveehouder heeft zijn excuses aangeboden.

Leeuwarder Courant 2002-07-11

Campina schrapt 150 banen bij Mona

ZALTBOMMEL (ANP) - Bij zuivelconcern *Campina* verdwijnen de komende twee jaar ruim 150 arbeidsplaatsen. Dat is het gevolg van de sluiting van de toetjesfabriek Mona in **Woerden**.

Het bedrijf gaat proberen zoveel mogelijk werknemers te herplaatsen binnen het concern, maar het sluit gedwongen ontslagen niet uit. Op termijn wil *Campina* ook haar vestiging in **Hilversum**, met 117 werknemers, sluiten. Het definitieve besluit hierover wordt waarschijnlijk in 2004 genomen.

Het concern gaat in **Maasdam** een nieuwe fabriek bouwen. Daar wordt in eerste instantie de productie van „Innovatieve zuivelproducten” geconcentreerd. Maasdam neemt ook een deel van de Woerdense productie over, onder andere die van de Mona-toetjes. De productie van dagverse melk in Maasdam wordt overgeheveld naar andere vestigingen van *Campina*. *Campina* wil zich meer toeleggen op de productie van speciale melkproducten. Dat is volgens het bedrijf nodig omdat de consumptie van pure melk al enige jaren afneemt. De plannen vergen voorlopig een investering van € 80 miljoen.

Volgens de vakbond FNV Bondgenoten worden de werknemers bij *Campina* zwaar op de proef gesteld. "Het ene moment denk je dat je veilig zit en dan zit je weer in de gevarezone", aldus bestuurder Ad in 't Veld. Vorig jaar kostte de samenvoeging van *Campina* en Mona al tachtig kantoorbanen.

De vakbondsbestuurder zegt wel begrip te hebben voor de reorganisatie. De mensen drinken steeds minder melk en *Campina* moet inspelen op de marktontwikkelingen."

CNV Zuivel is geschrokken van de omvang van de aangekondigde reorganisatie en maakt zich zorgen over de sociale opvang van de betrokken werknemers. *Campina* heeft in Nederland ruim 3500 werknemers.

Leeuwarder Courant 2002-08-29

Aandeelhouders *Wessanen* boos door lage winst

Leeuwarder Courant 2002-09-19

Leerdammer – *Wessanen* – verkocht aan Frans kaasbedrijf Bel ¹²

Leeuwarder Courant 2002-09-19

.....

Onder de middelgrote fondsen (MidKap-index min 0,1 procent) was *Wessanen* een witte raaf. Het aandeel won 3,6 procent op het nieuws dat het in het Franse Fromageries Bel eindelijk een koper heeft gevonden voor kaasfabriek Leerdammer. De netto-opbrengst van €100 miljoen deed kopers toestromen, maar analisten wijzen op de kans dat *Campina* zijn belang in *Wessanen*, 10 procent, van de hand wil doen.

.....

12 Uit knipsel van 2003-12-10 bli

Campina zet mes nog dieper in aantal banen

ZALTBOMMEL. (GPD, ANP) - *Campina* gaat het aantal arbeidsplaatsen verder beperken en de kosten per werknemer terugdringen. Tot eind volgend jaar schrapt het zuivelconcern 250 van de ruim 3500 arbeidsplaatsen. De te schrappen arbeidsplaatsen komen bovenop de 150 banen die verdwijnen bij *Mona* in **Woerden**.

De geschrapte arbeidsplaatsen vallen onder de ‘indirecten’, mensen die niet direct bij de productie zijn betrokken, lichtte een woordvoester toe. Het gaat onder andere om personeelsleden bij het onderdeel *DMV International*, leverancier van farmaceutische lactose. In juli werd al duidelijk dal er bij de vestiging in **Woerden** 150 banen verdwijnen en dat de productie in die plaats wordt gestaakt. Gisteren liet *Campina* weten dat de toetjesproductie wordt overgeplaatst naar de vestiging in het Duitse **Elsterwerda**, dichtbij Dresden. *Campina* profiteert hier van investeringssubsidies en lagere arbeidskosten.

Bekend was al dat *Campina* de productie en ontwikkeling van zure producten, zoals yoghurts en fruitzuivel, onderbrengt bij een nieuw bedrijf in **Maasdam**. Van die fabriek maakt *Campina* een ontwikkelingscentrum voor nieuwe producten.

Volgens vakbond CNV Zuivel getuigt de nieuwe reorganisatie van ‘geldwolfgedrag’ en moet de noodzaak nog worden aangetoond.

2003

Leeuwarder Courant 2003-02-13

Friesche Vlag niet langer grootste merk in supers

AMSTERDAM (ANP) - *Campina* is het grootste merk in de Nederlandse supermarkten geworden. De zuivelgigant verdrong concurrent *Friesche Vlag* van de eerste plaats in de 'Merken Top 100', zoals die jaarlijks wordt gepubliceerd in het vakblad *Foodmagazine*. De basis voor de lijst zijn gegevens van 87 procent van de Nederlandse supermarkten.

De producten van *Campina* waren in 2002 goed voor een omzet van € 283 miljoen. *Friesche Vlag* staat nu tweede met een omzet van € 269 miljoen. Voorlichter Rob van Dongen van Friesland Coberco reageert niet verrast- „*Campina* heeft vorig jaar de Melkunie-producten ondergebracht bij het merk *Campina*. En *Melkunie* was al een heel groot merk in het zuivel-schap.

Leeuwarder Courant 2003-03-22

Campina boert goed in mager zuiveljaar

ZALTBOMMEL - De economische tegenwind en de slechte zuivelmarkt hebben het jaarresultaat van zuivelconcern *Campina* amper beïnvloed. Het zogeheten operationeel resultaat is met tientallen miljoenen euro's verbeterd. De melkveehouders zagen de melkprijs met slechts 44 eurocent dalen tot € 36,41 per honderd kilo melk. Vooral in Nederland en Duitsland deed het concern het goed. *Campina* nam de koppositie van *Friesche vlag* over als grootste merk in de schappen van het grootwinkelbedrijf. Ook *Vifit* en *Mona* deden het goed. In Duitsland staat *Campina* nu op nummer drie in de lijst van grootste zuivelondernemingen.

De merkenstrategie met toegevoegde waarde is versterkt door de introductie van *Campina* als merk in Duitsland. De merken maken nu 28 procent van de omzet uit. Dat was in 2001 nog 23 procent.

In de kostenstructuur is hard ingegrepen en reorganisaties zijn doorgevoerd. De totale omzet liep ietsje terug van € 3,9 miljard in 2001 naar vorig jaar € 3,7 miljard. *Campina* wil groeien in zuivel dranken en desserts in West-Europa en wereldwijd in ingrediënten voor de voedings- en farmaceutische industrie.

Van die groeiaspiraties zijn de overname van dessertsfabrikant Strohtman en een deel van de ingrediëntenactiviteiten van *Avebe* goede voorbeelden evenals de investering in *Farm Dairy*.

Campina slaagde erin de schuldenlast aan kredietinstellingen meer dan te halveren van € 175 miljoen in 2001 naar € 74 miljoen in 2002. Dat lukte de onderneming door uitgifte van achtergestelde obligatieleningen aan de leden-melkveehouders en een strenge beheersing van het werkkapitaal. Voor het lopende jaar kondigt *Campina* aan door te gaan op de ingeslagen weg. De focus zal nog meer op groei liggen.

Afperser vergiftigde Mona-verwentoetjes

UTRECHT (ANP) - De politie in Utrecht heeft begin juli een 45-jarige man aangehouden die ze verdenkt van afpersing van zuivelonderneming *Campina*. Om zijn eisen kracht bij te zetten, vergiftigde hij producten van het in **Woerden** gevestigde bedrijf. Een vrouw in het zuiden van het land werd ziek na het eten van een Mona-verwentoetje waar de man muizenkorrels in had gedaan.

De verdachte, een ontwerper van computerchips, heeft inmiddels bekend. Daarnaast heeft hij ook toegegeven dat hij in de periode van 1999 tot en met 2001 nog drie andere bedrijven heeft geprobeerd af te persen. Het gaat volgens de politie om Ahold, Douwe Egberts-moederconcern Sara Lee en de Nederlandse Spoorwegen.

De afperser maakte gebruik van een speciale dienst op internet om zijn identiteit te verbergen. Hij kon dankzij samenwerking met de Amerikaanse FBI worden getraceerd. Alhoewel het onderzoek nog bezig is, werd aanhouding van de man gisteren naar buiten gebracht nadat webmagazine Netkwesties aankondigde over de zaak te publiceren.

Campina ontving al vorig jaar zomer een brief waarin de verdachte dreigde producten te manipuleren en € 200.000 eiste. De vrouw die een jaar later ziek werd, had het toetje gekocht in een supermarkt van Albert Heijn. Dezelfde dag had *Campina* een brief ontvangen van de afperser, waarin hij de vergiftiging van twee producten aankondigde. De man wilde geen dodelijke slachtoffers maken, zegt zijn advocaat. Daarom testte hij de dosering eerst uit op een van zijn bokken.

Albert Heijn haalde reeds verkochte toetjes thuis op bij de klanten van de winkel, waarbij ook het tweede vergiftigde product werd gevonden. Volgens Albert Heijn zijn gegevens van de Bonus-klantenkaart hierbij van onschatbare waarde geweest. (vervolg blz. 5 niet opgenomen)

Campina verkoopt belang in Wessanen

ZALTBOMMEL (ANP) - Het zuivelconcern Campina heeft zijn belang van 10 procent in het voedingsmiddelenconcern Wessanen verkocht. Campina heeft de aandelen verkocht om de kas verder te vullen. Vorig jaar waardeerde Campina zijn belang in Wessanen met € 55 miljoen af.

Wessanen heeft voor ongeveer € 31 miljoen 3,5 miljoen eigen aandelen ingekocht. Het bedrijf trekt de aandelen voorlopig nog niet in. Per stuk betaalde het concern ongeveer € 8,85.

2004

Leidsch Dagblad 2004-01-28

Boeren willen zuivelfusie

LEEWARDEN / ANP - Landbouworganisatie LTO Nederland wil dat de zuivelconcerns *Campina* en *Friesland Cobemo Dairy Foods* fuseren zodat Nederlandse boeren een betere prijs voor hun melk krijgen. Dat heeft voorzitter Jan van Weperen van LTO Rundveehouderij gisteren gezegd.

Volgens Van Weperen is de Nederlandse markt in internationaal opzicht te klein om twee grote zuivelcoöperaties met elkaar te laten concurreren. „*Campina* en *Friesland Coberco* concurreren elkaar op kwart centen per liter melk. Als boeren een cent per liter meer krijgen dan nu, stijgt hun nettosalaris met 4000 tot 5000 euro”, aldus Van Weperen.

Hij denkt dat zonder een fusie de twee Nederlandse zuivelgiganten verzwakt raken en uiteindelijk door buitenlandse onderneming worden overgenomen. De Nederlandse boer zou dan slachtoffer van worden. Verder vindt LTO dat de twee elkaar op producten niet beconcurreren. Dus een fusie zou een completer assortiment opleveren dan nu het geval is. *Friesland Coberco* en *Campina* zien vooralsnog niets in de plannen.

Leeuwarder Courant 2004-03-31

Campina sluit fabriek Hilversum

ZALTBOMMEL (ANP) - Zuivelconcern *Campina* sluit zijn fabriek voor dagverse producten in **Hilversum**. Binnen twee jaar moet de sluiting zijn beslag krijgen. De fabriek heeft ongeveer 130 medewerkers op de loonlijst staan. Het bedrijf zegt de werknemers zoveel mogelijk intern te herplaatsen. De Hilversumse productie wordt overgeplaatst naar **Maasdam**, waar *Campina* eind dit jaar een modernere fabriek opent. Met de ingreep beoogt het concern kostenreductie.

Leeuwarder Courant 2004-04-08

Campina sluit Duitse kaasfabriek

ZALTBOMMEL – Zuivelconcern *Campina* sluit volgend jaar de kaasfabriek in het Duitse **Niedermörmter**. Met de sluiting wil *Campina* de productie efficiënter en beter renderend maken. In de vestiging in de deelstaat Nordrhein-Westfalen werken nu 65 man. De productie wordt overgebracht naar **Born** en **Bleskensgraaf** in Nederland. Daar investeert het concern € 5 miljoen. In **Bleskensgraaf** wordt de bedrijfstijd verlengd van zes naar zeven dagen om de productieuitbreiding op te vangen.

Leidsch Dagblad, 2004-04-14

Campina wil via Thailand Azië veroveren

ZALTBOMMEL (ANP) - Zuivelcoöperatie Campina wil Azië veroveren. Als springplank voor dit streven heeft zij in Thailand de activiteiten van het noodlijdende Italiaanse zuivelbedrijf *Parmalat* overgenomen. Met de activiteiten van Parmalat in Thailand koopt Campina een fabriek met een omzet van enkele miljoenen euro's en 175 werknemers. Campina wil niet zeggen hoe veel het bedrijf heeft gekost. Met de stap gaat Campina concurreren met *Friesland Coberco Dairy Foods*. Die onderneming werkt in onder meer Indonesië, Thailand, Maleisië en Vietnam.

Parmalat Thailand is gevestigd in Bangkok en vooral actief met gepasteuriseerde melk en lang houdbare melkdranken. De overname biedt Campina de mogelijkheid relatief snel een lokale organisatie op te bouwen die zich richt op de ontwikkeling van de activiteiten. Campina maakte vorige maand bij de presentatie van de jaarcijfers al bekend op het overnamepad te zijn. Daarbij komt China niet op de eerste plaats wegens de moordende concurrentie in dat land. De zuivelcoöperatie boekte vorig jaar een omzet van 3,7 miljard euro.

Campina sluit distributiecentrum Maasdam

ZALTBOMMEL – *Campina* sluit het distributiecentrum in **Maasdam**. Alle koelcelactiviteiten brengt het zuivelconcern over naar de distributiecentra in **Eindhoven**, **Heiloo** en **Rotterdam**. Daarmee denkt het concern en grote kostenbesparing te behalen. De logistieke keten van dagverse producten moet sneller, slagvaardiger en eenvoudiger, aldus *Campina*. In **Maasdam** werken zeventig mensen. Zij kunnen allen werk krijgen in het dichtbij gelegen distributiecentrum **Rotterdam**.

Fusies Fusies helpen melkprijs niet

(NICO HYLKEMA landbouwredacteur LC)

Het gaat slecht met de melkprijs voor boeren. Europa wil lagere prijzen om sterker te staan op de wereldmarkt en ook het lokale overschot drukt de prijs. Dat legt een zware druk op de schouder van de belangenbehartigende organisatie LTO. Het moet anders, zo stelt de LTO dan ook dapper naar aanleiding van de resultaten van een Internationaal vergelijkend prijzenonderzoek.

De LTO concludeert dat de Nederlandse zuivelondernemingen *Friesland Coberco* en *Campina* scherper achteruit zijn gegaan in de melkprijs, dan concurrenten binnen Europa. NLTO-rundveehoudersvoorzitter Siem Jan Schenk bepleit daarom nog maar eens een fusie tussen de twee.

Minder aanbieders zouden sterker staan tegenover de concentratie van inkoopenden supermarkten. Hij zou eens moeten spreken met zijn naamgenoot Hans Schenk, econoom van de Erasmusuniversiteit. Die heeft internationaal naam gemaakt met zijn kritische onderzoek naar het nut van fusies. Meestal geld-en energieverspilling, vindt hij.

Wat kan de Nederlandse boer er beter van worden als ze straks nog maar aan een zuivelonderneming melk mogen leveren? Betalen grotere ondernemingen een hogere melkprijs? In Nederland is de kleine *Cono* Kaasmakers de zuivelaar met de hoogste melkprijs. Nota bene, terwijl *Friesland Coberco* juist het meeste verlies lijdt in de kaassector.

En wat zou het een verspilde moeite zijn voor *Friesland Coberco*. Net hemel en aarde bewegen om het predikaat 'koninklijk' in de wacht te slepen en dan al weer fuseren en een andere naam moeten aannemen. Bovendien zijn de inkopers minder eensgezind, dan de LTO wil doen geloven.

Even minder aandacht voor dierenwelzijn, milieu en voedselveiligheid en meer voor inkomen, vraagt de LTO ook nog. De eisen voor voedselveiligheid zijn inderdaad van een dusdanige aard, dat straks overheerlijke rauwmelkse kazen het veld moeten ruimen. Maar dierenwelzijn en het milieu, daarop zou het niet verstandig zijn te bezuinigen.

De taak van de coöperatieve zuivelondernemingen is te zorgen voor zo hoog mogelijke melkprijzen voor de boeren. Daar mag best wat meer aan gebeuren. De investeringen in onderzoek en ontwikkeling blijven achter bij de toch al geringe belangstelling daarvoor in het Nederlandse bedrijfsleven. De LTO zou *Campina* en *Friesland Coberco* daarop moeten aanspreken en niet op de natuurlijk concurrentie tussen de twee.

Het is een mooi doel een product te leveren waarvoor de klant net zoveel voor wil betalen als voor een fles mineraalwater. Melk is daar gewoon niet goed genoeg in.¹³ Aan het imago van melk als gezond product kan nog veel verbeteren, maar niet alleen door lagere vetpercentages. Juist voor dal extra doel dient onderzoek en ontwikkeling. Daarop mag je de zuivel aanspreken.

---

¹³ Waarom is dit zo..... wat is er ooit mis gegaan.....(ZHN.)

Campina schrapt banen

ZALTBOMMEL (ANP) - Zuivelproducent *Campina* gaat banen schrappen. De coöperatie is daartoe genoodzaakt door de prijzenoorlog in de supermarkten en het nieuwe melkbeleid van de Europese Unie. De prijzen van de zuivelproducten staan daardoor sterk onder druk. *Campina* wil niet aangeven, hoeveel banen er verdwijnen omdat het nog onderzoekt hoe de kosten het best kunnen worden teruggebracht. Binnen enkele maanden is daarover duidelijkheid. Gedwongen ontslagen zijn niet uitgesloten, zo zei de woordvoerder. CNV Bedrijvenbond vreest het verlies van tientallen banen. Bij *Campina* werken 7000 mensen.

Campina met Deens *Arla-Foods* in zee

ZALTBOMMEL – Zuivelcoöperatie *Campina* in **Zaltbommel** wil fuseren met de Deense coöperatie *Arla Foods*. De naam wordt Campina Aria. Daardoor ontstaat in één klap de grootste zuivelcoöperatie ter wereld met een omzet van € 9,2 miljard, die 11 miljard kilo melk zal verwerken van 21.000 boeren in Nederland, Denemarken, Zweden, Duitsland en België. *Arla Foods* is de grootste coöperatie van Europa en heeft 21.100 medewerkers. Campina heeft 6900. Door de fusie laat *Campina* de Nederlandse concurrent *Friesland Foods* ver achter zich. De laatste zakt door deze fusie in een klap terug naar een plaats tussen de kleinere coöperaties in Europa.

NLTO-melkveehoudersvoorzitter Jan van Weperen reageert verheugd op het fusievoornemen. Volgens hem zal dat de macht van de zuivelverwerkers versterken. De concerns passen volgens hem uitstekend bij elkaar.

Als de fusie slaagt, klimt het nieuwe concern op tot in de top drie van wereldondernemingen. De nieuwe onderneming behoudt de bestaande hoofdkantoren in **Zaltbommel** en Kopenhagen. Campina-directeur Tiny Sanders (48) wordt de grote baas. Aria-directeur Knud Jensen (62) wordt voorzitter van de raad van commissarissen. De ledenraden moeten in het voorjaar van 2005 over de fusie beslissen.

Het belangrijkste argument van *Arla Foods* om te fuseren was de wens om in Europa sterker te staan tegenover de grote inkopers van de supermarktketens. Zowel *Campina* als *Arla Foods* lijdt onder de problemen in de zuivel in Europa. Campina kampt met de gevolgen van de prijzenslag van de supermarkten. *Arla Foods* maakte vorig jaar een forse winstdaling bekend.

Arla Foods heeft een jaarlijkse omzet van € 6,2 miljard. De coöperatie verwerkt 7,1 miljard kilo melk van 15.500 melkveehouders. *Campina* is kleiner met 5 miljard kilo melk en een omzet van € 3,7 miljard. De particuliere onderneming *Nestlé* blijft de grootste voedingsonderneming, met zuivel in het pakket.

Vervolg PAGINA 2

Friesland Foods moet nu positie bepalen

Met een fusie tussen *Arla Foods* en *Campina* ontstaat eindelijk een Europese zuivelcoöperatie, die zich kan meten met de grote particuliere ondernemingen als het Zwitserse *Nestlé* en Franse *Danone*. Voor de Noord-Nederlandse *Friesland Foods* zal de fusie aanvankelijk niet veel uitmaken, maar zij moet wel een nieuwe positie bepalen.

Door Nico Hylkema

LEEWARDEN - Het zat er allang aan te komen. *Campina* was eerder dit jaar al in gesprek met *Arla Foods* over samenwerking, maar toen waren de geesten nog niet rijp. Kennelijk hebben de doorgaande prijzenslag tussen de supermarkten en de slechte resultaten van *Arla Foods* de doorslag gegeven. De zuivelverwerkers wijten de slechte Europese zuivelmarkt aan de marktmacht van de supermarkten.

Een grote herschikking van de Europese zuivel zou uitkomst bieden. Immers, nu worden de paar honderd zuivelondernemingen gemakkelijk uit elkaar gespeeld door de vijf inkoopcom-

binaties van de supermarkten. In Nederland is die herschikking al redelijk ver afgerond, door de vorming van twee grote coöperaties, *Friesland Foods* en *Campina*. Denemarken kent alleen nog *Aria Foods*. Elders in Europa is het zover nog lang niet.

De twee Nederlandse zuivelverwerkers hielden elkaar redelijk in evenwicht met bij *Friesland Foods* de nadruk op kaasproductie en bij *Campina* op dagvers. Beiden maakten zich sterk voor goede merken en toegevoegde waarde. Hoewel *Friesland Foods* in melk en omzet de iets grotere is, lijkt *Campina* de tekenen des tijds beter te hebben verstaan.

Zo is *Campina* al lange tijd bezig met gezondheidsclaims op haar producten. Ook reikte het zuidelijke concern over de grenzen door overnames van kleine Duitse en Belgische coöperaties. Een fusie met *Friesland Foods* werd door *Campina* zeker niet afgewezen. Het was vooral *Friesland Foods* dat daarin een afwijzende houding aannam.

Wanneer de fusie slaagt, zal moeten blijken of schaalvergroting en samenvoeging van de verdeelde zuivel voldoende zal zijn, om de macht van de supermarkten te weerstaan. Want ook met 11 miljard kilo melk is de nieuwe zuivelreus nog geen marktbepler in Europa. Daarvoor is zeker nog een extra fusie nodig. In Duitsland hebben *Nordmilch* en *Humana* de handen vrij na mislukte fusiebesprekingen.

Wil *Friesland Foods* met een aandeel van enkele procenten in de Europese productie nog een rol van betekenis spelen, dan zal het vooraanstaander moeten worden op innovatief gebied. Het is ook heel goed denkbaar, dat *Friesland Foods* nu zal proberen met de grotere coöperaties in Duitsland tot een fusie te komen.

Anders dan *Campina*, dat er nooit een geheim van heeft gemaakt in te zijn voor fusies, is de strategie van *Friesland Foods* nog in nevelen gehuld. De aanstaande directiewisseling lijkt daarin geen verandering te brengen. Maar nu de kogel door de kerk is, zal het noordelijke zuivelconcern niet achter kunnen blijven. Of fuseren of een ‘mean and lean’ machine worden. Beide opties lijken op dit moment nog niet in zicht.

Anderé Olijslager: veertien jaar noordelijke zuivel

LEEWARDEN, Veertien Jaar was **André Olijslager** directeur in de noordelijke zuivel. Van 1990 tot 1997 was hij directeur van de zuivelonderneming *Friesland Dairy Foods*, voortgekomen uit onder andere de Coöperatieve Condensfabriek Friesland, Frico en Domo. In 1997 kwam het tot een fusie tussen *Friesland Dairy Foods*, Zuid Oost Hoek (Oosterwolde), Twee Provinciën (Workum, Gerkesklooster) en Coberco (Zutphen).

Olijslager werd directeur van de nieuwe zuivelonderneming *Friesland Coberco Dairy Foods*. Dit jaar verwierf het concern het predicaat koninklijk en kreeg het wederom een nieuwe naam: *Royal Friesland Fonds*.

Friesche Vlag, het oude merk voor ingedikte melk van de Condensfabriek, werd het merk van alle dagvers. *Friesland Foods* nam in 2001 de drankenafdeling *Nutricia* van *Numico* over. Daarmee haalde de zuivelonderneming nieuwe merken binnen, zoals *Chocomel*, *Fristy* en *Extran*. Nieuwe producten als *Friesche Vlag*, Breakeren Frico Cheez' it zagen het licht.

De kaasdivisie *Frico Cheese*, in omzet het zwaartepunt van de onderneming, onderging een sterke concentratie van twintig naar acht fabrieken. De omzet van het zuivelconcern onder zijn leiding nam toe van € 1,8 miljard in 1990 voor *Friesland Dairy Foods* alleen tot 1990 miljard in 2003 voor de gefuseerde onderneming *Friesland Foods*. In 1997 was de omzet van de pas gefuseerde onderneming € 4,2 miljard.

Gesprek met Anderé Olijslager: ‘Het zuivelbeleid is klaar’

Eind dit jaar treedt André Olijslager terug als voorzitter van de concerndirectie van Nederlands grootste zuivelonderneming Friesland Foods. Daarmee komt een eind aan een tijdperk, waarin deze rationalist leiding gaf aan een onderneming die groeide in een sector die in belangrijkheid afnam. Met opgeheven hoofd neemt hij na veertien jaar afscheid.

Door Nico Hylkema / Foto Siep van Lingen.

Voor de Friezen blijft *Friesland Foods* nog altijd een Friese onderneming. Vandaar ook de grote betrokkenheid van boeren bij ‘us fabryk’. Soms verwondert de geboren Zeeuw André Olijslager zich wel eens over het gewicht dat de zuivel nog heeft in Friesland. In de periode dat Olijslager hier een zuivelonderneming leidde, nam het aandeel in de werkgelegenheid fors af. Het hoofdkantoor van de oude Condensfabriek verdween uit Leeuwarden naar Meppel. Ooit werkten er in Leeuwarden 2500 mensen, nu nog 900.

Sinds de laatste fusie in 1997, waaruit de huidige onderneming *Friesland Foods* voortkwam, is vooral de kaasdivisie veel mensen kwijtgeraakt. Olijslager: „Wat hier gebeurde in de gebeurde ook in andere industrieën.”

De veranderingen in de zuivel gingen geleidelijk. Olijslager verklaart dat uit de typische coöperatieve structuur van de Nederlandse zuivel. Van de zuivelindustrie is 80 procent van coöperaties. Boeren, zo meent de zuiveldirecteur, verkopen niet. Ze fuseren wel, waardoor fabrieken sluiten, maar de productie neemt niet af. In Frankrijk stootten particuliere zuivelondernemingen als *Lactalis* en *Danone* melk af en het Zwitserse *Nestlé* verplaatst op dit mo-

ment veel zuivel uit Europa.

Nu staan er ingrijpender veranderingen voor de deur door de zuivelhervorming, waartoe de Europese Unie dit jaar besloot. Een gevolg zijn dalende melkprijzen. De boeren hebben nu het gevoel met de rug tegen de muur te staan. „De prijs wordt bepaald door vraag en aanbod. De overheid zat daartussen met prijsinterventies en exportrestituties. Nu de overheid zich terugtrekt daalt de prijs en dat is logisch en onontkoombaar.”

Melksprookjes

Boeren denken daar wel eens anders over. De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) heeft het initiatief genomen een melkprijsvereniging op te richten om door bundeling van het aanbod de prijs omhoog te krijgen. Het enthousiasme voor deze Dutch Dairy Board is groot onder boeren.

Olijslager: „Pardon. Laten we wel serieus blijven. Ik geloof niet in sprookjes. Het woord markt heb ik van deze mensen nog nooit gehoord. In onzekere tijden zie je zulke dingen vaker. Mensen weten niet wat er op hun afkomt. Dan heb je altijd charismatische lieden, die leuke dingen roepen. Dat zag je ook met Pim Fortuyn. Ik ben er niet om dat soort sprookjes te vertellen.”

De veronderstelling dat er een tekort zou zijn aan melk, waardoor afnemers door de knieën zouden gaan als er een leveringsstaking komt, doet Olijslager lachen: „De fabrieken in Europa hebben miljarden liters melk over. In die context moeten mensen dat zien. Boeren moeten nog wennen aan een nieuw systeem. Als de wereldmarkt niet zo gunstig was geweest, was de melkprijs nog verder gedaald. Het zuivelbeleid is nu geregeld. Dat is klaar. Hoe eerder men zich dat realiseert hoe beter.”

„De melkprijsclub leeft ook niet onder onze leden. Ik hoor er weinig over op de vergaderingen van de ledenraden”, aldus Olijslager. Het is door dit soort uitspraken, dat veel leden/boeren zich onbegrepen voelen door hun zuivelfabriek. Nog maar enkele maanden geleden, trad de NLTO-afdeling Skarsterlân naar buiten met kritiek op de gang van zaken binnen die ledenraadsvergaderingen. Boeren zouden niet aan het woord komen, kritiek werd weggewuifd en angst zou overheersen. Nadien veranderde de sfeer kennelijk, want de kritiek verstomde. Olijslagers onderneming typeerde de kritiek ooit als een typisch Friese aangelegenheid, want in andere provincies wordt die niet gehoord.

De directeur heeft het soms moeilijk met de nadruk op Friesland. „Wij kennen geen Nederlands of Fries belang. Er is een deelbelang in Nederland, maar ook in Vietnam en in Afrika. Hier zien we *Friesche Vlag*, maar *Dutch Lady* in Zuid-OostAzië is veel groter. Wij kijken naar die merken. Daarin nemen we rationele beslissingen in het belang van onze leden en daarvan zitten er heel veel in Friesland en de rest van het Noorden.”

Die rationele beslissingen kostten wel honderden mensen hun baan in het Noorden. „Maar dat is altijd wel met heel goede sociale plannen gegaan. We hebben daarover nooit ruzie met de vakbonden gehad. Maar dat vergoedt niet, dat op het individuele vlak wel degelijk menselijke emoties hebben gespeeld. Toch ga ik met opgeheven hoofd door Friesland.”

Kaaszorgen

In de kaasdivisie werd hard ingegrepen. In Friesland sloten de fabrieken van **Sint Nicolaasga, Balk, Elsloo, Burgum** en recentelijk die van **Oosterwolde**. De Goudse kazen en Edammers werden onder het merk *Frico* gebracht. Een poging de markt te beïnvloeden door aanbodsturing mislukte. Zo blijft *Frico Cheese* het zorgenkindje van *Friesland Foods*. De winst is

zelden het noemen waard, de verliezen vaker. Olijslager beaamt het, maar: „Kaas maken is een manier om melk te verduurzamen, net zoals boter en poeder. De Gouda's en Edammers zijn niet beschermd. De opbrengst is dus sterk afhankelijk van de markt.”

En dan komt *Friesland Foods* ineens met de aankondiging, dat het de kaasprijs met 5 procent verhoogt tegen de trend van een prijzenslag in supermarkten in. Zie je wel, roept de NMV, dat komt door ons. Daardoor krijgt de zuivel weer lef. „Onzin”, aldus Olijslager, „dat zijn sprookjes. Het afgelopen jaar hebben boter en poeder het goed gedaan. Het resultaat is een lagere kaasproductie, derhalve een opwaartse druk op de prijzen. Dus kunnen we de prijs verhogen.”

„Wij zijn in coöperatieland anders. Wij vormen een bedrijf met een aanzienlijk hogere opbrengst dan andere coöperaties. Onze structuur is marktgericht. Het splitsen van de coöperatie in de coöperatieve eigenaar en onderneming, ging om die marktgerichtheid, niet om de financiering, zoals sommigen denken.” Toegevoegde waarde, merkenposities zijn termen waar Olijslager zich graag van bedient. De producten moeten toegevoegde waarde hebben en een merk moet nummer een of twee zijn in een land om een hoog rendement te halen.

Inmiddels haalt *Friesland Foods* de helft van de winst uit de 'sterke merken'. Het rendement van de onderneming blijft onder dat van bijvoorbeeld *Nestlé* en *Danone*, beide particuliere ondernemingen. Maar de coöperatie draait niet alleen op goed renderende producten. De opdracht is het verwerken van de melk van de leden op een efficiënte manier. Dat zou een reden kunnen zijn, om het vermarkten van de melk ter hand te nemen om de consumptie op te voeren. De *Nederlandse Zuivel Organisatie* (NZO) startte onlangs een campagne om melk weer onder de aandacht te brengen met de slogan: 'Het lichaam schreeuwt om zuivel'. *Olijslager* ziet er weinig in, ook al omdat het aandeel dagvers slechts 8 procent van de omzet vormt.

„Wat de NZO doet, is geen vermarkten. Dat is voorlichting. Vermarkten is onze taak. Daar gaan miljoenen naar toe. In de tijd van de melkbrigadiertjes werd melk gepropageerd als voedingsmiddel, niet als frisdrank. Kijk eens naar Chocomel. Dat zien wij helemaal niet meer als zuivel. Dat is het wel, maar wij doen alsof het een frisdrank is. Melk is een ander verhaal. Dat komt door de verpakking. Melk zat hier vroeger niet in een pak. Water was wel verpakt met een naam erop. Die achterstand maak je nooit meer goed. In ontwikkelingslanden is dat anders, daar kennen ze melk alleen maar in een blikje.”

Verpakkingsinnovatie

Dus steekt *Friesland Foods* veel energie in de verpakking. Veel van wat het concern naar buiten brengt als innovatie, is verpakkingsinnovatie. Kleinere verpakkingen, moderne tubes. Maar echte vernieuwingen zijn op de vingers van een hand te tellen. Breaker, Go!, Cheez'it en Dubbel Friss zijn een succes, maar het is lang peinzen al eer een ander product te binnen schiet. Olijslager stelt vast, dat de verpakking inderdaad belangrijk is.

Als het niet door merk of product is dat een industrie zich kan onderscheiden, dan moet het door distributie en logistiek. Zo kan *Friesland Foods* zich met kaas een plaats verwerven in de schappen van de supermarkt. De winst is dan afhankelijk van de kosten. „Bij kaas zijn onze verwerkingskosten per ton melk wel de laagste”, meldt Olijslager trots.

Dat het afgelopen jaar de resultaten van het concern desondanks tegenvielen, wijt de directeur aan de goedkope dollar. Ongeveer 25 procent van de omzet is gerelateerd aan de dollar. Als die lage dollarkoers structureel blijkt, dan zal het concern zich moeten aanpassen. De directeur denkt nog niet aan terugtrekken. „Vergeet niet, dat wij in landen waar wij in dollars verkopen, ook in dollars inkopen. We moeten dus een vorm ontwikkelen, die past bij zo'n koersverhouding.”

Nu concurrent *Campina* de krachten bundelt met het Deense *Aria Foods* zijn de ogen sterk gericht op *Friesland Foods*. Grote fusies liggen niet in het verschiet, zegt Olijslager: „De grootte van een bedrijf zegt mij niets. Het gaat erom wie het meest verdient. Onze focus ligt op negen regio's in de wereld. Daar gaan we in de diepte. Wij weten precies wat we willen en laten ons niet sturen door wat anderen doen.”

Friesland Foods trok zich terug uit China. Dat wekte verbazing, want van China wordt veel verwacht. „Tja, maar wij zijn niet de enigen die zich terugtrokken. In de zuivel viel er niet te concurreren tegen producenten, die er andere methoden op nahouden. Methoden en normen, die wij ons niet kunnen en willen veroorloven. Maar met kindervoeding zijn wij wel in China gebleven. Dat is een hoogwaardig merk dat het vertrouwen van afnemers moet hebben.”

De melkprijs is laag, daar moeten boeren aan wennen. Jets anders is, zo stelt Olijslager met trots, dat boeren een miljoenenbedrijf in handen hebben met prachtige merkenposities, waar 50 procent van de winst komt uit producten met toegevoegde waarde. „De certificaten hebben een rendement van gemiddeld 10 procent. Kom daar eens om op de beurs. Dat is uniek. Daardoor staan wij anders in de wereld.”

Olijslager sluit het zuivelboek voorlopig. Als adviseur blijft hij beschikbaar. „Stilzitten is niets voor mij. Ik heb een paar dingen op het lijstje staan. Zuivel hoort daar niet meer bij.”

2005

Leeuwarder Courant 2005-02-19

Campina sluit fabriek in Uitgeest

ZALTBOMMEL (ANPI -Zuivelconcern *Campina* sluit de fabriek voor weiverwerking in het Noord-Hollandse Uitgeest. De weiverwerking wordt geconcentreerd in het Brabantse Veghel, waarde bestaande fabriek wordt vervangen door een nieuwe. De maatregel kost 36 banen. Dat heeft Campina gisteren bekendgemaakt. Wei is een restproduct van kaas en bevat stoffen als mineralen, suiker en eiwitten. Die worden verwerkt tot ingrediënten die Campina levert aan de internationale voedingsen farmaceutische industrie.

Leeuwarder Courant 2005-03-12

Campina reorganiseert en investeert

Dit jaar vervallen 150 van de 1500 arbeidsplaatsen in Nederland als gevolg van de prijzenoorlog in de supermarkten

Concernomzet in 2004 € 3,56 miljard (2003: € 3,65 miljard).

Netto exploitatiesaldo 2004. € 17,1 miljoen (2003 : 34.6 miljoen).

De omzet op de Nederlandse markt daalde vorig jaar met 10 procent tot € 702 miljoen.

Investing van € 57 miljoen in nieuwe fabriek bij DMV in **Veghel** voor proteïne

Leeuwarder Courant 2005-04-21

Zuivelfusie Arla Campina van de baan

ZALTBOMMEL/KOPENHAGEN - De fusie tussen *Campina* en het Deense *Aria Foods* is van de baan. Dat heeft de directie van *Campina* vanmorgen bekend gemaakt. De geschillen over de vermogenstructuur, weerstand van de Arialeden en ook twijfels bij Campina-boeren. Arla-directeur Ake Modig heeft ontslag genomen.

Vorig jaar maakten *Campina* en *Aria Foods* de megafusie bekend. Al langere tijd waren er geruchten over fusiebesprekingen. Eerder mislukte al een eerste poging. Maar eind vorig jaar leek de kogel toch door de kerk. De grootste zuivelcoöperatie van de wereld leek gestalte te krijgen.

Directeur Tiny Sanders van Campina zou de nieuwe baas van de onderneming worden. Het hoofdkantoor zou in **Kopenhagen** komen. Beide ondernemingen zouden nog lange tijd hun eigen karakter houden. Boeren-leden werd een hogere melkprijs in het vooruitzicht gesteld.

Al snel bleek evenwel, dat vooral de Deense boeren moeite hebben met de fusie. De vermogenstructuur - Campina-leden hebben vermogen in de coöperatie - stuitte op bezwaren. Nederlandse boeren tekenden bezwaar tegen een mogelijke verevening vanwege de hogere melkprijs in Denemarken.

Volgens Arla-lid en oud-Kollumer Piet Visser waren vooral de grote vaak Nederlandse Arla-leden voorstander van de fusie. Hij noemt het jammer voor de ontwikkeling van de melkveehouderij, dat de fusie is afgeblazen. Al eerder gaf hij aan dat de weerstand onder zijn

Deense collega's groter was, dan de directie wilde toegeven.

Sanders betreurt het mislukken van de fusie en het vertrek van Modig: „ Met hem treedt een van de grondleggers van de beoogde fusie terug. Mede daarom is op dit moment de basis voor verdere besprekingen vervallen”. Volgens Sanders blijft Campina streven naar internationale groei.

Leeuwarder Courant 2005-07-07

Campina op de schop om supers bij te benen

ZALTBOMMEL (GPD) - Zuivelconcern *Campina* neemt zijn organisatie op de schop. Campina Nederland, Duitsland en Internationaal komen onder één vlag: Consumer Products Europe. De bundeling van deze zogeheten 'witte groepen' betreft de basiszuivelproducten, desserts en fruitdranken.

Door de herstructurering wordt *Campina* teruggebracht van vijf naar drie groepen: Consumer Products Europe (CPE), Kaas en Boter en Industriële Producten, het is het antwoord van *Campina* op de concentratie bij de afnemers. In heel Europa concentreren de supermarktorganisaties zich en dat leidt binnen Europa tot een verscherpte concurrentie. Voor de Europese markt wil Campina met de reorganisatie een aantrekkelijke partner blijven. Waar het hoofdkantoor van de nieuwe organisatie komt is nog niet bekend. Het zuivelconcern wil de reorganisatie verwerkelijken zonder banenverlies. Wel zal een aantal mensen met 'indirecte functies' worden herplaatst tot over de grens.

CPE richt zich alleen op de Europese markt. De 'witte' activiteiten buiten Europa, zoals de overzeese export naar onder meer het Midden-Oosten. Zuid-Amerika en Afrika komen net als de activiteiten in Thailand en Vietnam onder de groep *Industriële Producten* te vallen. De bedoeling is dat de reorganisatie 'ergens dit jaar' rond is.

Leeuwarder Courant 2005-09-02

Campina investeert € 7 miljoen in kaas

LUTJEWINKEL - Zuivelconcern *Campina* bouwt voor € 7 miljoen een eigen kaasveredeling en opslag voor Noord-Hollandse kaas in **Lutjewinkel**. De kaasopslag wordt direct gekoppeld aan de productie van kaas in Lutjewinkel, die na de brand in 2004 wordt herbouwd. De opslag in **Alkmaar** sluit de deuren.

Door de grotere opslagcapaciteit ontstaat ook ruimte voor veredelingsactiviteiten van Noord-Hollandse kaas. *Campina* laat het rijpen en verpakken nu door derden doen. Het concern denkt concurrerender te worden, doordat het meer toegevoegde waarde aan de kaas kan creëren.

Campina veredelt jaarlijks 100.000 ton kaas in **Born, Tilburg** en **Alkmaar**. De veredeling in Alkmaar is relatief klein en ouderwets. Bovendien zijn Born en Tilburg gekoppeld aan een productiebedrijf. Dat is de reden om de veredeling te verplaatsen naar Lutjewinkel. De nieuwe vestiging in Lutjewinkel gaat in 2006 open. Voor het personeel in Alkmaar is een sociaal plan van toepassing.

Eind vorig jaar brandde het kaasproductiebedrijf in Lutjewinkel af. Het constructie- en auto-

matiseringsbedrijf *De Klokslag* in **Bolsward** had er pas een nieuwe kaaslijn geïnstalleerd. De Klokslag levert ook de kaaslijn in de herbouw. Per 1 oktober wordt die opgeleverd. De opslagnieuwbouw gaat naar collega's, meldt De Klokslag.

Leeuwarder Courant 2005-11-04

Topmanager weg bij Campina

ZALTBOMMEL, (ANP) - Topmanager Bert Jansen van het zuivelconcern *Campina* stapt eind van dit jaar op. Hij kan zich niet vinden in zijn nieuwe rol bij het bedrijf. De recente aanpassing van de bestuursstructuur leverde voor Jansen (46) een dubbelfunctie op. Behalve lid van de raad van bestuur werd hij ook groepsdirecteur van de nieuwe divisie Consumer Products Europe (CPE). Over een eventuele vertrekpremie doet het bedrijf geen mededeling.

Het nieuwe jaar lacht de zuivel toe

De zuivel heeft het vorig jaar niet slecht gedaan. De Europese zuivelhervorming heeft net als in 2004 maar beperkt effect gehad op de melkprijs. Ook dit jaar zijn de voortekenen gunstig, bleek op de nieuwjaarsbijeenkomst van het productschap zuivel (PZ).

Door Nico Hylkema

SCHEVENINGEN - Of de heren directeuren van de twee grote zuivelcoöperaties in Nederland kunnen zeggen of 2006 de melkprijs overeind blijft. Die vraag werd aarzelend positief beantwoord door Tiny Sanders van *Campina* en Luc Dahlhaus van *Friesland Foods*.

De wereldmarkt ziet er nog steeds goed uit en de dollar is een stuk duurder geworden. Daar tegenover staat, dat de internationaal opererende grote concerns ook tegen hogere kosten aanlopen in landen waar de dollar betaalmiddel is. En als de melk op de wereldmarkt duurder is, moeten ze die ook tegen een hogere prijs inkopen voor de lokale productie van zuivelproducten.

Heel voorzichtig opperde een enkele vragensteller, dat de hogere inkomens van de melkveehouders de afgelopen twee jaar toch vooral te danken zijn aan de compenserende premie voor de melkprijzdaling. Als die compensatie hoger is dan de feitelijke prijzdaling, zou Brussel dan niet van die premie afwillen?

Dit jaar in ieder geval niet, verwacht Sanders. Brussel zal wel doorgaan met pogingen de melkprijs naar beneden te brengen, tot het wereldmarktniveau. Dan is die premie nodig om door het zuur heen te bijten. Bovendien, Nederland is in het voordeel omdat Brussel alleen het vetgedeelte van de melkprijs kan beïnvloeden (vooral de boter). Het eiwit zit al op het wereldmarktniveau en juist in de eiwitproductie en -verwerking n de Nederlanders sterk. De geplande daling van de melkprijs zal derhalve wel meevallen.

Dat de premie niet eeuwig voor alle boeren geldt, dringt inmiddels wel door. PZ-voorzitter Geert Koopstra verwacht druk op de premie vooral op lange termijn. „De kritiek op de bedrijfstoeslag was te verwachten. De politiek denkt daar winst mee te halen door plafonds in te bouwen of de premie alleen te bestemmen voor bijvoorbeeld zorgboerderijen.”

Voorzitter Siem Jan Schenk van de rundveehouders riep de boeren op het komend jaar de bakens al te verzetten. De belangenbehartigers moeten ervoor zorgen, dat het geld van de toeslag naar alle boeren blijft gaan. Desnoods met allemaal evenveel per hectare. Maar daarover is de achterban flink verdeeld, gaf hij zelf aan.

De houdbaarheidsduur van het systeem van melkproductierechten, de superheffing, lijkt ook gepasseerd. Menigeen verwacht dat nog voor 2015 de superheffing zal verdwijnen. Hij wordt in sommige landen al overbodig. In het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld wordt het toegewezen quotum al niet meer vol gemolken.

Nederlandse boeren die menen, dat ze straks meer mogen melken, kunnen evenwel bedrogen uitkomen. Op meer melk zitten Sanders en Dahlhaus zeker niet te wachten. Nee, boeren kunnen alleen hun schaal vergroten door het werk van stoppende boeren erbij te nemen. De relatief hoge melkprijs en de melkpremie van dit moment brengt echter weinig oudere boeren in de verleiding om de harp in de wilgen te hangen.

Leeuwarder Courant 2006-02-25

Campina stopt met boter in Aalter

ZALTBOMMEL (ANP) – *Campina* stopt medio volgend jaar met de productie van boter en boterolie in het Belgische **Aalter**. In **Den Bosch** en **Klerken** (België) investeert *Campina* € 2 miljoen in uitbreiding van de productie van boter en boterolie.

Leeuwarder Courant 2006-03-17

Campina haalt groei uit buitenland

ZALTBOMMEL – Zuivelcoöperatie *Campina* heeft vorig jaar slechts een beperkte omzetgroei van € 10 miljoen weten te realiseren tot € 3569 miljoen. Dat is voornamelijk te danken aan een „forse omzetgroei” in het Verenigd Koninkrijk, Rusland, Spanje en Griekenland. Het concern had, net als concurrent *Friesland Foods*, last van hevige prijsconcurrentie op de thuismarkt Nederland, Duitsland en België en van de huismerken. De melkprijs die de aangesloten melkveehouders over 2005 beuren, komt uit op € 30,57 per 100 kilogram melk. Dat is fors minder dan in 2004, toen nog € 31,71 werd uitbetaald. Het eigen vermogen van *Campina* is met € 31 miljoen toegenomen tot € 567 miljoen.

Leeuwarder Courant 2006-03-18

Innovaties en ingrediënten stuwen winst *Campina*

Net als *Friesland Foods* een week eerder kon ook zuivelconcern *Campina* gisteren trots met klinkende resultaten naar buiten komen over het afgelopen jaar. De accenten liggen duidelijk anders, maar de boodschap is duidelijk: de zuivel slaagt er redelijk in de prijsdaling van de melk ten gevolge van het Brusselse beleid te compenseren.

Door Nico Hylkema

ZALTBOMMEL - Het is jammer dat *Campina* niet met winst- en verliescijfers werkt. Het is zo verleidelijk om de resultaten van de Zuid-Nederlandse coöperatie te vergelijken met die van *Friesland Foods*. Dat kan nu moeilijk, al gaf directievoorzitter *Tiny Sanders* wel een hint.

Als *Campina* een beursgenoteerde onderneming was, zou de winst ergens tussen de 2 en 2,5 procent liggen. En daarmee zouden de twee concerns mooi op gelijke hoogte zitten. Die winst is fors gestegen, ondanks een vrijwel gelijke omzet.

West-Europa is voor *Sanders* bepaald geen afgeschreven afzetgebied. Kaas is voor *Campina* een redelijk winstgevende aangelegenheid door de lightkaas *Milner*. Al komt de concurrentie - lees *Friesland Foods* - nu met vergelijkbare producten.

Maar uit echte boter haalt *Campina* toch echt meer met de bekende kuipjes en daar zet de coöperatie ook voor de toekomst met nieuwe producten op in. Toegevoegde waarde door innovatie, dat is de kracht van *Campina*.

Vetlederen medailles voor grote prestaties op dit gebied onderstrepen *Sanders* woorden. Maar medailles kun je niet eten. De in prijzen succesvolle vleesvervanger *Valess* moet zich na twee jaar in 2006 echt bewijzen en dan gaat het veel geprezen product naar het Verenigd Koninkrijk en Duitsland.

In de supermarkten is *Campina* al vier jaar achtereen nummer een. De vele merkproducten, met de nadruk op gezondheid, houden ook Nederland voor *Campina* boven de streep. Duitsland is het moeilijkste land met zijn vele aanbieders van zuivelproducten en sterke huismerken. Toch werd hier ook winst behaald.

In Frankrijk zitten die huismerken *Campina* echt dwars. De mooie producten met een onderscheidende kwaliteit moeten de winst opkrikken, want een bulkproduct met een mooi merkje werkt niet meer.

Toch zit de echte groei vooral in de *industrial products*. Ingrediënten gemaakt uit melk voor de voedings- en farmaceutische industrie zijn de winstmakers. Dat wil zeggen, de winst is hier wel even meer dan 2,5 procent. Sanders sprak er gisteren vol trots over en verhaalde nog maar eens over de clustering van kennis die *Campina* in deze sector heeft gerealiseerd.

De boeren van de zuidelijke coöperatie zijn in hun nopjes, want de melkrijdsdaling bleef beperkt tot 21 cent per 100 kilo, terwijl ze uit Brussel € 1,18 compensatie krijgen. Die Brusselse gelden, zo stelde Sanders vast, haalt Europa in grotere mate weg bij het concern door de afschaffing van exportrestituties. Dus eigenlijk is Brussel goedkoper uit, suggereerde hij. Voor 2006 is Sanders redelijk optimistisch. Maar, zo waarschuwde hij, uiteindelijk zal de zuivel niet altijd een melkrijdsdaling weten te voorkomen. En een deel van de winst komt uit kostenbesparing en minder personeel. Daar komt een keer een eind aan.

Dat hij vorig jaar op de troon leek te zitten van de grootste zuivelcoöperatie ter wereld door de beoogde fusie met het Deense Arla, leek voor hem al weer verre geschiedenis. Het afketsen van die fusie heeft *Campina* in ieder geval bespaard voor schade door de cartoon-affaire in het Midden-Oosten, waar nu mooie resultaten zijn behaald. Maar het woord 'cartoon' viel niet gisteren.

Leeuwarder Courant 2006-06-02

Campina breidt uit in Zuid-Amerika

ZALTBOMMEL (ANP) – Zuivelcoöperatie *Campina* neemt de Argentijnse fabrikant van zuivel ingrediënten, *Inovatech*, over. Daarmee breidt het Zuid-Nederlandse zuivelconcern de activiteiten in Zuid-Amerika sterk uit. *Inovatech* zet met 65 werknemers € 12 miljoen om. Financiële details zijn niet bekendgemaakt.

De stap van *Campina* is opmerkelijk, want enige weken geleden maakte concurrent *Friesland Foods* bekend zich terug te trekken uit Colombia. Het bedrijf gaf aan onvoldoende perspectieven te zien op het Zuid-Amerikaanse continent.

Het Argentijnse bedrijf wordt ondergebracht bij de divisie *DMV International*, onderdeel van *Industrial Products*, zo laat *Campina* weten. De ingrediënten die *Inovatech* produceert, komen terecht in zuivel, ijs en sport- en babyvoeding. *DMV International* had al een verkoopkantoor in Buenos Aires.

De omzet van *Campina's Industrial Products* steeg vorig jaar van € 476 miljoen tot € 518 miljoen. Het onderdeel produceert vooral lactose (melksuiker) ten behoeve van de farmaceutische industrie. Een groot deel van de € 150 miljoen die *Campina* vorig jaar investeerde, kwam terecht bij deze divisie.

2007

Leeuwarder Courant 2007-01-18

Boerenvakbond: zuivel presteert onder de maat

ARNHEM - De grote zuivelconcerns in Nederland presteren onder de maat. De kosten zijn te hoog en de rendementen te laag. Daardoor gaat veel geld verloren dat aan melkveehouders uitgekeerd had kunnen worden, zo blijkt uit onderzoek van accountantsorganisatie SRA dat uitgevoerd is in opdracht van de *Nederlandse Melkveehouders Vakbond* (NMV).

Vooraf het rendement van *Campina* in **Zaltbommel** en *DOC* in **Hoogeveen** is slecht. *Friesland Foods*, waar het merendeel van de Friese melkveehouders bij aangesloten is, en *Cono* presteren iets beter maar ook zij houden te veel boerengeld achter. NMV-voorzitter Peter ten Hoeve vindt dan ook dat het systeem van melkgelduitkering van *Friesland Foods* op de helling moet. *Friesland Foods* keert een prestatieprijs uit die gerelateerd is aan de prestaties van vijf grote zuivelondernemingen in Europa.

De uitkomst van het onderzoek is koren op de molen van de *Dutch Dairy Board* (DDB), de melkprijsclub die door onderhandelingen met zuivelondernemingen een hogere melkprijs wil afdwingen. Op die manier worden de zuivelconcerns gedwongen om efficiënter te produceren.

De NMV organiseert binnenkort bijeenkomsten in het land om het melkprijsonderzoek met melkveehouders te bespreken.

Leeuwarder Courant 2007-05-09

Campina Heiloo mogelijk dicht

HEILOO - De melkfabriek van *Campina* in **Heiloo** wordt met sluiting bedreigd, nu Albert Heijn voor een deel van de aanvoer overstapt naar concurrent *Friesland Foods*. Vanmiddag worden de 160 werknemers ingelicht: zij vrezen voor hun baan. De producenten verdienen aan 'gewone' melk nauwelijks nog geld, in tegenstelling tot aan bijvoorbeeld kaas. Volgens verschillende bronnen binnen *Campina* wordt al geruime tijd gespeculeerd over de toekomst van de melkfabriek in Heiloo. Verder op pag. 2

Leeuwarder Courant 2007-11-06

Campina stoot geitenkaas af

ZALTBOMMEL (ANP) - Zuivelconcern *Campina* stopt met de productie van geitenkaas in de fabriek in **Tilburg**. Geitenhouderscoöperatie *Amalthea* en Kaasmakerij Van Dijk nemen de geitenkaasproductie over. Eerder dit jaar verkocht *Campina* zijn halfzachte Belgische kaas-specialiteiten. Het bedrijf benut de vrijkomende ruimte in de kaasmakerij voor de uitbreiding van de productie van halfharde kaas uit koemelk.

Prijs melkpoeder komt in vrije val

DEN HAAG - Na maanden van explosieve stijging dalen de prijzen van melkpoeder en boter nu snel. Mager melkpoeder daalde deze maand in prijs van € 323 naar € 312 per 100 kilo, voor veevoerdoeleinden kelderde de prijs zelfs van € 291 naar € 276. Ook boter en weipoeder verliezen terrein.

Volgens het blad Zuivelnieuws zoekt de zuivelmarkt een nieuw evenwicht na een turbulent jaar. De boterprijs begon dit jaar de opmars vanaf € 2,56 per kilo om te stijgen naar € 4,37. Deze turbulentie heeft de nodige problemen veroorzaakt in de markt.

De supermarktketens accepteerden mondjesmaat de prijsstijging die het gevolg zou moeten zijn de hoge grondstofprijzen. De consumenten merkten er dan ook weinig van. Buiten Europa gingen de afnemers naarstig op zoek naar melkvervangers en vonden die kennelijk. gezien de vraaguitval.

De boter kost nu € 4,14. Dat is nog altijd bijna het dubbele van vorig jaar. Hetzelfde geldt min of meer voor melkpoeder. De verwachting is wel, dat de prijs verder zal dalen, want er zijn weer meer aanbieders dan kopers. Alleen kaas is tot nog toe prijshoudend gebleken. Zuivelconcerns als *Campina* en *Friesland Foods* zijn al wat voorzichtiger geworden met hun prijs voor de boerenmelk.

2007-12-19

Leeuwarder Courant 2007-12-19 D1-kop

Zuivelgiganten fuseren tot wereldspeler

De kogel is door de kerk. Zuivelconcerns Friesland Foods en **Campina** gaan praten over een **fusie**. Tezamen zijn de ondernemingen goed voor de verwerking van ruim 9 miljard liter melk van leden. Dat is het leeuwendeel van de totale Nederlandse melkproductie van 11,6 miljard. Het moment lijkt goed gekozen met een directieloos Friesland Foods na het vertrek van Luc Dahlhaus en **Campina** waar directievoorzitter Tiny Sanders die vertrekt. Bovendien staat de zuivel voor een intense schaalvergroting ten gevolge de liberalisering van de zuivelsector.

Door Nico Hylkema

Leeuwarder Courant 2007-12-19

Nederlandse zuivelreus in de maak Fusie Friesland Foods en Campina

van onze verslaggever

LEEWARDEN - Friesland Foods en Campina willen fuseren.

Door het samengaan ontstaat een internationale zuivelreus met een omzet van circa € 8,3 miljard, 22.000 medewerkers, van wie 8500 in Nederland, en zo'n 17.000 melkveebedrijven.

De nieuwe onderneming krijgt als naam Friesland Campina.

Friesland Foods en Campina denken door de fusie beter te kunnen inspelen op de snel veranderende marktomstandigheden. Zo worden wereldwijd de steunmaatregelen voor de zuivelsector afgebouwd, en zal de consumptie van zuivel mondiaal gezien toenemen. Topman Tiny Sanders maakt de fusiebesprekingen niet mee. Hij heeft zijn vertrek aangekondigd.

De nieuwe zuivelreus verwacht zijn internationale positie aanzienlijk te kunnen verstevigen. De groei in consumentenproducten gaat verder in Europa. Azië en Afrika, die in ingrediënten wereldwijd. Uitgangspunt is het streven om de melkveehouders, die eigenaar zijn van de bedrijven, een hogere melkprijs te kunnen uitkeren. De fusiebesprekingen duren tot medio volgend jaar, waarna de ledenvergaderingen van de coöperaties het finale oordeel vellen.

Het merendeel van de melkveehouders dringt al jarenlang aan op de vorming van een nationale zuivelreus, die internationaal zijn partijtje kan meeblazen. De directies spendeerden tot voor kort echter weinig energie aan verkennende gesprekken. De Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) was bij voorbaat al kritisch. Friesland Foods en Campina zouden samen een te monopolistische positie innemen in het zuivelschap van de supermarkten.

Dat een fusie nu wel in het voornemen ligt, duidt er op dat er al contacten zijn geweest met de NMa, vermoedt FNV-bestuurder Harry Vellenga. Hij verwacht dan ook niet dat de kartelwaakhond opnieuw roet in het eten gooit. „Het zuivellandschap is de afgelopen jaren steeds internationaler geworden. Je kunt niet meer van een Nederlandse zuivelmarkt spreken.”

Friesland Foods

Het zuivelconcern, de coöperatie Friesland Foods heeft zijn leden vooral in de Noordelijke provincies met 9700 boerenleden met een omzet van €4,7 miljard. De coöperatie heeft 15.300 mensen in dienst en is actief in honderd landen. Bekende merken van het concern zijn onder andere Friesche Vlag in Nederland en Dutch Lady in Aziatische landen.

Friesland Foods is voortgekomen uit de talrijke kleine zuivelcoöperaties die het Noorden in de vorige eeuw rijk was. In 1997 vond de laatste grote fusie plaats waaruit Friesland Foods is ontstaan. Daarbij is ook de coöperatieve structuur aangepast. De boeren/leden werden eigenaar via de coöperatie *De Zeven Provinciën* en het concern Friesland Foods werd een winstgerichte onderneming.

Het streven van het zuivelconcern was de afgelopen decennia het tot waarde brengen van de ledenmelk door het streven naar sterke merkposities en het creëren van producten met een grote toegevoegde waarde. Door de overname van de drankensector van Nutricia werd Friesland Foods ook een speler op de markt van frisdranken zoals Appelsientje.

Van oudsher is de noordelijke zuivel sterk gericht op zuivel. Ongeveer een derde van de productie vindt zijn weg in Nederland. Binnen Europa wordt nog een ruim een derde afgezet. Daarnaast exporteert het zuivelconcern nog eens een vijfde deel op de wereldmarkt. Vooral in Aziatische landen, het Midden-Oosten en in Afrika is Friesland Foods een belangrijke speler.

Het afgelopen jaar bleek het sterk op kaasproductie gerichte bedrijf relatief goed te kunnen inspelen op een veranderende zuivelmarkt, waar de prijzen van basisingrediënten plots snel stegen. Het concern had nog een redelijke capaciteit in de verwerking van melk tot melkpoeder en boter. Bovendien bleek ook de kaas snel in prijs te stijgen.

Na het vertrek van directeur André Olijslager in eind 2004 nam Luc Dahlhaus de leiding over. Vorig jaar moest deze vervroegd afscheid nemen om gezondheidsredenen. Een opvolger is er nog niet.

Campina

Zuivelcoöperatie is actief in het zuidelijke en westelijk deel van Nederland en heeft vestigingen in Duitsland en België. Campina betreft ruim 4 miljard liter melk van 8000 boeren/ leden. De omzet was in 2006 € 3,6 miljard. Het concern telt 6300 medewerkers.

Net als Friesland Foods is ook Campina het resultaat van het samensmeden van vele kleine coöperaties in het zuiden. Campina is meer dan de beoogde fusiepartner gericht op Europa. Pas de laatste jaren poogt het concern een voet aan de grond te krijgen in Aziatische landen. Campina is meer gericht op de productie van dagverse producten, melk en boter. De coöperatie heeft sterk ingezet op innovatie.

Met de dochteronderneming DMV timmerde Campina aan de weg op de farmaceutische markt. Daarnaast wist het bedrijf met het kaasmerk Milner de op gezondheid gerichte markt voor zich te winnen.

Twee jaar geleden leek Campina af te stevenen op een megafusie met het Deense Arla. Daaruit zou toen al de grootste zuivelcoöperatie ter wereld zijn ontstaan. Op het laatste moment braken de fusiebesprekingen af op financiële onzekerheden.

Sindsdien zoekt het concern het in kleinere overnames. Het afgelopen jaar brak de sterke nadruk op innovatie en gezondheid Campina een beetje op.

De wereldmarkt bood hoge prijzen voor melkpoeder en juist daarin kon Campina moeilijk voorzien. Dat resulteerde in een iets langzamer stijging van de melkprijs die de boeren/leden kregen.

Later dit jaar wist het concern die achterstand redelijk snel in te lopen. Onder de leden was de ontevredenheid daarover groot.

Directeur Tiny Sanders was de beoogde directievoorzitter van het megaconcern dat zou ontstaan na de fusie met Arla. Na het mislukken van die fusie bleef hij aan als directeur, maar zijn positie was verzwakt.

Nu maakt Sanders alsnog ruimte voor de fusie door af te treden. Voor Friesland Foods zou hij als overgebleven directeur moeilijk te accepteren zijn geweest.

Leeuwarder Courant 2007-12-20

Kleine zuivelaar, grote kruimels.

De fusie tussen Friesland Foods en Campina creëert een dominante zuivelreus die circa 80 procent van de Nederlandse melkplas verwerkt. De overige zuivelbedrijven in Nederland voorzien echter eerder kansen dan bedreigingen.

Door Aan Dirk van der Meulen

LEEWARDEN - Na de fusie tussen Friesland Foods en Campina telt Nederland nog 46 bedrijven die melk van derden inkopen en (laten) verwerken, zo blijkt uit de lijst van melkkoopers van het Productschap Zuivel. Dat is een behoorlijk aantal, echter deze zuivelaars moeten het doen met slechts 20 procent van de Nederlandse melkplas.

Zien ze nog kansen als medio volgend jaar de nieuwe zuivelreus Friesland Campina een marktaandeel heeft van 80 procent? „Oh ja, zeker”, reageert Henri Willig van het gelijknamige kaasbedrijf in **Katwoude** en **Heerenveen** dat jaarlijks 40 miljoen liter melk van koeien, schapen en geiten verwerkt tot kaas. Hij voorziet zelfs grote kansen voor de ‘kleintjes’. „Ik zeg altijd maar: hoe groter de wielen, hoe groter de ruimte ertussen. Onze markten zullen eerder groter dan kleiner worden.”

Grote concerns zijn veel minder in staat specialiteiten te vermarkten dan de kleine bedrijven. concludeert de Noord-Hollandse kaasmaker. Zo heeft Campina zijn geitenkaas verkocht aan Van Dijke in **Hulten** en staakte Friesland Foods recent de productie van *Kollemer Kaas*. Afgezien van zijn eigen belang, noemt Willig de fusie „heel begrijpelijk”. „Deze jongens doen zaken met partijen die ook steeds groter worden. Dan kun je niet achterblijven. De afgelopen jaren lieten Friesland Foods en Campina zich regelmatig uitspelen door de supermarktketens. „En dat is niet in het belang van de melkveehouders en daar ligt als coöperatie toch je prioriteit.”

Ook directeur Wim Scholtens van *Cono* Kaasmakers in **Midden Beemster** (300 miljoen liter melk) beschouwt Friesland Campina absoluut niet als een bedreiging. „Grote jongens laten grote kruimels liggen. Kortom, we zouden er wel eens van kunnen profiteren. Bovendien

doen retailers niet graag zaken met één partij. En vergeet niet dat we een ijzersterke positie hebben met onze *Beemster Kaas*. Die kan tegen een stootje, ook van Friesland Campina.”

Leeuwarder Courant 2007-12-20

Jacht begonnen op echte topman

LEEWARDEN – De jacht op een directievoorzitter voor Friesland Campina, zoals de voorlopige naam luidt, buiten de twee ondernemingen is begonnen. Dat moet een man of vrouw worden die ‘een toonaangevend bedrijf van wereldformaat’ waar kan maken. Friesland Campina is straks de derde zuivelonderneming in de wereld en moet slechts twee private ondernemingen (het Franse Danone en het Zwitserse Nestlé) voor laten gaan.

Juist het ontbreken van zittende directeuren in een nieuwe directie heeft de toenadering tussen Campina en Friesland Foods aanzienlijk vergemakkelijkt. Voor Campina-baas Tiny Sanders moeten de druiven zuur zijn. Nog maar enkele jaren geleden stond hij in de schijnwerpers als de nieuwe topman van de onderneming die zou voortkomen uit Campina en het Deense Arla. Vijftien jaar heeft hij gewerkt aan Campina om het tot de grote onderneming te maken die het nu is. Gisteren zei hij, dat hij nog graag een paar jaar had willen werken aan het nieuwe concern, maar dat ‘de liefde niet van twee kanten kwam.’

Voor de goede verstaander is duidelijk dat Sanders niet de beoogde topman was voor Sybreu Attema. Daarvoor heeft hij het afgelopen jaar net te vaak een onplezierige opmerking over Friesland Foods gemaakt.

Bovendien wilde men geen ‘bloedgroependiscussie’. Bij Friesland Foods ontbrak een ego dat de fusie in de weg kon staan. Luc Dahlhaus vertrok enkele maanden geleden om gezondheidsredenen. De waarnemend directievoorzitter Theo Spierings lijkt niet in aanmerking te komen. Dus zijn de ogen gericht op de buitenwereld. Bijvoorbeeld op Jan Bennink, voormalig topman van *Numico* die vrij is gekomen na de overname door *Danone*.

Vervolg in MAP Friesland-Campine

BIJLAGEN

Bijlage-1

2004-02-13 / Bert Nijmeijer VNU Media

Bron: http://www-mt.nl/Archief/156386/De_pientere_melkman_Wouter_de_Bruijn.html

De pientere melkman Wouter de Bruijn (Campina)

De nieuwe directeur Campina Nederland komt van de Groep Kaas en Boter. Wouter de Bruijn heeft een spoor aan innovaties in melkproducten achter zich gelaten. Iedereen die De Bruijn kent, weet: zijn hart ligt in de zuivel. De lopende band ratelt, de vulmachine sist, kratten en dozen, ze schuiven in rekken of ploffen neer op pallets, als elke dag. Temidden van het gebruikelijke rumoer in de zuivelindustrie wordt de zakelijke mededeling van zuivelconcern Campina gemakkelijk overstemd. Drs. W.A.M. (Wouter) de Bruijn, momenteel directeur van de Groep Kaas en Boter, is per 1 april benoemd tot directeur van de Groep Campina Nederland. Hij volgt de heer Ton van Elst op. Campina bedankt Van Elst voor zijn bijdrage. Geen verdere bijzonderheden. De machines lopen wel door, onverstoorbaar en onmededeelzaam als de boerenstand zelf. Eerst daden, dan woorden. Laat Wouter de Bruijn nou eerst even zijn werk doen, vindt hijzelf, vindt Campina. Eerst moet De Bruijn innoveren, de efficiency van Campina Nederland verbeteren, dingen implementeren. Eerst moet de lijn-De Bruijn zichtbaar worden en nieuwe zuivelproducten in gang zijn gezet. Als de resultaten er zijn, praten we verder.

Zo hebben ze Wouter de Bruijn de afgelopen zes jaar bij Campina leren kennen. Als een man die van aanpakken weet. Eerst als groepsdirecteur Yoghurts en Desserts, onder meer in Duitsland, waar hij Südmilch hielp omvormen tot Campina AG. De laatste jaren was hij directeur van de Groep Kaas en Boter. Hij leidde Kaas en Boter nog naar de tweede plaats in de strijd om de Indistributietrofee 2004, vlak achter Mona, ook onderdeel van Campina.

Met de energie van iemand die zijn arbeidzame leven doorbrengt tussen gezonde, voedzame producten, begint De Bruijn op 58-jarige leeftijd aan een nieuw avontuur. Een man met een missie, zoals heel Campina een missie heeft: melk tot waarde brengen. Je kunt melk voor 48 cent per pak in de supermarkt zetten en je kunt er wat van proberen te maken. Na bewerking kun je het drinken, scheppen en zuigen, je kunt het smeren en er blokjes van snijden met een vlaggetje erin, je kunt het schudden en shaken. Tegen die tijd kun je er wat meer voor vragen. Het zuivelavontuur van Wouter de Bruijn begon meer dan twintig jaar geleden bij Coberco, nu na samenvoeging tot Friesland Coberco in Nederland de enige overgebleven concurrent van Campina.

De Bruijn, geboren Rotterdammer, had gewerkt bij handelshuis Hagemeyer en vervolgens als commercieel directeur bij Johma, salademakers te Losser, Overijssel, toen hij door Coberco werd benaderd. Op het hoofdkantoor in Zutphen hadden ze vernomen dat er in Losser iemand werkte met een frisse kijk op consumptieartikelen. Het was in 1983, herinnert René Mattheussens zich, nu in de zeventig, destijds directie-voorzitter van Coberco. De zuivelwereld was vroeger een wat gezapige aangelegenheid, zegt Mattheussens. Zuivelveredeling, méér maken van melk, het stond nog in de kinderschoenen. Er was melk, yoghurt, er waren pakken vla, geel en bruin, boter en hompen kaas, van jong tot belegen, en dat was het wel. Er was nog een lange weg te gaan naar de melkbeleving van nu. De Bruijn trad toe tot de directie en ging meteen aan de slag. Hij bracht veranderingen teweeg op het gebied van roomverwerking, nam het bedrijf Madebic in België over en zette zich aan de ontwikkeling van frisdrankmerk Riedel,

toen bekend om goedkope sinas. Technologen van Coberco bedachten dat vruchtensap ook in pakken kon, marketeers bedachten nieuwe merken: Appelsientje, later Coolbest en Dubbel-friss. De technologie en ideeën werden aangereikt, maar het was De Bruijn die de beslissing nam om ermee door te gaan.

Het waren spannende tijden. Johan Plageman, die in 1985 de directie van Coberco kwam versterken, herinnert zich een revolutionaire verpakking voor Yovol-drinkyoghurt, waarvoor De Bruijn de aanzet gaf. Het was een soort flesvorm van drie lagen kunststof, onverwoestbaar, waarin je de Yovol lang kon bewaren. De fles heeft het uiteindelijk niet gehaald, net als het merk Yovol zelf, maar het tekent de gedrevenheid, het zoeken naar nieuwe wegen van De Bruijn. Hij is een man met een uitgesproken mening. Maar het prettige is: na een stevige discussie kan hij ook relativiseren. “Hij hoeft niet altijd zijn gelijk te halen.”

De consumptiemelkman, zo stond hij in die dagen bekend. De zuivelbedrijven waren toen en zijn nu coöperaties; eigendom van de leden, de melkveehouders. Tussen de productinnovaties door zat De Bruijn met de boeren om tafel, vergaderingen waarin hij er blijk van gaf met hen mee te voelen, hart te hebben voor de veehouder. Zulke mannen zijn zeldzaam geworden, zegt J.J. van de Pol, bij Coberco toentertijd verantwoordelijk voor Kaas. Zoals er binnen en buiten de zuivelindustrie toch al zoveel is gebeurd dat stemt tot nostalgie. “Er is zoveel veranderd, vanuit de melk, vanuit de toetjessituatie.” Zeker nu er in Nederland maar twee grote zuivelbedrijven over zijn – Friesland Coberco en Campina – is een transfer van de een naar de ander ongebruikelijk, om niet te zeggen not done. Bij De Bruijn zat er een stap tussen. In 1991 werd hij president-directeur van farmaceutische groothandel OPG. Hij bracht het bedrijf in 1992 naar de beurs, om een paar jaar later genoeg van de poeders en pillen te krijgen. Zijn hart lag in de zuivel.

Wouter de Bruijn is een ambitieuze man. Tegelijkertijd, zegt een insider in de zuivelbranche, is het iemand met een, helaas, bijna ouderwets geworden charme. Beleefd, voorkomend, iemand die nog netjes de deur voor een ander openhoudt. Een man die op het eerste gezicht misschien afstandelijk lijkt, maar als je hem beter leert kennen over tongue in cheek-humor blijkt te beschikken. Iemand die zonder grote woorden zijn doelen bereikt, die verdiensten heeft zonder zich ervoor op de borst te kloppen. De overgang van Campina's groep Kaas en Boter naar de groep Campina Nederland mag als een promotie gelden, hoewel beide divisies gelijkwaardig onder de hoofddirectie (voorgezeten door Tiny Sanders) vallen. De Bruijn heeft het bij Kaas en Boter verdiend: met Botergoud Elke Dag, smeerbare boter in botervlootjes, met Milner, de pittige 30+ kaas, een begrip in het low fat-segment. Steeds meer kaas ligt in plastic bakjes in het koelvak, zelfs voorgesneden in plakjes, onder meer met dank aan hem.

Waar de ontwikkeling ophoudt, is een vraag voor strategen. Voor strategen zoals Wouter de Bruijn. “Hij kijkt verder dan zijn neus lang is,” zegt Joop Kalksma, voormalig directeur van Campina Nederland. Hij leerde De Bruijn kennen in Duitsland. Kalksma zat bij Tuffi Campina, De Bruijn bij Südmilch. De invloed van hun activiteiten is tot de dag van vandaag te merken. Zeg ‘Landliebe’ en elke Duitser weet waarover je het hebt: zuivel van topkwaliteit. Want: “Liebe ist wenn es Landliebe ist.” Een leven in de zuivel is een boeiend leven. Vergeet niet, zegt Kalksma, dat Campina voor supermarkten tot de grootste leveranciers behoort, dat het ‘witte programma’ voor Albert Heijn van groot belang is. Het is de nooit aflatende uitdaging voor De Bruijn om van die grote, witte plas steeds weer wat nieuws te maken. Een taak die nooit verveelt, zegt Kalksma: “Melk verbijzonderen, daar is het om te doen.”

BURGERLIJK STAAT gehuwd, drie kinderen

WOONT in het oosten van het land

OPMERKELIJK Niet alleen manager, maar ook bedenker van de onverwoestbare Yovol-fles

1945geboren in Voorburg

1974bedrijfseconomie, Rotterdam

1973Hagemeyer

1979Johma, Losser (Overijssel), directeur

1982hoofddirectielid Coberco

1991OPG, president-directeur

1997Campina, groepsdirecteur Yoghurt en Desserts, Stuttgart (D)

1999groepsdirecteur Kaas en Boter

2004directeur Groep Campina Nederland

Campina Bedrijf

Bron: <http://www.answers.com/topic/the-campina-group?cat=biz-fin> vertaal versie

Type: Coöperatie

Adres: Hogeweg 9, NL-5301, LB Zaltbommel, Nederland

Telefoon: 418 571-300

Web: <http://www.campina.com>

Medewerkers: 7.099

Omzet: EUR 3.56 mln (\$5 mln.) (2004)

Rechtspersoon: 1989 als “Campina Melkunie”; 2001 als “Campina”

De Campina Groep is een van Europa's grootste producenten van verse melk en zuivelproducten, met inbegrip van dranken zuivel, kaas, yoghurt, kwark (een soort van boer kaas), vla (banketbakkersroom) desserts, boter en snacks en producten.

De groep bestaat uit Zuivelcoöperatie Campina U.A., een overkoepelende onderneming, en Campina BV, een Coöperatieve samenwerkingsverband met bijna 9000 (boeren) leden. Het is de grootste zuivelcoöp. in Nederland en ook een van de grootste in de wereld.

Campina is actief in meer dan 100 landen over de hele wereld, en houdt aanzienlijke posities in vele buitenlandse markten - zoals nummer drie in Duitsland, de grootste Europese interne markt, een sterke positie in Rusland en Polen, en een snel groeiende omzet in Azië. Met name in Thailand en Vietnam.

Duitsland is voor het bedrijf de grootste markt, gevolgd door Nederland, elk goed voor ongeveer een derde van de verkoop.

De Campina activiteiten zijn opgedeeld in vijf primaire divisies: Campina Nederland, Campina Duitsland, Campina International, Kaas en Boter, en Industrial Products.

Campina voert oa. de merken; Mona, Campina, Puddis, Landliebe, Smakija, Joyvalle en biologische melkveehouderij merken De Groene Koe en Zuiver Zuivel, onder anderen.

De divisie Industrial Products omvat boter en andere voedsel ingrediënten voor de industriële levensmiddelenindustrie, de zuivel-derivaten (met name lactoferrine, eiwithydrolysaten en lactose), geproduceerd door het bedrijf **DMV International**, voor de farmaceutische industrie en de gezondheidszorg.

Het bedrijf **Polderland Zuivel** levert de horeca en de professionele markt in Nederland.

Campina produceert ook Valess, een zuivel-based vlees substituuat.

In 2004, Campina gepost omzet van meer dan EUR 3,5 miljard (\$ 5 miljard).

Oorsprong en consolidatie van de Nederlandse zuivelindustrie

De Nederlandse zuivelindustrie bleef, tot ver in de tweede helft van de 19e eeuw, op een lokaal, ambachtelijke niveau. Melk en zuivelproducten werden bereid op de boerderij, door de boeren (boerinnen) zelf, met behulp van melk van hun eigen vee.

Boerden bedrijven waren bijna allemaal van het gemengde type, wat betekent dat de productie op individuele bedrijven zeer beperkt bleef.

De regionale industriële ontwikkeling, de groeiende bevolking, en de bijbehorende ontwikkeling van stedelijke markten deden de vraag echter naar grotere hoeveelheden zuivelproducten toenemen.

De eerste zuivelfabrieken in Nederland verschenen pas in de jaren 1870. In de loop van de komende tien jaar, groeide het aantal boter- en kaas fabrieken snel. Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog - 1914 - had Nederland meer dan 1200 zuivelfabrieken.

Vanaf het begin, werd de Nederlandse zuivelindustrie gekenmerkt door de coöperatieve beweging, die in de 19e eeuw in geheel Europa was ontstaan.

Hoewel de werking van “coöperatieve” en “onderlinge hulp” samenlevingen gemeengoed was geworden in een aantal sectoren, zoals het bankwezen, in de vorm van Britse gebouw samenlevingen, bijvoorbeeld de agrarische sector vormt de echte centrum van de coöperatieve beweging. Dit was vooral het geval in Nederland, en met name in het land van de zuivelindustrie, waar de boeren coöperaties bleef de dominante kracht in de 21e eeuw.

Het grootste deel van de 20e eeuw, bleven deze (boeren)coöperaties vrij klein, en waren lokaal of regionaal gericht. De consolidatie van de Nederlandse zuivelsector begon serieus in de jaren na de Tweede Wereldoorlog. In die periode was er een explosie toename van de Nederlandse bevolking, met daaraan gekoppeld een toenemende vraag naar zuivelproducten. Andere vernieuwingen, zoals nieuwe (zelf-bediening) supermarkten, koeling- en verpakkings technieken, stimuleerden deze toename samen met de vraag naar een grotere verscheidenheid van producten.

De ontwikkeling van het transport in de logistieke sector maakte het mogelijk om, het aan boerderij onderhevige (zuivel) product uit te breiden met meer merknamen, en in te zetten op een nationale schaal.

Tegelijkertijd was er in de industrie een ontwikkeling gaande van steeds geavanceerdere productie apparatuur, met een grotere belangstelling naar meer hygiëne en veiligheid in de voedselproductie. Deze factoren eisten steeds grotere investeringen van de kant van de boeren en de boeren coöperaties.

De concentratie van de Nederlandse zuivelindustrie begon serieus in de jaren 1960, en vond de oprichting van het merendeel van de grote namen in de Nederlandse zuivelindustrie plaats. Één van deze namen was Campina, ontstaan na een grootschalige fusie tussen de verschillende coöperaties in de regio Zuid-Nederland.

Campina, is voortgekomen uit de regio “De Kempen”, in de buurt van Eindhoven. Aan de basis staat de eerste coöperatie uit N-braband, die van Tunglelroy, opgericht in 1892. Door fusies van een aantal coöperaties in de Kempen ontstond in 1947 een coöperatieve Zuivel Associatie, gevestigd in Eindhoven. Dat begon zijn , coöperatieve, marketing met verkoop van zuivelproducten onder de merknaam Campina.

Een andere naam was DMV. Deze Meierij, was gevestigd in Veghel, in het zuidoosten van Nederland. Dat coöperatieve was opgericht in 1926 door zes landbouwer-leden onder de naam Coöperatieve Centrale Melkproductenfabriek-De Meierij. In de loop van jaren, en een aantal fusies, werd de Meierij groep in haar regio een "grote" coöperatieve zuivelfabriek en verandert haar naam in “De Melkindustrie Veghel”, kortweg DMV.

Voor deze beiden zuivelindustrieën Campina en DMV, was de volgende stap in 1976 een nieuwe fusie, waarna er een coöperatieve zuivel machtblok in de zuidelijke regio ontstond.

De naam van deze gecombineerde groep werd **DMV Campina**. Campina werd geleidelijk daarna de productnaam van het consumenten merk, de naam **DMV** werd geassocieerd met de groep die actief werd in de ontwikkeling van industriële ingrediënten binnen het bedrijf.

In west Nederland ontstond twee jaar later - eind 1979 - CMC / NoordHolland, één jaar later Melkunie Holland genoemd en vanaf 1982 verder opererend onder de eenvoudige naam Melkunie.

Deze omvatten de productie van boter en andere zuivelproducten voor de professionele horeca en voedsel verwerkende industrie, alsmede dergelijke producten als lactose (melk suiker) en eiwithydrolysaten, bioactieve peptiden en lactoferrine.

De concentratie van de Nederlandse zuivelsector werd grotendeels afgerond aan het eind van de jaren 80, toen ontstonden de twee nationale-en internationale zuivel-reuzen, **Friesland Coberco** (het huidige **Friesland Foods**), in het noorden, en **Campina Melkunie** (het huidige **Campina**), Deze laatste was ontstaan door een fusie in 1989 van Campina met Melkunie Holland, in het westen en zuiden.

Melkunie vloeide voort uit een van de eerste Nederlandse zuivel coöperaties, opgericht in 1872.

Melkunie werd een leidende rol in de consolidatie van de regio, steeds CMC / Melkunie door het einde van de jaren 1960, en tenslotte opgezet als Melkunie Holland in 1979.

Door vervolgens de coöperatie had zich op nationaal niveau, in een groot deel door zijn bijzonder populair Mona toetje merk, gelanceerd in 1970.

Tegen het einde van de jaren 1970, Mona had inmiddels de grootste zuivelbedrijven dessert merk in Nederland. Tegen het midden van 1980, de onderneming die meer dan 100 miljoen Mona-branded zuivel items per jaar.

International Dairy leider in de nieuwe eeuw

, Campina Melkunie turned to the international. Met de verdere groei beperkt in Nederland, Campina Melkunie naar de internationale.

De Europese markt werd vervolgens begin zijn eigen consolidatie, gekenmerkt door een reeks van grensoverschrijdende fusies en het uiterlijk van een kleiner aantal grote, internationaal opererende zuivel betreft. Duitsland en België werd de natuurlijke markten voor Campina Melkunie de expansie, vooral gelet op de centrale rol van zuivel-coöperaties in deze markten zo goed. Het bedrijf's eerste overname kwam in 1991 met de aankoop van Comelco, in België

Deze acquisitie werd twee jaar later gevolgd door de aankoop van Sudmilch AG, gevestigd in Stuttgart, Duitsland. In 1997 breidde het bedrijf haar aanwezigheid in Duitsland, de vorming van Tuffi Campina, een joint venture met Michlwerke Koln / Wuppertal. Duitsland snel groei-de uit tot Campina Melkunie de grootste markt, dan zelfs de verkoop thuis in Nederland.

Tegelijkertijd is de coöperatieve eyed verdere expansie, nu buiten West-Europa, koopt twee zuivel betreft, Bacha en Tojo, in Polen in 1997.

Terug thuis, Campina Melkunie versterkt haar aanwezigheid op de vloeibare melk markt met de overname van de activiteiten van het Nederlandse bedrijf Menken van Grieken in 1997.

De coöperatieve later nam twee delen van Menken, Menken Dairy Food and Menken Polderland, beide in 1998. In datzelfde jaar, heeft het bedrijf ook een toegevoegde biologische zuivelproducten component in Nederland door de overname van De Vereniging.

Campina Melkunie teruggegeven aan Duitsland dat jaar, toe te voegen Kutel, gevestigd in Essen. Het volgende jaar, de vennootschap Tuffi Campina joint venture uitgebreid evenals, samenvoegen met de Berlijnse Emzett.

Tijdens deze periode, de groep industriële ingrediënten activiteiten, gegroepeerd onder DMV International sinds 1992, was sterk uitgebreid als goed.

Het bedrijf in de Verenigde Staten, opkopen Deltown Chumurgic, in 1991, met het oog op het ontwikkelen en produceren van eiwithydrolysaten en bioactieve peptiden.

DMV omgezet naar Duitsland in 1998, opkopen ingrediënten specialist Nupron. In de 2000s, DMV toegevoegd lactoferrine een nieuwe joint venture in de Verenigde Staten, in samenwerking met Landbouwgrond National Beef Packing.

Campina Melkunie de expansie teruggekeerd naar Oost-Europa in 2000, als het bedrijf reisde naar Rusland voor het openen van een fabriek er yoghurt.

Dichter bij huis, de coöperatie werd vervoegd door twee nieuwe coöperatieve leden, Milchwerke Koln / Wuppertal, in Duitsland, België en het Milchwerke Koln / Wuppertal.

Deze fusie heeft ook de coöperatieve volledige controle van de Tuffi Campina joint venture.

Geconfronteerd met krimpende winsten en een afnemende op grond van lidmaatschap aan het eind van de jaren 1990, de coöperatie, dan is het negende grootste zuivelbedrijven zorg in de wereld, onderging een grondige herstructurering.

Afgesloten in 2001, de uitoefening betrokkenen een stroomlijning van de groep het merk portefeuille, en een nieuwe naam voor de coöperatie zelf, dat werd gewoon Campina. Het volgende jaar, Campina samengevoegd haar Duitse bedrijven in een enkele entiteit, evenals, Campina GmbH.

Dat dochteronderneming uitgebreid opnieuw in 2003, overnemende Duitse merk desserts Mokerei H. Strothmann, gevestigd in Gutersloh.

In het mid-2000s, Campina verder verkennen van nieuwe markten.

Het bedrijf in de Aziatische markt, opkopen van de Thaise activiteiten van de falende Italiaanse zuivel groep Parmalat in 2004, en de opening van een verkoopkantoor in Vietnam dat jaar als goed. Ook in 2004, Campina direct ingevoerd Griekenland, waar het opgekocht haar distributie partner, Quality Brands International.

Campina ook gericht een grotere horizon in 2004, toen zij aangekondigd dat zij had opgegeven fusie gesprekken met Nordic zuivel reus Arla Foods.

De fusie tussen de twee coöperaties Voorgesteld wordt om de leidende Europese zuivelcoöperaties groep en een van de top drie groepen zuivel wereldwijd.

In 2005, echter, de twee bedrijven hadden gefaald in te stemmen met de vorm van een fusie en plaats afgesproken om te bellen uit de gesprekken.

Gedwongen om het alleen, Campina gezocht nieuwe expansie door internationale kansen. In 2005 heeft de vennootschap verworven Aveve Zuivel, gevestigd in België, die gespecialiseerd is in de productie melkvet. Campina ook versterkt haar aanwezigheid in de Aziatische markten.

Tegen het einde van 2005 had het bedrijf vormden een productie joint venture met Vinamilk, de grootste groep zuivelfabriek in Vietnam.

In januari 2006, Campina omgezet naar Thailand, waar ze vormden een joint venture, nu met

Thai Dairy Industries.

Al een belangrijke kracht op de mondiale markt zuivelfabriek Campina had niet uitgesloten een toekomstige fusie met Arla; beide zijden erkend van een belang in het hervatten van de besprekingen fusie zo vroeg als in 2007.

Principal Subsidiaries Principal Dochterondernemingen

Campina BV; Zuivelcooperatie Campina ua Campina BV;
Zuivelcooperatie Campina ua

Principal Divisions Principal Organisatieonderdelen

Campina Netherlands; Campina Germany; Consumer Products Europe; Cheese & Butter; Industrial Products. Campina Nederland, Campina Duitsland; Consumer Products Europe, Cheese & Butter en Industrial Products.

Principal Competitors Principal Concurrenten

Nestle SA; Danone SA; Arla Foods amba; Lactalis; Unilever; Royal Friesland Foods NV; Bongrain SA; Humana Milchunion eG; NORDMILCH eG; [Koninklijke Wessanen NV](#) ; Glanbia PLC. Nestle SA, Danone SA; Arla Foods amba; Lactalis; Unilever, Royal Friesland Foods NV; Bongrain SA; Humana Milchunion eG; NORDMILCH eG; [Koninklijke Wessanen NV](#); Glanbia PLC.

Verder lezen

Campina en Arla Scrap concentratieverordening," *Dairy Industries International*, mei 2005, p. 6.

"Campina kondigt nieuwe organisatiestructuur," *just-food.com*, 7 juli 2005.

"Campina Buys Up Parmalat Thailand," *Dairy Industries International*, mei 2004, p. 6.

"Campina Vertrokken in Rusland," *Dairy Industries International*, september 2000, p. 9.

"Campina opent faciliteit in België," *Dairy Industries International*, november 2005, p. 7.

"Campina Set voor verdere groei in Rusland," *just-food.com*, 2 november 2005.

"Campina to Scrap Melkunie Brand," *Dairy Markets Weekly* , January 4, 2001, p.

"Campina Clarke, Richard, "melken van de Wereld", *Grocer*, 10 september 2005, p. S20.

"DMV Plannen Hugel Plant," *Dairy Industries International*, maart 2005, p. 11.

Druenen, Peter van, *Een begeerlijk produkt. De geschiedenis van Melkunie Holland en haar voorgangers 1872-1989* , Melkunie Holland: Woerden, 1989.

"Nederlands-Duitse Dairy concentratieverordening Akkoord," *Agra Europe*, 8 december 2000.

Bijlage-3

Campina Gegevens uit tekst 1999 - 2005

Bron: Div. jaarverslagen / persberichten Campina / deze MAP

	1999	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Omzet (x 1 miljoen Eu.)	3.472	3.306	3.904	3.900	3.707	3.655	3.559	3.569
Contante melkprijs in Eu. per 100 kg (incl. btw)		34,41	34,57	36,41	34,56	33,56	32,89	32,21
Prestatieprijs in Eu. per 100 kg (incl. btw)				37,80	36,24	34,56	33,39	32,96
Investerings materiële vaste activa (x Eu. 1 milj.)				85	95	138	140	150
Afschrijvingen materiële vaste activa (x Eu. 1 milj.)				80	80	80	82	84
Eigen vermogen (x Eu. miljoen)				544	497	524	536	567
Eigen vermogen (in % van balanstotaal)				30,8	31,0	32,8	32,1	32,1
Garantievermogen (aansprakelijk vermogen) x Eu. milj.)						656	696	
Garantievermogen (% van balanstotaal)						41,1	41,7	
Gemiddeld aantal personeelsleden				7114	6872	6.940	7.099	6811
% werknemers buiten Nederland				50	50	53	57	57
Totaal verwerkte melk (x 1 miljoen kg) **				5412	5148	5.222	5.205	4828
Melkaanvoer leden (x 1 miljoen kg)				2879	2777	3.458	3.422	3399
Gemiddeld aantal leden-melkveehouders *	8025	8025	7543	7144	6823	9.084	8.794	8357
Gemiddeld geleverd door leden X 1000 kg	371.0	371.0	379.0	403	407	381	389	396
Gemiddeld Vetgehalte %				4.42	4.39	4.37	4.38	4.34
Gemiddeld Eiwitgehalte %				3.49	3.47	3.46	3.47	3.47

* Leden Duitsland (2353 in 2004) en België(70 in 2004) werden in 2003 rechtstreeks lid van Campina

** Lager ivm. dubbele brand in fabriek Lutjewinkel eind 2004

Vestigingen in 2006 (via internet)

Plaats Fabriek	Opmerking
----------------	-----------

Almaar	N-H	Na investering Lutjewinkel 2007 sluiting kaasopslag Alkmaar
Bleskensgraaf	Z-H	
Born	L	
Eindhoven	N-B	
Heilo	N-H	
Limmen	N-H	
Lutjewinkel	N-H	Volledig vernieuw na 2 branden in 2004 300 Mln. kg melk in 2005 (?)
Maasdam	N-H	
Oldenzaal	Ov	
Oud Gastel	N-B	
Rijkevorst	N-B	
Rotterdam	Z-H	
's Hertogenbosch	N-B	
Tilburg	N-B	
Veghel	N-B	
Wageningen	Geld.	
Woerden	Utr.	
Zaltbommel	Gel.	Hoofdkantoor
		Totale kaasproductie 170 Mln. kg in 5 kaasfabrieken